मेल्लेख गाउँपालिकाको

आवधिक विकास योजना

(आ.व.२०८२/८३ - २०८६/८७)

"मेल्लेख गाउँपालिका समृद्धिको आधार : कृषि, पयर्टन, उद्योग, स्वास्थ्य,शिक्षा, सुशासन, सामाजिक न्याय र पुर्वाधार"

मेल्लेख गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

विन्धेवासिनी, अछाम

सुदुरपश्चिम प्रदेश

CamScanner

मेल्लेख गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजना

Periodic Development Plan of Melekha Rural Municipality

आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग

मेल्लेख गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

विन्धेवासिनी, अछाम

योजना तर्जुमा सहजिकरण

अपि सैपाल विकास मञ्च

का.म.न.पा. – २९, काठमाडौं

CamScanner

आवधिक विकास योजना(२०८२/०८३-२०८६/०८७)

प्रकाशक : **मेल्लेख गाउँपालिका**
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, विन्धेवासिनी

सर्वाधिकार : प्रकाशकमा

प्रकाशन मिति : २०८१

प्राविधिक सहयोग : अपि-सैपाल विकास मञ्च, कामनपा-२९, काठमाडौं

सम्पर्कका लागि : गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय,
विन्धेवासिनी, अछाम, सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल
फोन नं. :

CamScanner

मेल्लेख गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
विन्धेवासिनी, अछाम,
सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

web: www.melekhamun.gov.np
email:
फोन नं.

अध्यक्षज्युको मन्तब्य

मेल्लेख गाउँपालिकाले प्रथम आवधिक योजना (२०८२/८३ – २०८६/८७) नेपालको संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक संविधानको मर्म र भावना, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले प्रधान गरेका जिम्मेवारी, नेपाल सरकारले तय गरेका दीर्घकालीन लक्ष्य विक्रम सम्वत् २१०० का सूचकसहितको स्रोह्रौ पञ्चवर्षीय योजना, सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारको "आत्म निर्भरता उन्मुख, समृद्ध सुदूरपश्चिम" को दीर्घकालीन सोच, अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा नेपालले जनाएका प्रतिबद्धता, दिगो विकास लक्ष्य, नेपाल पक्ष भएका अन्य अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौता, नागरिकका विकासका चाहना, जनप्रतिनिधि, कर्मचारीहरु तथा विभिन्न सरोकारवालाले दिएका सुझाव र गाउँपालिकाले विगत वर्षमा लिएका नीति तथा कार्यक्रमको निरन्तरता समेतलाई आधार मानी मानेर तयार गरेको छ। यसमा दीर्घकालीन सोच सोहि अनुरुप लक्ष्य, नतिजा, रणनीति तथा प्राथमिकताहरू सहित कार्यक्रमहरू तय गरेको छ।

यस आवधिक योजना तर्जुमा प्रक्रियामा सहभागी भई योगदान पुयाउनु हुने उपाध्यक्ष नृप बहादुर खड्का ज्यू, वडाध्यक्ष्य, कार्यपालिकाका सदस्य, राजनीतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरू, गाउँ सभाका सदस्य, शिक्षक, बुद्धिजिवी एवं निजी क्षेत्र र सहकारी क्षेत्र, विभिन्न संघसंस्थाहरूप्रति आभार व्यक्त गर्दछु। आवधिक योजना तर्जुमामा महत्वपूर्ण जिम्मेवारी निर्वाह गर्नुहुने प्रमुख प्रशासकीय अधिकृति श्री हिक्मत बहादुर बुढा ज्यु, विषयगत समितिका सदस्यहरू र शाखा प्रमुख एवम् सवै कर्मचारीहरूप्रति धन्यबाद व्यक्त गर्दछु ।

यस योजना तर्जुमा कार्यमा सल्लाहकारको रुपमा योगदान गर्नु हुने सम्पूर्ण महानुभावहरु र बिज्ञहरु तथा परामर्शदाता संस्था अपि-सैपाल विकास मञ्चप्रति विशेष धन्यवाद प्रकट गर्दछु। अन्त्यमा, मेल्लेख गाउँपालिकाको यस आवधिक योजना कार्यान्वयनमा सम्पूर्ण सरोकारवालाहरुको साथ सहयोग रहने अपेक्षा गर्दछु।

ज्वाला सिंह साउँद
अध्यक्ष

CamScanner

मेल्लेख गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
विन्धेवासिनी, अछाम
सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

web: www.melekhamun.gov.np
email:
फोन नं.

उपाध्यक्षज्युको मन्तब्य

गाउँपालिकाको विकास र समृद्धिको लागि सहभागितात्मक प्रक्रियाबाट आवधिक गाउँ विकास योजना तर्जुमा गरी सार्वजनिक गर्न पाएकोमा गौरवको अनुभूति भएको छ। योजना तर्जुमा गर्दा संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनलाई मूल आधारको रुपमा लिइएको छ। योजना तर्जुमामा राष्टिय योजना आयोगबाट तयार गरिएको स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७८ द्धारा निर्दिष्ट प्रकृया अवलम्बन गरिएको छ।

मेल्लेख गाउँपालिकाले **"मेल्लेख गाउँपालिका समृद्धि को आधार : कृषि, पयर्टन, उद्योग, स्वास्थ्य,शिक्षा, सुशासन, सामाजिक न्याय र पुर्वाधार"**भन्ने दीर्घकालिन सोच सहित आर्थिक वर्ष २०८२/८३ देखि २०८६/८७ सम्मकालागि यो आवधिक योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ। आवधिक योजना तर्जुमा चरणमा सक्रिय रुपमा सहभागी भई सुझाव र योगदान दिनु हुने सम्पूर्ण गाउँ कार्यपालिका पदाधिकारी, राजनीतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरू, गाउँ सभाका सदस्य, शिक्षक बुद्धिजिवी, गैरसरकारी, निजी तथा सहकारी क्षेत्र एवं विभिन्न संघसंस्थाका प्रतिनिधिहरू प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु। यसैगरी, आवधिक योजना तर्जुमामा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नुहुने प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, परामर्शदाता लगायत गाउँपालिकाका सबै कर्मचारी प्रति हार्दिक धन्यवाद प्रकट गर्दछु ।

अन्त्यमा, यस योजनाको कार्यन्वयनमा सबै गाउँपालिकावासीको सहयोग प्राप्त भई योजनाले निर्दिष्ट गरेका लक्ष्य र उद्देश्य प्राप्त हुने अपेक्षा गर्दछु ।

नृप बहादुर खड्का
उपाध्यक्ष

CamScanner

मेल्लेख गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
विन्धेवासिनी, अछाम,
सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

web: www.melekhamun.gov.np
email:
फोन नं.

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको मन्तब्य

नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले स्थानीय तहलाई आ—आफ्नो क्षेत्रको वार्षिक, आवधिक तथा रणनीतिक र दीर्घकालीन योजनाहरू तयार गर्ने, कार्यान्वयन गर्ने र अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ। यसैको सिलसिलामा मेल्लेख गाउँपालिकाले स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८ लाई आधारमा पाँच वर्षे आवधिक गाउँ विकास योजना तयार गरको छ ।

यस गाउँपालिकाको आर्थिक, सामाजिक, भौतिक पूर्वाधार, वन तथा वातावरण र संस्थागत विकास तथा सुशासनका क्षेत्रको विकासको लागि गाउँपालिका भित्र सञ्चालन गरिनु पर्ने कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूलाई व्यवस्थित एवं तर्कबद्ध ढंगबाट प्रस्तुती आवश्यक थियो जुन यस आवधिक योजनाले पुरा गर्नेछ ।

गाउँपालिकाको समग्र नेतृत्व, राजनीतिक दलहरू, नीजि क्षेत्र गाउँपालिकाका समग्र सरोकारवालाको सहभागितामा गाउँपालिकाको समग्र विकासको लागि यो आवधिक गाउँ विकास योजना तयार गरिएको हो ।यस आवधिक गाउँ विकास योजनाले यस पालिका क्षेत्रको समग्र विकासमा मार्गदर्शन गर्ने विश्वास लिएको छु ।गाउँपालिका एउटा सरकारको रुपमा स्थापित भईसकेको वर्तमान अवस्थामा यस गाउँपालिकाले आफ्नो गाउँपालिका क्षेत्रभित्र गर्नुपर्ने कार्यहरूको लागि आवश्यक नीति, रणनीति तथा कार्यक्रम र योजनाहरू तय गरिएको यस दस्तावेजले गाउँपालिकाका हालको नेतृत्व तथा भावि जनप्रतिनिधिहरूलाई समेत मार्गदर्शन गरी पालिकाको विकासको लक्ष्यमा पुग्न सहयोग पुर्‍याउने विश्वास लिएको छु ।

अन्त्यमा, मेल्लेख गाउँपालिकाको यस आवधिक गाउँ विकास योजना तयारीको कार्यमा प्राविधिक सहयोग गर्ने परामर्शदाता अपि सैपाल विकास मञ्च र सोको तर्फबाट सहजीकरण गर्नुहुने परामर्शदाताहरूको परिश्रम र योगदानको उच्च कदर गर्दछु।यसका अतिरिक्त जनप्रतिनिधिहरू, सरोकारवाला निकायहरू, गाउँपालिकाका कर्मचारीहरू तथा वडा कार्यालयहरूले पुर्‍याउनु भएको योगदानको उच्च कदर गर्दै धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु।गाउँपालिकाका सल्लाहकार ज्यूहरूले पुर्‍याउनु भएको योगदानको उच्च मूल्याङ्कन गर्दै उहाँहरूलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु।साथै यो आवधिक गाउँ विकास योजनाको कार्यान्वयन हुने प्रतिवद्धता समेत व्यक्त गर्दछु।

हिक्मत बहादुर बुढा
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

CamScanner

विषय सुची

अध्यक्षज्युको मन्तब्य 4
उपाध्यक्षज्युको मन्तब्य 5
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको मन्तब्य 6
परिच्छेद १ परिचय 10
१.१ पृष्ठभुमि 10
१.२ आवधिक विकास योजनाको उद्देश्य, औचित्य र आवश्यकता 11
१.३ संघ, प्रदेश र गाउँपालिकाको योजनाहरुको अन्तरसम्बन्ध 12
१.४ योजना तर्जुमाका आधारहरु 13
१.५ योजना तर्जुमाको विधि 14
परिच्छेद २ गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण र उपलब्धिको समीक्षा 17
२.१ गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण 17
२.२ विकासको अवस्था 25
परिच्छेद ३ — समष्टिगत योजना र स्रोत व्यवस्थापन 35
३.१ पृष्ठभुमि 35
३.२ अवसर/सम्भावना र समस्या/चुनौती 35
३.३ दीर्घकालिन सोच 47
३.४ आय-व्ययको प्रवृति र प्रक्षेपण 69
३.५लगानीको स्रोत र व्यवस्था 71
३.६ सार्वजनिक खर्च र राजस्व परिचालन नीति 74
३.७ निजि क्षेत्रको स्रोत परिचालन नीति 74
३.८ सहकारी क्षेत्रको स्रोत परिचालन नीति 74
३.९ जनसहभागिता परिचालन नीति 74
३.१० संघ संस्थाको स्रोत परिचालन नीति 74

CamScanner

परिच्छेद ४ — आर्थिक क्षेत्रको विकास 75
४.१ कृषि विकास 75
४.२ पशुपंक्षी विकास 84
४.३ सिँचाइ 90
४.४ उद्योग तथा वाणिज्य 130
४.५ पर्यटन 141
४.६ सहकारी 154
४.७ श्रम तथा रोजगारी 157
परिच्छेद ५ — सामाजिक विकास 162
५.१ शिक्षा 162
५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण 175
५.३ खानेपानी तथा सरसफाई 183
५.४ युवा तथा खेलकुद 190
५.५ कला संस्कृति 196
५.६ लक्षित समुह विकास 199
परिच्छेद ६- शहरी विकास तथा भौतिक पुर्वाधार 205
६.१ सडक, ढल तथा पुल पुलेसा 205
६.२ भवन निर्माण, आवास तथा वस्ति विकास 227
६.३ उर्जा र संचार 233
परिच्छेद ७ — वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन 241
७.१ विपद् व्यवस्थापन 241
७.२ वन, वातावरण तथा भु-संरक्षण 248
परिच्छेद ८ — संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन 253
८.१ संस्थागत क्षमता विकास 253

CamScanner

८.२ सेवा प्रवाह र सुशासन 260
परिच्छेद ९ — योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन व्यवस्थापन, अनुगमन मुल्याङ्कन 266
९.१ योजना तर्जुमा 266
९.२ योजना बैंक 266
९.३ संस्थागत तथा कार्यान्वयनको व्यवस्थापन 266
९.४ आवधिक योजना कार्यान्वयनको जिम्मेवारी 266
९.५ विषय क्षेत्र अनुसार अनुमानित बजेट 269
९.६ कार्यक्रम अनुगमन तथा मुल्याङ्कन 272
अनुसुची १ 273
अनुसुची २ 279
अनुसुची ३ 321
अनुसुची ४ 335

CamScanner

परिच्छेद १ परिचय

१.१ पृष्ठभुमि

नेपालका धेरै जसो स्थानीय सरकारहरु सहरी सेवा सुविधा, सडक सञ्जाल, सुरक्षित खानेपानी, सरसफाइ, फोहोरमैलाको उचित प्रबन्ध, सामाजिक पूर्वाधार तथा मनोरञ्जनात्मक सुविधा जस्ता पूर्वाधारबाट वञ्चित छन्। शहरीकरणका विविध अभावहरूबाट प्रभावित यस्ता गाउँपालिकाहरू विविध वातावरणीय चुनौतीहरूसँग पनि जुझिरहेका छन्। धेरैजसो खोला नालाहरू, समथल भूमि, ताल एवम् पोखरी जस्ता जलाशयहरू अनियन्त्रित विकासका कारण एकातिर तीव्र अतिक्रमित हुदै गइरहेका छन् भने अर्कातिर यस्ता क्षेत्रहरूमा ढल, नाला एवम् फोहोरमैलाको अव्यवस्थित मिल्साइले प्रदूषित समेत बन्दै गइरहेका छन्। कतिपय स्थानीय तहहरूले धेरै अगाडिदेखि नै अव्यवस्थित यातायात, वायुको ह्रासोन्मुख गुणस्तर जस्ता कारणहरूले वातावरणीय ह्रासताको नतिजा भोगिसकेका छन्। आवासको लागि जंगल क्षेत्र, खोलाको बगर, सार्वजनिक जग्गा लगायत ऐतिहासिक भवन जस्ता सार्वजनिक धरोहर माथिको गैरकानुनी अतिक्रमणले प्राकृतिक तथा मानव निर्मित वातावरणलाई प्रत्यक्ष रूपले नकारात्मक असर पुर्याइरहेको छ। आन्तरिक द्वन्द्वको परिणाम स्वरूप विस्थापित व्यक्तिहरूको सहर मुखी आगमनले समेत यस्ता गैरकानुनी आवासको समस्या अझ भयावह रूपले थपिएको छ। एकातिर अव्यवस्थित सहरीकरणले खेती योग्य जमिनको ह्रास बढ्दो छ भने कतिपय सहरी क्षेत्रहरू स्वरोजगारका अवसरहरू तथा खाद्य परनिर्भरता निम्त्याउने कारक तत्वको रूपमा स्थापित हुँदै गइरहेका छन्। जनसंख्या वृद्धिको उर्धगति र आशातीत आर्थिक विकासका प्रतिफल बीच तालमेल नहुनुको परिणाम स्वरूप धेरै गाउँपालिकाको लागि सहरी गरिबी प्रमुख चुनौतीका रूपमा स्थापित हुँदै गइरहेको छ। यसले गाउँपालिकाहरूका विकास प्रयास वृहत्तर रूपमा कमजोर सावित भएका छन्।

गाउँपालिका विकास प्रयासहरू योजनाबद्ध तथा समन्वयात्मक भन्दा पनि क्षणिक समस्या निराकरण गर्ने दिशातिर अघि बढेका देखिन्छन्। विशेषत: मानवसंशाधन प्रतिको कमजोर संस्थागत क्षमता, न्यून प्राविधिक तथा आर्थिक स्रोतहरू नै कमजोर प्रस्तुतीकरणको प्रमुख कारक तत्वको रूपमा रहेको पाइन्छ। समग्रमा, व्यवस्थित योजनाहरूको अभावले गाउँपालिकाको कार्य असंयोजित क्रियाकलाप जस्तो हुन गएको देखिन्छ, जसले गाउँपालिकाको विकास प्रयासहरू न्यून उपलब्धि मूलक र सीमित अवसर युक्त सावित भएका छन्। गाउँपालिका विगतको एकीकृत कार्य योजना (IAP: Integrated Action Planning) मूलतः भौतिक पक्षसँग मात्र लक्षित रहेको देखिन्छ। IAP ले केही गाउँपालिकाहरूको भौतिक पक्षहरू सुधारोन्मुख गराएता पनि शिक्षा, स्वास्थ्य जस्ता कतिपय समाजिक समस्याहरूमा भने यो न्यून उपलब्धि मूलक रह्यो। भौतिक र सामाजिक विकास बीचको गहिरो खाडल पुर्न असफल देखियो। विगतका प्रयासहरू सामाजिक समावेशिता, गरिबी न्यूनीकरण, वातावरणीय संरक्षण, आर्थिक विकास तथा परिचालन, गाउँपालिकाको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने जस्ता

CamScanner

मूल मुद्दाबाट अलग रहेको पाइन्छ। परिमाणतः धेरै गाउँपालिकाहरू समग्र विकासको अवधारणाका साथसाथै राष्ट्रिय विकासको मूल प्रवाहमा अहम् योगदान गर्नबाट चुक्न गएको देखिन्छ।

स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ ले गाउँपालिकाको योजनामा पुनः विचार गरी समितिबाट छुटकारा प्राप्त गरिनु पर्ने कुरामा जोड दिएको छ। ऐनले स्पष्ट रूपमा सहभागितात्मक विकासको आवश्यकता र गाउँपालिकाको भौतिक विकासमा दीर्घकालीन सोचसँग सामञ्जस्यता राखी गाउँपालिकाको आवधिक योजनामा विषयगत उद्देश्यहरू तथा कार्यक्रमहरूलाई समावेश गरिनु पर्ने कुरामा जोड दिएको छ। यस बाहेक आवधिक योजनाले वडास्तर भेलाबाट प्राप्त तत्काल सम्बोधन गरिनु पर्ने क्षेत्रका समस्यालाई निराकरण गर्ने र अल्पकालीन कार्य योजनासँग पनि सामञ्जस्यता कायम गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। त्यसै गरी स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ ले पनि ५ वर्षको कार्यतालिका समाविष्ट रहेको आवधिक योजना तथा योजना निर्माण र स्वीकृतिको प्रक्रिया समेतको आवश्यकता प्रति निर्दिष्ट गरेको छ।

१.२ आवधिक विकास योजनाको उद्देश्य, औचित्य र आवश्यकता

गाउँपालिकाको आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक तथा भौतिक विकासका लागि दीर्घकालीन सोचले निर्धारण गरेका लक्ष्य र उद्देश्यहरू प्राप्त गर्न ५ वर्ष अवधिका लागि तयार गरिएको दस्तावेज गाउँपालिकाको आवधिक योजना हो। यो दस्तावेजमा निर्धारित लक्ष्य र उद्देश्यहरू हासिल गर्न, सिद्धान्त, रणनीति र कार्य नीति तथा प्रमुख क्रियाकलापहरू समेत पहिचान गरी उल्लेख गरिएको छ। स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८ मा आवधिक योजनालाई निम्न अनुसार परिभाषित गरिएको छ।

गाउँपालिकाको आर्थिक, सामाजिक, सॉस्कृतिक तथा भौतिक विकासका लागि दीर्घकालीन सोचले निर्धारण गरेका लक्ष्य र उद्देश्यहरु प्राप्त गर्न कम्तिमा ५ देखि ७ वर्ष अवधिका लागि तयार गरिएको दस्तावेजमा निर्धारित लक्ष्य र उद्देश्यहरु हासिल गर्न सिद्धान्त, रणनीति र कार्य नीति तथा प्रमुख कृयाकलापहरु समेत पहिचान गरी उल्लेख गरिएको हुन्छ।

यस आवधिक विकास योजना तर्जुमा गर्नुको निम्न उद्देश्यहरु छन्:

क) स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ द्वारा निर्दिष्ट प्रावधान अन्तर्गत स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८ मा आवधिक योजना तर्जुमाका लागि निर्देशित परिधिभित्र रहि मेल्लेख गाउँपालिकाको आवधिक योजना तर्जुमा गर्ने।

ख) मेल्लेख गाउँपालिकाको दीर्घकालीन सोच अनुरुप विकास लक्ष्य प्राप्त गर्न दीर्घकालीन सोच तय गरी सर्वाङ्गीण विकासको उद्देश्य लिएको आवधिक विकास योजना अन्तर्गत भौतिक, सामाजिक, वातावरण व्यवस्थापन, आर्थिक, वित्तीय, संस्थागत विकास जस्ता विषयगत क्षेत्रहरु र तदनुरुप लक्ष्य, उद्देश्य, नतिजा,

CamScanner

रणनीति, कार्यक्रमहरु, बजेट निर्धारण तथा सरोकार वालाहरुको पहिचानलाई सबमेत समेटी अल्पकालीन एवं सहभागिता मुलक योजना तथा लगानी कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा अन्य ऐन, नीति नियमहरुले स्थानीयस्तरको विकासको जिम्मेवारी संविधान बमोजिमको स्थानीय सरकारलाई सुम्पिएको हुँदा उपलब्ध स्रोत साधन, स्थानीय आवश्यकता तथा स्थानीय यथार्थतामा आधारित विकास कार्यलाई गति प्रदान गर्न र संघीय तथा प्रदेश सरकारहरुको विकास अभियानलाई आत्मसात् गर्दै मेल्लेख गाउँपालिकाको विकासलाई योजनाबद्ध ढङ्गबाट अगाडि बढाउन यो आवधिक विकास योजना (२०८२/२०८३-२०८६/२०८७) को ठूलो औचित्य रहेको देखिन्छ ।

आवश्यकता

विकास योजनाले उपलब्ध स्रोत साधनको अधिकतम् रुपमा परिचालन गरी निश्चित अवधिभित्र निर्धारित लक्ष्य, उद्देश्य र प्रतिफल हासिल गर्ने मार्गचित्र प्रस्तुत गर्दछ। स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८ अनुसार योजनाको आवश्यकतालाई देहायका बुँदाहरूबाट पुष्टि गर्न सकिन्छ:

- सीमित स्रोत साधनलाई प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा उपयोग गर्न,
- सामाजिक तथा आर्थिक विकासमा तीव्रता ल्याउन,
- विगतको उपलब्धि र गति समीक्षा गर्दै आगामी दिनको नतिजा आकलन गर्न,
- नतिजामुखी विकास पद्धतिको अवलम्बन र प्रवर्द्धन गर्न,
- विकास प्रक्रियामा सरोकारवाला विशेष गरी जोखिममा रहेका वर्गको संलग्नता र जवाफदेही वृद्धि गर्न,
- समाजलाई विकास र समृद्धितर्फ अग्रसर गराउन;
- विपद् जोखिम संवेदनशीलता तथा उत्थानशीलतालाई विकास प्रक्रियाको मूलप्रवाहमा ल्याउन,
- नागरिकहरूको विश्वास अभिवृद्धि गर्न,
- स्थानीय आर्थिक विकासको माध्यमबाट स्थानीय जनताको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउन र
- लैङ्गिक उत्तरदायी बजेटको माध्यमबाट सामाजिक रुपान्तरण ल्याउन|

१.३ संघ, प्रदेश र गाउँपालिकाको योजनाहरुको अन्तरसम्बन्ध

राष्ट्रको समग्र विकास एकल प्रयासवाट मात्र सम्भव हुँदैन। सबै तहका सरकारहरुको आ-आफ्ना ठाउँवाट एकताबद्ध ढङ्गबाट एउटै सोचाइ राखेर गरिएको विकास प्रयासबाट छिटो उपलब्धिमूलक प्रगति गर्न सकिने हुँदा तीन वटै तहका सरकारहरुको विकास योजनाहरु एक अर्काका पूरक हुनुपर्दछ। सुख र समृद्धि सबैको चाहना हो र संघीय सरकारले २१०० को सोचका रूपमा "समृद्ध नेपाल र सुखि जनता" को नारालाई आफ्नो दीर्घकालीन सोचको रूपमा अगाडि सारेको छ र यही नारालाई एकाकार गर्दै लुम्बिनी प्रदेश सरकारले पनि आगामी वर्षहरुको विकासको सोच समृद्ध प्रदेश र खुसी जनता को नारालाई विकास अभियानको रूपमा कायम गरेको छ। तसर्थ, यस मेल्लेख गाउँपालिकाको सोच र विकास अभियानलाई सोही अनुकूल बनाइ तीनै तहका सरकारहरुको विकास अभियानलाई एक अर्काका पूरकका रूपमा अगाडि बढाउने गरी यो आवधिक योजना तयार गरिएको छ।

CamScanner

१.४ योजना तर्जुमाका आधारहरु

नेपालको संविधान : यो आवधिक दिगो विकास योजना तयार गर्दा नेपालको संविधान मा उल्लिखित मौलिक हक र कर्तव्य, नीति र निर्देशक सिद्धान्त र अनुसूची ८ र ९ मा उल्लिखित अधिकारहरुलाई मध्यनजर गरिएको छ।

आवधिक योजना तयारीका क्रममा नेपालको संविधानले अंगिकार गरेका धाराहरु भाग ३ मौलिक हक र कर्तव्य सम्बन्धी समानताको हक (धारा १८), सम्पत्तिको हक (धारा २५), सूचनाको हक (धारा २७), शिक्षासम्बन्धी हक (धारा ३१), रोजगारीको हक (धारा ३३), श्रमको हक (धारा ३४) स्वास्थ्य सम्बन्धी हक (धारा ३५), खाद्य सम्बन्धी हक (धारा ३६), आबासको हक (धारा ३७), महिलाको हक (धारा ३८), बालबालीकाको हक (धारा ३९), दलितको हक (धारा ४०) जेष्ठ नागरिकको हक (धारा ४१), सामाजिक न्यायको हक (धारा ४२), सामाजिक सुरक्षाको हक (धारा ४३) र उपभोक्ताको हक (धारा ४४) लाई यथेष्ट ध्यान दिइएको छ।

त्यसैगरी, भाग ४ राज्यको निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्व सम्बन्धी धारा ५० अनुसारका सिद्धान्तहरु र धारा ५१ अनुसार राष्ट्रिय एकता र राष्ट्रिय सुरक्षा सम्बन्धी नीति, राजनीतिक तथा शासन व्यवस्था सम्बन्धी नीति, सामाजिक र सांस्कृतिक रूपान्तरण सम्बन्धी नीति, अर्थ, उद्योग र वाणिज्य सम्बन्धी नीति, कृषि र भूमिसुधार सम्बन्धी नीति, विकास सम्बन्धी नीति, प्राकृतिक साधन स्रोतको संरक्षण र उपयोग सम्बन्धी नीति, नागरिकका आधारभूत आवश्यकता सम्बन्धी नीति, श्रम र रोजगार सम्बन्धी नीति, सामाजिक न्याय र समावेशीकरण सम्बन्धी नीति, न्याय र दण्ड सम्बन्धी नीति, पर्यटन सम्बन्धी नीति र अन्तराष्ट्रिय सम्बन्ध सम्बन्धी नीतिका साथै, धारा ५२ अनुसार राज्यको दायित्व समेतलाई ध्यानमा राखिएको छ।

अन्य ऐन नियमहरु

यो आवधिक विकास योजना तर्जुमामा विद्यमान अन्य ऐन, नियमहरुलाई पनि मध्यनजर गरिएको छ, जसको विवरण निम्नानुसार छः

- स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८, राष्ट्रिय योजना आयोग
- १६ औं राष्ट्रिय आवधिक योजना
- दिगो विकास लक्ष्य स्थानीय करण स्रोत पुस्तिका, राष्ट्रिय योजना आयोग
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
- अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४
- राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४
- राष्ट्रिय, प्रादेशिक र स्थानीय तह सम्बन्धित विद्यमान नीतिहरु
- भू-उपयोग नीति, २०७२ र विकास सहायता नीति,
- कृषि, सिंचाइ, वन तथा वातावरणसम्बन्धी नीतिहरु
- राष्ट्रिय अभियानहरु
- मेल्लेख गाउँपालिकाको आ.व. २०८०/२०८१ र आ.व २०८१/०८२ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट

CamScanner

- सहभागी पार्टीहरुका घोषणा पत्रहरु र स्थानीय आवश्यकता, चाहना र यथार्थता ।

१.५ योजना तर्जुमाको विधि

आवधिक विकास योजना तयारीका चरणहरुः

योजना तर्जुमाका चरणहरुः यो आवधिक योजना तर्जुमा गर्दा देहायका चरणहरुमा सम्पन्न गरिएको थियो ।

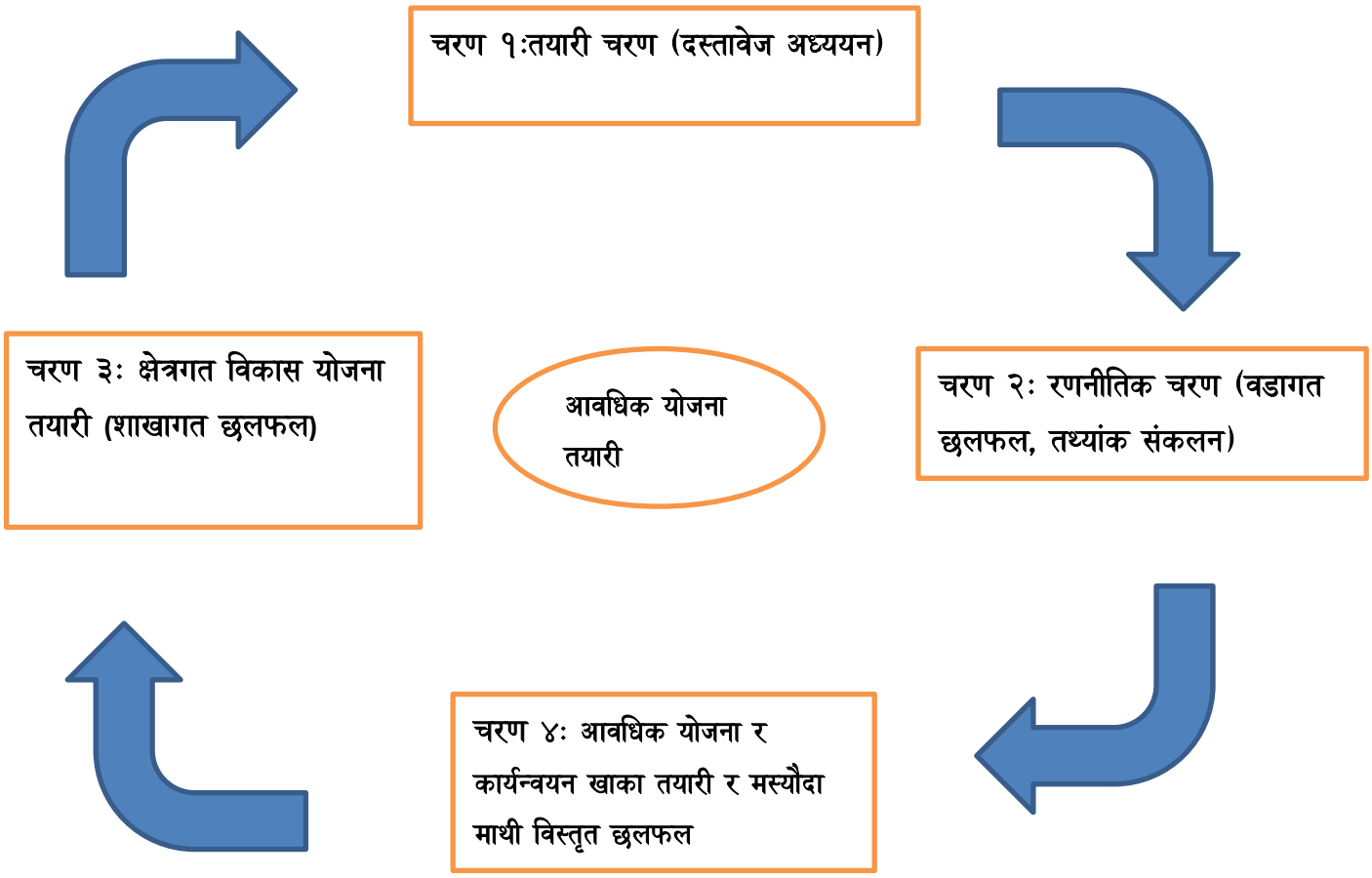

चरण १ तयारी चरणः

१.१ दस्तावेज अध्ययनः मेल्लेख गाउँपालिकाको सम्बन्धमा विशेष जानकारीका लागि पालिकाको वस्तुस्थिति विवरण, योजना तर्जुमाका आधारहरु जस्तैः नेपालको संविधान, स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन,२०७८, राष्ट्रिय योजना आयोगको १६ औं राष्ट्रिय आवधिक योजना, राष्ट्रिय योजना आयोग, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापनऐन २०७४, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन २०७४, विद्यमान राष्ट्रिय, प्रादेशिक रस्थानीय विभिन्न नीतिहरु, भू—उपयोग नीति २०७२, विकास सहायता नीति, कृषि, सिँचाइ, वन तथा वातावरण सम्बन्धी नीतिहरु, राष्ट्रिय अभियानहरु, पालिकाको आ.व. २०८०/२०८१ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट, गाउँपाकिाको योजनाहरुको मध्यावधिक समीक्षा लगायतको दस्तावेजहरु अध्ययन गरिएको थियो।

CamScanner

१.२ प्रथम सम्पर्क र समन्वयः योजना तयारीका शिलशिलामा गाउँपालिकाका अध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत समस्त वडा सदस्यज्यू र सचिवहरु संग छलफल गरी आवधिक योजनाको उद्देश्य र औचित्यबारे प्रकाश पारिएको थियो।सोही समयमा प्रत्येक वडा र पालिकाले अबको ५ वर्षका लागि योजनाहरुको विषयमा स्थानीय स्तरमा छलफल चलाउँदै गर्ने समेत सहमती गरिएको थियो।

१.३ आन्तरिक छलफल र कार्यदिशा निर्माणः तयारी चरणकै सिलसिलामा गाउँपालिका अध्यक्ष श्री ज्वाला सिंह साउँद ज्यूसँग योजना तर्जुमाको रणनीतिबारे छलफल भई निम्न अनुसारको कार्यदिशा तयार गरिएको थियो,

क. २०८१ पौस ०३ गते व्यापक सहभागितामा वडा नं ८ मा वडास्तरीय योजना सङ्कलन गरीयो,
ख. २०८१ पौस ०४ गते व्यापक सहभागितामा वडा नं ७ मा वडास्तरीय योजना सङ्कलन गरीयो,
ग. २०८१ पौस ०५ गते व्यापक सहभागितामा वडा नं ६ को मा वडास्तरीय योजना सङ्कलन गरीयो,
घ. २०८१ पौस ६ गते व्यापक सहभागितामा वडा नं ५ मा वडास्तरीय योजना सङ्कलन गरीयो,
ङ. २०८१ पौस ७ गते व्यापक सहभागितामा वडा नं ४ मा वडास्तरीय योजना सङ्कलन गरीयो,
च. २०८१ पौस ८ गते व्यापक सहभागितामा वडा नं ३ को मा वडास्तरीय योजना सङ्कलन गरीयो,
छ. २०८१ पौस ०९ गते व्यापक सहभागितामा वडा नं २ को मा वडास्तरीय योजना सङ्कलन गरीयो
ज. २०८१ पौस १० गते व्यापक सहभागितामा वडा नं १ को मा वडास्तरीय योजना सङ्कलन गरीयो
झ. २०८२ वैशाख ०८ गते शाखा प्रमुख सहित कार्यपालिका वैठकमा व्यापक छलफल गरीएको थियो

१.४ आवधिक योजना तर्जुमाका लागि समिति गठनः योजनाका विषयगत समितिहरुलाई कायम राख्दै यो आवधिक योजना तर्जुमालाई सहजीकरण गर्न निम्न अनुसारको निर्देशक, संयोजन तथा सहजीकरण समिति गठन गरियोः

आवधिक योजना तर्जुमा निर्देशक समिति

१. ज्वाला सिंह साउँद - गाउँपालिका अध्यक्ष - संयोजक
२. नृप बहादुर खड्का - गाउँपालिका उपाध्यक्ष - सदस्य
३. चन्द्र बहादुर साउँद - वडा अध्यक्ष, वडा नं.४ - सदस्य
४. अमृता देवी सुनार कार्यपालिका सदस्य - सदस्य

चरण २ रणनीतिक चरणः

२.१ वडातहको योजना तर्जुमाः योजना तर्जुमा पूर्वतयारी कार्यशालाबाट भएको सहमति अनुसार ८ वटा वडाहरुलाई निम्न विभिन्न ८ समूहमा विभाजन गरी वडास्तरमा व्यापक योजना तर्जुमा गर्न १ दिने ८ वटा योजना तर्जुमा गोष्ठी २०८१ पोस ०३ देखि १० गते सम्ममा प्रत्येक वडामा सञ्चालन गरियो ।

२.२ तथ्याङ्क सङ्कलनः पालिकाका विभिन्न शाखाहरु, वडा कार्यालयहरु, पालिकाका शाखाहरु तथा सरोकारवालाहरुबाट योजनालाई पूर्णता दिन आवश्यक पर्ने तथ्याङ्क सङ्कलन गरियो ।

CamScanner

चरण ३: क्षेत्रगत विकास योजना तयारी (विषयगत समितिसँग छलफल, प्राथमिकता)

३.१ योजना तर्जुमा कार्यशाला: बृहत्तर योजना तर्जुमा कार्यशाला अन्तर्गत,

१. २०८२ वैशाख ०८ गते पालिकास्तरका योजनाहरुको परिष्करण कार्य गर्दै पालिकास्तरका गौरवका तथा अन्य प्राथमिकता प्राप्त योजनाहरुको सूचीकरण गरियो ।

२. २०८२ वैशाख ०८ गते परिष्कृत र सूचीकृत योजनाहरुलाई अन्तिम छनोट र प्राथमिकीकरण गर्दै विषयगत क्षेत्रको लक्ष्य, उद्देश्य तथा प्राथमिकता निर्धारण, रणनीति तथा कार्यनीति तयारी र निम्न मापदण्डका आधारमा प्राथमिकता निर्धारण गरिएका प्राथमिकता प्राप्त योजना तथा कार्यक्रम छनोटका कार्य गरियो ।

योजनाहरुको प्राथमिकीकरणका मापदण्ड

प्राथमिकता नं १: गरिवी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुग्ने आयोजनाहरु

- उत्पादनमूलक तथा छिटो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने आयोजनाहरु
- आम्दानी र स्वरोजगारी वृद्धि गर्ने आयोजनाहरु
- स्थानीय स्रोत साधन तथा सीपको प्रयोग हुने आयोजनाहरु
- लागत सहभागिता जुट्ने आयोजनाहरु
- अति जरुरी
- अति महत्वपूर्ण
- सामाजिक महत्वका
- सुशासनको सुनिश्चित्तता हुने

प्राथमिकता नं २: गरिवी निवारणमा प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष योगदान पुग्ने आयोजनाहरु

- उत्पादनको बजारीकरण र पर्यटनलाई सघाउ पुग्ने योजनाहरु
- समावेशी विकासमा योगदान पुर्‍याउने आयोजनाहरु
- जनताको शिक्षा, स्वास्थ्य र चेतना विकास गर्ने योजनाहरु
- गौरवका तथा विशेष महत्वका योजनाहरु

प्राथमिकता नं ३: अन्य योजनाहरु

- आर्थिक रूपमा सम्भाव्य
- प्राविधिक रूपमा सम्भव
- जरुरी
- महत्वपूर्ण
- बढीभन्दा बढीलाई फाइदा पुग्ने

प्राथमिकता नं ४: विविध

- आर्थिक तथा प्राविधिक रूपमा चुनौतीपूर्ण
- सामाजिक रूपमा स्वीकार्य
- बढी लागत कम उपलब्धि हुने
- नभै नहुने भन्दा पनि भए हुने भन्ने प्रकारका

CamScanner

परिच्छेद २ गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण र उपलब्धिको समीक्षा

२.१ गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण

२.१.१ भौगोलिक अवस्था, राजनीतिक र प्रशासनिक संरचना

मेल्लेख गाँउपालिका अछाम जिल्लाको सदरमुकाम मंगलसेनबाट ९ कोष टाढा उत्तरमा अवस्थित दक्षिण पुर्व भागमा अवस्थित एक सुन्दर एवं प्राकृतिक स्रोतले सम्पन्न गाँउपालिका हो। २९°१५'१९.५" उत्तरी अक्षांश देखि ८१°१७'११.११" पूर्वी देशान्तर सम्म फैलिएको यस गाँउपालिका १३४.७८ वर्ग कि.मी. क्षेत्रफलमा फैलिएको छ।यस गाउँपालिकामा जम्मा ८ वटा वडा रहेका छन् | यी ८ वटा वडाहरुको वर्तमानमा एकताको आधार विगतको पन्ध्र बीसलाई लिने गरिन्छ | यस गाउँपालिकाको पूर्वमा रामारोशन गाउँपालिका, उत्तरमा बान्नीगढी जयगढ गाउँपालिका, पश्चिममा साँफेबगर गाउँपालिका र दक्षिणमा बाजुरा जिल्ला पर्दछन्। हाल मेल्लेख गाउँपालिकाको कार्यालय रहेको स्थान समुन्द्री सतहदेखि १६९८ मिटरको उचाईमा रहेको छ। नेपालको एकिकरण अघि शाहवंशीय शासकहरु मध्येका बिम्कोटे राजाको शासन व्यवस्था भित्र रहेको थियो। विम्कोटको केही अंश पनि यसै गाविसमा पर्दछ। राणा कालमा सम्पन्न जनगणना १९६८ साल पश्चात अछाम जिल्लालाई विभिन्न दराहरुमा विभाजन गर्ने क्रममा हालको षोडशा, ठाँटी, कुस्कोट, बिन्धेवासिनी, हात्तीकोट, नन्देगडा र नवाठाना क्षेत्रलाई पन्ध्र बीस दरामा विभाजन गरीएको थियो। अछाम जिल्ला १३ वटा ईलाकाहरुमा विभाजित थियो। हालको मेल्लेख यि सबै गाउँपञ्चायतको मध्य भागमा रहेको छ। दैनिक प्रशासनिक कामहरु नभएता पनि कुरा गर्ने, भेटघाट गर्ने थलोको रुपमा विकास हुदै केन्द्र भागमा रहेको हुदा तत्कालिन समयमा ईलाका सदरमुकामका रुपमा विकास गरिएको मानिन्छ।कुल ८ वटा वडामा विभाजित मेल्लेख गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार २२,७८५ रहेको छ, जसमा महिलाको संख्या १२,३६३ र पुरुषको संख्या १०,४२२ छ भने जम्मा घरधुरी संख्या ४,७२२ रहेको देखिन्छ।

भौगोलिक बनावट

समावेश भएका साविकका गाविसहरु : साविकको विन्देबासिनी गाविसको वडा
क्षेत्रफल: १३४.७८ वर्गकिलोमिटर
केन्द्र : साविकको विन्धेवासिनी गाविस कार्यालय
वडा संख्या : ८
पूर्व : रामारोशन गाउँपालिका
पश्चिम : साँफेबगर गाउँपालिका
उत्तरमा : बान्नीगढी जयगढ गाउँपालिका
दक्षिणमा: बाजुरा जिल्ला

नेपालको संविधान २०७२ ले संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको मुल संचरना संघ,प्रदेश र स्थानीय तह गरि तीन तहको हुने तथा राज्यशक्तिको प्रयोग तीनै तहले कानुन बमोजिम गर्ने ब्यवस्था अनुरुप यस

CamScanner

गाँउपालिकाले २ वटा स्थानीय तहको निर्वाचन पश्चात संविधान र बिद्यमान ऐन कानून बमोजिम स्थानीय सरकार प्रारम्भ भएको ७ वर्ष पुरा भएको छ।संघको अस्पष्ट नीतिगत ब्यवस्था एवं सांगठनीक संरचना, अप्रयाप्त जनशक्ति तथा सिमित स्रोतसाधन, भौगोलिक बिकटता, प्रशासनिक जटिलता लगायतका समस्यालाई चिर्दै यस अवधिमा यस गाँउपालिकाले विभिन्न विकासात्मक कार्यहरु सम्पन्न गरेको छ ।

२.१.२ प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक सम्पदा

पूर्व अवस्थामा मेल्लेख गाउँपालिकामा अन्न वालिको उत्पादन निकै कम हुने गर्दथ्यो। यहाँको मुख्य वाली जौ, आलु, मकै, कोदो तथा थान भएतापनि खाद्यान्नको अभाव हुने क्षेत्रमा वर्तमानको मेल्लेख गाँउपालिका पनि हो। तर घना तथा बाक्लो जंगलको यस क्षेत्रको विशेषता हो । बाक्लो जंगल भएतापनि बाक्लो कुकाठको बाहुल्यता अहिले पनि विद्यमान छ। खासगरी १२०० मिटर भन्दा माथिल्लो भागमा हावापानी (न्यानो समशितोष्ण हावापानी (१२००- ३३०० मिटरसम्म) मा पनि विविधता हुने गर्दछ । यो हावापानी खासगरी कुकाठको लागि योग्य हुन्छ र यस प्रकारको हावापानी पाईने स्थानलाई लेक भनने गरिन्छ। यस उचाईमा रहेको भूभाग खासगरी मेलको बाहुल्यता हाल पनि उपलब्ध छ। लेकालि भूभाग र मेल सहितको लेकलाई संगै जोडी मेललेक भन्न थालियो।यसरी मेल्लेखबाट विकास हुदै हाल मेल्लेखको नमाबाट उक्त ठाउँ परिचित छ। जैविक विविधताका दृष्टिकोणले यस क्षेत्रमा स्तानधारी बन्यजन्तुहरुको साथ साथै विभिन्न प्रजातिको घस्रिने जीवजन्तुहरु, चरा चुरिङ्गीहरु प्रशस्त संख्यामा पाइनुका साथ महत्वपुर्ण वनस्पतिहरु सल्ला), गुराँस आदि,) लगायत मुल्यवान जडीबुटीहरु पाईन्छन।

खस आर्य समुदायको बाहुल्य रहेको यस क्षेत्रको पराम्परागत भेषभुषा, रिती रिवाज र लोक सास्कृति पर्यटन प्रबर्धनका लागी उपयोगी छन। सडक संजाल, विधुत, सुचना र संचारको अलावा पर्यटन पुर्वाधारको बिकाश भएमा धार्मिक, कृषि, बनमा आधारित ग्रामिण पर्यटन विकास मार्फत समग्र गाउँपालिकाको विकासमा टेवा पुग्ने देखिन्छ।

यस मेल्लेख गाउँपालिकामा विभिन्न धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रहरु पनि रहेका छन। जस मध्ये मेल्लेख गाउँपालिकाको वडानं.५, ७ र ८ मा अवस्थित विम्कोट दरबारले छुट्टै ऐतिहासिक महत्व बोकेको छ। यस्तै जिल्लाकै प्रसिद्ध धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थल ऋषिदह ताल, झलाल, मैठामाण्डु, नन्दामाता, थलाकाबन्ड, फुल चढाउने, लिंमानी, सुगर दह, चुलिकोट, भण्डारकोट, खापर र आकासे पुल ऋषिदह जस्ता थुप्रै धार्मीक तथा पर्यटकीय ठाउँहरु पनि यस मेल्लेख गाउँपालिका भित्र रहेका छन । डाँफे ताल र ऋषि तालले यो क्षेत्रको सुन्दरतामा थप योगदान पुर्याएका छन् | यी क्षेत्रको अवलोकन गर्न दैनिक सयौं जसो पर्यटक आउने गरेका छन्| भोगौलिक हिसाबले विकट रहे पनि यो मेल्लेख गाउँपालिका प्राकृतिक रुपमा एकदमै सुन्दर र रमणीय ठाउँ रहेको छ। यहाँको प्राकृतिक सुन्दरता पर्यटकहरुलाई स्वागत गर्न प्रतिक्षारत छ तर आवश्यक पुर्वाधार र प्रचार प्रसारको कमीले हालसम्म पर्यटक उलेखनीय रुपमा आएको पाइदैन।यहांको मौलिक संस्कृति र विभिन्न नाचगानहरु जस्तै देउडा र जीवनपद्दति पनि पर्यटनको लागी आकर्षण हुन सक्छन्।

ऐतिहासिक महत्वका साथै, साँस्कृतिक विशेषता बोकेको यस गाउँपालिका खस आर्य सभ्यता तथा हिन्दु एवं बौद्ध साँस्कृक्तिको अनुपम संयोजन रहेको छ।यस गाउँपालिकामा क्षेत्री, ब्राह्मण, ठकुरी, दलित, जातिको समेत मिश्रित बसोवास रहेको छ।यस गाउँपालिकामा मुख्य कामकाजको भाषा नेपाली रहेको छ भने समुदायबीच आपसी बोलिचालीको भाषा अछामेली भाषा पनि उत्तिकै प्रचलनमा छ।धार्मिक रुपमा हिन्दू धर्मालम्बीको उच्च

CamScanner

बाहुल्यता रहेको यो गाउँपालिकामा मनाइले चाडपर्वमा कृष्णजन्माष्टमी, तीज, जनैपूर्णिमा, दशैं, तिहार, माघे संक्रान्ति, चैते दशैं आदि रहेका छन् ।धार्मिक तथा भाषिक रुपमा विविधतामा एकता रहेको यो गाउँपालिकामा चाडपर्वका समयमा गरिने विभिन्न क्रियाकलापहरुले यहाँको सामाजिक र साँस्कृतिक उत्कृष्टता झल्काउने गर्दछन्।भेषभूषाका रुपमा पुरुषहरुले मुख्य रुपमा कमिज पाइन्ट, टोपी, कोट, कमिज तथा पाइन्ट, खादा र महिलाले गुन्यु चोली र पटुकी लगाउने गर्दछन्।यद्यपि, पछिल्लो चरणमा महिलाहरुले कुर्था सुरुवाललाई प्राथमिकता दिएको पाइन्छ।

२.१.३ विकासका सम्भावनाहरु

मेल्लेख गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक सम्पदाहरु, आर्थिक अभ्यास र उपलब्ध मानवीय पूँजी तथा पूर्वाधार लगायतको अवस्थालाई हेर्ने हो भने यस गाउँपालिकामा आर्थिक, सामाजिक, पूर्वाधार तथा साँस्कृतिक विकासका प्रशस्त सम्भावनाहरुको आँकलन गर्न सकिन्छ।यस गाउँपालिकाका विकासका संम्भावनाहरुलाई देहाय बमोजिमको बुँदाहरुमा प्रस्तुत गरिएको छ।

क) उन्नत जातका पशुपक्षीको व्यावसायिक पालन र बजारिकरणः यस क्षेत्रका परम्परागत पशुपालक कृषकको अनुत्पादक (निर्वाहमुखी) पशुहरु जस्तैः सामान्य जातका बाखा, भेडा, गाई, भैंसी आदिलाई नश्ल सुधार गरी उन्नत जातका नश्लमा विस्थापित गरी पशुद्वारा उत्पादन हुने मासु तथा दुग्धजन्य पदार्थहरुलाई प्रवर्द्धन गरी थप आर्थिक वृद्धि गर्न सकिन्छ।

ख) व्यावसायिक तरकारी खेतीः गाउँपालिका भित्रको जलवायु, मौसम, वातावरण तथा माटो परीक्षण गरी पकेट तथा जोन क्षेत्रको विकास गरी व्यावसायिक तरकारी खेतीको प्रचुर सम्भावना देखिन्छ । खोलाका नजिकमा रहेका खेतबारीहरु लाई उपलब्ध पानीका स्रोतहरुलाई उचित र वैज्ञानिक ढङ्गले सिँचाइको व्यवस्थापन गरी अर्गानिक, मौसमी तथा बेमौसमी व्यावसायिक तरकारी खेतीको प्रवर्द्धन गरी आन्तरिक आवश्यकता परिपूर्ति गर्दै बाँकी रहेका वस्तु बाह्य निकासी गरी कृषकहरुको आर्थिक स्तरमा वृद्धि गर्न सकिन्छ।

ग) फलफूल क्षेत्रको पहिचान र विकास यहाँ उत्पादन हुने उच्च पहाडी तथा समशितोष्ण हावापानीमा हुने खालका सुन्तला, कागती, नास्पाती, मौसम, केरा, आँप, मेवा, किवी, कालो अंगुर, आरुबखडा, ओखर, अम्बा, आरु आदि फलफूलहरुको व्यावसायिक रुपमा उत्पादन तथा वितरण गर्न कृषकहरुलाई प्रोत्साहन गर्न सकिन्छ ।

घ) सामुदायिक तथा व्यक्तिगत जमिनमा जडीबुटी खेती तथा संरक्षणः यस क्षेत्रमा पाइने पदमचाल, टिमुर, पाँचऔले, दालचिनी, सतुवा, अमला, रिठा, चिराइतो जस्ता जडीबुटीहरुको प्रवर्द्धन, उत्पादन, संरक्षण, प्रशोधन गर्नका साथै, यसको महत्व र उपयोगिताबारे प्रचारप्रसार वृद्धि गरी कृषकलाई व्यावसायिक बनाउन प्रोत्साहन गर्न सकिन्छ ।

ङ) बजार क्षेत्रमा सुलभ पहुँचः गाउँपालिकामा विस्तार भएका सडक सञ्जाललाई वाहै महिना सञ्चालनमा ल्याउनको लागि स्तरोन्नति गर्नका साथै, थप सडक सञ्जाल विस्तार गर्दा स्थानीय उत्पादन एवं उपभोगलाई प्रवर्द्धन गर्ने गरी प्राथमिकता तोक्न सकिन्छ ।

च) प्राकृतिक खानी उत्खनन् तथा संरक्षणः यस गाउँपालिकाभित्र रहेका विभिन्न खनिज पदार्थका खानीहरुको वैज्ञानिक रुपमा अध्ययन, उत्खनन, प्रशोधन तथा प्रवर्द्धन गरी उद्योगको विकास गर्न सके स्थानीय स्तरमै आयआर्जन र रोजगारीको प्रचुर वृद्धि हुने सम्भावना देखिन्छ ।

CamScanner

छ) वातावरण अनुकूलन कार्यक्रमः वन तथा वातावरण क्षेत्रको दिगो र वैज्ञानिक व्यवस्थापनसहित जलवायु परिवर्तन, बाढी-पहिरो, भू-क्षयबाट पर्नजाने प्रभावको न्यूनीकरण गर्नका लागि वृक्षरोपण गर्ने तथा विकासका प्रयासलाई प्रकृक्तिमैत्री, वातावरण अनुकूल र दिगो बनाउन सकिने सम्भावना छ ।

ज) शैक्षिक सुधार कार्यक्रमः यस गाउँपालिकामा सञ्चालित विद्यालयहरुले दिने शिक्षाको गुणस्तरमा तीव्र वृद्धि गर्दै, विद्यार्थीलाई विद्यालयमा झिकाउने, टिकाउने, पढाउने र योग्य, सक्षम र गुणस्तरीय नागरिक उत्पादन गर्नको लागि आगामी दिनमा क्याम्पस तथा प्राविधिक विद्यालयहरु स्थापना गरी यहाँका नागरिकलाई व्यवहारिक तथा जीवन उपयोगी शिक्षा प्रदान सकिन्छ ।

झ) कला संकृतिको जगेनां र पर्यटकीय क्षेत्रको विकासः गाउँपालिकास्तरमा रहेका धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्र, स्थानीय भाषा तथा अन्य कला, संस्कृति, साहित्यलगायत अन्य स्थानीय सम्पदाहरुको संरक्षण, विकास र प्रवर्द्धन गर्दै सम्भावित स्थानहरुमा होमस्टे (घरबास कार्यक्रम) स्थापना गर्नाले गाउँपालिकालाई पर्यटकीय क्षेत्रको रुपमा प्रचारप्रसार गर्न सकिन्छ ।

ञ) जल उपयोग गुरुयोजना र विकासः यहाँका सम्भावित क्षेत्रमा लघु जलविद्युत उत्पादन तथा वैकल्पिक नवीकरणीय ऊर्जाको प्रयोगबाट आत्मनिर्भर बन्नुका साथै, विद्युतीय सेवा उपलब्ध गराउने गाउँपालिकाको रुपमा स्थापित गर्न सकिन्छ।

ट) खानेपानी तथा सरसफाइः गाउँपालिकाको सम्पूर्ण वडाको सम्पूर्ण टोलमा खानेपानी तथा थोपा सिँचाइ, साना सिंचाइ, ठूला सिंचाइ (तटिय भागहरुमा) को विस्तार गरी कृषकहरुले आवश्यक पर्ने मौसमी तथा बेमौसमी तरकारी तथा खाद्यान्न उत्पादनमा सहजता ल्याई जनताको जीवनस्तर माथि उठाउन सक्ने सम्भावना देखिन्छ।

ठ) विपद् जोखिम व्यवस्थापन गरी उत्थानशील समाजको विकासः भूकम्प, बाढीपहिरो तथा हावाहुरीजस्ता प्राक्तिक जोखिमबाट हुनसक्ने क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न तत्काल उद्धार तथा राहत वितरण कार्यमा तदारुकता देखाई प्रकोपबाट बच्नको लागि आवश्यक अनुसार चेतनामूलक कार्यक्रमलाई प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गर्न सकिन्छ ।

ड) सुशासन, समावेशीकरण र सामाजिक न्यायको प्रवर्द्धनः गाउँपालिका तथा यसभित्र रहेका सम्पूर्ण वडा समितिबाट प्रदान गरिने सबै खालका कामकारवाहीलाई सेवामुखी र उत्तरदायी बनाउन सूचकसहित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी त्यसको परिणाम प्रत्येक चौमासिकमा सञ्चारकर्मी, मानवअधिकारवादी, नागरिक समाज तथा आमजनता माझ सार्वजनिक गर्ने उल्लेख छ। यसका साथै, गाउँपालिका ऐन, नीति, नियम, निर्देशिका तथा मापदण्ड पूर्णरुपमा नियमसंगत तरिकाले अक्षरशः पालना गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गरिएको छ ।

२.१.४ जनसङ्ख्या वितरण तथा सामाजिक परिवेशः

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस मेल्लेख गाउँपालिकामा कुल घरधुरी संख्या ४७२२ रहेको देखिन्छ भने कुल जनसंख्या २२७८५ रहेको देखिन्छ। वडागत रुपमा घरधुरी र जनसंख्याको वितरणलाई हेर्दा सबैभन्दा बढि घरधुरी र जनसंख्या वडा नं. ४ मा रहेको देखिन्छ | वडा नं. ४ मा कुल घरधुरी ८१४(१७.२४%) रहेको छ भने वडा को कुल जनसंख्या ४,२६७(१८.७३%) रहेको छ | त्यसै गरि वडागत रूपमा सबै भन्दा कम घरधुरी र जनसंख्या वडा नं. ८ मा जम्मा घरधुरी ३२८(६.९५%) रहेको र

CamScanner

जनसंख्या १,४९५(६.५६%) मात्र रहेको देखिन्छ|वडागत रूपमा घरधुरी र जनसंख्या वितरण तलको तालिका-१ मा प्रस्तुत गरिएको छ|

तालिका १: वडागत घरधुरी र जनसंख्या विवरण

वडा	घरधुरी	प्रतिशत	जनसंख्या	प्रतिशत
१	५३२	११.२७	२३४०	१०.२७
२	४५७	९.६८	२२२०	९.७४
३	५०६	१०.७२	२५००	१०.९७
४	८१४	१७.२४	४२६७	१८.७३
५	६८४	१४.४९	३०९०	१३.५६
६	७१८	१५.२१	३४१६	१४.९९
७	६८३	१४.४६	३४५७	१५.१७
८	३२८	६.९५	१४९५	६.५६
जम्मा	४७२२		२२७८५	

श्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

उमेर र लिङ्गको आधारमा जनसंख्या विवरण :

मेल्लेख गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या २२,७८५ मध्ये महिला जनसंख्या १२,३६३(५४.३%)रहेको छ भने पुरुष जनसंख्या १०,४२२(४५.७%) रहेको छ | त्यसै गरि उमेरको आधारमा जनसंख्या विवरण हेर्दा सबै भन्दा बढी जनसंख्या १५-६० वर्ष उमेर समुहको जनसंख्या ५१%, ५-१४ बर्ष उमेर समुहको जनसंख्या २८.६%, ०-४ बर्ष उमेर समुहको जनसंख्या १०.६%, ६०-६९ बर्ष समुहको जनसंख्या ४.८५% र ७० बर्ष भन्दा माथिको उमेर समुहको जनसंख्या ४.८९% रहेको छ |

जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरणः

यस मेल्लेख गाउँपालिकामा मुख्य गरि क्षेत्री, ठकुरी, ब्राह्मण, विश्वोकर्मा, परियार र मिजार जातिको बसोबास रहेको छ | मुख्य बासिन्दाको रूपमा क्षेत्रीहरु (साउँद, ताम्राकार, खड्का, विष्ट, बोहरा, बुढा आदि) रहेको देखिन्छ | कुल जनसंख्याको ७४.६ प्रतिशत क्षेत्री, १०.४ प्रतिशत विश्वकर्मा, ६.१ प्रतिशत परियार, ४.७ प्रतिशत मिजार, २.६ प्रतिशत ठकुरी, १.५ प्रतिशत पहाडी ब्राह्मण, ०.०१ प्रतिशत अन्यको जनसंख्या रहेको छ।यस गाउँपालिकामा सबै भन्दा बढी जनसंख्या क्षेत्रीको रहेको छ।प्रमुख जातजाति र लिङ्ग अनुसारको बिस्तृत जनसंख्या बिवरण तपशिल अनुसार रहेको छ।

CamScanner

तालिका २: प्रमुख १० जातजाति र लिङ्गका आधारमा जनसंख्याको विवरण

विवरण	जम्मा	पुरुष	महिला
क्षेत्रि	७४.६	७४.४	७४.८
बिश्वकर्मा	१०.४	१०.४	१०.५
परियार	६.१	६.४	६
मिजार	४.७	४.७	४.६
ठकुरी	२.६	२.६	२.५
पहाडी बाहुन	१.५	१.४	१.५
अन्य	०.१	०.२	०.१
जम्मा	१००	१००	१००

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

बैवाहिक स्थिति :

यस पालिकाको सबै समुदायको राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार वैवाहिक स्थिति हेर्ने हो भने कुल विवाह गर्न पुगेको उमेर समूहको विवाहित जनसंख्या प्रतिशत ५६.०% छ भने अविवाहित प्रतिशत ३८.५% रहेको छ।यसै गरि एकल रुपमा रहेको जनसंख्या प्रतिशत ५.४% छ भने पारपाचुके भएर रहेको जनसंख्या ०.०२% प्रतिशत र छुट्टिएर रहेको जनसंख्या प्रतिशत ०.१% नै रहेको छ ।

आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याः

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस गाउँपालिकामा १० वर्ष वा सो भन्दा माथिका व्यक्तिको आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या कुल जनसंख्या १७,३४७ मध्ये १५,४७७ रहेको छ ।

पेशाको आधारमा जनसंख्याको विवरणः

यस मेल्लेख गाउँपालिकामा पेशागत आधारमा जनसंख्या तथा घरधुरी विवरण हेर्दा १६ देखि ६० वर्ष उमेर समुहको जनसंख्या मध्ये करिव ४५% मानिसहरु मात्रै कुनै न कुनै पेशामा आवद्ध भएको देखिन्छ । पेशा व्यवसायमा संलग्न मध्ये ८१% मानिसहरुले कृषि पेशालाई मुख्य पेशको रुपमा अगालेका छन। त्यसैगरि १२% सरकारी नोकरी (शिक्षक, सैनिक सेवा, प्रहरी सेवा आदि) मा संलग्न रहेका छन भने ५% व्यापार व्यवसाय, ठेक्कापट्टा, पसल आदि साना ठूला खालका व्यापारमा संलग्न रहेका छन। त्यसै गरि करिव २ प्रतिशत मानिसहरु अन्य पेशा जस्तैः गैह्र सरकारी संस्था तथा निजि कम्पनीमा आवद्ध भएको देखिन्छ । (पालिका प्रोफाइल,)

अपाङ्गताको आधारमा जनसंख्या विवरणः

यस मेल्लेख गाउँपालिकामा अपाङ्गताको आधारमा जनसंख्याको विवरण हेर्दा जम्मा ६७० जना बिभिन्न खालको अपाङ्गता भएको जनसंख्या रहेको छ | अपाङ्गताको किसिमको आधारमा हेर्दा सबैभन्दा बढी ५३.३% शारीरिक

CamScanner

अपाङ्गता, ८.४% न्युन दृष्टियुक्त, ४.६% दृष्टिविहीन, ७.८% बहिरोपन, २.४% मनोसामाजिक अपांगता, ७.६% न्युन श्रवणशक्ति, १.६% बहिरोपन एवं दृष्टि विहिन, ५.५% मानसिक वा मनोसामाजिक १.५% वौद्धिक अपांगता, ०.६% अनुबंसिया रक्तास्राब, ०.४% अतिजम, ६.३% बहुअपाङ्गता, भएको जनसंख्या रहेको छ। त्यसैले गाउँपालिकाले मानव अधिकारमा आधारित बिकासको अवधारणा (Human Right Based Development Approach) अनुरुप विकासका विभिन्न क्रियाकलापहरुमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको (People Living With Disablity PLWD) सहभागिता र सहयोगका कार्यक्रमहरु संचालन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

२.१.५ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वित विवरणः

यस मेल्लेख गाउँपालिकाको आ.व.२०७७/०७८ को सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम अन्तरगत लाभान्वितहरुको विश्लेषण गर्दा कुल सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने १६४७ जना मध्ये १२५८ (७६.४%) महिला र ३८९(२३.७%) पुरुष रहेका छन। वडागत रुपमा हेर्दा सबैभन्दा बढि वडा नं. ४ मा महिला २१७ जना र पुरुष १२६ गरि जम्मा ३४३ जना रहेका छन भने सबैभन्दा कम वडा नं. २ मा महिला ८० जना र पुरुष ४२ जना गरि जम्मा १२२ जना रहेका छन। (गाउँपालिका इ-प्रोफाइल)

२.१.६ भू-उपयोगको अवस्थाः

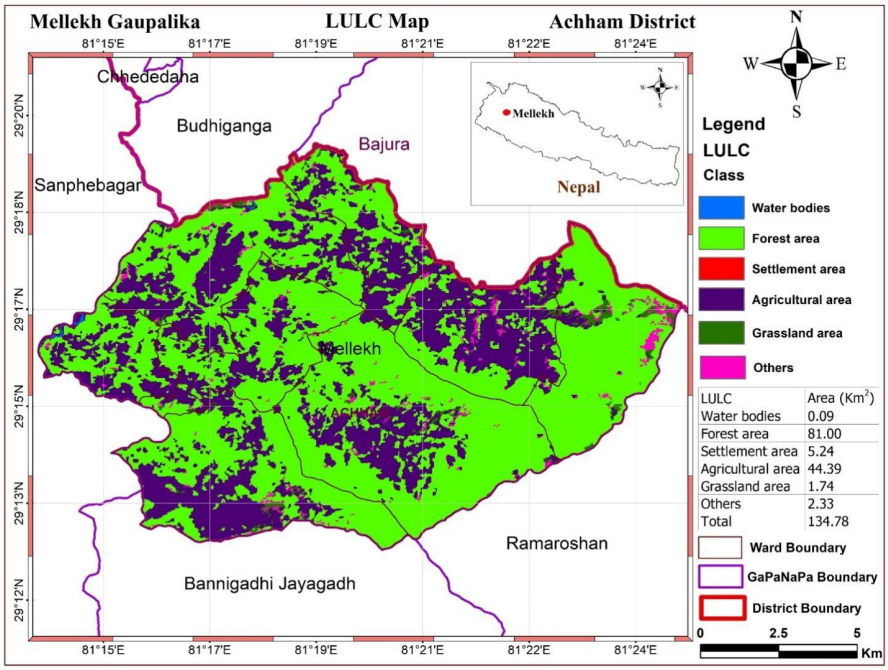

यस मेल्लेख गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल १३४.७८ वर्ग किलो मिटर रहेको छ। कुल क्षेत्रफल मध्ये खेतियोग्य जमिनको क्षेत्रफल ४४.३९ वर्ग कि.मि रहेको छ, त्यसतै ८१ वर्ग किलोमिटर वनजङ्गल, ५.२४ वर्ग किलोमिटर आवास क्षेत्र, १.७४ वर्ग किलोमिटर घाँस तथा वुट्यान क्षेत्र र २.३३ वर्ग किलोमिटर अन्य क्षेत्र रहेको पाइन्छ। जसलाई माथिको GIS नक्सामा पनि प्रष्टरुपमा हेर्न सकिन्छ यस गाउँपालिकाको सबै भू-भाग पाखो भिरालो भएको हुँदा सबै खेतियोग्य जमिनको उपयोग भएको छैन।

CamScanner

२.१.७ छानाको आधारमा घरधुरी विवरणः

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस गाउँपालिकामा रहेका कुल २,८०३ घरधुरीहरु मध्ये ढुंगा वा स्लेटले छाएको घरहरुको संख्या सबैभन्दा बढी अर्थात् करिव ७८.१% रहेका छन। त्यस्तै जस्ता/टिन/च्यादरले छाएको ९.०%, सिमेन्ट ढलान भएका घर २.४%, खर/पराल/छवालीले छाएको १०.२%, टायल/खपडा/झिंगटिले छाएको ०.१%, काठ/फल्याकले छाएको ०.०४% र ०.१% मात्र अन्य रहेको छ।

२.१.८ वैदेशिक रोजगारीमा गएको विवरण

यस मेल्लेख गाउँपालिकाका युवा जनशक्तिहरु देश भित्र उपयुक्त रोजगारीको अभावले गर्दा छोटो अवधि, निश्चित अवधि र लामो अवधिको रोजगारीका लागि भारत लगायत तेश्रो मुलुकमा जाने गरेका छन। गाउँघरमा रोजगारीको अभाव र युवाहरु प्रायः रोजगारीका लागि विदेशिने लहर चलेकोले यस गाउँपालिकाका पनि २८०८ जना युवाहरु विदेशिएका छन।जस मध्ये २२९२ वैदेशिक रोजगारीमा गएका छन् भने बाकि अध्ययन र अन्य शिलशिलामा बिदेशमा रहेका छन् | विदेशिएका मध्ये ९८.४% हरु छिमेकी राष्ट्र भारतमा रहेका पाईएको छ |

२.१.९ आर्थिक गतिविधि

यस मेल्लेख गाउँपालिका प्राकृतिक श्रोतहरुको उपलब्धताका हिसाबले धनि गाउँपालिकाको रुपमा रहेको छ। यस गाउँपालिकामा विभिन्न प्राकृतिक श्रोतहरु जस्तै; औषधिजन्य जडिबुटी, अग्लो स्थानहरुमा नेपाली कागज बनाउने कच्चा पदार्थ लोक्ता, ढुंगाखानी, सिमेन्टका लागि आवश्यक पर्ने ढुंगाहरु, साबुन उद्योगका लागि आवश्यक पर्ने चिउरी, तामाको लागि कच्चा पदार्थ र सिसाखानीका लागि कच्चा पदार्थ यस गाउँपालिकामा रहेको पाइन्छ तर त्यसको उचित संरक्षण, उत्खनन, निकासी तथा ढुवानीको राम्रो व्यबस्था भएमा त्यसले गाउँपालिकाका झासिन्दाहरुको आयस्तरमा सहयोग पुरयाउने देखिन्छ।यस गाउँपालिकाको प्रमुख आर्थिक स्रोतको रुपमा जडिबुटी. ढुंगा, गिट्टी संकलन तथा ढुवानी कर, मालपोत कर, सिफारिस दस्तुर, व्यबसायिक कर, व्यवसाय दर्ता कर नै मुख्य आन्तरिक स्रोत रहेका छन्।बाह्य स्रोतका रुपमा नेपाल सरकारबाट प्रदान हुने सशर्त अनुदान, वित्तीय समानिकरण, समपुरक कोष आदि रहेका छन।यस गाउँपालिकामा बसोवास गर्ने मानिसहरुको प्रमुख आम्दानीको स्रोत कृषि पेशा रहेको छ भने त्यसपछि स-साना किराना व्यापार व्यवसाय पनि आम्दानीका श्रोतको रुपमा रहेका छन।

यस मेल्लेख गाउँपालिकामा पनि स्थानीय सरकारको निर्माण पश्चात मानिसहरुले विभिन्न खालका व्यबसायहरुको सुरुवात गरिरहेका छन।स्थानीय स्तरमा बढ्दै गैरहेको यातायातको पहुँच, मानिसहरुको आवतजावत र स्थानीय सरकारको सामाजिक र आर्थिक प्रबर्धनात्मक कार्यक्रमहरुले गर्दा मानिसहरुमा व्यवसायिक रुपमा कामगर्ने परिपाटीको विकास हुँदै गईरहेको देखिन्छ। यस मेल्लेख गाउँपालिकामा पनि पशुपालन र कृषिजन्य विभिन्न आयमुलक करीब १०० वटा फर्महरु संचालन भैरहेको संस्थागत सर्वेक्षणबाट देखएको छ। संचालित १०० वटा फर्म मध्ये बाख्रापालन फर्म ४५ वटा, कुखुरापालन फर्म २५ वटा) (वटा फर्म १०वटा र ब्रोइलर ९नीय कुखुरा फर्म स्था, माछापालन फर्म ४ वटा, नर्सरी तथा फलफुल नर्सरी ५ वटा रहेका छन। यि विभिन्न १०० वटा फर्मबाट गाउँपालिका भित्र करिब २०० जनाले प्रत्यक्षरुपमा रोजगारी समेत पाएका छन्।

CamScanner

२.२ विकासको अवस्था

२.२.१ कृषि तथा खाद्य सुरक्षा

यस गाउँपालिकाको भौगोलिक विविधताले गर्दा यहाँको धरातलीय स्वरुपमा पनि विविधता पाइन्छ। यहाँ प्राय जसो भूभाग पाखो भिरालो भएको हुदा सबै खेतीयोग्य जमिनको उपयोग भएको छैन|कुल क्षेत्रफल मध्ये खेतीयोग्य जमिनको क्षेत्रफल ४४.३९ वर्ग कि.मि रहेको छ|यस गाउँपालिका बासीहरूको जीविकोपार्जनको मुख्य स्रोतको रूपमा कृषि व्यवसाय रहेको छ। अझैसम्म पनि परम्परागत पद्धतिमा आधारित यहाँको कृषि प्रणाली निर्वाहमुखी मात्र बनेको छ भने भर्खर मात्र व्यावसयिक खेती तर्फ प्रयासहरू शुरु हुन थालेका छन्। यस मेल्लेख गाउँपालिकामा कुल खेतीयोग्य जमिन ..... बर्गमिटर रहेको छ|रोपनी अनुसार गणना गर्दा कुल खेतीयोग्य जमिन ..... रोपनी रहेको छ|वडा अनुसार खेतीयोग्य जमिनको विवरण हेर्दा सबैभन्दा बढी खेतीयोग्य जमिन वडा नं. ..... मा रहेको छ भने सबैभन्दा कम खेतीयोग्य जमिन वडा नं–..... मा रहेको छ|

यस मेल्लेख गाउँपालिकाको मुख्य कृषि उत्पादनको रुपमा करीब ५२% अन्नवाली रहेको छ। अन्नबालीमा पनि सबैभन्दा बढी करिब २२.९% उत्पादनको हिस्सा मकै रहेको छ। त्यसैगरि गहुँ १६.५%, धान ८.८%, कोदो ६.८% रहेको छ। अन्नवाली पछि दोश्रो बढी उत्पादन दलहनबालीको हुने गरेको छ जुन कुल कृषि उत्पादनको करिब १५.६% रहेको छ। त्यसैगरी तरकारी बाली १४.५%, तेलबाली ११.३%, मसलाबाली ५.९% र फलफुल ०.८% उत्पादन हुने गरेको छ। यस मेल्लेख गाउँपालिका भौगोलिक आधारमा दुर्गम पहाडी गाउँपालिका भएको हुँदा हालसम्म एकदमै बढी मात्रामा रासायनिक मलखाद तथा विषादीहरुको खेतीपातीमा प्रयोग भइरहेको पाइदैन। तर बिस्तारै यातायातको सहज पहुँच, पशुपालनमा हुँदै गईरहेको हास, कृषि तथा पशुपालन भन्दा वैदेशिक रोजगारीमा युवाहरुको बढ्दो आकर्षणले गर्दा परम्परागत रुपमा प्रयोग हुँदै आइरहेको गोबरमलको प्रयोग बालीनालीमा घट्दै गईरहेको देखिन्छ।

२.२.२ पर्यटन विकास

यस मेल्लेख गाउँपालिकामा विभिन्न धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रहरु पनि रहेका छन। जस मध्ये मेल्लेख गाउँपालिकाको वडानं.५, ७ र ८ मा अवस्थित विम्कोट दरबारले छुट्टै ऐतिहासिक महत्व बोकेको छ। यस्तै जिल्लाकै प्रसिद्ध धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थल ऋषिदह ताल, झलाल, मैठामाण्डु, नन्दामाता, थलाकाबन्ड, फुल चढाउने, लिंमानी, सुगर दह, चुलिकोट, भण्डारकोट, खापर र आकासे पुल ऋषिदह जस्ता थुप्रै धार्मीक तथा पर्यटकीय ठाउँहरु पनि यस मेल्लेख गाउँपालिका भित्र रहेका छन । डाँफे ताल र ऋषि तालले यो क्षेत्रको सुन्दरतामा थप योगदान पुर्याएका छन् | यी क्षेत्रको अवलोकन गर्न दैनिक सयौं जसो पर्यटक आउने गरेका छन् | भोगौलिक हिसाबले विकट रहे पनि यो मेल्लेख गाउँपालिका प्राकृतिक रुपमा एकदमै सुन्दर र रमणीय ठाउँ रहेको छ। यहाँको प्राकृतिक सुन्दरता पर्यटकहरुलाई स्वागत गर्न प्रतिक्षारत छ तर आवश्यक पुर्वाधार र प्रचार प्रसारको कमीले हालसम्म पर्यटक उलेखनीय रुपमा आएको पाइदैन। यहांको मौलिक संस्कृति र विभिन्न नाचगानहरु जस्तै देउडा र जीवनपद्दति पनि पर्यटनको लागी आकर्षण हुन सक्छन्।

CamScanner

२.२.३उद्योग,व्यापार, व्यवसाय र आपूर्ति

यस गाउँपालिकामा उपलब्ध प्राकृतिक श्रोतहरुको प्रयोग गरि स्थानीयस्तरमा लघु उद्योगहरु संचालन गर्न सकिने प्रचुर सम्भावना रहेको छ। यस गाउँपालिकाको केन्द्रमा औद्योगिक ग्राम स्थापना गरी संचालनमा रहेको छ ।यस गाउँपालिका हाताभित्र नदि तथा खोला प्रसस्त रहेको हुँदा अधिकांश घरपरिवारहरु पिसानीका लागि परम्परागत पानी घट्टको प्रयोग गर्दछन भने कुटानीको लागि ढुंगे ओखल (परम्परागत ढिकी) को प्रयोग गर्दछन। हाल विद्युत सेवा बिस्तार भएसंगै कुटानी, पिसानी र तेल पेल्न केहि ठाउंहरुमा विद्युतबाट चल्ने मिलहरु पनि संचालन भएका छन्।

यस मेल्लेख गाउँपालिका अछाम जिल्लाको साफेबगर नगरपालिका लगायत बाजुरा जिल्ला सँगका क्षेत्रका केहि बस्तीहरुबाट दैनिक उपभोग्य वस्तुहरुको किनमेलका लागि नजिक पर्ने हुँदा यस गाउँपालिका भित्रका विभिन्न स्थानहरुमा स्थानीय बजारहरुको बिकास भइरहेको छ। स्थानीय बजारहरुमा मुख्यगरि दैनिक उपभोग्य सामाग्रीहरुको बिक्रिवितरण हुने गरेको छ भने अन्य सामग्रीहरुका लागि गाउँपालिका भन्दा बाहिर जिल्ला भित्रका मझौला खालका बजारहरु जस्तैः साफेबगर र मंगलसेन बाट मालसामानहरु खरिद बिक्रि गर्ने गरिन्छ। यस बाहेक यस गाउँपालिकाका व्यापारीहरुले लत्ताकपडा, भाडाकुँडा आदिको लागि जिल्ला बाहिरका बजारहरु धनगढी, डोटी डडेलधुरा काठमाण्डौ जस्ता ठुला शहरहरुबाट समेत सामानहरु ल्याउने गरेको पाइएको छ।

स्थानीय स्तरमा विकास निर्माणका कार्यहरु पनि तिव्रगतिमा भैरहेका हुँदा र मानिसहरुको चहलपहल पनि बढ्दै गैरहेको हुँदा थोक तथा खुद्रा पसल, होटेल तथा रेस्टुरेन्ट, हार्डवयर पसल, स्टेशनरी, सिलाइकटाईका साथै कृषि तथा अन्य स्यानीय श्रोत सामग्रीमा आधारित पेशा व्यवसायहरुको एकदमै सम्भावना रहेको छ। यस गाउँपालिकामा मानिसहरुले विभिन्न पेशा व्यबसाय गर्दै आइरहेका छन्।गाउँपालिका प्रोफाइल बाट प्राप्त तथ्यांक अनुसार यस गाउँपालिकाका विभिन्न ठाउहरुमा साना पसल तथा व्यवसायहरु संचालनमा रहेतापनि व्यबस्थित ढंगले दर्ता भएर संचालन भएका छैनन। मुख्य व्यापार व्यवसायको रुपमा यस गाउँपालिका भित्र करीब २०० वटा रहेका छन्। जसमध्ये करीब १५० खुद्रा तथा थोक पसल, करीब १५ वटा होटेल/रेस्टुरेन्ट, १५ वटा सिलाइ कटाई, २ वटा हार्डवयर पसल, ८ बटा स्टेशनरी, र १० वटा क्लिनिक पसल/व्यबसाय रहेका छन्।

२.२.४ आम्दानी रोजगारी र वित्तीय सेवा

यस गाउँपालिकाको मुख्य पेशा कृषि रहेको देखिन्छ।यस मेल्लेख गाउँपालिकामा समुदाय स्तरमा विभिन्न बचत ऋण समुहहरुले समुह स्तरका बचत ऋण परिचालनका कार्यहरु गर्दै आइरहेका छन् भने यसका अतिरिक्त कार्यालयका बैंकिंग कार्यहरु र पैसा पठाउने तथा प्राप्तिका लागि प्रभु बैंकले शाखा खोलि बैंकिंग/वित्तीय सेवा प्रवाह गर्दै आइरहेको छ।यस वाहेक साना किसान लघुवित्त ले पनि समुहगत बचत ऋण संगै बैंकिंग सेवाहरु पनि उपलब्ध गराउदै आइरहेको छ।

२.२.५ सामाजिक अवस्था

क) शिक्षाः

CamScanner

गाउँपालिकाभित्र कूल ४६ वटा शैक्षिक संस्था रहेका छन्।जसमध्ये प्रा.वि २६ वटा, नि.मा.वि ७ वटा, माध्यामिक तहको ९ वटा, उ.मा.वि ३ वटा र क्याम्पस १ वटा रहेका छन्।गाउँपालिका क्षेत्रको साक्षरताको स्थिति हेर्दा पाँच वर्ष माथिको कूल २०३७३ जनसङ्ख्यामध्ये ७६.१ प्रतिशत साक्षर रहेका छन् । लैङ्गिकताका आधारमा पुरुष ८३.८ प्रतिशत र महिला ६९.८ प्रतिशत साक्षर छन्।(गाउँपालिका इ-प्रोफाइल र राष्ट्रिय जनगणना २०७८)

ख)स्वास्थ्य तथा पोषणः

यस गाउँपालिकामा १ सरकारी अस्पताल, २ प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, ४ स्वास्थ्य चौकी, ३ वटा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रले स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्दै आएका छन्|यी संस्थामा पर्याप्त र उपयुक्त आवश्यक भौतिक पूर्वाधार, उपकरण तथा सामग्रीको अभाव र आवश्यकता अनुसार दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको पनि कमी रहेको अवस्था छ।कूल जनसङख्या र स्वास्थ्यकर्मीहरुको अनूपातसमेत ज्यादै न्यून छ।यस गाउँपालिकामा अस्पताल भएतापनि जटिल रोगहरुको निदान र बिशेषज्ञ सेवाको लागि भने जिल्ला अस्पताल र जिल्ला बाहिर डडेल्धुरा, धनगढी जानु पर्ने अवस्था छ|गाउँपालिकामा विशेषगरी श्वासप्रश्वास जन्य रोग, पानी जन्यरोग, रक्तचाप, मृगौला सम्बन्धि रोग, दमको बिरामी र महिलामा पाठेघरको समस्या रहेको पाइन्छ ।

ग) खानेपानी स्रोतको आधारमा घरपरिवारः

गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका कूल ४७२२ घरपरिवारमध्ये सबैभन्दा उच्च ३३४३ अर्थात् ७०.८ प्रतिशत घरपरिवारले घरपरिसर बाहिर पाइप/धाराको पानी उपयोग गर्दछन् भने १६.७ प्रतिशतले घरपरिसर भित्र धारा/पाइपको, ११.२ प्रतिशतले मूल धाराको, ०.८ प्रतिशतले खुला इनार/कुवाको, ०.५ प्रतिशतले ढाकिएको इनार/कुवाको, ०.०४ प्रतिशत खोला/झरनाको र ०.१ प्रतिशतले अन्य स्रोतको पानी उपयोग गर्ने गरेको पाइन्छ ।

घ)लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समबेसिकरण

नेपालको संविधानले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका सवाललाई सम्वोधन गर्दै लैङ्गिक विभेदको अन्त्य गर्ने संकल्प सहित महिलालाई लैङ्गिक भेदभाव विना समान वंशीय हक, सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी हक, राज्यका सबै निकायमा समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तका आधारमा सहभागी हुने हक लगायतका हकको प्रत्याभुती गरेको छ।गाउँपालिकाले पाँच वर्ष भित्र बालविवाह मुक्त, महिला हिंसामुक्त र शत प्रतिशत महिला साक्षर गाउँ निर्माणको लागि आवश्यक पहल गरेको छ।महिलामैत्री गाउँपालिकाका लागि टोलटोलमा आमा समूह गठन भएका छन्।लक्षित वर्गका लागि क्षमता विकासका कार्यक्रम सञ्चालन हुने छ।सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट सबै वर्गलाई समेटने प्रयास भइरहेको छ।लक्षित वर्गका लागि आयमुलक कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेका छन्।गाउँपालिकास्तरमा बाल, महिला, आदिवासी जनजाति तथा अपाङ्ग संजाल रहेका छन्।स्थानीय समिति तथा संरचना समावेशी स्वरुपमा गठन हुने गरेका छन् ।

अझैपनि सामाजिक असमानता तथा विभेदका कारण यस क्षेत्रका महिला, दलित, जनजाति, अल्पसङ्ख्यक वर्ग सामाजिक तथा आर्थिक रूपले पछाडि परेका छन्।सबै वर्ग तथा समुदायको सामाजिक न्याय, समानता,

CamScanner

मानवअधिकार सहित सर्वाङ्गिण विकास गर्ने लक्ष्य तथा उद्देश्यका साथ लैङ्गिक समानता तथा समावेशीकरणलाई गाउँपालिका स्तरीय योजनाले समेट्नेछ। गाउँपालिकामा महिला दलित जनप्रतिनिधिको उपस्थिति, महिलामैत्री कानून, महिला शिक्षक दरबन्दी, महिला संजाल विकास एवं महिलाहरूद्वारा सहकारी संस्था संचालन जस्ता पक्षहरू राम्रा छन्। त्यसैगरी विद्यालयमा महिला शिक्षिकाको व्यवस्था, सुत्केरी जाँच व्यवस्था र वृद्ध भत्ताको व्यवस्था गरिएको छ। यस गाउँपालिकाबासी नेपाल सरकारको सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत जेष्ठ नागरिक, एकल महिला, अपांगता भएका व्यक्ति, बाल सुरक्षा अनुदान र दलित वर्गहरू सामाजिक सुरक्षा भत्ताबाट लाभान्वित भएका छन्।

ङ) युवा तथा खेलकुद

खेलकुद क्षेत्रमा युवाहरुलाई समेटी स्वस्थ, प्रतिस्पर्धी जनसक्ति उत्पादन गरि पालिकाको चौतर्फी विकासका साथै, राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय स्तरमा समेत खेलाडीलाई प्रतिस्पर्धामा उतारी पालिकाको र देशको नाम संसारभरि परिचित गराउन र खेलकुद तथा पर्यटन विकासमा समेत योगदान दिलाउन स्थानीय स्तरदेखि नै युवालाई खेलकुद क्षेत्रमा आकर्षित गर्न प्रशिक्षण, पूर्वाधार र कार्याक्रमहरुको आयोजना गर्न जरुरी छ। यस गाउँपालिकामा खेल मैदानको अभाब रहेको देखिन्छ|

२.२.६ वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापनः

क) वन तथा जैविक विविधता

यस मेल्लेख गाउँपालिकाको कुल भू-भाग १३४.७८ वर्ग किलोमिटर मध्ये वनजंगलले ओगटेको क्षेत्रफल ८२.७४ वर्ग किलोमिटर रहेको छ। यस गाउँपालिकाका धेरैजसो वनक्षेत्र सामुदायिक वनको रुपमा रहेको छ भने केहि बनक्षेत्र धार्मिक तथा कवुलियत वन क्षेत्र भित्र पनि रहेको छ। यस गाउँपालिकामा जम्मा ..... वटा सामुदायिक वनहरु रहेका छन्। जसले कूल वनक्षेत्रको ..... क्षेत्रफल मात्रै ओगटेको छ भने बाँकी क्षेत्रफल राष्ट्रिय वन क्षेत्रले ओगटेको छ। यस गाउँपालिकामा रहेका ..... वटै सामुदायिक बनहरु समुदायले नै संरक्षण र व्यबस्थापन गरिरहेका छन्। यी बनहरु सामुदायिक बनको आफ्नै बिधान अनुसार संचालन भएका छन्। सामुदायिक वनले कूल बनक्षेत्र मध्ये .....हेक्टर क्षेत्रफल ओगटेका छन् भने उक्त सामुदायिक बनमा जम्मा ..... घरपरिवारहरु आबद्ध रहेका छन्। जुन गाउँपालिकाको कूल घरधुरीको ..... हुन आउँछ।

यस गाउँपालिकामा बनजंगल क्षेत्र बढी भएको हुँदा जैविक विविधता पनि फरक फरक रहेको छ। मुख्यगरी यहाँको जंगलमा बाघ, भालु, नाउर, झारल, रतुवा, घोरल जस्ता जनावरहरु र चिल, कालिज, डाँफे जस्ता चराचुरुंगीहरुको बासस्थान रहेको पाइन्छ। त्यसैगरि रुख बिरुवाहरुमा सल्ला, बाँझ, चिराइतो, लोक्ता, लाली गुराँश आदि रहेका छन्।

ख) विपद व्यवस्थापनः

यस मेल्लेख गाउँपालिकामा बाढी, पहिरो, हावाहुरी, नदि कटान, चटघाङ, आगलागी, कृषिबालीमा रोगकिरा तथा महामारीहरु मूख्य प्रकोपको रुपमा देखिएका छन्। यसका साथै विभिन्न अध्ययन तथा अनुसन्धानहरुले नेपालको सुदुरपश्चिम प्रदेशको अछाम, बाजुर, डोटी लगायत कर्णाली प्रदेशमा ठूलो भूकम्पको सम्भावना रहेको भन्ने देखिएको छ। भूकम्प जस्ता प्रकोपहरुको घटना घट्ने समयको यकिन गर्न गाह्रो भएता पनि अन्य

CamScanner

प्रकोपहरु आउने समय निधित सिजन वा अवधि हुने भएकोले समयमै सुरक्षाका उपायहरु अवलम्बन गरि सम्भावित मानबिय तथा भौतिक क्षति कम गर्न सकिन्छ। यस गाउँपालिकामा नदिको कटान, बन जंगलमा हुने आगलागी, बर्षातको समयमा आउने भल/बाढी. पहिरो, चट्याङ आदि मूख्य प्रकोपको रुपमा रहेका छन्। पाखो भिरालो भू-बनावट र कम्जोर जमिन भएको कारणले बर्षेनी पहिरोमा परि धनजनको क्षति हुने गरेको देखिन्छ। राष्ट्रिय जनगणनाको तथ्यांक हेर्दा यस गाउँपालिकाका २ वडा बाढी जोखिममा, ८ वटै वडा पहिराको जोखिममा, ५ वटा वडा हावा हुरीको जोखिममा, ७ वटा वडा चट्याङ र असिनाको जोखिममा, ३ वटा वडा खडेरी र २ वटा वडा आगलागीको जोखिम मा रहेको पाएको छ |प्राकृतिक प्रकोपबाट प्रभावित घरधुरी संख्या हेर्दा यस गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढी पहिरोबाट भएको देखिन्छ। यहाँ विभिन्न खालका प्रकोपहरुले मानबिय क्षति धेरै भएको नदेखिए पनि घर, बिद्यालय, पशुचौपाया तथा बालीनाली क्षति भएको छ। मुख्यगरी पहिरो, चटपाङ, हावाहुरी, कृषिबालीमा रोगकिरा, तथा पशुचौपाया र मानिसहरुमा महामारी जस्ता प्रकोपहरुले मानबिय भौतिक क्षति विभिन्न समयमा गरेको छ।

२.२.७ भौतिक विकासको अवस्था

क) सडकः

यस मेल्लेख गाउँपालिका सडक संजाल संग जोडिएको पालिका हो यस गाउँपालिकामा करीब १० किलोमिटर कालोपत्रे सडक रहेको छ। गाउँपालिकाक सबै वडाहरुमा ग्रावेल सडकले छोएको छ|गाउँपालिकामा ढुंगाले छापेको बाटोको पनि प्रयोग गरेको पाइन्छ|गाउँपालिकामा करीब ३० कि.मि ग्राभेल सडक र २०० कि.मि कच्ची तथा धुले सडक लिकाको पहलमाहाल गाउँपा निर्माणाधीन अवस्थामा रहेको छ। गाउँपालिका दुर्गम तथा भौगोलिक रूपमा कठिन स्थानहरुसम्म यातायातको पहुँच पुर्याउन गाहो छ।

मेल्लेख गाउँपालिका सम्म पहुँचका लागि गाउँपालिकाले सार्वजनिक बससेवा संचालन गरी नागरिकलाई सेवा प्रवाह गरीरहेको छ। मेल्लेख गाउँपालिकाबाट साफेबगर बजार सम्म सहुलियत रुपमा पालिकाले बस संचालनमा ल्याएको छ। साफेबगर बजार देखि गाउँपालिकाको विभिन्न गाउँ बस्तिहरुमा नीजि तथा सार्वजनिक जीपहरु संचालनमा रहेका छन। निजि सवारि साधनको रुपमा मोटर साइकल पनि रहेका छन्। गाउँपालिकाको सदरमुकाम बाट सवारीसाधन चल्ने मूख्य रुटहरुमा धनगढी, महेन्द्रनगर र जिल्ला सदरमुकामसम्म रहेको छ। जीपहरु मुख्यगरि मानिसहरु र सामानहरु ढुवानी र ट्र्याक्टरहरु मालसमान ढुवानीका लागि चल्ने गरेका छन्।

ख) पुल तथा पुलेसाः

सवारी साधन चल्ने सडकमार्ग नपुगेका बस्तिसम्म र समुदायसम्म पुग्नका लागि पैदलमार्ग हरुमा काठेपुल तथा झोलुंगे पुलहरु रहेका छन् |यस गाउँपालिकामा ..... वटा झोलुंगे पुल रहेका छन् |

ग) खाना पकाउने इन्धनः

यस मेल्लेख गाउँपालिकामा खाना पकाउनका लागि प्रयोग हुने प्रमुख इन्धनको रुपमा दाउरा रहेका छन्। हाल बनजंगल क्षेत्रमा दाउरा सजिलै नपाइने र यातायातको पहुँच सहज भएकोले गर्दा एलपी ग्याँस प्रयोग गर्ने घरपरिवारको संख्या पनि बढ्दै गईरहेको छ। राष्ट्रिय जनगणनाबाट प्राप्त तथ्यांक अनुसार गाउँपालिकाको कूल घरपरिवार मध्ये ४५५६(९३.५%) घरपरिवारहरुले खाना पकाउने इन्धनको रुपमा दाउराको प्रयोग गर्ने

CamScanner

गरेका छन्। त्यसैगरी एलपी ग्याँसको प्रयोग गर्ने घरपरिवार संख्या १४० (३%), गोबर व्याँसको प्रयोग गर्ने घरधुरी संख्या १७ (०.४%), बिजुलीको प्रयोग गर्ने ०.१%, मटितेलको प्रयोग गर्ने ०.०४% र ०.१% अन्य रहेका छन्।

घ) बत्ती बाल्ने इन्धनः

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ बाट प्राप्त तथ्यांक अनुसार गाउँपालिकाको कूल घरधुरीहरु मध्ये ४३७९ (९२.७%) घरधुरीहरुमा विद्युत सेवा पुगेको छ भने त्यस्तै २७२(५.८%) घरधुरीहरुले सोलार बत्तिको प्रयोग गर्ने गरेका छन् भने ०.१% घरघुरीहरुले उज्यालोको श्रोतको रुपमा टुकीको प्रयोग गर्ने गरेको देखिएको छ। त्यसै गरि ०.०४%ले बायोग्यास र १.३% घरधुरीले अन्य विकल्पको श्रोत प्रयोग गर्ने गरेको देखिएको छ | यस मल्लेख गाउँपालिकामा ५-७ कि.वा को ठुलाखोला विधुत, २७ कि.वा को सरानीगाड लघुजलविधुत र २५ लि.वा को सरानीगाड-२ लघुजलविधुत गरि ३ वटा लघुजलविधुत आयोजना रहेका छन् | ठुलाखोला विधुत बाट ८० घरधुरी, सरानीगाड लघुजलविधुत बाट ३००-५०० घरधुरी र सरानीगाड-२ लघुजलविधुत बाट २००-३०० घरधुरी लाभान्वित भएका छन् |

ङ) संचार तथा प्रविधिः

गाउँपालिका प्रोफाइल अनुसार यस गाउँपालिकाका मानिसहरुले सबैखालका सुचना तथा संचारका माध्यमहरुको प्रयोग गरेको देखिन्छ। सर्वेक्षणको तथ्यांकहरुको विश्लेषण गर्दा कूल सुचना तथा संचारका माध्यम प्रयोगकर्ता संख्या मध्ये सबैभन्दा बढी ७३.२% मोवाइल फोन प्रयोगकर्ता रहेका छन्। यसैगरि ३४.२% रेडियो प्रयोगकर्ता, ४९.४% टेलिभिजन प्रयोगकर्ता, ३७.८%ले इन्टरनेट को सुविधा लिरहेका छन्।

यस गाउँपालिकामा हुलाक सेवा रहेतापनि हाल संचारमा भएको प्रविधि विकासले गर्दा त्यति उपयोगी रहेको पाइदैन। तथापी सरकारी कागजातहरु/चिट्ठीपत्रहरु ओसारपसारका लागि भने हुलाकको नै प्रयोग हुने गरेको छ। यस गाउँपालिकाबाट प्रकाशन हुने स्थानीय पत्र-पत्रिका कुनैपनि छैनन भने राष्ट्रिय पत्र- पत्रिकाहरु भने प्रकाशन भएकै दिनमा नपुगे पनि अर्को दिन गाउँपालिकासम्म आइपुग्ने गरेको छ।

यस गाउँपालिकामा नेपाल टेलिकमको टेलिफोन प्रशारण लाइन विस्तार भइरहेको छ। तर नेपाल टेलिकमको जिएसएम मोबाइल सेवा उपलब्ध रहेको छ। यस गाउँपालिका भित्र नेपाल दुरसंचार प्राधिकरण (नेपाल टेलिकम) को रिपिटर टावरहरु रहेका छन। यसका अतिरिक्त छिमेकी पालिकाका विभिन्न ठाउँहरुमा टावरबाट समेत मेल्लेख गाउँपालिकाका केहि स्थानहरुमा मोबाइल नेटवर्कले काम गर्ने गरेको छ। हाल निजीस्तरबाट संचालित एनसेल दुर संचार सेवा प्रदायक कम्पनीले पनि आफ्नो सेवा संचालनका लागि गाउँपालिका क्षेत्रभित्र टावर निर्माण गरेको भएतापनि सर्वेक्षणको समयसम्म सेवा सुचारु भइसकेको छैन। यस गाउँपालिकामा नेपाल टेलिकमले जीएसएम सेवा अन्तर्गत ४ जी नेटवर्क सेवा प्रदान गरेको छ। त्यसैले नेपाल टेलिकमको जीएसएम मोबाइल प्रयोगकर्ताहरुले आधुनिक इन्टरनेट सेवाको उपभोग गरेका छन् भन्न सकिन्छ ।यस मेल्लेख गाउँपालिकामा रेडियो नेपालको केन्द्रिय तथा क्षेत्रीय प्रशारण सेवाले गाउँपालिका धेरैजसो बस्ती र समुदायमा कामगर्ने गरेको छ।

च) आवास माथिको स्वामित्वः

CamScanner

घरको स्वामित्वको आधारमा हेर्दा कुल घरघुरी ४७२२ मध्ये करिब ४६५४(९८.६%) घरधुरीहरु आफ्नै घरमा बस्ने गरेका छन भने६२(१.३%) घरघुरीहरु भाडाको घरमा बस्ने गरेको र ६(०.१%) घरघुरीहरु मात्रै आफ्नो घर नभएकोले अरुको घरमा बस्ने गरेको देखिएको छ।

२.२.८ संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन

क) स्थानीय नीति, ऐन तथा सुशासन

शासन प्रणालीलाई जनमुखी, सक्षम, सुदृढ, सेवामूलक र उत्तरदायी बनाउनु नयाँ लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको आवश्यकता हो। यसका लागि शासन प्रणालीमा सबै क्षेत्र, वर्ग, समदुाय र सरोकारवालाको पहुँच र सहभागितालाई सुनिश्चित गर्न आवश्यक छ। संघीय प्रणालीमा आधारित लोकतान्त्रिक शासन व्यवस्थालाई व्यवहारमा कार्यान्वयन गर्दै जनविश्वास अभिवृद्धि गर्नु सुशासनको मुल मर्म हो। संविधानले सार्वजनिक प्रशासनलाई स्वच्छ, सक्षम, निष्पक्ष, भ्रष्टाचारमुक्त, पारदर्शी, जनउत्तरदायी र सहभागितामूलक बनाउँदै राज्यबाट प्राप्त हुने सेवा सुविधामा जनताको समान र सहज पहुँच सुनिश्चित गर्ने व्यवस्था गरेको छ। सुशासनकालागि संघीय तथा प्रादेशिक संवैधानिक निकाय तथा आयोगसँगको सम्पर्क र समन्वय, अभिलेख व्यवस्थापन र कार्यान्वयन, गाउँपालिकामा सार्वजनिक सेवा वितरणको न्युनतम मापदण्ड निर्धारण र सेवाग्राही सन्तुष्टी सर्वेक्षण तथा सेवा प्रवाहको अनुगमनको पनि व्यवस्था गर्न आवश्यक रहेको छ। यसै सन्दर्भमा गाउँपालिकामा बन्न लागेको यस योजनाले सेवा प्रदायक निकाय तथा समग्रमा सार्वजनिक शासन प्रक्रियामा सुशासनको संस्थागत विकासमा समेत महत्त्वपूर्ण हुनेछ ।

गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को रातो किताब अनुसार गाउँपालिकामा ..... सदस्यीय गाउँ सभा तथा १७ सदस्यीय गाउँ कार्यपालिकाको व्यवस्था छ। गाउँको नीतिगत व्यवस्थालाई कार्यदिशा दिन र प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सङ्घीय कानूनको अधिनमा रही ५ वटा विषयगत विकास समितिहरू र विधायन, गाउँ शिक्षा तथा स्वास्थ्य, साझेदारी विकास, स्थानीय समन्वय, गाउँ स्तरीय विपद् व्यवस्थापन, बजार अनुगमनर सल्लाहकार समिति लगायतका समितिहरूले कार्यसम्पादन गर्दै आएका छन् । सहज र सरल रूपमा स्थानीय स्तरमा नै न्याय सम्पादनका लागि एक न्यायिक समितिले कार्य सम्पादन गर्दै आएको छ । गाउँपालिकाले आफ्नो सात बर्षे कार्यकालमा जम्मा ..... वटा ऐन, कानुन, कार्यविधि, मापदण्ड र निर्देशिका तर्जुमा गरी गाउँपालिकाको नियमित कार्य सम्पादनलाई व्यवस्थित बनाउने प्रयास गरेकोछ ।

स्थानीय तहको निर्वाचन २०७४ पश्चात निर्वाचित जनप्रतिनिधिको सक्रिय पहलमा संघियता कार्यन्वयनको शुरुआती चरण पूरा गरि २०७९ मा दोस्रो स्थानीय तहको निर्वाचन भएको छ । कुनै पनि नीति तथा कानून नभएको अवस्थामा नव निर्वाचित प्रतिनिधिहरूको मुख्य जिम्मेवारी नै स्थानीय ऐन, नीति, निर्देशिका तथा कानून निर्माण गरी मेल्लेखमा सुशासन कायम गर्नु रहेको थियो। आवश्यक कर्मचारी पदपूर्ति नभएको साथै भएका कर्मचारी पनि गाउँपालिकाको कार्य व्यवस्थापनमा अभ्यस्त नभैसकेको अवस्थामा पालिकाका नियमित कार्य संचालनमा समेत चुनौतीको सामना गर्नु परेको थियो। भौतिक पूर्वाधारको अभावले गर्दा शुरुआती बर्षमा कार्य सम्पादनमा ठुलो कठिनाई भएको थियो, जसले गर्दा अधिकांश समय भौतिक पूर्वाधार तथा कार्यालय संचालनका लागि आवश्यक सामाग्री व्यवस्थापन खर्चनु परेको थियो ।

CamScanner

ख) सङ्गठनात्मक विकास

गाउँ कार्यपालिकाको प्रमुखको रुपमा अध्यक्ष र उपाध्यक्षको रुपमा निर्वाचित पदाधिकारी रहने व्यवस्था गरिएको छ। यसैगरी उपाध्यक्षले न्यायिक समितिको नेतृत्व गर्ने व्यवस्था रहिआएको छ। गाउँ कार्यपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत (सातौं तह) को रुपमा नेपाल सरकारको निजामती सेवाको प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन समूह अन्तर्गतको राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणीको अधिकृतलाई नेपाल सरकारले खटाउने व्यवस्था गरिएको छ। प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत अध्यक्ष प्रति उत्तरदायी रहने व्यवस्था छ भने निजले गाउँसभाको सचिवको हैसियतले समेत कार्य गर्ने भएकाले निज गाउँ सभा प्रति समेत उत्तरदायी हुनुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको प्रत्यक्ष मातहतमा प्रशासन, योजना तथा अनुगमन शाखा, पूर्वाधार विकास शाखा, स्वास्थ्य तथा सामाजिक विकास शाखा, शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा, आर्थिक विकास शाखा, आर्थिक प्रशासन शाखा, र आन्तरिक लेखापरीक्षण एकाइको संस्थागत व्यवस्था गरिएको छ।

प्रशासन, योजना तथा अनुगमन शाखा अन्तर्गत प्रशासन उपशाखा, राजश्व उपशाखा, योजना तथा अनुगमन उपशाखा र कानून एकाइ रहने व्यवस्था भएको छ। यसै शाखाले गाउँपालिकाभित्र रहेका ८ वटै वडाहरूसँग समन्वय गर्ने व्यवस्था पनि रहेको छ। पूर्वाधार विकास शाखा अन्तर्गत सडक, सिँचाइ तथा अन्य पूर्वाधार विकास उपशाखा, भवन तथा वस्ती विकास उपशाखा र वातावरण तथा विपद्व्यवस्थापन एकाइ रहने व्यवस्था छ। स्वास्थ्य तथा सामाजिक विकास शाखा अन्तर्गत सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जीकरण उपशाखा र महिला बालबालिका र समाज कल्याण उपशाखाको व्यवस्था गरिएको छ। यसैगरी विद्यमान सङ्गठन संरचना अन्तर्गत प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको मातहतमा स्वास्थ्य र कृषि/पशु तर्फका निकायहरू (प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी, आयुर्वेद औषधालय, कृषि विकास शाखा र पशु सेवा केन्द्र) रहने व्यवस्था भएको देखिन्छ ।

संघीय शासन व्यवस्था अनुसार राज्यको पुनःसंरचना प्रक्रियाबाट नवगठित यस गाउँपालिकाको सम्पन्न स्थानीय तहको निर्वाचतबाट निर्वाचित गाउँ कार्यपालिका मार्फत गाउँपालिकाको कार्य संचालन हुँदै आएको छ । गाउँपालिकाको विद्यमान कर्मचारी दरबन्दी विवरण अनुसार प्राविधिक र अप्राविधिक दुवै प्रकृतिका कर्मचारीहरूको दरबन्दी यस कार्यालयमा रहेका छन्। गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को रातो किताब अनुसार विद्यमान दरबन्दी अन्तर्गत अधिकृत स्तरका ..... सहायक स्तरका ..... समेत ..... वटा पदको स्वीकृत दरबन्दी देखिन्छ भने तह विहिन ..... गरी कूल ..... कर्मचारी कार्यरत रहेको देखिन्छ। मेल्लेख गाउँपालिकाको विद्यमान सङ्गठन संरचना, कर्मचारी दरबन्दी, कार्यबोझ समेतको अध्ययन गरी प्राप्त कार्यआदेशको परिधि भित्र रही सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण कार्य गरीसकेको अवस्था । स्थानीय तहमा कर्मचारी दरबन्दीहरू समायोजन भएको र यस गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयमा अझैसम्म सबै पदहरूको सङ्ख्या स्पष्ट हुन नसकेको व्यहोरा यस कार्यालयको प्रशासन शाखाबाट जानकारी हुन आएको छ । नेपालको संविधानबाट स्थानीय तहको लागि निर्दिष्ट अधिकार, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा स्थानीय तहको लागि तोकेको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा वदलिँदो शासकीय स्वरुप अनुसार स्थानीय तहप्रतिको नागरिकको अपेक्षा एवं परिवर्तित शासकीय स्वरुपलाई व्यवस्थित गर्न आवश्यक साधन/स्रोत र सोको व्यवस्थानको लागि विद्यमान जनशक्ति पर्याप्त देखिंदैन। यस सन्दर्भमा सङ्ख्यात्मक एवं गुणात्मक रुपमा बढोत्तरी गर्नु जरुरी देखिन्छ।

CamScanner

ग) श्रोत परिचालन

गाउँपलिकाको समग्र स्रोत परिचालन, व्यवस्थापन एवम् काम कारवाहीमा कार्यकुशलता र प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्ने प्रयोजनका लागि नेपाल सरकार एवम् विकास साझेदारबाट स्थानीय तहलाई प्राप्त हुने सबै प्रकारका अनुदान, स्थानीय निकायको आन्तरिक आय, राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम लगायत पालिकाको कोषमा प्राप्त हुने सबै प्रकारका स्रोत तथा स्थानीय स्रोत साधनलाई एकीकृत र समन्वित गरी गरिब, महिला, बालबालिका तथा सामाजिक, आर्थिक दृष्टिकोणबाट पिछडिएका वर्ग र समुदाय एवम् क्षेत्रको समेत पहुँच र स्वामित्व रहने गरी सन्तुलित तवरबाट स्थानीय सेवा प्रवाह एवम् विकास निर्माण कार्य र शासन प्रक्रिया जनमुखी, जवाफदेही, मितव्ययी, पारदर्शी, उत्तरदायी, समावेशी, समतामूलक, सहभागितामूलक, दिगो र गुणस्तरयुक्त गराउँदै स्थानीयस्तरबाट नै गरिबी न्यूनीकरण र दिगो विकासको अवधारणालाई संस्थागत गर्ने कार्यमा सहयोग पुऱ्याउन स्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि तर्जुमा गरी सोहि वमोजिम स्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन गर्नु पर्ने हुन्छ। मेल्लेख गाउँपालिकाले हाल सम्म पनि स्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि तर्जुमा नगरेकोले सम्वन्धित मन्त्रालय तथा स्रोत प्रदायक निकायको कानून, ऐन, निर्देशिका तथा कार्यविधिका आधारमा स्रोत परिचालन गर्ने गरेको छ ।

सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय अन्तर्गत स्रोत परिचालन समन्वय शाखाले सबै ७५३ पालिकाहरूलाई स्थानीय तहको राजश्व परिचालन सम्बन्धी नीतिगत अध्ययन अनुसन्धान तथा विश्लेषण, आन्तरिक श्रोत साधनको पहिचान र परिचालनमा सहजिकरण तथा समन्वय, राजस्वको आधार विस्तारमा प्रोत्साहन र प्रवर्द्धन, राजस्व सूचना तथा तथ्यांक आदान प्रदान प्रणाली विकास, अनुसन्धान र प्रकाशन, स्थानीय आर्थिक विकास सम्वन्धी कार्यमा सहजिकरण, राजश्व परिचालन क्षमता लेखाजोखा र सुधार, राजश्व परिचालनमा स्थानीय तहमा उत्कृष्ट देखिएका कार्यको अन्य स्थानीय तहसँग अनुभव आदान प्रदान, स्थानीय तहको राजश्व परिचालनमा भएका विवाद समाधानका लागि समन्वय, स्थानीय राजस्वको मुल्याङ्कन, स्थानीय तहको प्राकृतिक श्रोत साधन सम्बन्धी कर तथा राजस्व व्यवस्थापनमा सहयोग र समन्वय तथा स्थानीय तहको वार्षिक आयव्ययको अभिलेख र वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन सम्बन्धी कार्य गरिरहेको छ र सोहि शाखाको समन्वय तथा सहजिकरणमा मेल्लेख गाउँपालिकाको स्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन हुने गरेको छ ।

घ)योजना व्यवस्थापन

सोह्रौ योजनाको राष्ट्रिय लक्ष्य हासिल गर्न सुदुरपश्चिम प्रदेश सरकारले "**आत्मनिर्भरता उन्मुख समृद्ध सुदूरपश्चिम**" लक्ष्यका साथ प्रदेशको प्रथम पञ्चवर्षीय आवधिक योजनाको तर्जुमा गरेको छ । योजनाबद्ध विकासका लागि तथ्यगत अध्ययन, अनुसन्धान र विश्लेषण गर्दै विषयगत समस्या, चुनौती र अवसरहरूको पहिचान गर्ने र त्यसका आधारमा विषय केन्द्रित रणनीति र व्यवहारिक कार्यनीति सहितको योजना आवश्यक पर्दछ। त्यसैले यस गाउँपालिकाले पनि सोह्रौ योजना तथा सुदुरपश्चिम प्रदेशको प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाका आधारमा ती योजनाका लक्ष्य तथा उद्देश्यहरू प्राप्ती हुने गरी आफ्नो पहिलो पञ्चवर्षीय योजना तयार पारेको छ। योजनाहरूलाई तथ्य र प्रमाणमा आधारित र नतिजामुखी बनाउन हरेक आयोजनाको नतिजा खाका विकास

CamScanner

गर्ने र पालिकाले कार्यान्वयन गरेको योजनाको नियमित रूपमा मूल्याङ्कन गरी उपलब्धि सार्वजनिक गर्ने व्यवस्थाको विकास गर्न पनि आवश्यक भएको छ।

राज्य पुनर्संरचना मार्फत मेल्लेख गाउँपालिकाको स्थापना भएसँगै यस गाउँपालिकाले प्रचलित कानून तथा ऐन वमोजिम योजना व्यस्थापन गरी योजनाबद्ध विकासको सुरुआत गरेको छ । उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा रहेको राजस्व परामर्श समितिको सिफारिसमा गाउँ सभाद्वारा बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम अनुमोदन गरी बार्षिक योजना तर्जुमा तथा बजेट विनियोजन गर्ने नियमित परम्परा रहेको छ भने निर्माणाधीन आवधिक योजनाले योजनाबद्ध विकासमा थप योगदान हुने अपेक्षा गरिएको छ । स्थानीय तह गठन भए पश्चात् स्थानीय विकास अवधारणा अनुरूपका प्राथमिक कामहरू शुरुवात भएका छन् । आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा स्थानीय रूपमा वित्तीय कारोबार सीमित रहेको थियो भने आ.व. २०७४/७५, आ.व. २०७५/७६, आ.व. २०७६/७७, आ.व. २०७७/७८, आ.व. २०७८/७९, आ.व. २०७९/८० को लागि पूरा अवधिको बजेट तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिएको छ भने आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को बजेट कार्यान्वयनको अन्तिम क्रममा रहेको छ ।

राष्ट्रिय योजना आयोग र प्रदेश नीति तथा योजना आयोगसँग नियमित रूपमा परामर्श गरी नीति तथा योजना तर्जुमा गर्ने र कार्यक्रमहरूको वर्गीकरण गर्ने वातावरण बन्न नसकिरहेको अवस्थामा योजना व्यस्थापनमा समस्या रहेको छ। आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना तथा आयोजना बैंकको तर्जुमा नहुँदा मेल्लेख गाउँपालिकाको योजना व्यवस्थापन अपेक्षाकृत छैन। योजना तर्जुमालाई मार्गनिर्देश गर्न आवश्यक खण्डीकृत तथ्याङ्कको उपलब्धता नहुनु, पर्याप्त जनशक्ति, भौतिक संरचना र बजेटको अभाव रहनु तथा कर्मचारीहरूको स्थायित्व नहुनु पनि यहाँका योजना व्यवस्थापनका चुनौतीहरू हुन् । नियमित अनुगमनले विकास कार्यक्रम र आयोजनाहरूको नतिजा खोज्ने र कार्यान्वयन गर्ने पक्षलाई बढी जिम्मेवार बनाउनुको साथै जवाफदेही पनि बनाउँछ। नीति, योजना, कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूको कार्यान्वयनको सुनिश्चितताका लागि अनुगमन तथा त्यसबाट प्राप्त नतिजाको विश्लेषणका लागि मूल्याङ्कनको आवश्यकता पर्दछ। विकास आयोजनाहरूबाट, निर्धारित समयावधि भित्र निश्चित उपलब्धि तथा लागत अनुसारको प्रतिफल प्राप्त भए/नभएको यकिन गर्न सशक्त एवम् निष्पक्ष अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको व्यवस्था हुनुपर्दछ। मेल्लेख गाउँपालिकाले गाउँपालिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत तथा शाखा प्रमुखहरूको नेतृत्वमा आवश्यकता अनुसार हरेक कार्यक्रमको अनुगमन गरिरहेको छ।

CamScanner

परिच्छेद ३ — समष्टिगत योजना र स्रोत व्यवस्थापन

३.१ पृष्ठभुमि

नेपालको संविधानले आ-आफ्नो अधिकार क्षेत्र सहित संघ, प्रदेश र स्थानीय गरी तीन तहका सरकार रहने गरी राज्यको पुनः संरचना गरे अनुरूप तीनै तहका सरकारहरु आ-आफ्नो तहमा क्रियाशील छन् । संविधानले राज्य सञ्चालनका लागि ७५३ स्थानीय तहको व्यवस्था गरको छ।तीमध्ये एक हो मेल्लेख गाउँपालिका।स्थानीय तहको एकल तथा प्रदेशसँगको साझा गरी वर्तमान संविधानको अनुसूची ८ र ९ मा राज्यशक्तिको प्रयोग गर्नेगरी अधिकारको व्यवस्था भएको छ ।

नेपालको संविधान, संघ तथा प्रदेश सरकारका दीर्घकालीन सोचलाई आत्मसात् गर्दै जनताको आवश्यकता, गाउँपालिकाको क्षमता तथा स्थानीय यथार्थताका आधारमा गाउँपालिका भित्रका जनताका आधारभूत र बदलिदो परिवेशका आवश्यकताहरुलाई मध्यनजर गर्दै समावेशी विकासको अवधारणालाई समेत ध्यानमा राखी मेल्लेख गाउँपालिकाले यो आवधिक योजना आ.व. २०८२/०८३-२०८६/०८७ तयार गरेको छ ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले गाउँपालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रको विषयमा स्थानीयस्तरको आर्थिक, सामाजिक तथा पूर्वाधार विकासका लागि विषय क्षेत्रगत आवधिक रणनीतिक योजना बनाइ कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था गरेको छ। सोही जिम्मेवारी पूरा गर्दै जनताको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउन मेल्लेख गाउँपालिकाका विकासका सम्भावनाहरुको आधार तथा नेपाल सरकारले आन्तरिकीकरणमा जोड दिएको दिगो विकासका लक्ष्यहरुलाई समेत आधार मानी विकासमा लगानीको अभिवृद्धिको माध्यमबाट आगामी ५ वर्षभित्र गाउँपालिकामा सामाजिक न्याय सहितको शिक्षित, स्वस्थ तथा समृद्ध र विभेद रहित समाजको सिर्जना गर्न तथा उच्च आर्थिक वृद्धि गर्दै गाउँबासीको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने लक्ष्यका साथ यो आवधिक योजना तयार पारिएको हो ।

३.२ अवसर/सम्भावना र समस्या/चुनौती

१. आर्थिक विकासका अवसर र चुनौती

१.१ कृषि

तालिकाः कृषि विकासको अवसर तथा सम्भावना

अवसर र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती
गाउँपालिका प्रोफाइल अनुसार कुल श्रमयुक्त जनशक्ति ४८१५ जना मध्ये ३८८७ जना अर्थात् ८१% मुख्य पेशाको रूपमा कृषि, पशुपालन तथा फलफूल खेती गर्दै आएको अवस्था छ । कृषिलाई थप सिँचाइको व्यवस्था सहित यान्त्रिकरण गरी व्यावसायिक उत्पादन तथा	कृषिमा सिँचाइको अभावका कारण जीविकोपार्जन जटिल भै जमीन बाँझो राख्ने क्रम बढदै गएको अवस्था यस पालिकामा तड्कारो रूपमा देखिएको छ । गाउँपालिकाका कृषि विकासका सम्भावनाका बाबजूद जंगली जनावरसँगको द्वन्द्व, कृषिको मूल्य श्रृङ्खलाको सबलीकरण तथा बजार सञ्जालको विकास नहुँदा

CamScanner

अवसर र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती
बजारीकरणको प्रयास गर्दा उत्पादन बढाउन सक्ने सम्भावना प्रशस्तै छ । बाकी रहेको निष्कृय जनसङ्ख्यालाई सक्रिय गराएर हाल खेती गर्न छाडिएको जमिनको समेत उपयोग गरेर आधुनिक तथा वैज्ञानिक कृषि प्रणाली अपनाएर माटो सुहाउँदो र बजारको मागमा आधारित उच्च मूल्यका बालीहरुको विकास गरी कृषि विकासको क्षेत्रमा प्रशस्त विकास गर्न सकिने सम्भावना छ। पालिकामा रहेको खेती योग्य जमिनमा खाद्यान्नको साथै अन्य नगदे तरकारी बाली, फलफुल, उखु, तोरी, तरकारी, मसला तथा जडीबुटी र पशुजन्य उत्पादन वृद्धि गर्न सकिने प्रशस्त सम्भावनाहरू रहेको छ। आधुनिक कृषि प्रविधि, मल तथा औजारको अभाव हुनाको साथै सो को अधिकतम लागत मुल्यले गर्दा सो को प्रयोगमा कमी हुन गई कृषि उत्पादनमा आवश्यकता अनुसार वृद्धि हुन सकेको छैन। जनचेतना, सीप तथा व्यावसायीकरणको अभिवृद्धि, प्रविधि हस्तान्तरणको साथै आवश्यक प्रविधि, मल, कर्जा बीउ बिजनको उपलब्धतामा सरलीकरण गरेर कृषि तथा पशुजन्य उत्पादनमा वृद्धि ल्याई आर्थिक स्थितिमा सुधार ल्याउन सकिने प्रशस्त सम्भावनाहरू रहेको छ।	किसानहरु कृषि पेशाबाट पलायन हुँदै जानु, उत्पादकत्व बढाउने प्रयास नहुनु, परम्परागत बालीहरु लोप हुँदै जानु, कृषकमा व्यावसायिक तथा उत्पादनको बजारीकरणबारे ज्ञान कम हुनु, ३४.५ प्रतिशत जमिन मात्र १२ महिना सिँचाइको सुविधा हुनु, कृषिमा यान्त्रिकरण र आधुनिकीकरण नहुनु र आपूर्ति श्रृङ्खलाको दिगो व्यवस्थापन नहुनु जस्ता यस पालिकाभित्रका कृषिसँग जोडिएका चुनौती हुन् । त्यसैगरी, परम्परागत कृषि प्रणालीमा भर पर्नु, उच्च मूल्यका बाली छनोट गरी बढी लाभको क्षेत्रको उपयोग गर्न नसक्नु, भएका खेतीमा पनि लागत लाभको दृष्टिकोणमा खेती प्रणाली खर्चिलो हुनु, स्थानीय रैथाने जातको वस्तुको संरक्षण हुन नसक्नु, पकेट खेती विकास कार्यक्रम राम्रोसँग नहुनु एवं प्रवर्द्धनात्मक उपलब्ध कार्यक्रम सञ्चालन नहुनु यस क्षेत्रका प्रमुख समस्या रहेका छन्। यहाँ रहेको अत्यन्त उर्वर भुमिमा वस्ती विकास तथा अन्य भौतिक पुर्वाधार निर्माणले गर्दा खेतीयोग्य भुमिको उपलब्धतामा दिन प्रतिदिन कमी हुँदै गएको छ भने अर्को तर्फ माटोको उर्वराशक्ती कमशः क्षीण हुँदै उत्पादन र उत्पादकत्वमा ह्रास आएको देखिन्छ। जलवायु परिवर्तनको असरका कारण बालीमा देखापर्ने हानिका कारण झार तथा किराहरुको प्रकोप लगायत पोषण र पानी सम्बन्धी जोखिममा वृद्धि भइरहेको छ ।

१.२ पशुपक्षी विकास

तालिका पशुपक्षी विकासको अवसर तथा सम्भावना

अवसर र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती
यो गाउँपालिकामा अधिकांश पहाडी र केही मैदानी भाग रहेको अवस्था छ। यो भौगोलिक अवस्थामा पशु आहाराका लागि चरन तथा घाँस पाइने अवस्था रहेको हुन्छ। बाखा, कुखुरा तथा अन्य पशुजन्य उत्पादन जस्तै	यस गाउँपालिकाभित्र पशुपक्षी उत्पादनका केही समस्या तथा चुनौती छन्, जस्तैः पशुपालनतर्फ उन्नत जातको गाईभैंसी, बाखापालन नहुनु, आधुनिक किसिमको गोठ, खोरको व्यवस्थामा अझै कमी, उन्नत घाँसको व्यवस्था नहुनु तथा दक्ष प्राविधिकको सेवा विस्तार हुन नसक्नु, सरल कर्जाको

CamScanner

मासु तथा दुग्धजन्य उत्पादनलाई बजारीकरणका लागि सबै बस्तीमा १२ महिना यातायातको सुविधा र बाटो घाटोको अवस्था राम्रा हुने कम रहेको हुँदा पशु पालक व्यावसायिक कृषकको संख्या वृद्धि गर्दै हाल भैरहेको पशुपक्षी संख्यामा वृद्धि गरी बजारीकरण गर्ने सकिने सम्भावना प्रशस्त रहेको अवस्था छ।	व्यवस्था नहुनु, उत्पादकत्व वृद्धि, बजार को सञ्जाल निर्माण, उत्पादनमा संलग्न किसानहरुको व्यावसायिक दक्षता अभिवृद्धि जस्ता कार्य अझै पनि चुनौतीको रूपमा रहिरहेको छ। कुना काप्चामा एग्रोभेटको अभाव, उन्नत जातको घाँसहरुको कमी, दक्ष जनशक्तिको अभाव, पशु स्वास्थ्य उपकरणको कमी, नस्ल सुधारको अझै कमी, भेटेरीनरी प्रसार सेवाको कमीजस्ता पक्ष पनि थप समस्याको रूपमा रहेका छन्।

१.३ सिँचाई

तालिका सिँचाई विकासको अवसर र सम्भावना

अवसर र सम्भावना	समस्या र चुनौती
यस गाउँपालिकामा सिँचाईको लागि उपयुक्त हुने खालका १२ महिना जल प्रवाह हुने खोलानाला तथा मुहानहरु भएका कारण ज्यादै साना साना सिँचाइ सुविधा विस्तार गर्न सम्भव रहेको अवस्था छ। पहाडी उच्च भेगमा थोपा सिँचाइ, प्लास्टिक पोखरी, रिचार्ज पोखरी जस्ता प्रविधिबाट सिँचाइ गर्न सकिने छ।	संचालित सबै सिँचाइ आयोजनाको नियमित रूपमा मर्मत सम्भार नहुनु, सिँचाइका स्रोतहरुको संरक्षण नहुनु एवं सिँचाइ सुविधाबाट वञ्चित क्षेत्रका लागि वैकल्पिक सुविधाको कमी मुख्य चुनौतीको रूपमा रहेको देखिन्छ। त्यसैगरी, पालिकाको तल्लो तटमा मात्र ज्यादातर पानीको स्रोत भएको हुँदा लिफ्ट गरेर ल्याउँदा सिँचाइको विकास गर्न बढी महँगो र बढी समय लाग्ने अवस्था छ ।

१.४ उद्योग तथा बाणिज्य

तालिका उद्योग, वाणिज्य विकासको अवसर र सम्भावना

अवसर र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती
यो पालिकाभित्र उच्च मूल्यका बाली विभिन्न प्रकारका जडीबुटी, सिमी, आलुलगायत नगदे बाली उत्पादन भई रहेको तथा तिनीहरुको व्यापक रुपमा व्यावसायिक उत्पादन गर्न सकिने सम्भावना रहेको तथा फलफूलको पनि उत्पादन भई रहेको हुँदा स्थानीय स्रोत तथा सीप, बजारको माग र सम्भावित उद्यमीको चाहनाको तालमेलमा एकीकृत सेवाहरुको अवधारणा, जस्तैः १) उद्यम विकासका लागि पूर्व तयारी, जस अन्तर्गत, स्रोत साधनको सर्वेक्षण, लक्षित समूह पहिचान,	उद्योग तथा व्यवसाय सञ्चालनसम्बन्धी पर्याप्त सीप तथा जानकारीको कमी हुनु, उद्योग सिर्जना, विकास र सञ्चालनसम्बन्धी एकीकृत सेवा प्रवाह नहुनु, तालिम पर्याप्त नहुनु, परम्परागत व्यवसायलाई आधुनिकीकरण गर्न नसक्नु, उद्योग सञ्चालनका लागि वित्तीय पहुँच नहुनु तथा स्थानीयस्तरमा दक्ष जनशक्तिको उपलब्धता नहुनु प्रमुख समस्याको रूपमा

CamScanner

बजारको माग अद्यावधिक गर्ने जस्ता कार्यहरु र सामाजिक परिचालन अन्तर्गत गा.पा. वडा तथा बस्तीस्तरको अभिमुखीकरण आदि। २) उद्यमशीलता विकास ३) प्राविधिक सीप विकास ४) वित्तीय सेवामा पहुँच ५) उपयुक्त प्रविधिमा पहुँच, तथा ६ उत्पादनहरुको बजारीकरण र केही वर्षसम्म निरन्तर प्राविधिक सेवा प्रवाह जस्ता सेवालाई उद्यम विकास सहजकर्तामार्फत सेवा दिई स्थानीय स्रोत साधनमा आधारित उद्यम व्यवसाय सिर्जना गर्ने सम्भावना प्रशस्त छ ।	रहेको देखिन्छ। त्यसैगरी, पालिकामा सालना भित्रीरहेको विप्रेषण रकम पाउने परिवारलाई समेटी उत्पादनमूलक कार्यमा परिचालन गर्न नसक्नु र उत्पादनमुखी बजारको व्यवस्थापन नहुनु, व्यावसायिक परामर्श सेवा तथा सूचनाको कमीजस्ता विषय उद्योग, व्यवसाय विकासको प्रमुख चुनौतीको रूपमा रहेका छन् ।

१.५ पर्यटन

तालिका पर्यटन विकासको अवसर तथा सम्भावना

अवसर र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती
मेल्लेख गाउँपालिका संस्कृतिको हिसाबले धनी गाउँपालिका हो ।सामाजिक हिसाबमा पनि ब्राह्मण, क्षेत्री, ठकुरी, दलित लगायत विविध जातजाति तथा भाषा एवम् संस्कृतिको धनी यी जातजातिहरूका- आफ्नो परम्परा, रीतिरिवाज, धर्म, भाषा, भेषभूषा, रहनसहन, खानपीन, जात्रापर्वहरू जोगाउन लागेका छन्। गाउँपालिकामा मनाइने प्रमुख चाड दसैं, तिहार, माघे संक्रान्ति, तिज आदि पर्दछन्। ऐतिहासिक पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न यहाँ रहेका प्राचीन र ऐतिहासिक सम्पदाहरुको संरक्षण, स्तर वृद्धि तथा यहाँका पर्व तथा मेलाहरुलाई पर्यटन प्रवर्द्धनमा उपयोग गर्न सकिने अवस्था छ ।यस मेल्लेख गाउँपालिकामा विभिन्न धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रहरु पनि रहेका छन। जस मध्ये मेल्लेख गाउँपालिकाको वडानं.५, ७ र ८ मा अवस्थित विम्कोट दरबारले छुट्टै ऐतिहासिक महत्व बोकेको छ। यस्तै जिल्लाकै प्रसिद्ध धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थल ऋषिदह ताल, झलाल, मैठामाण्डु, नन्दामाता, थलाकाबन्ड, फुल चढाउने, लिंमानी, सुगर दह, चुलिकोट, भण्डारकोट, खापर र आकासे पुल ऋषिदह जस्ता थुप्रै धार्मीक तथा पर्यटकीय ठाउँहरु पनि यस मेल्लेख गाउँपालिका भित्र रहेका छन । डाँफे ताल र ऋषि तालले यो क्षेत्रको सुन्दरतामा थप योगदान पुर्याएका छन् । यी क्षेत्रको अवलोकन गर्न दैनिक सयौं जसो पर्यटक आउने गरेका छन् । भोगौलिक	ऐतिहासिक एवं धार्मिक क्षेत्रको संरक्षण एवं प्रवर्द्धन प्रभावकारी नहुनु, पर्यटकीय क्षेत्रको पहिचान एवं सम्भावनाका लागि कुनै योजना नहुनु, व्यवस्थित रूपमा होमस्टे लगायत पर्यटकीय सुविधाहरुको उपलव्धतामा कमी, सुरक्षित पर्यटनप्रति आश्वस्त पार्न नसक्नु एवं व्यवस्थित होटल नहुनु, पर्यटन प्रवर्द्धनको निम्ति आवश्यक नीति नियम तथा ज्ञानको अभाव, पर्यटकीय विकासको लागि आवश्यकीय सूचना, बाटोघाटोको सुविधा, पानी, धारा, पथ प्रदर्शकहरु होटल -व्यवसाय, बैंक, वित्तीय संस्था आदिको अभाव प्रमुख समस्याको रूपमा रहेकोले ती विषयले पर्यटन विकासको लागि नकारात्मक असर पारेको स्थिति रहेको छ ।

CamScanner

हिसाबले विकट रहे पनि यो मेल्लेख गाउँपालिका प्राकृतिक रुपमा एकदमै सुन्दर र रमणीय ठाउँ रहेको छ। यहाँको प्राकृतिक सुन्दरता पर्यटकहरुलाई स्वागत गर्न प्रतिक्षारत छ तर आवश्यक पुर्वाधार र प्रचार प्रसारको कमीले हालसम्म पर्यटक उलेखनीय रुपमा आएको पाइदैन।यहांको मौलिक संस्कृति र विभिन्न नाचगानहरु जस्तै देउडा र जीवनपद्दति पनि पर्यटनको लागी आकर्षण हुन सक्छन्।	

१.६ वित्तीय सेवा

तालिका वित्तीय सेवाको अवसर र सम्भावना

अवसर र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती
बढ्दो आर्थिक गतिविधि, कृषि तथा पशुपन्छीको व्यवसायीकरणका योजनाका कारण वित्तीय संस्थाको आवश्यकता र यिनीहरुको औचित्य सावित हुँदै गएको छ।पालिकामा १९ वटा मात्र वित्तीय संस्था भए तापनि केही थप वित्तीय संस्थाको आवश्यकता पर्न गएको हुँदा केही सहकारी स्थापना गरी सहकारीमा आबद्धता बढाउन सकिने सम्भावना रहेको छ भने सहकारीमा आबद्ध भएका आम सदस्यहरुलाई सहकारी शिक्षा प्रदान गरी सहकारीको विकास गर्न सकिने सम्भावना प्रशस्त छ।	वित्तीय सेवा सञ्चालनमा कर्मचारी एवं पदाधिकारीहरुको क्षमतामा कमी, वित्तीय संस्थाहरुको नियमित एवं प्रभावकारी अनुगमन नहुनु, वित्तीय संस्थाबाट लिईने ऋणको सदुपयोग हुन नसक्नु एवं व्यवसायको लागि ऋणको जोखिम, ऋण उठाउने क्षमतामा कमी, स्थानीय व्यक्तिहरुमा आम्दानी तथा बचतको भावनामा अत्यन्तै कमी रहनु यस क्षेत्रको विस्तारका लागि प्रमुख चुनौतीको रूपमा रहेका छन् ।

१.७ श्रम तथा रोजगारी

तालिका श्रम तथा रोजगारी विकासको अवसर र सम्भावना

अवसर र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती
पालिकाको बजेटको आकार अनुसार सालाना सरदर ५० प्रतिशत भन्दा बढी बजेट विभिन्न पूर्वाधार विकासमा खर्च हुने गर्दछ।सामान्यतया यस्तो खर्चमा ३० देखि ६० प्रतिशत रकम कामदार खर्च हुन आउँछ।त्यसैगरी, विकास निर्माणको कामको लागि प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रममा पनि बजेट उपलब्ध हुने गर्दछ।तर निर्माण कार्यमा उपकरणको अत्यधिक प्रयोगले जमिनमा विपद् ल्याएको अवस्था छ भने अर्कोतर्फ हातमा सीप भएर पनि रोजगारीको अभावमा युवा शक्ति गाउँ नै खाली गरी विदेशिनु परेको अवस्था छ।तसर्थ, यस्ता विकास निर्माण कार्यमा डोजर तथा स्काभेटरहरुको उपयोगलाई कम गर्दै सोको बदलामा श्रमिक उपयोग गर्दा केही महँगो	निर्माणको बजेट उपकरण लक्षित हुनु, रणनैतिक हिसाबबाट रोजगारी सिर्जनामा ध्यान नपुग्नु, हातमा सीप भएर पनि रोजगारीको अभावमा युवाशक्ति गाउँनै खाली गरी विदेशिनु परेको अवस्था हुनु उत्पादन केन्द्रित योजनाहरु बन्न नसक्नु श्रम, रोजगारी

CamScanner

भएता पनि स्रोतको वितरण गरिब तथा विपन्न वर्गसम्म पुग्न सक्ने अवस्था छ। तसर्थ, यसलाई अवसरको रूपमा उपयोग गरी स्वदेशमै रोजगारी सिर्जना गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिन सकिन्छ। त्यसैगरी, बेरोजगार युवा युवतीलाई रोजगारमूलक सीप विकास तालिम दिएर पनि रोजगारी सिर्जना गर्न सकिने सम्भावना छ।	तथा खाद्य सुरक्षाका चुनौतीका रूपमा रहेका छन् ।

२. सामाजिक विकासका अवसर र चुनौती

२.१ शिक्षा

तालिका शिक्षा विकासको अवसर र सम्भावना

अवसर र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती
मेल्लेख गाउँपालिकाको समृद्धिका लागि शैक्षिक विकासका क्षेत्रमा गाउँपालिकामा भएका सम्भावना, अवसर र विद्यमान अवस्थासहित समस्या तथा चुनौती पहिचान गरिएको छ। यस गाउँपालिकामा उपलब्ध शिक्षा संरचनाको अवस्था केही हदमा राम्रो भए पनि कतिपयको संरचना थप तथा सुधार गर्नुपर्ने र केही विद्यालयमा शिक्षक दरबन्दीको थप व्यवस्था गर्नु पर्ने अवस्था छ। यस गाउँपालिकाको शिक्षा क्षेत्रमा स्तरोन्नति गर्न कक्षाकोठालाई प्रविधिसँग जोड्ने, इ-लाइब्रेरीको स्थापना लगायत कार्य गरी शिक्षामा सुधार गर्न सकिने सम्भावना छ ।	शिक्षाको पूर्वाधारको अवस्था राम्रो भए तापनि विद्यालय जाने उमेरका ९८५४ बालबालीकामध्ये अझै पनि २७८ बालबालीका विद्यालय नगएको अवस्था छ (राष्ट्रिय जनगणना २०७८) भने पढ्न लेख्न नसक्ने अझै पनि २३.३% प्रतिशत छन्। अधिकांश शिक्षण संस्थाहरुलाई प्रविधिसँग जोडिन नसकेको अवस्था छ। प्राविधिक शिक्षालयको अभावका कारण प्राविधिक शिक्षा विकासमा चुनौतीको रूपमा छ। एक अनुमानअनुसार यस गाउँपालिकाकम विद्यालय छाड्ने प्रवृत्ति उच्च हुनु कक्षा दोहोर्‍याउने प्रवृत्ति बढी हुनु, दलित, आदिवासी जनजाति भर्नादर न्यून हुनु, दलित, आदिवासी जनजाति विद्यालय छाड्ने दर बढी हुनु विद्यालय आर्थिक रूपले कमजोर हुनु, अभिभावक चनाखो नहुनु, शिक्षक दरबन्दी कम हुनु, शिक्षामा राजनीतिकरण हुनु, शिक्षकमा प्रतिबद्धताको कमी, आधुनिक प्राविधिको प्रयोग नहुनुजस्ता शिक्षाका समस्या यस पालिकाभित्र विद्यमान छन् ।

२.२ स्वास्थ्य तथा पोषण

तालिका स्वास्थ्य तथा पोषण विकासको अवसर र सम्भावना

अवसर र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती
सामाजिक विकासलाई गुणस्तरीय जीवनयापनको आधारको रूपमा लिई संघ सरकार, प्रदेश सरकार र विकास साझेदार संस्थासँगको सहकार्य र समन्वयमा स्थानीय सरकारले अर्थपूर्ण प्रयास गर्न सक्ने गर्नुपर्ने रहेको छ। तसर्थ, मेल्लेख गाउँपालिकाको	पालिकाभित्रको जनसङ्ख्याको अनूपातमा स्वास्थ्य संस्था कम रहेको छ। अस्पतालको अभावले कतिपय बिरामीहरुलाई थप उपचारको लागि अन्यत्रै पुग्नु पर्ने अवस्था छ। स्वास्थ्यका हिसाबले हानिकारक रहेको इन्धनका लागि दाउरा बाल्ने परिवार अत्यधिक रहनु यो पालिकामा स्वास्थ्यको बढी समस्याको रूपमा रहेको छ। गाउँपालिका प्रोफाइल अनुसार कूल

CamScanner

समृद्धिका लागि स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रमा गाउँपालिकामा भएका सम्भावना, अवसर र विद्यमान अवस्थासहित समस्या तथा चुनौती पहिचान गरिएको छ।	घरधुरी ४७२२ मध्ये ९३.५% घरधुरीले परम्परागत अगेनोमा खाना पकाउने हुनु, ०.८% परिवार अझै असुरक्षित कुवा र खोलाको पानी पिउनु पर्ने अवस्थामा हुनु, कतिपय विद्यालयमा अझै व्यवस्थित शौचालय नहुनु र यथेष्ट रूपमा सार्वजनिक शौचालयको अभाव पनि स्वास्थ्यसँग जोडिएका चुनौती छन् ।

२.३ खानेपानी तथा सरसफाई

तालिका खानेपानी तथा सरसफाई विकासको अवसर र सम्भावना

अवसर र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती
बढ्दो स्वास्थ्यसम्बन्धी चेतना, उपलब्ध बजेट तथा स्थानीय खोलानाला तथा अन्य प्राकृतिक स्रोतमा आधारित पानीका मुहानको उपलब्धता तथा ग्राभिटी फ्लोको सम्भावना नरहेका स्थानमा लिफ्ट गर्न समेत नदीको उपलब्धताले गर्दा एक घर एक धाराको अवधारणालाई साकार गराउन सकिने सम्भावना छ । साथै, फोहर व्यवस्थापनलाई पनि नसड्ने प्लास्टिकजन्य फोहोरलाई सङ्कलन गर्न बाटोको सुविधा भएका कारण फोहोर एकत्रित गर्न सकिने र सड्ने प्रकारका फोहरलाई कम्पोस्ट बिन राखी जैविक मल तयार गर्न सकिने प्रशस्त सम्भावना रहेको छ । व्यक्तिगत सरसफाइको सचेतनाका लागि महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाहरुको परिचालनबाट सम्भावना रहेको अवस्था छ ।	अधिकांश घरहरुमा पानीको पहुँच भएर पनि पानीको शुद्धताको सोच नहुनु, अझै पनि ०.८% परिवार कुवा तथा खोलाको पानीमा भर पर्नु पर्ने अवस्था रहनु चुनौतीपूर्ण छ । ३.१% परिवारले शौचालय प्रयोग नगर्ने अवस्थामा खानेपानी तथा सरसफाइमा सबैको पहुँच पुर्‍याउने लक्ष्य यस क्षेत्रका थप चुनौती हुन् ।

२.४ युवा तथा खेलकुद

तालिका युवा तथा खेलकुद विकासको अवसर तथा सम्भावना

अवसर र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती
खेलकुदका लागि युवाहरुको तन्दुरुस्तीको विकासका लागि अवश्यक पर्ने कुरा हो।यसले क्षमताको उपोग गरी प्रतिस्पर्धामा जान सक्ने वातावरण पनि बनाउने भएको हुँदा यसको योजना सामाजिक विकासकै कमको रूपमा बनाउनु जरुरी रहन्छ। युवाहरुको खेलकुद प्रति बढ्दो उत्साहलाई प्रशस्त मात्रामा सम्बोधन गर्न सकिने अवस्था छ।यस पालिका भित्रका खेल मैदानका अतिरिक्त अन्य क्षेत्रमा पनि खाली स्थानहरुको उपलब्धता	समग्रमा भन्नुपर्दा बालबालीका एवम् युवा जनशक्तिको स्वास्थ्य शारीरिक विकासको लागि नभई नहुने खेलकुदको क्षेत्रमा अत्यन्त न्यून लगानी हुने गरेको देखिन्छ।विगतमा निर्मित खेलकुद सम्बन्धी पूर्वाधारहरूको मर्मत गर्न पनि निकै ठूलो लगानी गर्नुपर्ने आवश्यकता

CamScanner

भएको हुँदा आवश्यक पूर्वाधार सहितका खेलमैदान निर्माण गर्ने सम्भावना प्रचुर मात्रामा छ। यस पालिकाका सबै वडामा कभर्ड हल र भलिवल मैदान बनाउने तथा पालिकाभरिमा एक बृहत्तर खेलमैदान बनाइ खेलकुद क्षेत्रको विकास गर्ने सम्भावना रहेको अवस्था छ ।	देखिएको छ। यस क्रमलाई केन्द्रीय र स्थानीय सरकारले सहकार्य र साझेदारीको रूपमा विकसित गर्दै लैजानुपर्ने देखिन्छ।

२.५ कला तथा संस्कृति

तालिका कला तथा संस्कृति विकासको अवसर तथा सम्भावना

अवसर र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती
नेपालको संविधानले सभ्य संस्कृतिको विकास र सांस्कृतिक विविधता कायम राख्दै सम्पदाको संरक्षणलाई राज्यको निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिमा समावेश गरेको छ। सभ्य संस्कृतिको विकास गरी सामाजिक सुसम्बन्धमा आधारित समाजको निर्माण गर्नु आजको मुख्य आवश्यकता रहेको छ। सांस्कृतिक विविधता कायम राख्दै ऐतिहासिक, पूरातात्विक तथा सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण, संबर्द्धन र विकास गर्ने स्थानीय सरकारको रुपमा रहेका गाउँपालिकाको महत्वपूर्ण जिम्मेवार रहेको देखिन्छ। तसर्थ, यस मेल्लेख गाउँपालिकाले सम्पदा तथा सांस्कृतिक क्षेत्रमा गाउँपालिका क्षेत्रमा भएका सम्भावना, अवसर र विद्यमान अवस्था सहित तिनीहरुको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्न सकिने सम्भावना प्रचुर मात्रामा छ ।	पालिकाभरि यत्रतत्र छरिएर रहेका सम्पदा, कला तथा स्थानीय रीतिरिवाजहरु कमशः लोप हुँदै जानु, युवा पुस्ता आधुनिकताका नाममा विदेशी संस्कार तथा रिवाज प्रति आकर्षित हुँदै जानु कला तथा संस्कृति क्षेत्रका विशेष चुनौती हुन्। त्यसै गरी १० वर्षे जनयुद्धका ऐतिहासिक घटनाकम र घटनास्थलहरुको संरक्षण र विकासको अभाव हुनु पनि अर्को चुनौतिको पाटो रहेको अवस्था छ।

२.६ लक्षित समूह विकास

तालिका लक्षित समूह विकासको अवसर र सम्भावना

अवसर र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती
सामाजिक न्याय तथा सामाजिक सुरक्षामा सबैको पहुँच कायम गर्दै स्वस्थ तथा सभ्य संस्कृतिको विकास गरी सामाजिक सुसम्बन्धमा आधारित समाजको निर्माण गर्नु आजको मुख्य आवश्यकता रहेको छ। सामाजिक विकासलाई गुणस्तरीय जीवनयापनको आधारका रूपमा लिई संघ सरकार, प्रदेश सरकार र विकास साझेदार संस्थासँगको सहकार्य र समन्वयमा स्थानीय सरकारले अर्थपूर्ण प्रयास गर्नु पर्ने आवश्यकता रहेको छ। तसर्थ,	छरिएर रहेका, पछाडि परेका वा पारिएका लक्षित समुदाय तथा जेष्ठ नागरिक र फरक क्षमता भएकाहरुलाई उनीहरुको बसाइका कारण फरक फरक आवश्यकता

CamScanner

मेल्लेख गाउँपालिकाको समृद्धिका लागि शैक्षिक विकास, स्वास्थ्य तथा पोषण, खानेपानी तथा सरसफाइसँगै लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण जस्ता क्षेत्रमा गाउँपालिकामा भएका सम्भावना, अवसर र विद्यमान अवस्था सहित समस्या तथा चुनौती पहिचान गरिएको छ। बढ्दो विकासप्रतिको चासो र स्थानीय सरकार चाहिँ जनताको घरदैलोको सरकार भएको तथा स्थानीय सरकार साधन र स्रोतले सम्पन्न भएको हुँदा लक्षित समूह विकासका लागि स्रोतको अभाव नभै प्रभावकारी कार्यक्रमको अभाव मात्र भएको हुँदा लक्षित समुदायको विकास गर्ने अवसर प्रशस्त रहेको छ।	तथा स्वतःस्फुर्त रूपमा अगाडि बढ्ने तत्परताका अभावको कारण विकासको मूल प्रवाहमा समेट्न कठिन पर्ने र यस्तालाई सम्बोधन गर्न सामान्य कार्यहरुबाट सम्भव नहुने हुँदा विशेष प्रकारका योजनाहरु तयार गर्नु जरुरी पर्न गएको छ।

३. पूर्वाधार विकास

३.१ सडक, ढल तथा पुलपुलेसा विकास

तालिका सडक, ढल तथा पुलपुलेसा विकासको अवसर र सम्भावना

अवसर र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती
मेल्लेख गाउँपालिकाभित्रका जनताको आवश्यकता, उपलब्ध बजेट र पर्यटन तथा कृषिको व्यावसायीकरणले गर्दा गाउँपालिकाको समष्टिगत आर्थिक, सामाजिक विकास र सेवा सुविधा प्रवाह गर्न भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्रको भूमिका प्राथमिक तथा महत्वपूर्ण हुन्छ। भौतिक विकास पूर्वाधारले अन्तरआवद्धता, अन्तरसम्बन्ध विकासद्वारा, बजार सूचना, सेवा सुविधाको स्तर, पहुँच र उपयोग जस्ता विकास प्रतिफलको नतिजा हासिल प्रत्यक्ष योगदान गर्दछ। तर पूर्वाधार विकास र विस्तारबाट दिगो लाभ लिन पूर्वाधारको दिगो सञ्चालनका साथसाथै, वातावरणमा पर्ने नकारात्मक असरलाई न्यून गर्न वातावरण संरक्षणका उपायहरु अवलम्बन जरुरत पर्दछ। विकास प्रतिफललाई सकारात्मक दिशातर्फ उन्मुख गराउन तथा अपेक्षित नजिता हासिल गर्न पूर्वाधार विकास क्षेत्रमा मूलतः सडक पुल तथा यातायात क्षेत्रको विकास गर्न ५ वर्षका लागि .....बजेट विनियोजन गरेको र आवश्यकता अनुसार थप विशेष अनुदान पनि पाउन सक्ने अवस्था भएको, साथै, निर्माण कार्य गर्न आवतजावतमा पनि समस्या नभएको र स्थानीय श्रम शक्ति पनि भएको हुँदा योजनामा लिईएका लक्ष्य पूरा गर्ने सम्भावना प्रशस्तै छ।	अधिकांश भिरालो पहाडी भू-भाग भएको यस गाउँपालिका क्षेत्रमा सडक तथा पुल निर्माण तथा दिगो रूपमा सञ्चालन गर्न खर्च तथा घरातलीय हिसाबबाट चुनौतीपूर्ण रहेको छ र पहाडी भू-भागका कारण पानीको व्यवस्थापन तथा बाढी पहिरोले गर्दा सडक निर्माण र सञ्चालन अझै चुनौतीपूर्ण देखिन्छ ।

३.२ आवास तथा भवन

तालिका आवास तथा भवन विकासको अवसर र सम्भावना

CamScanner

अवसर र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती
बदलिँदो परिस्थितिमा मानिसमा सहरीकरणको प्रवृत्ति एकदमै बढेर गएको अवस्था छ। त्यसले गर्दा बस्तीहरु बाक्लिदै गएका र स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी र जनताका आवश्यकता दुवैले एकीकृत सार्वजनिक सेवाहरुको माग गर्दै दवाव दिन्छन्।तसर्थ, यस्तो परिस्थितिमा सार्वजनिक सरोकारका भवनहरुको निर्माण र स्तरोन्नति अति नै जरुरी भएको छ र उपलब्ध बजेटबाट माग भएको सामुदायिक भवनहरुको निर्माण सम्भव रहेको अवस्था छ।लक्षित समुदायका लागि सामुदायिक आवसको अवधारणले यो क्षेत्रको विकासको सम्भावनालाई अझ खोलेको अवस्था छ।	सार्वजनिक सेवाहरुको सेवा प्रवाहमा गाउँपालिका भरीमा जम्मा.....वटा मात्र रहेका सामुदायिक तथा स्वास्थ्य सेवाका भवनहरुबाट सेवा राम्रोसँग प्रवाह गर्न असहज भएको अवस्था एकातिर छ, भने अर्कातिर विभिन्न सामुदायिक संस्थाहरुले सकिय रूपमा काम गर्न समस्या भैरहेको अवस्था छ।तर, माग भएअनुसारका सामुदायिक भवन निर्माण भए पनि ती भवन पूर्ण उपयोगमा आउदैनन् कि भन्ने आशंका कायमै छ।

३.३ उर्जा र संचार

तालिका उर्जा तथा संचार विकासको अवसर र सम्भावना

अवसर र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती
गाउँपालिकाको समष्टिगत आर्थिक, सामाजिक विकास र सेवा सुविधा प्रवाह गर्न भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्रको भूमिका प्राथमिक तथा महत्वपूर्ण हुन्छ।सोमध्ये एक हो भरपर्दो ऊर्जा र सञ्चारमा मा सबैको पहुँच।दिगो विकास लक्ष्य २०३० ले पनि धान्न सक्ने ऊर्जामा सबैको पहुँच सुनिश्चित गर्ने लक्ष्य लिएको सन्दर्भ छ विद्युत तथा वैकल्पिक ऊर्जा र सूचना, सञ्चार र प्रविधि जस्ता विषयको विकासका सम्भावनाहरु प्रशस्तै छन्।खाना पकाउँदा अझै पनि ४५५६ परिवारमा पूरा रूपमा दाउरा प्रयोग गर्ने भएको हुँदा सो को विस्थापन गर्न वैकल्पिक ऊर्जाको प्रवर्द्धन वा विद्युतको उपयोगलाई उत्प्रेरित गर्ने सम्भावना देखिन्छ ।	राष्ट्रिय जनगणना २०७८, अनुसार यस पालिकामा अझै पनि ४५५६ परिवारमा पूरा रूपमा दाउरा प्रयोग गर्नेबाहेकका अन्य परिवारले ग्याँस र मट्टीतेल प्रयोग गर्ने गरेका छन्।तसर्थ, बत्तीको लागि बिजुलीमा पहुँच पुग्न बाँकी ३४३ परिवारसम्म बिजुली पुर्‍याउन अझै चुनौती छ।त्यस्तै खाना पकाउन दाउरा प्रयोग गर्ने ९६.५ प्रतिशतलाई वैकल्पिक ऊर्जा, ग्याँस वा इन्डक्सनतर्फ मोड्न पनि सहज छैन ।

४. वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापनक अवसर र चुनौती

४.१ विपद व्यवस्थापन

तालिका विपद व्यवस्थापन अवसर र सम्भावना

अवसर र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती
प्राकृतिक प्रकोपहरुको घटना घट्ने समयको यकिन गर्न गाह्रो भएता पनि अन्य प्रकोपहरु	यो पालिकाको अधिकांश भाग पहाडी भू-वनोटमा रहेको तथा केही भाग नदीको तटीय क्षेत्रमा पर्ने, पहाडी भागबाट

CamScanner

आउने समय निश्चित सिजन वा अवधि हुने भएकोले समयमै सुरक्षाका उपायहरु अवलम्बन गरि सम्भावित मानबिय तथा भौतिक क्षति कम गर्न सकिन्छ। यस मेल्लेख गाउँपालिकामा विपद व्यवस्थापनको पूर्व तयारीको लागि विभिन्न कार्यहरु भइरहेका छन्। कासागाड, बुढीगंगा, सरानीगाड कैलाश खोला आदि लगायत बाढी पहिरोले भएको कटान नियन्त्रण गर्न तटबन्ध निर्माण गर्ने, पहिरो गएको र जानसक्ने सम्भावित ठाउँहरुमा वृक्षारोपण गर्ने, फोहोरमैला व्यबस्थापनका लागि डम्पिंग साइट निर्माणका लागि तयारी, गाउँपालिकामा प्रकोप व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गर्न सकिन्छ ।	पनि थुप्रै खहरेहरु आउने भएका हुँदा यो गाउँपालिकाका अधिकांश भाग पहिरो र केही भाग बाढी जस्तो विपत्तिको जोखिममा रहेको अवस्था छ।खास गरी फगाम र फुलिवनमा पहिरोको अवस्था चिन्ताजनक छ।विपद्को पूर्वानुमान गर्ने मानवीय क्षमता र प्राविधिकको उपलब्धता एवं पूर्व तयारीका चुस्तदुरुस्त काम चुनौतीपूर्ण रहेको छ ।गरिवी र अव्यवस्थित बस्तीका कारणले पनि विपद्को जोखिम उच्च रहदै आएको अवस्थालाई कम गर्ने काम पनि निकै चुनौती पूर्ण छ।उद्धार, राहत र पुनर्स्थापनका लागि चाहिने जनशक्ति र पुँजीको परिचालन पनि चुनौती कै विषय हो।यस गाउँपालिकामा गएका वर्षहरुमा २०० परिवार विभिन्न प्रकारका प्राकृतिक प्रकोपबाट प्रभावित भएका छन्।निर्माणमा वातावरणमैत्री उपकरहरु प्रयोग नहुनु, विपद् प्रतिकार्यका लागि विपद् व्यवस्थापन कोष ज्यादै न्यून रहनु विपद् व्यवस्थापनका चुनौती हुन्।

४.२ वन तथा वातावरण संरक्षण

तालिका वन तथा वातावरण विकासको अवसर र चुनौती

अवसर र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती
खाली जमिन, प्रशस्त बाटाघाटा, नदी तटहरु र ..... वटा सामुदायिक वन समितिहरु भएका हुँदा यस्ता समितिहरुसँग कार्यगत एकता कायम गर्दै सडक किनारा, खाली जमिन र नदी तटहरुमा वृक्षरोपण गरेर र प्रत्येक वर्ष प्रत्यके घरले १० विरुवा रोप्ने वातावरण बनाएर मेल्लेखलाई हराभरा बनाउन सकिने सम्भावना प्रशस्तै छ।त्यस्तै, खाली तथा बुट्यान क्षेत्रलाई हटाई सो क्षेत्रमा हावापानी अनुकूलका जडीबुटी लगाई खाली क्षेत्रलाई आर्थिक र खोज अनुसन्धान केन्द्रको रूपमा विकास गर्न सकिनेछ ।	वनसम्बन्धी कानुनको परिपालना, प्राकृतिक स्रोतमा स्थानीय समुदायको न्यायोचित पहुँच तथा वन र वातावरण वीचको अन्तरसम्बन्ध तथा अन्तरपुस्ता समन्वयबारे जनसाधारणमा स्पष्ट ज्ञान र तदनुकूल भूमिका निर्वाह गर्ने कार्यहरु चुनौतीको रूपमा रहेका छन् ।हराभरा मेल्लेख बनाउन वनको हैसियत सुधार र जलवायु परिवर्तन अनुकूलनमा पनि थुप्रै कार्यहरु गर्नु पर्ने छ।जलवायु परिवर्तनका हिसाबले कतिपय बालीनालीहरुको उत्पादनमा असर परेको छ भने पानीका मुहान सुक्ने तथा पानीको सतह घट्ने जस्तो अवस्था आइरहेको छ ।

५. संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन

५.१ संस्थागत क्षमता विकास

CamScanner

तालिका संस्थागत क्षमता विकासको अवसर र सम्भावना

अवसर र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती
सामान्यतया क्षमता विकासलाई तीन आयाममा विश्लेषण गर्न सकिन्छ।सर्वप्रथम संस्थाको संरचनालाई दुरुस्त पार्नु पर्ने एउटा पाटो हो भने संरचनाको जिम्मेवारी अनुकूलन हुने गरी संस्थाको प्रणालीमा सुधार, आवश्यक मात्रामा नीति, नियम तथा कार्य प्रणालीहरुको विकास, आवश्यक संख्यामा मानव संसाधनको व्यवस्था जस्ता कुराहरु संस्थागत क्षमता विकासमा पर्ने हुँदा यस गाउँपालिकामा यस्तो प्रकारको प्रणालीमै सुधार गर्ने सम्भावना प्रशस्त रहेको छ।यो पालिकामा यी तिनै आयामको विकास गर्ने सम्भावना प्रशस्त देखिन्छ ।	यस पालिकामा भौतिक स्रोत साधन पुग वा अपुगको अवस्था विश्लेषण गर्दा स्वास्थ्य क्षेत्र र शिक्षा क्षेत्रमा कर्मचारीको अभाव र समुदाय सहयोग कार्यकर्ताको अभाव रहेको अवस्था छ।संघीय ढाँचाको शासन प्रणाली अन्तर्गत स्थानीय तहले राज्यशक्तिको प्रयोग गर्दै कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका सम्बन्धी कार्यसम्पादन गर्ने सन्दर्भमा जनशक्तिको काम गर्ने उत्साह, क्षमता र मेहनतलाई उत्पादनशील बनाउने र सरकारले प्रदान गर्ने सेवा सुविधाबाट जनताले सुशासन, विकास र समृद्धिको अनुभूति गर्ने अवस्था सिर्जना गर्न र सरकारले आर्जन गर्ने राजस्वको दर र दायरा बढाउदै जाने कार्य निकै चुनौतीपूर्ण छ ।

५.२ सेवा प्रवाह र सुशासन

तालिका सेवा प्रवाह र सुशासन विकासको अवसर र सम्भावना

अवसर र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती
लोकतन्त्रका लाभहरुको समानुपातिक, समावेशी र न्यायोचित वितरण गरी कानुनी राज्य र दिगो विकासको अवधारणाअनुरूप समाजवाद उन्मुख संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणालीलाई स्थानीय तहदेखि नै सुदृढीकरण गर्न मेल्लेख गाउँपालिकाले प्राप्त गरेको राज्यशक्तिको प्रयोग गर्न पाउने हैसियतप्रति जनताको भरोसा, साथसहयोग र सम्मान पाउन सुशासन नै अचुक साधन भएकाले सुशासनप्रति निर्वाचित नेतृत्वको अठोट, कर्मचारीको सहयोग र सरोकारवालाहरुको साझेदारीता जुट्ने सहज परिस्थिति विद्यमान छ।यसलाई अवसरको रूपमा लिन सकिन्छ।	सुशासन जनताले महसुस गर्ने विषय हो। पालिकाले प्रयास गर्दा गर्दै पनि पूर्णता प्राप्त गर्न समय लाग्ने हुन्छ । किनकि यसको सीमा हुँदैन र यो निरन्तर सुधार गर्दै लैजाने विषय हो । यो सजिलो छैन तर असमाव पनि नभएको हुँदा यसले कडा मेहनत र इमान्दारिताको माग गर्छ । सरकारी प्रक्रियामा सरलीकरण, सेवा प्रवाहमा स्तरीकरण, जनशक्तिको क्षमतामा वृद्धिकरण र आचरणमा शुद्धीकरणका माध्यमबाट सुशासन बहाल गर्ने काम निकै चुनौतीपूर्ण छ । २०८१ सम्ममा प्राप्त नमूना कानुन, विधि तथा नियमावली र आवश्यकताका आधारमा ४५ वटा विषयमा ऐन, नीति, नियम, कार्यविधि निर्माण गरिएको छ।तर्जुमा भएका ऐन, नीति, नियम, कार्यविधिको बारेमा सबै जनप्रतिनीधि, वडा समिति, आम नागरिक विशेष गरी विपन्न तथा लक्षित वर्गलाई सुसूचीत गराउने, प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने र सो को पालना हुनु जरुरी छ।विषय क्षेत्रगत रूपमा बजेट विनियोजना

CamScanner

पालिका संग आवश्यक उपकरण तथा जनशक्ति भएका कारण संस्थागत सुशासन कायम राख्ने विषयमा गर्न सकिने थुप्रै अवस्था रहेको हुँदा यसलाई अवसरका रूपमा लिएको खण्डमा यस पालिकामा संस्थागत सुशासन मजबुत बनाउन सकिने सम्भावना रहेको छ ।	सन्तुलित गरी रोजगार, उत्पादनमूलक तथा आयमूलक आयोजनामा लगानी अपेक्षाकृत कम रहेको छ।पालिकाको बेरुजु घट्दो क्रममा रहेको अवस्था भए पनि आ.व. २०७९/८० मा वेरुजु रकम रु..... कायम रहेको अवस्था छ ।

३.३ दीर्घकालिन सोच

राष्ट्रिय तथा गाउँपालिकाको आवश्यकता, स्थानीय चाहना र स्थानीय यर्थाथतामा आधारित भै भविष्यमा हासिल गर्न खोजिएको विकास र समृद्धिको आकांक्षालाई व्यक्त गर्ने कल्पनाशील वाक्यलाई दीर्घकालीन सोच भनिन्छ ।दीर्घकालीन सोचले हालको अवस्थाबाट समयान्तरमा प्राप्त हुने धेरै गुणा समुन्नत अवस्थालाई जाहेर गर्छ र त्यसैमा लय र ताल मिलाएर लक्ष्य, उद्देश्य, रणनीति तथा कार्यनीति र कार्यक्रमको रूपरेखा तयार गर्न निर्देशित गर्दछ ।

३.३.१ राष्ट्रिय सोह्रौ योजनाको दीर्घकालीन सोच, उद्देश्य, रणनीति तथा रुपान्तरणका क्षेत्र

३.३.१.१. सोच

"सुशासन, सामाजिक न्याय र समृद्धि"

दीर्घकालीन सोच २१०० ले तय गरेका समृद्धि र सुखका मुलभूत तत्वहरूलाई आत्मसात गर्दै सोह्रौं योजनाले "सुशासन, सामाजिक न्याय र समृद्धि" को सोच राखेको छ। सुशासन मार्फत नै सामाजिक न्याय र समृद्धि हासिल गर्न सकिन्छ। सामाजिक न्यायसहितको समृद्धिमा समाजवादी विशेषता अन्तर्निहित रहेको हुन्छ। सामाजिक न्याय स्थापित गर्दै हासिल भएको समृद्धि दिगो, समावेशी, समुन्नत एवम् अनुभूतियोग्य हुनेछ।

३.३.१.२. उद्देश्य

आम नागरिकले आफ्नो जीवनमा अनुभूत गर्न सक्ने विकास र सुशासन हासिल गर्नु सोह्रौं योजनाको मूल उद्देश्य हो। यसका लागि योजनाले तय गरेको सोचबमोजिम क्षेत्रगत रूपमा योजनाको प्रमुख उद्देश्यहरू देहायबमोजिम रहेका छन्:

(१) राजनीतिक, प्रशासनिक, न्यायिक, निजी तथा गैरसरकारी क्षेत्रमा सुशासन कायम गर्नु,

(२) स्वास्थ्य, शिक्षा, रोजगारी, आवास, सुरक्षा तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सामाजिक न्याय स्थापित गर्नु,

(३) मानवीय जीवन र राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा समृद्धि हासिल गर्नु ।

३.३.१.४. समष्टिगत रणनीति

CamScanner

अर्थतन्त्रको संरचनागत रूपान्तरण मार्फत द्रुत विकास, सुशासन, सामाजिक न्याय र समृद्धि हासिल गर्नु नै सोही योजनाले अवलम्बन गर्ने मुख्य रणनीति हो। यस क्रममा संरचनागत रूपान्तरणका लागि पहिचान गरिएका क्षेत्रमा अवलम्बन गरिने समष्टिगत रणनीति निम्नानुसार रहेका छन् :

(१) विकासका सबै क्षेत्र तथा आयाममा देखिएका संरचनागत अवरोधहरूको पहिचान, सम्बोधन र निराकरण गर्दै उत्पादन, उत्पादकत्व तथा प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता अभिवृद्धि गर्ने।

(२) सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तीनै तह तथा सरकारी, निजी, सहकारी र गैरसरकारी क्षेत्र एवम् विकास साझेदार बीचको अन्तरसम्बन्ध र कार्यात्मक क्षमतालाई मजबुत तुल्याउँदै दिगो विकास योजना कार्यान्वयन गर्ने।

(३) विकासका सबै क्षेत्र तथा आयाममा लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरण, आधुनिक प्रविधिको प्रयोग, वातावरण संरक्षण र विपद् जोखिम न्यूनीकरणलाई आन्तरिकीकरण गर्ने।

(४) अध्ययन, अनुसन्धान तथा तथ्य र प्रमाणमा आधारित नीति निर्माण एवम् विकासका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने।

क्षेत्रगत रूपमा अवलम्वन गरिने रूपान्तरणकारी रणनीतिहरू सम्बन्धित परिच्छेदमा उल्लेख गरिएबमोजिम हुनेछन् ।

३.३.१.५. संरचनात्मक रूपान्तरणका प्रमुख क्षेत्र

(१) समष्टिगत आर्थिक आधारहरूको सबलीकरण र उच्च आर्थिक वृद्धि

(२) उत्पादन, उत्पादकत्व तथा प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता अभिवृद्धि

(३) उत्पादनशील रोजगारी, मर्यादित श्रम र दिगो सामाजिक सुरक्षा

(४) स्वस्थ, शिक्षित र सीपयुक्त मानव पुँजी निर्माण

(५) गुणस्तरीय भौतिक पूर्वाधार विकास एवम् सघन अन्तर-आबद्धता

(६) योजनाबद्ध, दिगो र उत्थानशील शहरीकरण तथा बस्ती विकास

(७) लैङ्गिक समानता, सामाजिक न्याय तथा समावेशी समाज

(८) प्रादेशिक तथा स्थानीय अर्थतन्त्रको सुदृढीकरण र सन्तुलित विकास

(९) गरिबी तथा असमानता न्यूनीकरण र समतामूलक समाज निर्माण

(१०) प्रभावकारी वित्त व्यवस्थापन तथा पुँजीगत खर्च क्षमता अभिवृद्धि

(११) शासकीय सुधार तथा सुशासन प्रवर्द्धन

(१२) जैविक विविधता, जलवायु परिवर्तन र हरित अर्थतन्त्र

(१३) अतिकम विकसित मुलुकबाट सहज स्तरोन्नति तथा दिगो विकास लक्ष्य कार्यान्वयन ।

३.३.१.६ सोह्रौं योजनाका परिमाणात्मक लक्ष्य

सोह्रौं योजनाले लिएको सुशासन, सामाजिक न्याय र समृद्धिको सोचअनुसार रूपान्तरणकारी रणनीति तथा प्रमुख हस्तक्षेपकारी कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्दा योजना अवधिमा हासिल हुने उपलब्धिलाई देहायअनुसारका प्रमुख सूचकहरूको आधारमा मापन गरिनेछः

सुशासनका राष्ट्रिय लक्ष्य

क्र. सं	सूचक	एकाइ	आ.व. २०७९/८० को स्थिति	आ.व. २०८५/८६ को लक्ष्य

CamScanner

१	विधिको शासन सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	०.५२	०.८०
२	विश्वव्यापी प्रतिस्पर्धी सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	५२	६५
३	भ्रष्टाचार न्यूनीकरण अनुभूति सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	३५	४३
४	विद्युतीय सरकार विकास सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	०.५१२	०.६००
५	निर्वाचनमा मतदाताको सहभागिता	प्रतिशत	६२	८५
६	अदालतमा दर्ता भएका मुद्दाको फर्छ्यौट	प्रतिशत	६४	७५
७	कुल विनियोजनमा खर्चको अनुपात	प्रतिशत	८०	९०
८	बेरूजू (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा)	प्रतिशत	१०.९	५.०
९	राष्ट्रिय परिचय-पत्र नम्बर प्राप्त गरेका नेपाली नागरिक	प्रतिशत	६३.४	९०
१०	पाँच वर्षमुनिका बालबालिकाको जन्म दर्ता	प्रतिशत	७४	१००

सामाजिक न्यायका राष्ट्रिय लक्ष्य

क्र.सं.	सूचक	एकाइ	आ.व. २०७९/८० को स्थिति	आ.व. २०८५/८६ को लक्ष्य
१	असमानता समायोजित मानव विकास सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	०.४२४	०.६००
२	उपभोगमा आधारित जिनी गुणक	गुणक	०.३००	०.२८०
३	सम्पत्तिमा आधारित जिनी गुणक	गुणक	०.२४	०.२२
४	उच्च खाद्य असुरक्षाको स्थितिमा रहेका परिवार	प्रतिशत	१.३	१.०
५	आधारभूत सामाजिक सुरक्षामा आबद्ध जनसङ्ख्या	प्रतिशत	३२	६०
६	लैङ्गिक विकास सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	०.८८५	०.९६७
७	लैङ्गिक असमानता सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	०.४९५	०.२२५
८	रोजगारीमा महिला र पुरुषको	अनुपात	१:१.७	१:१.२

CamScanner

	सहभागिता			
९	बाध्यकारी श्रमको दर (१५ वर्ष वा सोभन्दा माथि)	प्रतिहजार	१.२	०
१०	महिलाको नाममा घर वा जग्गा वा घरजग्गा दर्ता गरेका परिवार	प्रतिशत	२३.८	३५.०

समृद्धिका राष्ट्रिय लक्ष्य

क्र.सं	सूचक	एकाइ	आ.व. २०७९/८० को स्थिति	आ.व. २०८५/८६ को लक्ष्य
१	आर्थिक वृद्धिदर (आधारभूत मूल्यमा)	प्रतिशत	३.५	७.३
२	प्रतिव्यक्ति आय	अमेरिकी	१४५६	२३५१
३	गरिबीको रेखामुनि रहेको जनसङ्ख्या (निरपेक्ष गरिबी)	प्रतिशत	२०.३	१२.०
४	उपभोक्ता मुद्रास्फीति	प्रतिशत	७.७	५.०
५	मानव विकास सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	०.६०१	०.६५०
६	मानव सम्पत्ति सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	७६.३	७८.०
७	आर्थिक तथा वातावरणीय जोखिम सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	२९.७	२४.०
८	साक्षरता दर (५ वर्ष माथि)	प्रतिशत	७६.२	८५.०
९	अपेक्षित आयु (जन्म हुँदाको)	वर्ष	७१.३	७३.०
१०	३० मिनेटको दुरीमा स्वास्थ्य संस्थामा पहुँच भएको परिवार	प्रतिशत	७७	९०
११	उच्च मध्यमस्तरको खानेपानीमा पहुँच भएको घरपरिवार	प्रतिशत	२५.८	४५
१२	बेरोजगारी दर	प्रतिशत	११.४	५.०
१३	श्रम उत्पादकत्व	रु. हजारमा	२४५	२७५
१४	कृषि वस्तुको औसत उत्पादकत्व (प्रमुख बाली)	मे.ट.प्रति हेक्टर	३.३	३.७
१५	बैङ्क तथा वित्तीय संस्थामा पहुँच पुगेको परिवार	प्रतिशत	६३	८५
१६	सडक घनत्व	कि.मि. प्रति व.कि.मि.	०.६३	०.७७

CamScanner

१७	विद्युत उत्पादन (जलविद्युत तथा वैकल्पिक ऊर्जा जडित क्षमता)	मेगावाट	२९६२	११७६९
१८	प्रतिव्यक्ति विद्युत उपभोग	किलोवाट घण्टा	३८०	७००
१९	विद्युतमा पहुँच पुगेको जनसङ्ख्या	प्रतिशत	९६.७	१००
२०	इन्टरनेटमा पहुँच पुगेको जनसङ्ख्या	प्रतिशत	६९.२	९०.०

३.३.२ प्रादेशिक प्रथम योजनाको दीर्घकालीन सोच

३.३.२.१ प्रदेश दीर्घकालीन सोच

"आत्मनिर्भरता उन्मुख, समृद्ध सुदूरपश्चिम"

आर्थिक र सामाजिक क्षेत्रमा आत्मनिर्भरता तथा समृद्धि सहितको सम्मानजनक जीवनयापन गर्ने सुखी नागरिक बसोबास गर्ने प्रदेश ।

३.३.२.२ प्रदेशको दीर्घकालिन लक्ष्य

आत्मनिर्भरता उन्मुख समृद्ध प्रदेश निर्माणका लागि देहाय बमोजिमका दीर्घकालीन लक्ष्यहरु निर्धारण गरिएका छन् :

- भौतिक, आर्थिक, हरित र सामाजिक पूर्वाधारको सन्तुलित विकास
- कृषि, ऊर्जा र उद्योगको उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा अभिवृद्धि
- मानव पुँजीको विकास
- गरिबी निवारणका लागि उच्च, दिगो र समतामुलक प्रादेशिक आय
- दक्ष जनशक्तिको निर्माण र प्रदेश भित्रै उच्चतम सदुपयोग
- समावेशी, लैङ्गीक समतामुलक, विभेद र वञ्चितिकरण रहित सुरक्षित, सभ्य, मर्यादित र न्यायपुर्ण समाज
- सुशासन
- दिगो विकासका लक्ष्यहरु हासिल

३.३.२.३ प्रदेशको दीर्घकालिन रणनीति

CamScanner

- कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरण तथा व्यवसायीकरण, उद्योग र सेवा क्षेत्रमा स्वच्छ र आधुनिक प्रविधिको प्रयोग गर्दै उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने ।
- हरित उर्जाको उत्पादन तथा प्रदेशलाई पर्यटकीय, शैक्षिक तथा व्यापारिक केन्द्रको रुपमा विकास गरी उच्च, दिगो र रोजगारमुलक आर्थिक वृद्धि हासिल गर्ने ।
- सर्वशुलभ तथा अत्याधुनिक स्वास्थ्य सेवा र जीवनोपयोगी तथा गुणस्तरीय प्राविधिक शिक्षाको सुनिश्चितता गर्ने ।
- सामाजिक सुरक्षा, समावेशीकरण, संरक्षण, लैङ्गीक समता र समानता सहितको न्यायपुर्ण समाज निर्माण गर्ने ।
- प्राकृतिक स्रोत साधनको समुचित उपयोग तथा उत्थानशीलता प्रवर्द्धन गर्दै हरित प्रदेश कायम गर्ने ।
- डिजिटल प्रदेशको अवधारणालाई आत्मसात गर्दै सार्वजनिक सेवामा सु-शासन प्रत्याभुत गर्ने ।

३.३.२.४ प्रदेश रुपान्तरणका प्रमुख सम्बाहकहरु

- गुणस्तरीय र वातावरणमैत्री भौतिक पुर्वाधार
- जलविद्युत्त उत्पादन
- कृषि तथा वन सम्पदा
- पर्यटन क्षेत्रको प्रवर्द्धन
- मानव पुँजी निर्माण तथा पुर्ण उपयोग
- औद्योगिक उत्पादन तथा प्रतिस्प्रर्धात्मक क्षमतामा वृद्धि
- व्यवस्थित तथा आधुनिक शहरीकरण
- बहुलतायुक्त साँस्कृतिक वैभव एवम् मनोहर भु-परिदृष्य

३.३.२.५ प्रदेशको दीर्घकालीन परिमाणात्मक लक्ष्य

प्रदेशको दीर्घकालीन परिमाणात्मक लक्ष्यहरु देहाय बमोजिम निर्धारण गरिएका छनः

क्र.स.	सुचक	आधार वर्ष (२०७७/०७८)	प्रथम पञ्चवर्षीय योजना लक्ष्य (२०८२/०८३)	आ.व.२१०० /०१ को प्रदेशको लक्ष्य	आ.व.२१०० /०१ को राष्ट्रिय लक्ष्य
१	वार्षिक औषत वृद्धि दर(प्रतिशत)	३.६	१०.५	१०.५	१०.५
२	प्रतिव्यक्ति राष्ट्रिय आय(अमेरीकी डलर)	९१८	१७१५	१२.१	१२.१

CamScanner

३	निरपेक्ष गरीबीको रेखामुनी रहेको जनसंख्या (प्रतिशत)	२४.६	११	०	०
४	बहुआयामिक गरीबीमा रहेको जनसंख्या(प्रतिशत)	२५.३	१३	०	३
५	मानव विकास सुचकाङ्क	०.५४७	०.६२१	०.७६	०.७६
६	लैङ्गीक विकास सुचकाङ्क	०.९०३	०.९६३	१	१
७	सम्पतिमा आधारित गिनी गुणक	०.३२	०.२९	०.२५	०.२५
८	अपेक्षित आयु(जन्म हुँदाको वर्ष)	६९.८	७२	८०	८०
९	मातृ मृत्युदर (प्रतिलाख जीवित जन्ममा)	१४.१	१०	५	२०
१०	पाँच वर्षमुनिका बाल मृत्यु दर (प्रतिहजार जीवित जन्ममा)	६.९	३९	८	८
११	पाँच वर्षमुनिका कम तौल भएका बालबालिकाको प्रतिशत	३३.३	१५	२	२
१२	साक्षरता दर	६३.५	९०	१००	९८
१३	माध्यमिक तह (९-१२) मा खुद भर्ना दर (प्रतिशत)	४९.३	६५	९५	९५
१४	उच्च शिक्षामा कुल भर्नादर (प्रतिशत)	१६	२५	५०	४०
१५	विद्युत्त उत्पादन (मेगावाट)	५२	२५०	१०,०००	४०,०००
१६	विद्युत्तमा पहुँच प्राप्त जनसंख्या (प्रतिशत)	६४.६९	९९	१००	१००
१७	इन्टरनेट प्रयोगकर्ता कुल जनसंख्यामा प्रतिशत	४७.८	८०	१००	१००
१८	बेरोजगारी दर (प्रतिशत)	११.५	७.५	३	३
१९	आधारभुत सामाजिक सुरक्षामा आवद्ध जनसंख्या (प्रतिशत)	५	५०	१००	१००
२०	३० मिनेट सम्मको दुरीमा यातायात पहुँच भएको परिवार (प्रतिशतमा)		८५	१००	९९

३.३.३ मेल्लेख गाउँपालिकाको दीर्घकालिन सोच

स्थानीय तहले योजना बनाउँदा नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको नीति, लक्ष्य, उद्देश्य, समयसीमा र प्रक्रियासँग अनुकूल हुने गरी बनाउनुपर्ने स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ (२) ले स्थानीय तहलाई मार्गनिर्देश गरेको छ । यस सन्दर्भमा मेल्लेख गाउँपालिकाको दीर्घकालीन सोच तय गर्दा नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारका दीर्घकालीन सोचका बीचमा अन्तरसम्वन्ध कायम राख्न पर्ने भएको हुँदा मेल्लेख गाउँपालिकाले पनि आफ्नो दीर्घकालीन सोच सोही आधारमा तय गरिएको छ ।

CamScanner

मेल्लेख गाउँपालिका, स्रोत र साधनले सम्पन्न भएर पनि उपयोगको पर्खाइमा रहेको गरिबीको सिकारमा यहाँका बासिन्दा रहेको, जनशक्ति भएर पनि बेरोजगारीको समस्याको अवस्थामा भएको हुँदा रोजगारी नै पहिले आवश्यकता हो। यहाँका बासिन्दाको आर्थिक समृद्धिका लागि कृषिको आधुनिकीकरण सहित सिंचाइ र आवश्यक पूर्वाधारहरुको विकास प्रतिबद्धताका साथ आवधिक योजनाका आधारहरु, जस्तै, राष्ट्रिय तथा गाउँपालिकाको आवश्यकता, स्थानीय चाहना र स्थानीय यर्थाथताका आधार र पूर्व योजना तर्जुमा गोष्ठीका सहभागीबीच भएको छलफल र मस्तिष्क मन्थनका आधारमा सबै सहभागीको मतैक्यताका आधारमा यस मेल्लेख गाउँपालिकाको अबको ५ वर्षको दीर्घकालीन सोच निम्न अनुसार निर्धारण गरिएको छः

"मेल्लेख गाउँपालिका समृद्धि को आधार : कृषि, पयर्टन, उद्योग, स्वास्थ्य,शिक्षा, सुशासन, सामाजिक न्याय र पुर्वाधार"

३.३.४ सोच पुरा गर्ने प्रमुख चालकहरु

चालक १. कृषिः मेल्लेखमा कृषिमा विविधता पाइन्छ। यहाँका कृषकहरूले स्याउ, ओखर, तरकारी र फलफूल खेतीमा सक्रियता देखाएका छन्। मेल्लेख गाउँपालिकाको भुगोल र मौसम अनुसार यस गाउँपालिकामा मकै, कोदो, फापर, गहुँ आदिको उत्पादन प्रशस्त रुपमा उत्पादन हुन्छ।यद्यपि, उत्पादनको बजार अभाव र भण्डारण सुविधाको कमीले कृषकहरूलाई चुनौतीपूर्ण बनाएको छ।

चालक २. जडिबुटीः मेल्लेख गाउँपालिका जडिबुटीका हिसाबले प्रयास सम्भावना बोकेको गाउँपालिका हो | यस क्षेत्रमा पाइने पदमचाल, टिमुर, पाँचऔले, दालचिनी, सतुवा, अमला, रिठा, चिराइतो जस्ता जडीबुटीहरुको प्रवर्द्धन, उत्पादन, संरक्षण, प्रशोधन गर्नका साथै, यसको महत्व र उपयोगिताबारे प्रचारप्रसार वृद्धि गरी कृषकलाई व्यावसायिक बनाउन प्रोत्साहन गर्न सकिन्छ ।

चालक ३. पर्यटनः पर्यटनको क्षेत्र तथा संस्कृति कुनैपनि स्थानको गौरव हो। बाहिरी संसार संग जोडिने एक कडी र स्थानीय स्रोत साधनको उपयोग गरी स्थानीयले आय आर्जन गर्ने सुअवसर दिने यही क्षेत्र हो। यो गाउँपालिकाका रहेको जिल्लाकै प्रसिद्ध धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थल जिल्लाकै प्रसिद्ध धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थल ऋषिदह ताल, झलाल, मैठामाण्डु, नन्दामाता, थलाकाबन्ड, फुल चढाउने, लिंमानी, सुगर दह, चुलिकोट, भण्डारकोट, खापर र आकासे पुल ऋषिदह जस्ता थुप्रै धार्मीक तथा पर्यटकीय ठाउँहरु पनि यस मेल्लेख गाउँपालिका भित्र रहेका छन।डाँफे ताल र ऋषि तालले यो क्षेत्रको सुन्दरतामा थप योगदान पुर्याएका छन्।त्यसै गरि जनजातिको परम्परागत भेषभुषा, रितिरिवाज र लोकसंस्कृति तथा पर्यटन प्रबर्धनका उपयोगी छन् |यहाँका मौलिक संस्कृति र विभिन्न नाचगानहरु जस्तै देउडा र जीवन पद्दति पनि पर्यटनका लागि आकर्षण हुन सक्छन |

चालक ४: पूर्वाधारः पूर्वाधार भनेको नागरिकको जीवन सहज बनाउने सरलरेखा हो। खासमा कृषिको विकास गर्न, सडक निर्माण गरी यातायात व्यवस्था सहज बनाउन र यातायातमा सबैको पहुँच सुनिश्चित गर्न, सडकलाई व्यवस्थित बनाउन पुल पुलेसा तथा ढल जस्ता पूर्वाधार आजको खाचो। यी कियाकलापको विस्तार र विकासबाट पालिकाभित्रका आर्थिक गर्गाविधिहरु चलायमान बनाइ आर्थिक विकासका थप ढोकाहरु समेत खोल्न सकिन्छ ।

CamScanner

३.३.५ समग्र लक्ष्य

समावेशिता, सहभागिता र सामाजिक न्यायमा आधारित समाजवाद उन्मुख स्थानीय अर्थतन्त्रमा सरिक गराँउदै सुरक्षित, सुविधायुक्त र मेल्लेख गाउँपालिकाका बासिन्दाको सामाजिक रूपान्तरण र आर्थिक हैसियत उत्थान गर्ने यस प्रथम आवधिक योजनाको प्रमुख लक्ष्य हुने छ। यस अन्तर्गत संबोधन हुने प्रमुख विषयहरु निम्नलिखित छन्:

- समृद्ध समाजको सिर्जना गर्न उच्च आर्थिक वृद्धि। यसका लागी कृषि, पशुपक्षी, उद्यम व्यवसाय तथा पर्यटन विकास लगायतबाट रोजगारी वृद्धि ।
- गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवाहरु सुशासन सहित सर्वसुलभ बनाउने ।
- सामाजिक न्याय सहितको शिक्षित, स्वस्थ तथा समृद्ध र विभेदरहित समाजको सिर्जना
- आवश्यकताका आधारमा सामाजिक तथा आर्थिक पूर्वाधारहरुको विकास ।
- जलवायु परिवर्तनको न्यूनीकरण र विपद्युक्त तथा विपद् सतर्कताको अवस्थाको व्यवस्थापन ।

३.३.६ उद्देश्य

यो आवधिक योजनाले लिएका प्रमुख उद्देश्य निम्नानुसार छन्:

- रोजगारी सिर्जना, आर्थिक विकास र गरिबी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान कृषि तथा पशुजन्य उत्पादनको व्यावसायीकरण र स्थानीय स्रोतसाधन र बजारले मागेको औद्योगिक उत्पादन तथा उत्पादनशील सेवा तथा सुविधाको उपलब्धता र उपयोग र बजारीकरणमा वृद्धि गर्ने ।
- शिक्षा, स्वास्थ्य तथा सामाजिक सेवाहरुको उपलब्धता र उपयोगमा वृद्धि गर्ने ।
- धार्मिक तथा सांस्कृतिक पूर्वाधारहरुको संरक्षण र विकास गर्दै र संस्कृतिमैत्रि पर्यटनको विकास गर्ने।
- नागरिकको जीवन र जीविकोपार्जन सहज बनाउन स्थानीय पूर्वाधारहरु दिगो बनाइ व्यवस्थित गर्ने ।
- सूचना प्राविधिको विकास र उपयोग व्यापक बनाउने ।
- विपद् प्रतिकार्यहरुको उचित व्यवस्था गर्दै जैविक विविधता र वातावरणीय स्रोतको संरक्षण र दिगो उपयोगलाई बढावा दिने ।
- गाउँपालिकाको कार्य सम्पादनलाई जनताले महसुस गर्ने गरी सुशासित बनाउने ।

३.३.७ परिमाणात्मक लक्ष्य

परिमाणात्मक लक्ष्यहरु उपशिर्षक ३.३.१० को नतिजा खाकाहरुको तालिकाहरुमा प्रस्तुत गरीएको छ ।

३.३.८ समग्र रणनीति र कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
रणनीति १: खेतीयोग्य जमिन भएको तर सिँचाइको पहुँच नपुगेको वा अपर्याप्त भएको क्षेत्रमा प्राथमिकताको आधारमा सिँचाइको पहुँच	• सिँचाइ नपुगेका अथवा अपर्याप्त खेतीयोग्य जमिनको विवरण तयार पारिनेछ । • निर्माण भए तापनि समुचित प्रयोगमा नआएका सिँचाइ कुलोहरूको प्रयोगमा आउनेगरी पुनर्निर्माण गरिनेछ । • एक योजनाबाट समुदायमा खानेपानी र सिँचाइको व्यवस्थापन गर्न सम्भब भएको अवस्थामा त्यस्ता योजनालाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

CamScanner

वृद्धि गरिनेछ ।(चालक १: जलश्रोत)	• सिँचाइकोलागि प्राथमिकताको आधारमा साना जलासय, पोखरी आदि संरचना तयार गरिनेछ । • सिँचाइका संरचनाको मर्मत सम्भारकोलागि सामूहिक कोषको व्यवस्था गरिनेछ। • संरचना विस्तारकोलागि उपभोक्ताको लागत सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ। • सिँचाइको व्यवस्थापनकोलागि उपभोक्ताहरूको समितिको गठन गरिनेछ
रणनीति २ ऐतिहासिक, पुरातात्विक, धार्मिक र सांस्कृतिक सम्पदाको पुननिर्माण, जीर्णोद्धार र व्यवस्थापन गर्ने (चालक ३)	• महत्त्वपूर्ण सांस्कृतिक सम्पदालाई विश्व सम्पदा सूचीमा सूचीकृत गर्नकालागि पहल गर्न निर्देशिका बनाई यसकालागि प्रदेश र संघ सरकारसँग समन्वय गरिनेछ । • पालिका क्षेत्र भित्र रहेका सम्पदाहरूको खोज, अन्वेषण गरी संरक्षण गरिनेछ । • यसका लागि पर्यटन स्थलहरुको थप पहिचान तथा सुधार गरी, प्राचीन संस्कृति र सम्पदाहरुको संरक्षण र होमस्टे लगायत पर्यटन सुविधामा वृद्धि गरिने छ । • विभिन्न जातजातिसँग सम्बन्धीत मौलिक एवम् स्थानीय सामग्रीहरूलाई उत्पादन र प्रवर्द्धन गरिनेछ । • लोपोन्मुख स्थानीय कला, भाषा, लिपि, र संस्कृतिको अभिलेखीकरण गरी संरक्षण र विकास गरिनेछ । • भाषा, कला, नृत्य, नाट्यकला, लिपि र संस्कृतिलाई अभ्यास र स्थलीय सघनताका आधारमा सामुहीकरण गरी विकास र संरक्षणका कार्यक्रहरू सञ्चालन गरिनेछ । • मौलिक भाषा, लोक संगीत, संस्कृति र कला सम्बन्धी सामग्री आधारभूत तहको स्थानीय पाठ्यक्रममा समावेश गरिनेछ । • पर्यटन क्षेत्रको विकासकालागि स्थानीय निजी क्षेत्रलाई आह्वान गरिनेछ।पर्यटकीय महत्त्वका स्थानहरूमा आवागमन सहज बनाउन सडक, पदमार्ग, झोलुङ्गे पुल आदि निर्माण गरिनेछ र भइरहेका सडक र पदमार्गको स्तरोन्नति गरिनेछ ।
रणनीति ३ सामाजिक सुसम्पन्नतालाई अगाडि बढाउँन विद्यालय जाने उमेर समूहका सबै बालबालीकालाई माध्यमिक तहसम्मको शिक्षा प्रदान गरी योग्य,	• शिक्षा क्षेत्रका विकासलागि आवश्यक भौतिक संरचनाको विकास गर्ने । • आवश्यक शिक्षक दरबन्दीको व्यवस्था गर्ने । • विज्ञान प्रयोगशाला तथा पुस्तकालयको व्यवस्था गर्ने • खेलकुद सामग्री उपलब्ध गराइने । • स्वास्थ्य क्षेत्रको सुधार गर्ने भौतिक क्षमताको विकास गरिने । • आवश्यक स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्थापन । • स्वास्थ्य सेवालाई बढी सहज बनाइ उपलब्ध सेवाहरुको स्तरोन्नति गर्ने ।

CamScanner

दक्ष र उद्यमशील बनाउँदै जनतामा रोग नलाग्ने चेतना व्यक्ति व्यक्तिमा र रोगको उपचार वस्ती बस्तीमा पुर्‍याएर स्थानीय जनताको स्वास्थ्य सवल बनाउने ।	• सरसफाइलाई जनताको बानीको रूपमा विकास गर्ने । • शुद्ध खानेपानीलाई सबैको पहुँचमा पुर्‍याउने । • खेलकुदको विकासलाई जोड दिन एक वडा एक भलिबल मैदान र एक वडा एक कभर्ड हल निर्माण र उपयुक्त स्थानमा समग्र खेलकुद सुहाउँदो खेल मैदान निर्माण गरिने । • खेलकुद शिक्षकको व्यवस्थापन र खेलकुद प्रतियोगिताहरुको आयोजना गरिने । • विद्यालय छाडेको विपन्न वर्गका किशोरीहरुको सीप विकास गरिने • असहाय र जेष्ठ नागरिकको जीवनयापनलाई सहज बनाइने । • सामाजिक, लैंगिक तथा जातीय विभेद अन्त्य गर्न सो अनुकूलका योजना गतिविधिहरु अगाडि बढाइने छ । • आर्थिक र सामाजिक सुसम्पन्नताको विकासलाई सँगसँगै लगिने छ । • लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण व्यवहारमै ल्याउन नीतिगत तह तथा योजनाका प्रत्येक चरणमा लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरणलाई व्यवहार मै उतारिने । • विकासको केन्द्रविन्दुमा बहिष्कृत तथा सीमान्तकृत हुने
रणनीति ४: विकास निजी तथा सामुदायिक साझेदारीमा	ज्ञान, सीप तथा अनुभव र विकासमा स्वामित्व बोधका हिसाबले पनि विकास साझेदार बढाउँदा बढी नतिजा निकाल्न सकिने र सहकार्य पनि बढ्ने हुँदा "फेरि पनि सबैको विकास सबैसँग" भन्ने मान्यता अनुरूप यो गाउँपालिका जनताको सामाजिक तथा आर्थिक विकास लगायत वातावरण तथा पूर्वाधार विकासमा स्थानीय संघ, संस्था तथा निजी क्षेत्रसँगको हातेमालो र सहकार्यलाई विशेष जोड दिइने छ ।
रणनीति ५: आर्थिक विकास र सामाजिक रूपान्तरणलाई सघाउ पुग्ने गरी गुणस्तरीय भौतिक पूर्वाधारको विकास गर्दै जाने । (चालक ३ पुर्वाधार)	• मानवीयताको आधारमा सबै बस्तीमा १२ महिना भरपर्दो र सुरक्षित यात्रा सुनिश्चित गर्न मोटर बाटोको व्यवस्था हुने गरी सडकहरुको निर्माण, स्तरोन्नति र पुल पुलेसाहरुको निर्माण गरिने छ । • उत्पादन क्षेत्रलाई जोड्ने गरी सडकलाई आर्थिक पूर्वाधारको रूपमा विकास गरिने छ । • सडक निर्माण गर्दा वातावरणीय संवेदनशीलतालाई ध्यान दिई वातावरणमैत्री बनाइने छ । • यस्ता पुर्वाधार निर्माण गर्दा बोटविरुवामा हुने क्षति को परिपूर्तिको लागि सडकको दायाँबायाँ तथा तलमाथि वृक्षरोपण (वायोइन्जिनियरिङ्ग) गरिने छ। • निर्माण पूर्वाधारहरुको आकस्मिक क्षति पुग्दाको अवस्थामा मर्मत सम्भार गर्न निर्माण लागतको २ प्रतिशतका दरले जम्मा गर्ने गरी मर्मत सम्भार

CamScanner

	कोष स्थापना गरिने छ । • आकस्मिक रूपमा आइपर्ने सानातिना छिटपुट योजनाहरुको लागि भैपरी आउनेमा बजेट व्यवस्था गरी उपयोग गरिने छ । • विद्युतीय प्राविधिको उपयोगलाई विस्तार गर्ने । • अत्यावश्यक सामुदायिक सेवाका लागि भवनहरुको निर्माण गरिने छ • भवनहरुलाई अशक्तमैत्री बनाइने छ । • हराभरा मेल्लेख बनाउन वृक्षरोपण, वनको हैसियत तथा बनले ढाकेको क्षेत्रको वृद्धि गरिने छ । • पानीका मुहानहरुको संरक्षण गरिने छ । • विपद् व्यवस्थापनका प्रतिकार्यहरु गरिने छ । • खाली रहेका सार्वजनिक स्थानहरुको संरक्षण गरिने छ । • जलवायु अन्कलनका उपायहरु अवलम्बन गर्दै प्रतिकार्य गरिने छ ।
रणनीति ६: विपद् व्यवस्थापन, वातावरणीय संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्न वन, वातावरण संरक्षण र विपद् व्यवस्थापनमा स्थानीय सरकार, समुदाय र सरोकारवाला क्रियाशील रहने ।	• हराभरा मेल्लेख बनाउन वृक्षरोपण, वनको हैसियत तथा वनले ढाकेको क्षेत्रको वृद्धि गरिने छ । • पानीका मुहानहरुको संरक्षण गरिने छ । • विपद् व्यवस्थापनका प्रतिकार्यहरु गरिने छ । • खाली रहेका सार्वजनिक स्थानहरुको संरक्षण गरिने छ । • जलवायु अनुकूलनका उपायहरु अवलम्बन गर्दै प्रतिकार्य गरिने छ ।

३.३.९ प्रमुख कार्यक्रम

१. आर्थिक विकासका कार्यक्रमहरु (कृषि, पशुपक्षी विकास, सिँचाइ, उद्यम व्यवसाय, पर्यटन, सहकारी तथा वित्त व्यवस्थापन र श्रम तथा रोजगारी विकास)

२. सामाजिक विकासका कार्यक्रमहरु (शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाइ, युवा तथा खेलकुद, कला तथा संस्कृति र लक्षित समूह विकास)

३. पूर्वाधार विकासका कार्यक्रमहरु (सडक, पुल पुलेसा, ढल, विद्युत विस्तार, सूचना तथा सञ्चार र आवास तथा भवन)

४. वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थानका कार्यक्रमहरु (विपद् प्रतिकार्यहरु, वन तथा जैविक विविधताको संरक्षण)

५. संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह तथा सुशासनका कार्यक्रमहरु (संस्थागत क्षमता विकास, मानव संसाधन प्राप्ति र विकास तथा सुशासन)

CamScanner

(नोटः उपर्युक्त कार्यक्रमको विस्तृत स्वरूप परिच्छेद ४,५,६,७, र ८ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।)

३.३.१० अपेक्षित नतिजा/उपलब्धिहरु

तालिका आर्थिक विकासको लक्ष्य तथा गन्तव्य

आर्थिक विकास			
नतिजा तहहरु	गन्तव्यका सुचकहरु	आधार वर्ष आ.व. २०८०/०८१	आवधिक विकास योजना लक्ष्य आ.व.२०८६/०८७ सम्म
प्रभाव	१. कुपोषितको संख्या घटेको हुने छ।	तथ्याङ्क नभेटिएको	गाउँपालिकालाई कुपोषण रहित पालिका घोषणा गरीनेछ ।
	२. सरदर प्रति परिवार शुन्य बचत गर्ने परिवारको प्रतिशत घटेको हुने छ ।	तथ्याङ्क नभेटीएको	१० प्रतिशत भन्दा कम हुने छ ।
	३. सरदर प्रति परिवार मासिक रु ३००० भन्दा पनि न्युन आय भएका परिवारको प्रतिशत घटेको हुने छ ।	तथ्याङ्क नभेटीएको	१० प्रतिशत भन्दा कम हुने छ ।
	४. सरदर प्रति परिवार मासिक रु २५००० माथि आय भएका परिवारको प्रतिशत बढेको हुने छ ।	तथ्याङ्क नभेटीएको	६० प्रतिशत भन्दा माथि हुने छ ।
	५. ० देखि ३ महिनामात्र आफ्नो उत्पादनले खान पुग्ने खाद्य असुरक्षाको प्रतिशत घटेको हुनेछ	तथ्याङ्क नभेटीएको	२० प्रतिशत भन्दा कम हुने छ ।
असर	१. समग्रमा आफ्नो उत्पादनले १२ महिना खान र बेच्न पुग्ने परिवारको प्रतिशत वृद्धि गर्ने ।	तथ्याङ्क नभेटीएको	६० प्रतिशत भन्दा माथि हुने छ ।
	२. आफ्नो उत्पादनले ४ देखि ६ महिना सम्म मात्र खान पुग्ने परिवार प्रतिशत घटेको हुने छ ।	तथ्याङ्क नभेटीएको	३० प्रतिशत भन्दा कम हुने छ।
	३. आफ्नो उत्पादनले ७ देखि ९ महिना सम्म मात्र खान पुग्ने परिवार प्रतिशत बढेको हुने छ ।	तथ्याङ्क नभेटीएको	४० प्रतिशत भन्दा बढी हुने छ ।
	४. आफ्नो उत्पादनले १० देखि १२	तथ्याङ्क नभेटीएको	३० प्रतिशत भन्दा बढी हुने

CamScanner

	महिना सम्म मात्र खान पुग्ने परिवार प्रतिशत बढेको हुने छ ।		छ ।
	५. सिँचाई हुने जमिनको प्रतिशत बढेको हुनेछ ।	४० प्रतिशत	८० प्रतिशत

नतिजाका सुचकहरु		
सुचक	आधार वर्ष आ.व. २०८०/०८१	आ.व.२०८६/८७ सम्मको लक्ष्य
१. आर्थिक विकास		
क. कृषि		
उत्पादन/बिक्रि		
वार्षिक खाद्यान्न उत्पादन मे.टन	२००० मे.टन	४००० मे.टन
ताजा तरकारी उत्पादक कृषक संख्या	७००	१२००
वार्षिक ताजा तरकारी उत्पादन मे.टन	२०० मे.टन	५५० मे.टन
आलु उत्पादक कृषक संख्या	१०००	११००
वार्षिक आलु उत्पादन मे.टन	१२०० मे.टन	१५०० मे.टन
फलफुल उत्पादक कृषक संख्या	२७०	४५०
वार्षिक फलफूल उत्पादन मे.टन	८६२ मे.टन	१००० मे.टन
भटमास उत्पादक कृषक संख्या	३००	५५०
वार्षिक भटमास उत्पादन मे.टन	१० मे.टन	२५ मे.टन
सिमी उत्पादक कृषक संख्या	२००	३००
बार्षिक सिमि उत्पादन मे.टन	२५० मे.टन	७०० मे.टन
मह उत्पादक कृषक संख्या	७०	१५०
बार्षिक मह उत्पादन	१.५ मे.टन	३.५ मे.टन
अन्य मसाला बाली अदुवा, बेसार, लसुन, प्याज उत्पादक कृषक संख्या	३५०	४५०
अदुवा	३.४ मे.टन	५.५ मे.टन
बेसार	६ मे.टन	८ मे.टन
लसुन तथा प्याज	६० मे.टन	१५० मे.टन
ख. पशुपन्क्षी		
व्यावसायिक गाई भैंसी पालक कृषक संख्या	६० जना	२०० जना
गाई भैंसीको संख्या	२५० वटा	३५० वटा

CamScanner

वार्षिक दूध उत्पादन	४.५ हजार लिटर	५.५ हजार लिटर
व्यावसायिक बाख्रापालक कृषक परिवार सख्या	२५० परिवार	जम्मा घरधुरीको ७५ प्ररतिशत
खसी, बाख्रा तथा भेडाको संख्या	२०५००	२५०००
व्यावसायिक कुखुरा पालक कृषक संख्या	४० जना	१०० जना
हाँस, कुखुरा र बट्टाईको संख्या	१२००० वटा	२५००० वटा
बङ्गुर पालक कृषक संख्या	८ जना	२५ जना
बङ्गुरको संख्या	७० वटा	५०० वटा
बार्षिक मासु उत्पादन मे.टन मा	९.५ मे.टन	१४ मे.टन
वार्षिक अण्डा उत्पादन (गोटामा)	२५०० वोटा	४५०० गोटा
ग. सिँचाई		
खेती गरिएको जमिन मध्ये जम्मा सिंचित क्षेत्रफ़ल	४५ प्रतिशत	८० प्रतिशत
(पूर्ण सिंचित) १२ महिना सिँचाई हुने जमिन	३० प्रतिशत	५० प्रतिशत
आशिक सिंचित जमिन	१५ प्रतिशत	३० प्रतिशत
असिन्चित जमिन	५५ प्रतिशत	२० प्रतिशत
घ. उद्योग तथा बायिज्य		
उद्योग, वाणिज्य तथा व्यावसायिक संस्थाहरुको संख्या	२४०	५००
उद्यम व्यवसायबाट सिर्जना भएको रोजगारी	३००	६००
विभिन्न उत्पादनको सङ्कलन केन्द्रको संख्या	५	१६
पालिकाभित्रका व्यापारिक केन्द्रहरु	८	१४
ङ. पर्यटन विकास		
सालान आउने पर्यटक संख्या	तथ्याङ्क नभेटिएको	१०००
पर्यटन व्यवसायी संख्याको संख्या	०५	५०
पर्यटन क्षेत्रले प्रदान गरेको रोजगारी संख्या	१००	३००
च. सहकारी		
जम्मा सहकारी संख्या	१४	२०
सहकारीमा आबद्ध भएको	तथ्याङ्क नभेटीएको	जम्मा जनसंख्याको २० प्रतिशत

CamScanner

जनसंख्या		
ऋण लगानी प्रतिशतमा	तथ्याङ्क नभेटीएको	२५ प्रतिशत
छ. श्रम तथा रोजगारी		
आर्थिक रूपमा निष्क्रिय रहेकाको संख्या	तथ्याङ्क नभेटीएको	३० प्रतिशतमा झार्ने
वैदेशिक रोजगारीमा जानेको संख्या	करीब जम्मा जनसंख्याको ३५ प्रतिशत	जम्मा जनसंख्याको २० प्रतिशतमा झार्ने
वैदेशिक रोजगारीबाट सालाना आउने विप्रेषण रु	तथ्याङ्क नभेटीएको	५ करोड
विप्रेषण पाउने परिवार संख्या	जम्मा परीवार संख्याको ३० प्रतिशत	जम्मा परिवार संख्याको २० प्रतिशत

सामाजिक विकासका लक्ष्य तथा गन्तव्यहरु				
नतिजा तहहरु	सुचकहरु	आधार तथ्याङ्क	२०८६/०८७	पुष्ट्याँइका आधार
प्रभाव	हालको साक्षरता दरमा	७६.१ प्रतिशत	८५ प्रतिशत	
असर	प्रारम्भिक बालविकास कुल विद्यार्थि प्रतिशत	५५.६	६०	गाउँपालिका वस्तुस्थिति विवरण र शिक्षा शाखाबाट प्राप्त तथ्याङ्क
	आधारभुत तहको कुल भर्ना दर	९५ प्रतिशत	९८ प्रतिशत	गाउँपालिका वस्तुस्थिति विवरण र शिक्षा शाखाबाट प्राप्त तथ्याङ्क
	माध्यमिक तह (९-१२)को कुल भर्ना दर	८७.८ दर	९८२प्रतिशत	गाउँपालिका वस्तुस्थिति विवरण र शिक्षा शाखाबाट प्राप्त तथ्याङ्क
	घरमै प्रसुती हुनेको संख्या घटाउने	००	१००	स्वास्थ्य शाखाको प्रतिवेदन
	सुरक्षित तथा शुद्ध खानेपानीमा पहुँच पुगेका परिवार संख्या	जम्मा परिवारको करीब ५० प्रतिशत	जम्मा परिवारको ७० प्रतिशत	WASH Unit बाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार

CamScanner

नतिजाका सुचकहरु		
सुचक	आधार वर्ष २०८०/०८१	२०८६/०८७ सम्मको लक्ष्य
२. सामाजिक विकास		
क. शिक्षा		
विद्यालय जाने उमेर समूहका बालबालीकामध्ये ५ देखि १६ वर्ष उमेर समूह काको वालवालिका मध्ये हाल विद्यालय नगएका	तथ्याङ्क नभेटीएको	उक्त उमेर समुहका विद्यालय नजाने बालबालिकाहरुको संख्या शुन्यमा ल्याईने छ ।
आधारभुत तहका विद्यालयहरु	३४	३४ वटै कायम रहनेछन ।
माध्यमिक तहका विद्यालयहरु	१२	१२ वटै कायम रहनेछन ।
क्याम्पस	१ वटा	१ वटै कायम रहने
ख. स्वास्थ्य		
अस्पताल निर्माण र सञ्चालन	१५ सैयाको अस्पताल निर्माणाधिन	१५ सैयाको अस्पताल संचालनमा आएको हुनेछ ।
स्वास्थ्य चौकीको संख्या	४	६
आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र	३	२
प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	२	२
अस्पताल	१	१
ग. खानेपानी तथा सरसफाई		
पाइप/धाराको पानीमा पहुँचको	८७.५ प्रतिशत	१०० प्रतिशत
कुवाको पानीमा भर पर्ने परिवार संख्या	१.३ प्रतिशत	००
मूल तथा खोलाको पानीमा भर पर्ने परिवार संख्या	०.१४ प्रतिशत	००
सार्वजनिक शौचालय संख्या	२ प्रतिशत	८ प्रतिशत
फोहोरमैला फ्याँक्ने स्थानको संख्या	००	२
फ्लस् भएको सेफ्टी ट्याङ्की सहितको शौचालय प्रयोग गर्ने परिवार प्रतिशत	८५ प्रतिशत	१०० प्रतिशत पुगाईनेछ
साधारण शौचालय भएका परिवार प्रतिशत	१२ प्रतिशत	०० प्रतिशत
शौचालयनै नभएका परिवार	३ प्रतिशत	००
घ. युवा तथा खेलकुद		
खेल मैदानको संख्या बढाउने	१	३

CamScanner

खेलकुद क्लबहरुको संख्या	५	८
वार्षिक रूपमा हुने गरेका खेलकुद प्रतियोगिताको संख्या बढाउने	२	३
ङ. कला तथा संस्कृति		
धार्मिक तथा पर्यटक स्थलको संख्या	८	१६
च. लक्षित समुह		
अपाङ्गता भइ परिचयपत्र पाउने संख्या		सबैलाई प्रदान गरीने छ ।
सुकुम्बासी परिवार संख्या	००	००

शहरी विकास तथा पुर्वाधार विकासका लक्ष्य तथा गन्तव्यहरु			
नतिजा तहहरु	सुचकहरु	आधार तथ्याङ्क	२०८६/०८७ सम्मको लक्ष्य
प्रभाव	दिगो, भरपर्दो र सुरक्षित यातायात सेवामा सबै बस्तीको पहुँच पुगेको हुने ।		
असर	कालोपत्रे सडक मा पहुँच भएका जनताको प्रतिशत	२५ प्रतिशत	५० प्रतिशत
	सडक यातायात बाट नजोडिएका बस्तीको संख्या घटेको हुने छ ।	१५	१०

नतिजाका सुचकहरु		
सुचक	आधार वर्ष २०८०/०८१	२०८६/०८७ सम्मको लक्ष्य
३. सडक र पुल		
क. सडक सञ्जालको विवरण		
सडक यातायातबाट नजोडिएका बस्तीको संख्या		सबै बस्तिमा सडक संजाल पुग्नेछ
कालो पत्रे सडक कि.मि थप	१० कि.मि.	२५ कि.मि.
ग्रावेल सडक कि.मि. थप	३० कि.मि.	१०० कि.मि.
धुले तथा कच्ची सडक कि.मि.	२०० कि.मि.	१०० कि.मि.
पक्की तथा ट्रस पुलको संख्या वृद्धि	४ वटा	६ वटा
झोलुङ्गे पुलको संख्या	६ वटा	१० वटा
ख. ऊर्जा संचार		
बत्तीका लागि बिजुली बाल्ने	५० प्रतिशत	९० प्रतिशत

CamScanner

परिवार प्रतिशतमा		
बत्तीका लागि वैकल्पिक ऊर्जा प्रयोग गर्ने परिवार प्रतिशत	३० प्रतिशत	५ प्रतिशत
बत्तीका लागि मट्टीतेल प्रयोग गर्ने परिवार प्रतिशत	५ प्रतिशत	शुन्यमा झारीने छ ।
बिजुलीको पहुँच नपुगेका परिवार प्रतिशत	५० प्रतिशत	१० प्रतिशत
खाना पकाउन बिजुली प्रयोग गर्ने परिवार प्रतिशत	तथ्याङ्क नभेटिएको	१५ प्रतिशत
खाना पकाउन एल.पी. ग्याँस प्रयोग गर्ने परिवार प्रतिशत	२५ प्रतिशत	३५ प्रतिशत
खाना पकाउन दाउरा प्रयोग गर्ने परिवार प्रतिशत	७५ प्रतिशत	५० प्रतिशत
खाना पकाउन वैकल्पिक ऊर्जा प्रयोग गर्ने परिवार प्रतिशत	नगन्न मात्रामा	५ प्रतिशत
खाना पकाउन मट्टीतेल वा गुईठा जस्तो ऊर्जा प्रयोग गर्ने परिवार प्रतिशत	नगन्न मात्रामा	शुन्यमा झारीने छ ।
सञ्चार सुविधा पुगेका बस्ती संख्या	७५	सबै बस्तिहरुमा पुगेको हुने छ ।
टि.भि मा पहुँच भएका परिवार प्रतिशत	३० प्रतिशत	४५ प्रतिशत
मोबाइलमा पहुँच पुगेको जनसङ्ख्या प्रतिशत	९० प्रतिशत	१०० प्रतिशत
इन्टरनेट प्रयोग गर्ने जनसङ्ख्या प्रतिशत	४० प्रतिशत	६० प्रतिशत
ग. भवन तथा आवास		
बाँकी वडा कार्यालय भवन संख्या पूरा गरिनेछ	६	८
सामुदायिक भवन संख्या थप हुनेछ	३	८

विपद् व्यवस्थापनका तथा वातावरण संरक्षणका गन्तव्य तथा सुचकहरु

नतिजा तहहरु	सुचकहरु	आधार तथ्याङ्क	२०८६/०८७ सम्मको लक्ष्य

CamScanner

प्रभाव	• विपद् सम्बोधन भएको अवस्था • जलवायु परिवर्तनको असर न्युनिकरणका लागि प्रतिकार्यहरु भएको
असर	• खाली तथा पर्ति जमिनमा वृक्षारोपण गरी व्यवस्थित वनले ओगटेको क्षेत्रफलमा वृद्धि भएको • जोखिम क्षेत्रका नदि, खहरे खोला, तथा पहिरोहरु नियन्त्रण भएका • महामारी विरुद्ध लड्ने तयारी भएको अवस्था • खाली क्षेत्रको व्यवस्था भएको

नतिजाका सुचकहरु		
सुचक	आधार वर्ष २०८०/०८१	२०८६/०८७ सम्मको लक्ष्य
४. विपद् व्यवस्थापन		
विगत वर्षहरुमा बाढी, पहिरो र आगलागिबाट धन सम्पत्तिको क्षति भएको परिवार संख्या	५०	२०
खर तथा पराल तथा काठले छाएको घर भएका परिवार संख्या	१०	००
एम्बुलेन्सको संख्या	१	३
दमकलको संख्या	०	१
विपद् व्यवस्थापन गाउँ समिति बनेको	८	८
सुरक्षित स्थान तोकिएको स्थानको संख्या	००	५
विपद् व्यवस्थापन पूर्व तयारी योजना बनेको	छैन	बनाइने छ ।
विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना	छ	छ
५. वन वातावरण		
वनले जंङ्गल तथा पहाड हिमाल र बन्जर क्षेत्रले ओगटेको क्षेत्रफल	८२.७४ वर्ग किलोमिटर	८२.७४ वर्ग किलोमिटर
जम्मा सामुदायिक वनको संख्या		
सामुदायिक वनका उपभोक्ता घरधुरी प्रतिशत		

संस्थागत विकास, नीति नियम तर्जुमा, मानव संसाधन विकास र सुशासनका लक्ष्य तथा गन्तव्यहरु

CamScanner

नतिजा तहहरु	सुचकहरु	आधार तथ्याङ्क	२०८६/०८७ सम्मको लक्ष्य
प्रभाव	योजनाको अन्त्य सम्ममा सेवाग्राहीले पालिकाको सेवाहरु पारदर्शी र सुशासन सहितको भएको महसुस गरेका अवस्था हुने छ ।		
असर	• जन सरोकारका सेवाहरु शिघ्र र चुस्त ढङ्गबाट प्रवाह भएको अवस्था • खास गरी कृषि पशु सम्बन्धि सेवाहरु, खानेपानी मर्मत सेवा र विद्युत्त जडान तथा मर्मत सेवाहरु घरदैलोमा नै उपलब्ध भएका हुने छन् ।		

नतिजाका सुचकहरु		
सुचक	आधार वर्ष २०८०/०८१	२०८६/०८७ सम्मको लक्ष्य
क. संस्थागत क्षमता विकास		
आफ्नै वडा भवन संख्या	६	८
हाल सम्म तयार भएका नीति, नियम तथा कानुनहरु	४५	आवश्यकता अनुसार बनाईने छन
गाउँपालिका भवन	१	१
ख. मानव संसाधन विकास		
कृषि सेवा कार्यकर्ता तयारी	६०	१००
पशु सेवा कार्यकर्ता तयारी	३०	६०
खानेपानी मर्मत कार्यकर्ता तयारी	१२	१८
विद्युत मर्मत कार्यकर्ता तयारी	६	१२
ग. सुशासन		
लेखा परीक्षण तथा पालिकाको आयव्यय विवरण वेवसाइटमा समावेश गरी स्रोत साधनको परिचालन पारदर्शी पार्ने कार्य भएको छ ?	छ	निरन्तरता दिइने छ ।
भू-उपयोग योजना तयार भएको छ ?	छैन	गरीने छ ।
हालको बेरुजु रु	१४२४२०००	बेरुजु शुन्य कायम गरीने छ ।
राजस्व सुधार कार्ययोजना तयार भएको छ ?	छैन	अद्यावधिक गरीने छ ।
सूचना पूणालीमा आधारित करदाताहरुको लगत तयारी	छ	निरन्तरता दिइने छ ।
सूचना प्राविधिको उपयोग जस्तैः	छ	निरन्तरता दिइने छ

CamScanner

सफ्टवयर, एसएमएस, इमेल, इन्टरनेट, टेलिफोन आदि प्रभावकारिता बढाउने		
नतिजामा आधारित अनुगमन प्रणालीको स्थापना ।	छैन	गरीने छ
एकीकृत सूचना व्यवस्थापन प्रणालीको स्थापना ।	छ	निरन्तरता दिइने छ
सार्वजनिक सुनुवाइ र सार्वजनिक परीक्षण कार्यक्रम सञ्चालन वर्ष/पटक	त्रैमासिक रुपमा गरीदै आइरहेको छ	निरन्तरता दिइने छ
सबै सार्वजनिक संस्थामा सार्वजनिक सेवा बडापत्र र गुनासो पेटिकाको व्यवस्था	राखिएको छ ।	निरन्तरता दिइने छ
कानुनले गोप्य राख्ने भनेका बाहेक सबै विषयका आर्थिक तथा भौतिक प्रगति, खर्च विवरण सार्वजनिकीकरण गरेको अवस्था	छ	निरन्तरता दिइने छ
कृषि बजार सूचना प्रणालीको स्थापना भएको	छैन	गरिने छ ।
आपत्कालीन कार्य संचालनका लागि सूचना प्रवाहका लागि हट लाइनको व्यवस्था(अर्थात् हेलो सरकार) गर्ने	छ	निरन्तरता दिइने छ

CamScanner

३.४ आय-व्ययको प्रवृति र प्रक्षेपण

क्र.स	विवरण	२०८०/८१ को यथार्थ	२०८१/८२ को अनुमान	२०८२/८३ को प्रक्षेपित	२०८३/८४ को प्रक्षेपित	२०८४/८५ को प्रक्षेपित	२०८४/८५ को प्रक्षेपित	२०८५/८६ को प्रक्षेपित	५ वर्षको जम्मा
१	नगद मौज्दात	४७३३७९२४	१९७०००००	२०६८५०००	२१७१९२५०	२२८०५२१२.५	२३९४५४७३.१	२५१४२७४६.८	११४२९७६८२.४
२	आन्तरिक राजस्व	४८३७७६३३	३१५१३८४७	३३०८९५३९.४	३४७४४०१६.३	३६४८१२१७.१	३८३०५२७८	४०२२०५४१.९	१८२८४०५९२.७
३	संघीय सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानीकरण अनुदान	८४५३७०००	९१०००००००	९५५५०००००	१००३२७५००	१०५३४३८७५	११०६११०६९	११६१४१६२२	५२७९७४०६५.९
४	सशर्त अनुदान (संघीय सरकार)	१८९७३९३४५	२५५४०२०००	२६८१७२१००	२८१५८०७०५	२९५६५९७४०	३१०४४२७२७	३२५९६४८६४	१४८१८२०१३६
५	संघीय सरकारबाट राजस्व बाडफाट प्राप्त आय	६३४२४४७५	१०३६०००००	१०८७८००००	११४२१९०००	११९९२९९५०	१२५९२६४४८	१३२२२२७७०	६०१०७८१६७.४
६	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानीकरण अनुदान	७४०२०००	७८६६०००	८२५९३००	८६७२२६५	९१०५८७८.२५	९५६११७२.१६	१००३९२३०.८	४५६३७८४६.१८
७	राजस्व बाँडफाट (प्रदेश सरकार)	१८३९९९१	२७६०३६०५	२८९८३७८५.३	३०४३२९७४.५	३१९५४६२३.२	३३५५२३५४.४	३५२२९९७२.१	१६०१५३७०९.५
८	समपुरक अनुदान (संघ)	२७२१०००	००	५००००००	५२५००००	५५१२५००	५७८८१२५	६०७७५३१.२५	२७६२८१५६.२५
९	समपुरक अनुदान (प्रदेश सरकार)	४००००००	५००००००	५२५००००	५५१२५००	५७८८१२५	६०७७५३१.२५	६३८१४०७.८१	२९००९५६४.०६
१०	विशेष अनुदान (संघ)	१५८६०५४७	२१५०००००	२२५७५०००	२३७०३७५०	२४८८८९३७.५	२६१३३३८४.४	२७४४००५३.६	१२४७४११२५.५
११	विशेष अनुदान (प्रदेश)	६४२४७९२	४००००००	४२०००००	४४१००००	४६३०५००	४८६२०२५	५१०५१२६.२५	२३२०७६५१.२५

CamScanner

१२	प्रदेश सरकार शसर्त अनुदान	९१८८३५७	८९५००००	९३९७५००	९८६७३७५	१०३६०७४३.८	१०८७८७८०.९	११४२२७२०	५१९२७११९.६७
१३	**जम्मा**	४८०८५३०६४	५७६१३५४५२	६०९९४२२२५	६४०४३९३३६	६७२४६१३०३	७०६०८४३६८	७४१३८८५८६	३३७०३१५८१७

CamScanner

३.५लगानीको स्रोत र व्यवस्था

३.५.१ लगानीको आवश्यकता र स्रोत

मेल्लेख गाउँपालिकाको प्रथम पञ्चवर्षिय योजना कार्यान्वयनका लागि लाग्ने कुल खर्च रु. ३८५९३२५००० जस मध्ये पाचँ वर्षको अनुमानित आय रु ३३७०३१५८१७ को अनुपातमा रु. ४८९००९१८३ अपुग हुने देखिन्छ।उक्त अपुग रकमको स्रोत परिपुर्तिका लागि तपशिलका विकल्प अनुसार व्यवस्थापन गरीनेछ ।

तपशीलः

विकल्प १. आवधिक विकास योजनामा समावेश भएका गौरवका योजनाहरुलाई संघीय सरकार र प्रदेश सरकार बाट रणनीतिक योजनाहरुका रुपमा क्रमागत योजनाहरुका रुपमा अगाड बढाउनका लागि पहल गरीनु पर्ने र गाउँपालिकाका विद्युत्तीकरण नगरीएका वडाहरु तथा बस्तिहरुमा विद्युत्तीकरण गर्न नेपाल विद्युत्त प्राधिकरण सँग समन्वय गरी विद्युतीकरण गरीएको खण्डमा पालिकाको व्ययभार कम हुने देखिन्छ । त्यस्तै टेलिफोनका टावरहरु विस्तार गर्नको लागि नेपाल दुरसंचार प्राधिकरण, एन सेल तथा अन्य सेवा प्रदायक संस्थाहरु सँगको समन्वयमा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरे कम व्ययभार पर्ने छ ।

विकल्प २. चालु खर्च नियन्त्रण तथा पुँजीगत खर्च गर्दा न्युनतम खर्चमा बढी उपलब्धि हुने ढङ्गबाट खर्च गरेर ।

विकल्प ३. आन्तरिक राजस्वका स्रोतहरु पहिचान र दायरा वृद्धि गरेर ।

विकल्प ४. अन्य दातृ निकायहरु सँग योजना कार्यान्वयनमा सहभागिता बढाएर ।

विकल्प ५. कार्यरत संघ संस्थाहरु सँग सहकार्य बढाएर ।

विकल्प ६. लाभग्राहिहरु तथा स्थानीय सहकारीहरुसँग लागत सहभागिता बढाएर ।

विकल्प ७. कम जरुरी र कम महत्वपुर्ण योजनाहरुलाई वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा पुनःविचार गरेर ।

स्रोत आकलनका विविध उपायहरुमध्ये ५ वर्षका लागि सरदर उपलब्ध हुने भनी आ.व. २०८१/०८२ को सिलिङ्गका आधारमा सामान्यतया प्रति वर्ष ५ प्रतिशतका दरले सबै क्षेत्रबाट उपलब्ध हुने आय र अनुदान तथा राजस्व बाँडफाँडमा वृद्धि हुने अपेक्षाका आधारमा ५ वर्षका लागि आय प्रक्षेपण गरीएको छ ।आयको आधार र प्रक्षेपण गरिएका प्रतिफलहरुको प्राप्तिका प्रत्येक नतिजा र सो अन्तर्गतका कार्यहरुको अनुमानित सरदर लागतलाई हिसाबका आधारमा ५ वर्षको खर्च प्रक्षेपण गरिएको छ । यसरी हिसाब गर्दा केहि फरक आउँन गएको बजेट तल तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ । यसरी न्युन हुन गएको बजेटलाई गाउँपालिकाले माथि दिइएको विकल्पहरुको उपयोग गरेर घाटा पुर्ति गर्न सक्नेछ ।

३.५.२ आन्तरिक स्रोतको व्यवस्था र परिचालन नीति

यस गाउँपालिकाको राजस्व परामर्श समितिको सीफारिसमा गाउँ परिषदले तोकेको दरमा गाउँपालिकाले राजस्व सङ्कलन गर्ने गर्दछ। सामान्यतया मेल्लेख गाउँपालिका अन्तर्गत कर तथा गैर कर अन्तर्गत विभिन्न सीफारिस दस्तुरहरु, व्यक्तिगत घटना दर्ता तथा व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरण शुल्क, एकीकृत सम्पत्ति कर,

CamScanner

घर बहाल कर, विज्ञापन कर, मालपोत तथा भूमि कर, व्यवसाय कर, उद्योगहरुको कर तथा निकासी करहरु गाउँपालिकका आन्तरिक स्रोत हुन। यसरी प्राप्त स्रोतलाई यसै आवधिक योजनामा निर्दीष्ट गरिएका योजना तथा कार्यक्रमहरुमा परिचालन गरिने छ ।

३.५.३ अन्तर सरकारी स्रोत परिचालन

सामान्यतया संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट विभिन्न शीर्षकबाट गाउँपालिकामा बजेट प्राप्त हुने प्रावधान रहेको छ।राजस्व बाँडफाँडका अतिरिक्त अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण अन्तर्गत नेपाल सरकारबाट सशर्त अनुदान, वित्तीय समानीकरण अनुदान, समपूरक अनुदान, विशेष अनुदान, अन्तर स्थानीय तहबाट प्राप्त रकम, सामाजिक सुरक्षा भत्ता तथा संस्थागत सहभागिताबाट बजेट प्राप्त हुन्छ भने प्रदेश सरकारबाट पनि सवारी करको राजस्व बाँडफाँड तथा सशर्त अनुदान, वित्तीय समानीकरण अनुदान, समपूरक अनुदान, विशेष अनुदान प्राप्त हुन्छ।यसरी प्राप्त स्रोतलाई पनि यसै आवधिक योजनामा निर्दीष्ट गरिएका योजना तथा कार्यक्रमहरुमा परिचालन गरिने छ ।

३.५.४ जनसहभागिता परिचालन

जनसहभागिता विकासका कममा एक महत्वपूर्ण उपाय हो। यो गाउँपालिका नागरिक र गाउँपालिका सँगसँगै भन्ने मान्यतामा काम गर्ने र जनताको विकासमा स्वामित्वबोध गराउन पनि जनताले धान्न सक्ने हदसम्मका उत्पादन तथा उत्पादकत्व बढाउने र रोजगारी सिर्जना गर्ने प्रकारका योजनाहरु लागत सहभागितामा पहिलो प्रार्यामकताका साथ कार्यान्वयन गर्नेतर्फ उन्मुख हुनेछ ।

३.५.५ निजी र सहकारी क्षेत्रको स्रोतको परिचालन

निजी तथा सहकारी क्षेत्र यस गाउँपालिकाका विकास योजनाहरुका लागि अन्य महत्वपूर्ण विकास साझेदारको रपमा रहने छन् । खास गरी सहकारीहरु ग्रामीण अर्थतन्त्र चलायमान बनाउन महत्वपूर्ण अंग हुन् । नेपाल सरकारको तीन खम्बे अर्थ नीति अन्तर्गत सरकारी, सहकारी र निजी क्षेत्र एक अर्कोसँग सम्बन्धित महत्वपूर्ण अंग हुन्।तसर्थ, गाउँको अर्थतन्त्र मजबुत बनाउन पालिकामा निजीक्षेत्र र सहकारीसँगको सहकार्य बढाइने छ।

३.५.६ संघ संस्थाको स्रोत परिचालन

स्थानीय स्तरमा कार्यरत संघसंस्था र दातृ निकाय तथा अन्य संघसंस्थाहरु यस गाउँपालिकाको विकासका महत्वपूर्ण साझेदार पात्रहरु हुने छन् । विकास साझेदारी तथा लागत साझेदारीमा यस्ता संघ संस्थाहरुसँगको सहकार्यलाई तीव्रता दिइने छ ।

३.५.७ अन्य स्रोत परिचालन

यो आवधिक विकास योजना कार्यान्वयन गर्न आवश्यकताका आधारमा यो योजनाको लक्ष्य प्राप्तिमा सहयोग गर्न चाहने र असल नियतबाट आउने जुनसुकै स्रोतलाई पनि स्वागत गरिने छ ।

३.५.८ स्रोत साधनको बाँडफाँट तथा परिचालनका आधारहरु

स्रोत बाँडफाँटको मूल आधार वित्तीय व्यवस्थापन का न्यूनतम आधारहरु जस्तै,

CamScanner

१. जनताको साधन जनताकै हितमाः जनतावाट मागभै आएका योजनाहरुलाई प्राथमिकीकरण गरी कार्यान्वयन गरिने छ ।

२. वित्तीय जवाफदेहिताः स्रोतहरुको परिचालन जनताले महसुस गर्ने गरी पारदर्शी र जवाफदेही भएर गरिने छ ।

३. नीतिगत व्यवस्था प्रति अडिगः राजस्व सङ्कलन, लक्ष्य निर्धारण, र खर्च निर्धारण स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, स्थानीय तहमा बजेट तर्जमा, कार्यान्वयन, आर्थिक व्यवस्थापन तथा सम्पत्ति हस्तान्तरणसम्बन्धी निर्देशिका, २०७४ र स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जमा दिग्दर्शन, २०७४ (परिमार्जित) का प्रावधान अनुसार गरिने छ ।

४ प्राथमिकता केन्द्रितः योजनाहरुको प्राथमिकताको आधारमा खर्च गरिने छ ।

५. कार्य सञ्चालनका लागि क्षमता विकासः स्थानीय सरकारको संस्थागत र मानव संसाधनको क्षमताले कार्यलाई असर पार्ने हुँदा यसतर्फ पनि ध्यान दिइने छ। कार्यान्वयनका लागि कार्य योजना, कार्य जिम्मेवारी निर्धारण, नतिजा र सूचकहरुको निर्धाण प्रष्ट पारिने छ ।

६. जवाफदेहिता मापनः आय व्ययको लेखा परीक्षण, आय व्यवको सार्वजनिकरण तथा सार्वजनिक सुनुवाइ तथा सामाजिक परीक्षणका माध्यमबाट जवाफदेहिता मूल्याङ्कनको व्यवस्था गरिने छ।

प्रस्तुत गरिएका योजनाहरुमा लाग्ने रकम अनुमानित लागत हो। खासगरी कृषि र पशु पालनमा व्यावसायीकरण, स्थानीय स्रोत साधनमा आधारित उद्यम व्यवसायको स्थापना, सम्पदामैत्री पर्यटन विकास, सामाजिक क्षेत्रमा शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाइ, दिगो पूर्वाधार विकास, वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन, अन्तर सम्बन्धित विषयहरु, सेवा प्रवाह र सुशासन जस्ता विषयहरुको एकीकृत विकास गर्ने लक्ष्य तथा प्रतिफल प्राप्तिका लागि तयार गरिएको खर्चसम्बन्धी योजना नै स्रोत साधनको बाँडफाँटका मूल आधारहरु हुन् ।

स्रोत साधनहरुको बाँडफाँटलाई निम्न संवैधानिक, कानुनी र नीतिगत आधारसमेतलाई ख्याल गरिएको छ,

- नेपालको संविधानको अनुसूची ८ र ९ मा उल्लिखित स्थानीय तहको एकल तथा साझा अधिकारको सूची,
- नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट आ.व. २०८१/०८२ को लागि प्रस्तुत भएको नीति तथा कार्यक्रम,
- नेपाल सरकारवाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको कार्य विस्तृतीकरणको प्रतिवेदन,
- संघीय सरकारले अंगिकार गरेको आवधिक योजनाले लिएका नीति तथा प्राथमिकताहरु,
- संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकारले अवलम्बन गरेका आर्थिक तथा वित्तीय नीतिहरु,
- स्थानीय तहको आवधिक योजनाले तय गरेका प्राथमिकताहरु,
- नेपाल सरकारको सोह्रौ योजना
- दिगो विकास लक्ष्य, २०३०

CamScanner

३.६ सार्वजनिक खर्च र राजस्व परिचालन नीति

३.६.१ सार्वजनिक खर्च नीति

मेल्लेख गाउँपालिककाको सार्वजनिक खर्चको मूल नीति भनेको गाउँबासीको वृहत्तर हित र उनीहरुकै सरोकारका योजनाहरुमा पारदर्शी ढङ्गबाट रकम खर्च गरिने नीति छ। सानो लागतमा समाजमा ठूलो हित हुने र ठूलै प्रतिफल प्राप्त हुने प्रकारका गतिविधिहरुमा खर्च गरी तोकिए बमोजिम लेखा समेत राखि नियमानुसार लेखा परीक्षण तथा सार्वजनिक सुनुवाइको माध्यमबाट खर्चलाई पारदर्शी बनाइने नीति प्रस्ताव गरिएको छ ।

३.६.२ राजस्व नीति

आन्तरिक राजस्व गाउँपालिकाको स्रोत परिचालनको अभिन्न अंग हो। विकासका लागि यो ज्यादै महत्वपूर्ण अंश हो। वर्तमानमा उपलब्ध राजस्वलाई व्यवस्थित रूपमा नियन्त्रण, व्यवस्थापन र परिचालन गर्न आवश्यक छ। गाउँपालिकाले रकम खर्च गर्न आफ्नो सार्वजनिक खर्च नियमावली तयार गरेको छ र सो मातहत रहेर राजस्व रकम खर्च भइरहेको अवस्था छ ।

३.७ निजि क्षेत्रको स्रोत परिचालन नीति

योजनाका कतिपय गतिविधिहरु लागत साझेदारीमा सञ्चालन गरिने छन्। खास गरी व्यावसायिक कृषि तथा पशुपालन, सिंचाइका लागि पोखरी निर्माण, होमस्टेहरु को विकास गरिने छ। यस्ता प्रकारका गतिविधिहरुमा निजीक्षेत्रको स्रोत परिचाललाई प्राथमिकतामा राखिएको छ ।

३.८ सहकारी क्षेत्रको स्रोत परिचालन नीति

ग्रामीण अर्थतन्त्रलाई चलायमान बनाउन सहकारीको निकै ठूलो भूमिका छ। सहकारीमा जनताको पहुँच वृद्धि का साथै, आय आर्जनका क्षेत्रमा सहकारीबाट व्यवसाय विकास र ऋण प्रवाहलाई जोडिने छ ।

३.९ जनसहभागिता परिचालन नीति

जनताले धान्न सक्ने हदसम्मका उत्पादन तथा उत्पादकत्व बढाउने र रोजगारी सिर्जना गर्ने प्रकारका योजनाहरु लागत सहभागितामा पहिलो प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्ने नीति लिईने छ ।

३.१० संघ संस्थाको स्रोत परिचालन नीति

योजनामा अनुमान गरिएका अपुग स्रोत जुटाउँन र लागत साझेदारीमा कार्य गर्न स्थानीय संघ संस्थासँगको सहकार्य वृद्धि गरिने छ ।

CamScanner

परिच्छेद ४ — आर्थिक क्षेत्रको विकास

४.१ कृषि विकास

१.वस्तुगत विवरण

यस गाउँपालिकाको भौगोलिक विविधताले गर्दा यहाँको धरातलीय स्वरुपमा पनि विविधता पाइन्छ । यहाँ प्राय जसो भूभाग पाखो भिरालो भएको हुदा सबै खेतीयोग्य जमिनको उपयोग भएको छैन | कुल क्षेत्रफल मध्ये खेतीयोग्य जमिनको क्षेत्रफल ४४.३९ वर्ग कि.मि रहेको छ |यस गाउँपालिका बासीहरूको जीविकोपार्जनको मुख्य स्रोतको रूपमा कृषि व्यवसाय रहेको छ। अझैसम्म पनि परम्परागत पद्धतिमा आधारित यहाँको कृषि प्रणाली निर्वाहमुखी मात्र बनेको छ भने भर्खर मात्र व्यावसयिक खेती तर्फ प्रयासहरू शुरु हुन थालेका छन् ।यस गाउँपालिकामा सिँचाईको लागि उपयुक्त हुने खालका प्रशस्त खोलानाला तथा मुहानहरु रहेका भएता पनी खेतीपातीको लागि आवश्यक सिंचाई सबै बस्तिहरुमा उपलब्ध हुन सकेको छैन। भिरालो जमिनको बनावट र सिँचाई कुलो निर्माणका लागि असजिलो भूभाग रहेकोले पनि सबै खेतीयोग्य जमिनमा-सिँचाई सुविधा उपलब्ध गराउन कठिन रहेको छ।

२. सम्भावना र अवसर

गाउँपालिका प्रोफाइल अनुसार कुल श्रमयुक्त जनशक्ति ४८१५ जना मध्ये ३८८७ जना अर्थात् ८१% मुख्य पेशाको रूपमा कृषि, पशुपालन तथा फलफूल खेती गर्दै आएको अवस्था छ।कृषिलाई थप सिँचाइको व्यवस्था सहित यान्त्रिकरण गरी व्यावसायिक उत्पादन तथा बजारीकरणको प्रयास गर्दा उत्पादन बढाउन सक्ने सम्भावना प्रशस्तै छ ।

बाकी रहेको निष्कृय जनसङ्ख्यालाई सक्रिय गराएर हाल खेती गर्न छाडिएको जमिनको समेत उपयोग गरेर आधुनिक तथा वैज्ञानिक कृषि प्रणाली अपनाएर माटो सुहाउँदो र बजारको मागमा आधारित उच्च मूल्यका बालीहरुको विकास गरी कृषि विकासको क्षेत्रमा प्रशस्त विकास गर्न सकिने सम्भावना छ। पालिकामा रहेको खेती योग्य जमिनमा खाद्यान्नको साथै अन्य नगदे तरकारी बाली, फलफुल, उखु, तोरी, तरकारी, मसला तथा जडीबुटी र पशुजन्य उत्पादन वृद्धि गर्न सकिने प्रशस्त सम्भावनाहरू रहेको छ।आधुनिक कृषि प्रविधि, मल तथा औजारको अभाव हुनाको साथै सो को अधिकतम लागत मुल्यले गर्दा सो को प्रयोगमा कमी हुन गई कृषि उत्पादनमा आवश्यकता अनुसार वृद्धि हुन सकेको छैन।जनचेतना, सीप तथा व्यावसायीकरणको अभिवृद्धि, प्रविधि हस्तान्तरणको साथै आवश्यक प्रविधि, मल, कर्जा बीउ बिजनको उपलब्धतामा सरलीकरण गरेर कृषि तथा पशुजन्य उत्पादनमा वृद्धि ल्याई आर्थिक स्थितिमा सुधार ल्याउन सकिने प्रशस्त सम्भावनाहरू रहेको छ।

३. समस्या र चुनौती

CamScanner

कृषिमा सिँचाइको अभावका कारण जीविकोपार्जन जटिल भै जमीन बाँझो राख्ने क्रम बढदै गएको अवस्था यस पालिकामा तड्कारो रूपमा देखिएको छ। गाउँपालिकाका कृषि विकासका सम्भावनाका बाबजूद जंगली जनावरसँगको द्वन्द्व, कृषिको मूल्य श्रृङ्खलाको सबलीकरण तथा बजार सञ्जालको विकास नहुँदा किसानहरु कृषि पेशाबाट पलायन हुँदै जानु, उत्पादकत्व बढाउने प्रयास नहुनु, परम्परागत बालीहरु लोप हुँदै जानु, कृषकमा व्यावसायिक तथा उत्पादनको बजारीकरणबारे ज्ञान कम हुनु, ३४.५ प्रतिशत जमिन मात्र १२ महिना सिँचाइको सुविधा हुनु, कृषिमा यान्त्रिकरण र आधुनिकीकरण नहुनु र आपूर्ति श्रृङ्खलाको दिगो व्यवस्थापन नहुनु जस्ता यस पालिकाभित्रका कृषिसँग जोडिएका चुनौती हुन् ।

त्यसैगरी, परम्परागत कृषि प्रणालीमा भर पर्नु, उच्च मूल्यका बाली छनोट गरी बढी लाभको क्षेत्रको उपयोग गर्न नसक्नु, भएका खेतीमा पनि लागत लाभको दृष्टिकोणमा खेती प्रणाली खर्चिलो हुनु, स्थानीय रैथाने जातको वस्तुको संरक्षण हुन नसक्नु, पकेट खेती विकास कार्यक्रम राम्रोसँग नहुनु एवं प्रवर्द्धनात्मक उपलब्ध कार्यक्रम सञ्चालन नहुनु यस क्षेत्रका प्रमुख समस्या रहेका छन्। यहाँ रहेको अत्यन्त उर्वर भुमिमा वस्ती विकास तथा अन्य भौतिक पुर्वाधार निर्माणले गर्दा खेतीयोग्य भुमिको उपलब्धतामा दिन प्रतिदिन कमी हुँदै गएको छ भने अर्को तर्फ माटोको उर्वराशक्ती कमशः क्षीण हुँदै उत्पादन र उत्पादकत्वमा ह्रास आएको देखिन्छ। जलवायु परिवर्तनको असरका कारण बालीमा देखापर्ने हानिका कारण झार तथा किराहरुको प्रकोप लगायत पोषण र पानी सम्बन्धी जोखिममा वृद्धि भइरहेको छ|

४. लक्ष्यः माटो सुहाउदो कृषि उत्पादन र कृषिमा यान्त्रिकरणको माध्यमबाट कृषि उत्पादनको व्यावसायीकरण गरी उत्पादन वृद्धि गरिने छ।

५. उद्देश्यः

- जलवायु तथा माटोको प्रकृति अनुकूल भएका कृषि क्षेत्रको पहिचान गर्ने
- कृपकहरुको क्षमता विकास गर्ने
- लागत सहभागितामा कृषिमा यान्त्रिकरण
- कृषि उत्पादनलाई बजार सञ्जालमा जोड्ने

६. रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
१. कृषिलाई निर्वाहमुखीबाट व्यावसायीकरण गर्न कृषहरुलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।	• माटोको प्रकार र हावापानी अनुसार उत्पादन पकेट क्षेत्र विस्तार र विकास गरिने छ । • व्यावसायिक बन्न इच्छुक कृक्षकलाई पिमा व्यावसायीकरणबारे क्षमता विकास गरिने छ • व्यावसायिक योजनाका साथ लगानी सुनिश्चित्तताका लागि बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुसँग समन्वय गराइने छ। • साना किसानको व्यावसायिक क्षमताको विकास गर्न व्यवसाय विकास सेवा

CamScanner

	प्रदायकहरुको सहयोग लिई उनीहरुलाई आवश्यक सीप प्रदान गरिने। • आयात प्रतिस्थापन हुने तथा निर्यात प्रवर्द्धन गर्ने प्रकारका आयमूलक कृषि व्यवसाय छनोट गरी सञ्चालन गर्न ऋणमा पहुँच वृद्धि र प्रविधिसंग जोड्न पालिकाले सहयोग गर्ने।
२. व्यावसायिक उत्पादनको बजारीकरणका लागि बजार सन्जालमा कृपक हरुलाई जोड्न सहयोग गरिने छ ।	• पालिकाभित्रको उत्पादनलाई देशका विभिन्न बजारसम्म पुर्‍याउन बजार पहुँच वृद्धि गर्ने। • व्यावसायीकरणमा पालिकाबाट सहयोग गरिएका साना किसानहरुको उत्पादनको बजारीकरण गर्न आवश्यक परे बजार संस्थाहरु, जस्तै, सङ्कलन केन्द्रको निर्माण गर्ने। • बजार सन्जालमा आबद्ध गराउन थोक खरिदकर्ताहरुको पहिचान र उत्पादक र बोक खरिद कर्ता माझ समन्वय गरी सहयोग गर्ने। • विशेष उत्पादन क्षेत्रमा पायक पर्ने गरी सङ्कलन तथा निर्यात केन्द्रको निर्माण गर्ने। • उत्पादकहरुलाई बजारीकरणको सीप प्रदान गर्ने ।
३. किसानसँगको लागत सहभागितामा कृषिमा यान्त्रिकरण गरिने छ ।	• कृषकहरुसँगको लागत सहभागितामा व्यावसायिक कृषिमा यान्त्रिकरणमा सहयोग गरिने छ। • सहयोगको प्रतिशत गाउँ कार्यपालिकाले तोके बमोजिम हुने छ। • विपन्न वर्ग र सामाजिक रूपमा पछाडि पारिएका वर्गलाई लागत सहभागिताको प्रतिशतमा अन्यको तुलनामा २० प्रतिशत कम गराइने छ ।
४. विशेष प्रकारका उत्पादनमा दिइने कृषि अनुदानलाई व्यवस्थित गरिने छ ।	• अनुदानलाई उत्पादनमा आधारित बनाउने र अनुदानलाई पूर्वअनुमान योग्य बनाउन न्यूनतम मापदण्ड तोकिने छ । • व्यक्तिलाई भन्दा समूहमा उत्पादन गर्ने कृषि समूहलाई अनुदानमा प्राथमिकता दिइने छ ।

७. प्रमुख कार्यक्रम

सहक्षेत्र ४.१ कृषि विकास

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुनेस्थान वडा	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	कुल जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
सबै टोलमा मकै पकेट क्षेत्र	किसान संख्या	७५	१	१५	१५	१५			७५	गाउँपालिका र किसान	१,२
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००		
आलु पकेट क्षेत्र कार्यक्रम	संख्या	२५	सबै वडामा	५	५	५	५	५	२५	गाउँपालिका र किसान	१,२
बजेट	रु हजारमा			३००	३००	३००	३००	३००	१५००	गाउँपालिका र किसान	
मौसमी तथा बेमौसमी तरकारी पकेट क्षेत्र	संख्या	८	सबै वडामा	२	१	१	२	२	८		१,२
बजेट	रु हजारमा			१०००	५००	५००	१०००	१०००	४०००	गाउँपालिका र किसान	
व्यसायिक केरा खेती प्रवद्धन कार्यक्रम	किसान संख्या	२००	सबै वडामा	५०	७५	२५	२५	२५	२००		१,२
बजेट	रु हजार			२००	३००	४००	२००	३००	१४००	गाउँपालिका र किसान	
फलफुल बगैचा क्षेत्र विकास कार्यक्रम	किसान संख्या	१२५	सबै वडामा	२५	२५	२५	२५	२५	१२५		१,२
बजेट	रु हजार			५००	६००	६००			२७००	गाउँपालिका र किसान	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुनेस्थान वडा	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	कुल जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
ट्रष्ट पोलिहाउसको विस्तार कार्यक्रम	किसान संख्या	५०	सबै वडाहरु	१०	१०	१०	१०	१०	५०		१,२
बजेट	रु हजार			२००	३००	५००	३००	३००	१६००	गाउँपालिका र किसान	
सानो खेत मैदाड धान गहु उत्पादन पकेट क्षेत्र कार्यक्रम	किसान संख्या	५०	२	१०	१०	१०	१०	१०	५०		१,२
बजेट	रु हजार			२००	२००	२००	२००	२००	१०००	गाउँपालिका र किसान	
टोलटोलमा माटो परीक्षण	किसान संख्या	५००	सबै वडाहरु	१००	१००	१००	१००	१००	५००		१,२
बजेट	रु हजार			६००	६००	६००	६००	६००	३०००	गाउँपालिका र किसान	
कृषकहरुलाई तालिम तथा उन्नत जातको बिउविजन वितरण कार्यक्रम	किसान संख्या	२००	सबै वडाहरु	४०	४०	४०	४०	४०	२००		१,२
बजेट	रु हजार			४००	४००	४००	४००	४००	२०००	गाउँपालिका र किसान	
उत्पादनको बजारीकरणमा सहयोग	किसान संख्या	६०	सबै वडाहरु	१२	१२	१२	१२	१२	६०		१,२

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुनेस्थान वडा	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	कुल जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बजेट	रु हजार			७५०	८००	७५०	६००	६००	३५००	गाउँपालिका र किसान	
अदुवा, बेसार, धनिया, प्याज खेती प्रवर्धन कार्यक्रम	किसान संख्या	६००	सबै वडामा	१२०	१२०	१२०	१२०	१२०	६००		१,२
बजेट	रु हजार			२००	२००	२००	२००	२००	१०००	गाउँपालिका र किसान	
उन्नत जातका फलफुलको बिउ तथा बोट वितरण	किसान संख्या	६००	१,५	१२०	१२०	१२०	१२०	१२०	६००		१,२
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका र किसान	
कमपोष्ट मल वितरण तथा व्यवस्थापन	समुह	१५	सबै वडामा	३	३	३	३	३	१५		१,२
बजेट	रु हजार			४००	५००	६००	४००	३००	२२००	गाउँपालिका र किसान	
बेमौसमी तरकारी खेती सम्बन्धी तालिम तथा पोलिहाउस निर्माण	समुह	१५	सबै वडाम	३	३	३	३	३	१५		१,२
बजेट	रु हजार			७००	७००	७००	७००	९००	३६००	गाउँपालिका र	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुनेस्थान वडा	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	कुल जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
										किसान	
स्याउ खेती कार्यक्रम	संख्या	५०	२	१०	१०	१०	१०	१०	५०		१,२
बजेट	रु हजार			६००	६००	६००	६००	८००	३२००	गाउँपालिका र किसान	
च्याउ खेती कार्यक्रम	संख्या	१००	३	२०	२०	२०	२०	२०	१००		१,२
बजेट	रु हजार			१००	१००	१००	१००	१००	५००	गाउँपालिका र किसान	
रैथाने बाली, संरक्षण तथा प्रोत्साहन कार्यक्रम	संख्या	७५	सबै वडामा	१५	१५	१५	१५	१५	७५		१,२
बजेट	रु हजार			७००	९००	१०००	७००	६००	४०००	गाउँपालिका र किसान	
नगदे बाली सम्बन्धी नमुना कार्यक्रम	समुह	१०	३	२	२	२	२	२	१०		१,२
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका र किसान	
अदुवा र बेसार पकेट क्षेत्र निर्माण	संख्या	३००	सबै वडामा	६०	६०	६०	६०	६०	३००		१,२

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुनेस्थान वडा	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	कुल जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बजेट	रु हजार			६००	६००	६००	६००	६००	३०००	गाउँपालिका र किसान	
वडाका किसान समुहहरुलाई र थ्रेसर वितरण	समुह	८	सबै वडा	१	१	२	२	२	८		१,२
बजेट	रु हजार			७००	७००	१५००	१५००	१५००	६०००	गाउँपालिका र किसान	
वडामा रहेका किसान समुहहरुलाई हाते ट्याक्टर वितरण	समुह	१२	सबै वडाहरु	४	२	२	२	२	१२		१,२
बजेट	रु हजार			१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	५०००	गाउँपालिका र किसान	
गाँजा खेति, सनपाट खेति प्रवर्द्धन	संख्या	२००	४,५	४०	४०	४०	४०	४०	२००		१,२
बजेट	रु हजार			३००	३००	३००	३००	३००	१५००	गाउँपालिका र किसान	
आलु पकेट क्षेत्र निर्माण	संख्या	२००	सबै वडाहरू	४०	४०	४०	४०	४०	२००		१,२
बजेट	रु हजार			४००	४००	४००	४००	४००	२०००	गाउँपालिका र किसान	
राज्मा खेति	संख्या	५०		१०	१०	१०	१०	१०	५०		१,२

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुनेस्थान वडा	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	कुल जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बजेट	रु हजार			१००	१००	१००	१००	१००	५००	गाउँपालिका र किसान	
स्याउ, ओखर, आलु खेति	संख्या	६०	५	१२	१२	१२	१२	१२	६०		१,२
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका र किसान	
रिठा, दालचिनी, अमला खेतीमा अनुदान	संख्या	३००	६	६०	६०	६०	६०	६०	३००		१,२
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका र किसान	
फलफुल तथा तरकारी पकेट क्षेत्र	समुह	८	सबै वडाहरू	१	१	१	३	२	८		१,२
बजेट				४००	४००	४००	१२००	८००	३०००	गाउँपालिका र किसान	
कृषि उपज संकलन केन्द्र निर्माण	संख्या	१	गाउँपालिका केन्द्र	०	१	०			१		१,२
बजेट	रु हजार				१५००				१५००	गाउँपालिका र किसान	

CamScanner

८. अपेक्षित उपलब्धि

सुचक	आधार वर्ष आ.व. २०८१०८/२	आ.व.२०८६सम्मको लक्ष्य ८७/
आर्थिक विकास		
कृषि		
उत्पादनबिक/्रि		
वार्षिक खाद्यान्न उत्पादन मेटन.	२००० मेटन.	४००० मेटन.
ताजा तरकारी उत्पादक कृषक संख्या	७००	१२००
वार्षिक ताजा तरकारी उत्पादन मेटन.	२०० मेटन.	५५० मेटन.
आलु उत्पादक कृषक संख्या	१०००	११००
वार्षिक आलु उत्पादन मेटन.	१२०० मेटन.	१५०० मेटन.
फलफुल उत्पादक कृषक संख्या	२७०	४५०
वार्षिक फलफूल उत्पादन मेटन.	८६२ मेटन.	१००० मेटन.
भटमास उत्पादक कृषक संख्या	३००	५५०
वार्षिक भटमास उत्पादन मेटन.	१० मेटन.	२५ मेटन.
सिमी उत्पादक कृषक संख्या	२००	३००
बार्षिक सिमि उत्पादन मे.टन	२५० मेटन.	७०० मेटन.
मह उत्पादक कृषक संख्या	७०	१५०
बार्षिक मह उत्पादन	१.५ मेटन.	३.मे ५.टन
अन्य मसाला बाली अदुवा, बेसार , ,लसुन प्याज उत्पादक कृषक संख्या	३५०	४५०
अदुवा	३.मे ४.टन	५.मे ५.टन
बेसार	६ मेटन.	८ मेटन.
लसुन तथा प्याज	६० मेटन.	१५० मेटन.

४.२ पशुपंक्षी विकास

१. वस्तुगत विवरण

यस गाउँपालिकामा बनजंगल र पशुचौपायाहरुका लागि आवश्यक चरण क्षेत्र प्रशस्तै रहेको छ। तथापी, हाल बनजंगल तथा चरिचरन क्षेत्रको अभाव, पशुपालन प्रति नयाँ पिढीमा लगाव नहुनु र हाल रोजगारीको लागि

CamScanner

विदेशिने प्रचलन ग्रामिण क्षेत्रमा पनि बढ्दै गईरहेकोले पशुपालन गर्ने घरपरिवार संख्या र पशुचौपाया संख्या घट्दै गैरहेको छ। विगतमा यस मेल्लेख गाउँपालिकाका मानिसहरुले प्रसस्त मात्रामा भेडा बाखा, भैंसी, गाईगोरु पालन गर्ने गरेको भएतापनि हाल पशुपन्छी पालन घट्दै गईरहेको देखिन्छ। यस गाउँपालिकामा पशुपन्छी पालनको संख्या हेर्दा सबैभन्दा बढी करिव १०,२२३ भेडाबाखा, ८,८३१ गाईगोरु, २,६१६ कुखुरा/हाँस, १,४४४ भैसी/राँगा, १३२ घोडाखच्चड, ४२९ माहुरीघार रहेको देखिन्छ। (पालिका प्रोफाइल,२०८०)

२. सम्भावना र अवसर

यो गाउँपालिकामा अधिकांश पहाडी र केही मैदानी भाग रहेको अवस्था छ।यो भौगोलिक अवस्थामा पशु आहाराका लागि चरन तथा घाँस पाइने अवस्था रहेको हुन्छ।बाखा, कुखुरा तथा अन्य पशुजन्य उत्पादन जस्तै मासु तथा दुग्धजन्य उत्पादनलाई बजारीकरणका लागि सबै बस्तीमा १२ महिना यातायातको सुविधा र बाटो घाटोको अवस्था राम्रा हुने कम रहेको हुँदा पशु पालक व्यावसायिक कृषकको संख्या वृद्धि गर्दै हाल भैरहेको पशुपक्षी संख्यामा वृद्धि गरी बजारीकरण गर्ने सकिने सम्भावना प्रशस्त रहेको अवस्था छ ।

३. समस्या तथा चुनौती

यस गाउँपालिकाभित्र पशुपक्षी उत्पादनका केही समस्या तथा चुनौती छन्, जस्तैः पशुपालनतर्फ उन्नत जातको गाईभैंसी, बाखापालन नहुनु, आधुनिक किसिमको गोठ, खोरको व्यवस्थामा अझै कमी, उन्नत घाँसको व्यवस्था नहुनु तथा दक्ष प्राविधिकको सेवा विस्तार हुन नसक्नु, सरल कर्जाको व्यवस्था नहुनु, उत्पादकत्व वृद्धि, बजार को सञ्जाल निर्माण, उत्पादनमा संलग्न किसानहरुको व्यावसायिक दक्षता अभिवृद्धि जस्ता कार्य अझै पनि चुनौतीको रूपमा रहिरहेको छ।कुना काप्चामा एग्रोभेटको अभाव, उन्नत जातको घाँसहरुको कमी, दक्ष जनशक्तिको अभाव, पशु स्वास्थ्य उपकरणको कमी, नस्ल सुधारको अझै कमी, भेटेरीनरी प्रसार सेवाको कमीजस्ता पक्ष पनि थप समस्याको रूपमा रहेका छन्।

४. लक्ष्यः मेल्लेख बासीको पौष्टिकता र आय वृद्धिका लागि उन्नत जातका पशुपक्षी उत्पादन तथा बजारीकरणमा वृद्धि गर्ने ।

५.उद्देश्यः

- उन्नत पशुपक्षीमा विविधिकरण र व्यावसायीकरण गर्ने ।
- नस्ल सुधार, गोठ सुधार र पशु बीमामा जोड दिने।
- पशु उत्पादनको बजारीकरणमा सहजता ल्याउँने।
- पशुजन्य उत्पादनको प्रशोधन र बजारीकरणमा सहयोग गर्ने।

६. रणनीति तथा कार्यनीतिः

CamScanner

रणनीति	कार्यनीति
१. पशुपक्षीको नस्ल सुधार गरी व्यवसायलाई नतिजामुखी दिगो बनाइने छ।	• नस्ल सुधार गर्नु पर्ने पशुपालक कृषकको पहिचान गरी नस्ल सुधारबारे सचेतना जगाउने । • गाई भैसी, बाखा तथा बङ्गुरको किसानसँगको लागत सहभागितामा नस्ल सुधारका गर्ने • नस्ल सुधार भएका चौपायाको लालन पालनमा किसानहरुलाई सहयोग गर्ने • त्यस्ता चैपायाको बजारीकरणमा सहयोग गर्ने
२. पशुपक्षीमा व्यावसायीकरणमा जोड दिइने छ ।	• पकेट क्षेत्र पहिचान • किसानलाई आवश्यक तालिम • लागत सहभागितामा पशु धन खरिद • नस्ल सुधारमा जोड दिने । • व्यावसायिक बन्न इच्छुक कृषकलाई पशुपक्षीमा व्यावसायीकरणबारे सचेतना गराईने छ । • उनीहरुले छनोट गरेका पशु पैदावारको व्यावसायिक योजना बनाउन सहजीकरण गरिने छ । • लगानी सुनिश्चित्तताका लागि बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुसँग समन्वय गराइने छ । • साना लगानी कर्ताहरुको हकमा त्यस्ता साना किसानको लागत अद्यावधिक गर्ने । • त्यस्ता किसानको व्यावसायिक क्षमताको विकास गर्न व्यवसाय विकास सेवा प्रदायकहरुको सहयोग लिई उनीहरुलाई आवश्यक सीप प्रदान गर्ने । • आयमूलक पशु व्यवसाय छनोट र सञ्चालन गर्न ऋणमा पहुँच वृद्धि र प्रविधिसँग जोड्न सहयोग गर्ने ।
३. बजारसँगको सञ्जाल निर्माण गरी पशुपक्षीको व्यावसायीकरण तथा बजारीकरणका लागि बजार सन्जालमा पशुपालक कृषक हरुलाई जोड्न सहयोग गरिने छ ।	• यसरी व्यावसायिककरणमा सहयोग गरिएका साना किसानहरुको उत्पादनको बजारीकरण गर्न आवश्यक परे बजार संस्थाहरु जस्तै सङ्कलन केन्द्रको निर्माण तथा बजार सन्जालमा आबद्ध गराउन थोक खरिदकर्ताहरुको पहिचान र उत्पादक र थोक खरिद कर्ता माझ समन्वय गरी सहयोग गर्ने र विशेष उत्पादन क्षेत्रमा पायक पर्ने गरी आवश्यक परेमा सङ्कलन तथा निर्यात केन्द्रको निर्माण गर्ने । • उत्पादकहरुलाई बजारीकरणको सीप प्रदान गर्ने । • उत्पादकहरु र थोक विक्रेताहरु बीच अन्तरक्रियाको व्यवस्था पछि उत्पादकहरु र थोक विक्रेताहरुबीच खरिद विक्रि सम्झौताको लागि

CamScanner

	सहजीकरण गर्ने ।
४. पशु बीमामा जोड ।	• यस्तो सेवा दाताहरु र किसान समूहबीच अन्तरकिया तथा भेटघाट जस्ता कार्यहरु गराइने । • बाली बीमाबारे अन्य प्रचार प्रसार गरी यसलाई किसानको हितमा प्रभावकारी बनाईने छ । • बीमा सहजकर्ताको सेवा घरदैलोमा नै उपलब्ध गराउने

७. प्रमुख कार्यक्रमः

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
भैसीपालन गाईपालन कार्यक्रम	समूह संख्या	१६	सबै वडाहरू	३	३	३	३	४	१६		१,२,१३
बजेट	रु हजार			२००	२००	२००	२००	२००	१०००	गाउँपालिका र किसान	
मौरीपालन, माछापालन, बाख्रापालनलाई निरन्तरता	संख्या	६००	सबै वडा	२००	१००	१००	१००	१००	६००		१,२,१३
बजेट	रु हजार			२५०	१५०	१५०	१५०	१५०	८५०	गाउँपालिका र किसान	
पशुपन्छीमा लाग्न सक्ने रोगको औषधि उपचार	समूह संख्या	८	सबै वडामा	२	२	२	१	१	८		१,२,१३
बजेट	रु हजार			२००	२००	२००	१००	१००	८००	गाउँपालिका र किसान	
गोठ तथा खोर सुधार कार्यक्रम	किसान संख्या	५००	सबै वडाहरू	१००	१००	१००	१००	१००	५००		१,२,१३
बजेट	रु हजार			२००	२००	२००	२००	२००	१०००	गाउँपालिका र किसान	
घाँस काट्ने मेसिन वितरण	समूह	१५	सबै वडा	५	५	५	५	५	२५		१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बजेट	रु हजार			१५०	१५०	१५०	१५०	१५०	७५०	गाउँपालिका र किसान	
नशल सुधार	किसान संख्या	३००	सबै वडा	५०	५०	१००	५०	५०	३००		१,२,१३
बजेट	रु हजार			५०	५०	५०	५०	५०	२५०	गाउँपालिका र किसान	
गड्यौला खेती प्रर्वधन	समूह	५	सबै वडाहरू	१	१	१	१	१	५		१,२,१३
बजेट	रु हजार			५०	५०	५०	५०	५०	२५०	गाउँपालिका र किसान	
कुखुरा पालन	किसान संख्या	१८०	सबै वडामा	४०	४०	४०	४०	४०	२००		१,२,१३
बजेट	रु हजार			२००	२००	२००	२००	२००	१०००	गाउँपालिका र किसान	
बंगुर पालन कार्यक्रम	किसान संख्या	२००	सबै वडामा	५०	५०	५०	५०	५०	२२५		१,२,१३
बजेट	रु हजार			१५०	१५०	१५०	१५०	१५०	७५०	गाउँपालिका र किसान	

CamScanner

८. अपेक्षित उपलब्धि

सुचकहरु	आधार वर्ष २०८१/८२	२०८६/८७ सम्मको योजना
व्यावसायिक गाई भैंसी पालक कृषक संख्या	६० जना	२०० जना
गाई भैंसीको संख्या	२५० वटा	३५० वटा
वार्षिक दूध उत्पादन	४हजार लिटर ५.	५हजार लिटर ५.
व्यावसायिक बाख्रापालक कृषक परिवार सख्या	२५० परिवार	जम्मा घरधुरीको ७५ प्ररतिशत
खसी, बाख्रा तथा भेडाको संख्या	२०५००	२५०००
व्यावसायिक कुखुरा पालक कृषक संख्या	४० जना	१०० जना
हाँस, कुखुरा र बट्टाईको संख्या	१२००० वटा	२५००० वटा
बङ्गुर पालक कृषक संख्या	८ जना	२५ जना
बङ्गुरको संख्या	७० वटा	५०० वटा
बार्षिक मासु उत्पादन मे.टन मा	९.मे ५.टन	१४ मेटन.
वार्षिक अण्डा उत्पादन(गोटामा)	२५०० वोटा	४५०० गोटा

४.३ सिँचाइ

१.वस्तुगत विवरण

यस मेल्लेख गाउँपालिकामा सिँचाईको लागि उपयुक्त हुने खालका प्रशस्त खोलानाला तथा मुहानहरु रहेका भएता पनी खेतीपातीको लागि आवश्यक सिँचाई सबै बस्तिहरुमा उपलब्ध हुन सकेको छैन।भिरालो जमिनको बनावट र सिँचाई कुलो निर्माणका लागि असजिलो भू-भाग रहेकोले पनि सबै खेतीयोग्य जमिनमा सिँचाई सुविधा उपलब्ध गराउन कठिन रहेको छ।सर्वेक्षणबाट प्राप्त तथ्यांकहरुको विश्लेषण गर्दा हालसम्म आकासे पानीको भरमा खेती गर्ने घरधुरीहरु ३४.५% रहेका छन।त्यसैगरी बर्खायाममा मात्रै सिँचाई सुविधा भएका घरपरिवार संख्या १६.५% र बाह्रै महिना सिँचाई सुविधा प्राप्त गर्ने घरपरिवार संख्या ३४% रहेका छन। साथै हाल सिँचाई सुबिधा नभएका तर प्राबिधिक दृष्टिकोणले सिँचाई निर्माण गर्न सकिएको खण्डमा सिँचाईसेवा बाट लाभान्वित हुनसक्ने घरपरिवार संख्या करिब १५% रहेको देखिन्छन।

CamScanner

२.सम्भावना र अवसर

यस गाउँपालिकामा सिँचाईको लागि उपयुक्त हुने खालका १२ महिना जल प्रवाह हुने खोलानाला तथा मुहानहरु भएका कारण ज्यादै साना साना सिँचाइ सुविधा विस्तार गर्न सम्भव रहेको अवस्था छ। पहाडी उच्च भेगमा थोपा सिँचाइ, प्लास्टिक पोखरी, रिचार्ज पोखरी जस्ता प्रविधिबाट सिँचाइ गर्न सकिने छ।

३.समस्या तथा चुनौती

संचालित सबै सिँचाइ आयोजनाको नियमित रूपमा मर्मत सम्भार नहुनु, सिँचाइका स्रोतहरुको संरक्षण नहुनु एवं सिँचाइ सुविधाबाट वञ्चित क्षेत्रका लागि वैकल्पिक सुविधाको कमी मुख्य चुनौतीको रूपमा रहेको देखिन्छ। त्यसैगरी, पालिकाको तल्लो तटमा मात्र ज्यादातर पानीको स्रोत भएको हुँदा लिफ्ट गरेर ल्याउँदा सिँचाइको विकास गर्न बढी महँगो र बढी समय लाग्ने अवस्था छ।

४. लक्ष्यः सिँचाइ हुने जमिनको प्रतिशत वृद्धि गरी उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने ।

५. उद्देश्यः

- नयाँ सिंचाइ योजनाहरुको निर्माण गर्ने
- भैरहेकाको मर्मत र स्तरोन्नति गर्ने
- भैरहेका सिँचाइ योजनाको विस्तार गर्ने
- पानी सङ्कलन पोखरीहरुको निर्माण तथा मर्मत संभार गर्ने
- मूल संरक्षणमा विशेष पहल गरिने ।

६. रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
१. असिञ्चित कृषियोग्य जमिनमा सिंचाइको विस्तार गरिने छ ।	• भरपर्दो सोहरुको पहिचान र समीक्षा। • पूराना र अवस्था बिग्रिएका योजनाहरुको स्तरोन्नति गरी दिगो बनाइने। • सिंचाइ योजनाहरु निर्माण तथा विस्तार गर्न लागत सहभागितालाई बढी जोड दिइने। • उपल्लो तटमा साना साना सिंचाइ योजनाहरुको विकास गरिने छ।
२. सिंचाइ प्रणालीलाई दिगो बनाउन परम्परागत शैली र आधुनिक प्राविधिको प्रयोग गरिने छ।	• हराउँदै र सुक्दै गएका पोखरीहरुको संरक्षण गरिने छ • कुवा हरुको संरक्षण गर्ने • नयाँ पोखरीहरुको निर्माण गरी वर्षको पानी सङ्कलनमा जोड दिइने छ। • मूल तथा मुहानको संरक्षण गर्ने

७.प्रमुख कार्यक्रम

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
कुडी खोला देखि हटेरोप सम्म सिँचाई योजना			१							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			५००	५००	४००	५००	५००	२४००		
गाडेखोला देखि सैनी सम्म सिँचाई योजना			१							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००		
पुड्के ढुँगा देखि सिमखेत सम्म सिँचाई योजना			१							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			२००	५००	४००	५००	५००	२१००		
भालु कैले देखि सिमखेत सम्म सिँचाई योजना			१							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			२००	८००	५००	१०००	१३००	३८००		
भट्टे तोला देखि लादे गाडा सम्म			१							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
पोखरी सहित सिँचाई योजना निर्माण											
बजेट	रु हजार			८००	८००	८००	१०००	१४००	४८००		
कालिका कृषक समूह सिँचाई पोखरी निर्माण			१							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			१०००	३०००	२५००	५००	५००	७५००		
चुनाडी महामाण्डौ सिँचाई योजना			१							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			८००	८००	८००	८००	८००	४०००		
चिल्सीमरे खोला देखि सिरवडा सम्म सिँचाई योजना			१							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			१३००	१३००	१३००	१३००	१६००	६८००		
वजेडी खोला			१							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
देखि खिडखिडा सम्म सिँचाई योजना											
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००		
छिडछिडे खोला देखि बगर सम्म नया पक्कि सिँचाई योजना			१							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			६००	६००	६००	६००	६००	३०००		
गड सिँचाई योजना			१							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			३००	३००	३००	३००	३००	१५००		
वेथनी वडा देखि गानुमा सम्म सिँचाई योजना			१							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			४५०	४५०	४५०	४५०	४५०	२२५०		

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
ब्रह्म मन्दिरमा सिँचाई ट्यांकी निर्माण			१							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			१००	१००	१००	१००	१००	५००		
पानीमुनि देखि नाका भिड सिँचाई योजना			१							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			५००	१०००	१०००	१०००	१०००	४५००		
लिफु खोला देखि दाना वडा सम्म सिँचाई योजना			१							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			१२००	१०००	१०००	१०००	१०००	५२००		
पानीमुनि पक्कि सिँचाई योजना			१							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			८००	५००	४००	९००	९००	३५००		
लिफु खोला देखि आसी काट्ने गोपले			१							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
खोला सिंचाइको योजना योजना											
बजेट	रु हजार			७००	७००	७००	७००	७००	३५००		
नयाँ रोल सिँचाई योजना			१							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			१५००	१०००	१०००	१५००	१५५०	६५५०		
पानिखालमा सिचाई पोखरी			१							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			१५०	१५०	१५०	१५०	१५०	७५०		
तल्लो बगडी नया सिँचाई योजना			२							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			४००	४००	४००	४००	४००	२०००		
चिप्ले खोला बर्सिल सिँचाई योजना			२							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			९००	५००	८००	१०००	१०००	३८००		

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
खाद्रसे मालिका वन सिँचाई योजना			२							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			८००	८००	८००	८००	८००	४०००		
कालिका देवी सिमखेत सिँचाई योजना			२							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			३००	३००	३००	३००	३००	१५००		
एकलढुंगा सिँचाई योजना			२							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			५००	८००	५००	५००	५००	२८००		
दानपडा नाकामा भीर सिँचाई योजना			२							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			५००	६००	५००	८००	६००	३०००		
बाटुले वडा मैदाड सिँचाई योजना पुननिर्माण			२							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बजेट	रु हजार			४००	४००	४००	४००	४००	२०००		
खोरेली सिँचाई योजना			२							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			८००	५००	९००	७००	६००	३५००		
लिफ्रु खोला सिँचाई योजना			२							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			५००	५००	८००	८००	१०००	३६००		
घट्टेखोला देखि सैन टुडीसैन थाप्लेचौर सिँचाई कुलो निर्माण			३							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			५००	८००	५००	५००	५००	२८००		
घट्टेखोला देखि देउगना हुदै वडासैन दर्वा सिँचाई कुलो			३							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
निर्माण											
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००		
कुसेडी देखि ठाटी सम्म योजना			३							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			५००	६०००	५००	७००	००	२३००		
छिडीखोला देखि ओसाइल तल्ला बगड सम्म सिँचाई कुलो निर्माण			३							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			५००	८००	५००	६००	५००	२९००		
घट्टेखोला देखि तैतला सम्म सिँचाई कुलो निर्माण			३							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रु हजार			२००	३००	४००	५००	६००	२०००		
कासागाड वसुडा			३							गाउँपालिका र	१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
सिँचाई योजना										किसान	
बजेट	रु हजार			१५००	१५००	५००	१०००	१०००	५५००		
छिडिखोला देखि एक्लेगडा सम्म सिँचाई योजना			३							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			५००	५००	५००	५००	५००	१५००		
घट्टेखोला देखि चादागडा सम्म सिँचाई योजना			३							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			७००	७००	७००	७००	७००	३५००		
पोराका खोला देखि सैना सम्म सिँचाई योजना			३							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			५००	०	०	५००	०	१०००		
पानधारादेखि चौसाल टोलसम्म सिँचाई योजना			३							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू			०	५००	५००	०	०	१०००		

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
	हजार										
पदेरा देखि मुलगडा सम्म सिँचाई योजना			३							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			६००	०	०	०	६००	१२००		
भङदारा देखि खडकेली सम्म सिँचाई योजना			३							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	५००	०	५००	०	१०००		
पदेरी खोला देखि पानि कुवा सम्म सिँचाई योजना			३							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	००	९००	०	१२००	२१००		
चिसापानी देखि छाना सम्म सिँचाई योजना			३							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			७००	०	५००	०	५००	१७००		
विरा देखि			३							गाउँपालिका र	१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
सुडेगडा सम्म लिफ्टिंग सिँचाई योजना										किसान	
बजेट	रू हजार			१५००	०	०	१५००	०	३०००		
मल्सेपानी देखि दुंगी सिँचाई योजना			३							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	१७५०	०	०	१७००	३४५०		
सिगारीगाउँ, चाहातोला, ढुंगेर सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			५००	०	५००	५००	०	१५००		
बाबै डाडा सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	२००	०	२००	०	४००		
गोलभाट सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बजेट	रू हजार			३००	०	०	३००	०	६००		
राइथा सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	३००	०	०	३००	६००		
पाती सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	२००	०	२००	०	४००		
लेडडा सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	२००	०	२००	४००		
धमेना सिँचाई पोखरी तथा कुलो निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			२००	०	०	२००	१००	५००		
मनकाली सिँचाई कुलो निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बजेट	रू हजार			०	०	३००	०	४००	७००		
रिठा सिगारी गाउँ सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			३००	०	०	३००	०	६००		
अरना सिँचाई कुलो निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			४००	०	४००	०	२००	१०००		
जैरेभिड बेतालमाण्डु सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	३००	०	०	२००	५००		
पैठाली सिँचाई कुलो मर्मत			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			१००	०	०	१००	०	२००		
सिलाने देखि राख्से ओडार			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
सिँचाई पोखरी निर्माण											
बजेट	रू हजार			३००	०	३००	०	३००	९००		
सिलाने देखि मार्सेखेत सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	३००	०	३००	०	६००		
आलकाट्ने चिसापानी कुलो निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			२००	०	२००	०	०	४००		
आलेना दलदला सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	१००	०	१००	०	२००		
जुकेना सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			१००	०	१००	०	०	२००		

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
उदगडा सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	१००	०	१००	२००		
सातमुल सिँचाई पोखरी तथा कुलो निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	३००	०	३००	०	६००		
घट्टेखोला आफरखोला जाडेपानी सिँचाई कुलो निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			३००	०	३००	०	०	६००		
घियापानि सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	१००	०	१००	०	२००		
रोल सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू			०	०	१००	०	१००	२००		

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
	हजार										
वडरुख सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			१००	०	१००	०	०	२००		
आराखोला लाटामाडु सिँचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	२००	०	२००	०	४००		
खाडा बाझ बोट सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			१००	०	०	०	१००	२००		
खाडा ठाडा गडा सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	१००	०	१००	२००		
खाडा बेररुख			४							गाउँपालिका र	१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
सिँचाई पोखरी निर्माण										किसान	
बजेट	रू हजार			१००	०	१००	०	०	२००		
खाडा अमरेवडा सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	२००	०	०	०	२००		
खाडा दोगाडा सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	०	२००	०	२००		
राइथा सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			२००	०	०	०	०	२००		
सेला सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	०	०	२००	२००		

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
गोलाभाट सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	२००	०	०	०	२००		
बसगाउँ सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	२००	०	०	२००		
बुढा खोला देखि खाडा सम्म सिँचाई कुलो निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			३००	०	०	३००	०	६००		
जैरेभिड बेतालमाडु सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	०	०	२००	२००		
सिलाने देखि मासेखेत सिँचाई			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
पोखरी निर्माण											
बजेट	रू हजार			०	२००	०	०	०	२००		
आराखोला देखि मनकाली सम्म सिँचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	५००	०	०	५००		
आराखोला देखि फपराडी सम्म सिँचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			५००	०	०	०	०	५००		
अगाली खोला राप्रा सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	०	०	२००	२००		
भरदाली सिँचाई			४							गाउँपालिका र	१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
पोखरी निर्माण										किसान	
बजेट	रू हजार			०	२००	०	०	०	२००		
बेताल माडु सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			२००	०	०	०	०	२००		
आराखोला देखि भुवापारा सिँचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	५००	०	०	५००		
षोडशा भम्क देखि कुस्कोट साम वृहत सिँचाई योजना			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			७००	०	०	१०००	५००	२२००		
मैठेमाडु सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू			०	२००	०	०	०	२००		

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
	हजार										
चिसापानी पैठाली सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	२००	०	०	२००		
पिनेगाउँ सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			२००	०	०	०	०	२००		
आउजीवाडा सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	२००	०	०	०	२००		
पिपलतोला सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	२००	०	०	२००		
दवारे धमेना सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बजेट	रू हजार			२००	०	०	०	०	२००		
केलाडी सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	०	२००	०	२००		
तोलीगाउँ सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	२००	०	०	०	२००		
मुंग्रा सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	२००	०	०	२००		
दवारे सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			२००	०	०	०	०	२००		
बाहुन वाडा सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू			०	२००	०	०	०	२००		

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
	हजार										
सेल्धार सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	२००	०	०	२००		
पालेवन सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	०	०	२००	२००		
गेरुपानी पाती सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	१००	०	१००	०	२००		
डाडावारी पाति सिँचाई पोखरी निर्माण			४							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			१००	०	१००	०	०	२००		
ठुलो खोला देखि तल्लो सालडाडा सम्म सिँचाई कुलो निर्माण			५							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बजेट	रू हजार			५००	०	५००	०	५००	१५००		
छडेखोला सिँचाई योजना			५							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	१०००	०	२००	०	१२००		
फुलेका पाती सिँचाई पोखरी निर्माण			५							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			२००	०	०	०	०	२००		
काटेगाउँ रोपाखेति सिँचाई पोखरी र कुलो निर्माण			५							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			३००	०	३००	०	०	६००		
विचौना ठुलाखेत सिँचाई पोखरी निर्माण			५							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	२००	०	०	०	२००		
सैनीगडा टाटक			५							गाउँपालिका र	१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
सिँचाई पोखरी निर्माण										किसान	
बजेट	रू हजार			०	०	२००	०	०	२००		
कैलेना खेत सिँचाई कुलो निर्माण			५							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			५००	०	०	५००	०	१०००		
लेकालखेत पोखरी निर्माण			५							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	२००	०	०	०	२००		
पल्लो बोडी पोखरी निर्माण			५							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	२००	०	०	२००		
डाडा परि पोखरी निर्माण			५							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	०	०	२००	२००		
टपरी देखि			६							गाउँपालिका र	१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
कर्कले सम्म सिँचाई कुलो निर्माण										किसान	
बजेट	रू हजार			३००	०	३००	०	३००	९००		
कालापानी खोला देखि पाटि बेन्ना सम्म सिँचाई कुलो निर्माण			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	३००	०	३००	०	६००		
अत्तरमेला गेराने सिँचाई कुलो निर्माण			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			२००	०	२००	०	१००	५००		
बुदाली सिंचाई कुलो र पोखरी निर्माण			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	२००	०	२००	०	४००		
तप्सी कानागडा सिँचाई कुलो			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
निर्माण											
बजेट	रू हजार			३००	०	३००	०	३००	९००		
बुदाली गलदारिया सिँचाई कुलो निर्माण			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	३००	०	५००	०	८००		
दाडेबेताल देखि वितकाली सम्म सिँचाई कुलो निर्माण			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			३००	०	६००	०	०	९००		
मुग्रा देखि ढुंगेना सम्म सिँचाई कुलो निर्माण			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	५००	०	४००	०	९००		
तप्सी सैनेडा सिँचाई कुलो निर्माण			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बजेट	रू हजार			०	०	४००	०	३००	७००		
तप्सी रातिमाते सिँचाई कुलो निर्माण			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			३५०	०	२५०	०	१००	७००		
तिम्सिला बाउनेपोले सिँचाई कुलो निर्माण			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	२००	०	२००	०	४००		
नौराला देखि डाडा खेत सम्म सिँचाई कुलो निर्माण			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			२००	०	२००	०	२००	६००		
ठुला खोलो देखि सुकेली खेत सम्म सिँचाई कुलो निर्माण			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बजेट	रू हजार			०	४००	०	४००	०	८००		
गलेकोट देखि विउरेखेत सम्म सिँचाई कुलो निर्माण			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			२००	०	२००	०	२००	६००		
मन्दाली सिँचाई पोखरी निर्माण			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	२००	०	०	०	२००		
वजित ताल निर्माण			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	३००	०	४००	७००		
कालापानी सिँचाई पोखरी निर्माण			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			२००	०	०	०	०	२००		
सेरा नगानी सिँचाई पोखरी			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
निर्माण											
बजेट	रू हजार			०	२००	०	०	०	२००		
खातीखेत सिँचाई पोखरी निर्माण			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	२००	०	०	२००		
पधेरी गडा सिँचाई पोखरी निर्माण			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	०	२००	०	२००		
नौराला खोला भडेलतोला सम्म सिँचाई कुलो निर्माण			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			३००	०	२००	०	१००	६००		
कटे खोला कुसाडी सिँचाई कुलो			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	३००	०	४००	०	७००		

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
सुकिजेडा सिँचाई कुलो निर्माण			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			५००	०	०	५००	०	१०००		
घट्टेडाडा देखि सैनेडा सम्म कुलो निर्माण			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	५००	०	०	५००	१०००		
ग्वानी खोला देखि गताडी सम्म सिचाइ कुलो निर्माण			६							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	४००	२००	०	६००		
निवाडा सिँचाई पोखरी निर्माण			७							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			२००	०	०	०	०	२००		
गोठिवन सिँचाई कुलो निर्माण			७							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	२००	०	४००	०	६००		

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
राउतेवडा सिँचाई कुलो निर्माण			७							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			१००	१००	१००	१००	१००	५००		
कैन सिँचाई कुलो निर्माण			७							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			२००	०	०	४००	०	६००		
वाग्दुला सिँचाई कुलो निर्माण			७							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	५००	०	३००	०	८००		
चाफा धारा पोखरी निर्माण			७							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	३००	०	३००	६००		
अधेरी खोला काटिया, गाजरी गाउँ सिँचाई कुलो निर्माण			७							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			५००	०	५००	०	५००	१५००		

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
भम्क भेडावाधे सिँचाई कुलो निर्माण			७							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			१००	०	२००	०	१००	४००		
खार खेत सिँचाई कुलो निर्माण			७							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	१००	०	१००	२००	४००		
कोटिला सिँचाई कुलो निर्माण			७							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			२००	०	०	०	०	२००		
सिमपानी सिँचाई पोखरी निर्माण			७							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	२००	०	०	२००		
भक्क सिँचाई पोखरी निर्माण			७							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	२००	०	०	०	२००		

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
वेडुखेत काटिया सिँचाई कुलो निर्माण			७							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	०	४००	०	४००		
झाडखेत सिँचाई कुलो निर्माण			७							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			४००	०	०	०	०	४००		
दुलाहागडा जुम्ला खोला बडेखेत सिँचाई कुलो निर्माण			७							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	२००	०	२००	४००		
शाहे सिँचाई पोखरी निर्माण			७							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	२००	०	०	०	२००		
बडेखेत सिँचाई पोखरी निर्माण			७							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			२००	०	०	०	०	२००		

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
वगडे दुपालत सिँचाई कुलो निर्माण			७							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	०	५००	०	५००		
सिमखेत चल्यासैन सिचाई पोखरी निर्माण			७							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	२००	०	०	२००		
गेराने हलाने दहगडा सिँचाई कुलो निर्माण			७							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	२००	०	१००	०	३००		
सिमपानी सिचाइ कुलो निर्माण			७							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			२००	०	०	०	१००	३००		
कालेखोला, काला ढुंगा, रिठा काट्ने			८							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
सिँचाई कुलो निर्माण											
बजेट	रू हजार			०	३००	०	४००	०	७००		
सिँचाई पोखरी निर्माण	संख्या	११	८ नं वडाका पाडा,जिमतडा, शिल्का,तिखा, वडरूख, वन घर, शेला, भाटपधेरा,टुडिगडा, डुङरी र काडागाँउ							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	४००	०	६००	८००	१८००		
सबै टोलमा स्प्रिन्कल सिँचाई योजना			८							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			१००	१००	१००	१००	१००	५००		
अगाली खोला देखि बर्मी डाडा सिँचाई योजना			८							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू			८००	०	०	२००	०	१०००		

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
	हजार										
विमकोटि गाड, जिम्ताड, ढाका,सिचाइ योजना			८							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	५००	०	५००	३००	१३००		
डुङरी, पाडा, कालिका मा.वि सम्म सिँचाई योजना			८							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			७००	०	०	०	७००	१४००		
कुडी सिँचाई योजना			८							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	४००	०	४००	०	८००		
अगाले खोला, कुडी बगडे खोला सिँचाई योजना			८							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			६००	०	०	०	४००	१०००		

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बुडागडा, सेरा बगड सिँचाई कुलो निर्माण			८							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	०	५००	०	५००	१०००		
सेराबगड, सलाला, सम्तडा सिँचाई योजना			८							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			०	५००	०	५००	०	१०००		
सिदुरे, सम्तदा, बोरेला सिँचाई योजना			८							गाउँपालिका र किसान	१,२,१३
बजेट	रू हजार			६००	०	६००	०	२००	१४००		

CamScanner

८. अपेक्षित उपलब्धि

सुचकहरु	आधार वर्ष २०८१/८२	२०८६/८७ सम्मको योजना
खेती गरिएको जमिन मध्ये जम्मा सिंचित क्षेत्रफ़ल	४५ प्रतिशत	८० प्रतिशत
पूर्ण)सिंचित १२ (महिना सिँचाई हुने जमिन	३० प्रतिशत	५० प्रतिशत
आशिक सिंचित जमिन	१५ प्रतिशत	३० प्रतिशत
असिन्चित जमिन	५५ प्रतिशत	२० प्रतिशत

४.४ उद्योग तथा वाणिज्य

१.बस्तुगत विवरण

यस गाउँपालिकामा उपलब्ध प्राकृतिक श्रोतहरुको प्रयोग गरि स्थानीयस्तरमा लघु उद्योगहरु संचालन गर्न सकिने प्रचुर सम्भावना रहेको छ। यस गाउँपालिकाका मर्मति तथा च्युरानी बस्तीहरुमा च्युरी प्रशस्त रुपमा पाइने हुँदा त्यसको बनस्पति तेल तथा च्युरीबाट साबुन बनाउने खालका लघु उद्योगहरु संचालन गर्न सकिने सम्भावना रहेको देखिन्छ।त्यसका साथै नेपाली कागज बनाउन आवश्यक पर्ने लोक्ता प्रसस्त हुने हुँदा नेपाली हाते कागजका लघु उद्योगको सम्भावना रहेको छ। यस गाउँपालिका हाताभित्र नदि तथा खोला प्रसस्त रहेको हुँदा अधिकांश घरपरिवारहरु पिसानीका लागि परम्परागत पानी घट्टको प्रयोग गर्दछन भने कुटानीको लागि ढुंगे ओखल (परम्परागत ढिकी) को प्रयोग गर्दछन। हाल विद्युत सेवा बिस्तार भएसंगै कुटानी, पिसानी र तेल पेल्न केहि ठाउंहरुमा विद्युतबाट चल्ने मिलहरु पनि संचालन भएका छन्।

स्थानीय स्तरमा विकास निर्माणका कार्यहरु पनि तिव्रगतिमा भैरहेका हुँदा र मानिसहरुको चहलपहल पनि बढ्दै गैरहेको हुँदा थोक तथा खुद्रा पसल, होटेल तथा रेस्टुरेन्ट, हार्डवयर पसल, स्टेशनरी, सिलाइकटाईका साथै कृषि तथा अन्य स्यानीय श्रोत सामग्रीमा आधारित पेशा व्यव्साय्हरुको एकदमै सम्भावना रहेको छ। यस गाउँपालिकामा मानिसहरुले विभिन्न पेशाव्यबसाय गर्दै आइरहेका छन्।गाउँपालिका प्रोफाइल बाट प्राप्त तथ्यांक अनुसार यस गाउँपालिकाका विभिन्न ठाउहरुमा साना पसल तथा व्यवसायहरु संचालनमा रहेतापनि व्यबस्थित ढंगले दर्ता भएर संचालन भएका छैनन। मुख्य व्यापार व्यवसायको रुपमा यस गाउँपालिका भित्र २५२ वटा रहेका छन्। जसमध्ये १२७ (५०%) खुद्रा तथा थोक पसल, ३३ (१३%) वटा होटेल/रेस्टुरेन्ट, ३२ (१२.७%) वटा सिलाइ कटाई, १९ (७.५%) वटा यातायात, ६(२.४%) वटा हार्डवयर पसल, ६(२.४%) बटा स्टेशनरी, र १५(६%) वटा क्लिनिक पसल/व्यबसाय रहेका छन्।

२.सम्भावना र अवसर

यो पालिकाभित्र उच्च मूल्यका बाली विभिन्न प्रकारका जडीबुटी, सिमी, आलुलगायत नगदे बाली उत्पादन भई रहेको तथा तिनीहरुको व्यापक रुपमा व्यावसायिक उत्पादन गर्न सकिने सम्भावना रहेको तथा फलफूलको पनि उत्पादन भई रहेको हुँदा स्थानीय स्रोत तथा सीप, बजारको माग र सम्भावित उद्यमीको चाहनाको

CamScanner

तालमेलमा एकीकृत सेवाहरुको अवधारणा, जस्तैः १) उद्यम विकासका लागि पूर्व तयारी, जस अन्तर्गत, स्रोत साधनको सर्वेक्षण, लक्षित समूह पहिचान, बजारको माग अद्यावधिक गर्ने जस्ता कार्यहरु र सामाजिक परिचालन अन्तर्गत गा.पा. वडा तथा बस्तीस्तरको अभिमुखीकरण आदि । २) उद्यमशीलता विकास ३) प्राविधिक सीप विकास ४) वित्तीय सेवामा पहुँच ५) उपयुक्त प्रविधिमा पहुँच, तथा ६ उत्पादनहरुको बजारीकरण र केही वर्षसम्म निरन्तर प्राविधिक सेवा प्रवाह जस्ता सेवालाई उद्यम विकास सहजकर्तामार्फत सेवा दिई स्थानीय स्रोत साधनमा आधारित उद्यम व्यवसाय सिर्जना गर्ने सम्भावना प्रशस्त छ ।

३.समस्या तथा चुनौती

उद्योग तथा व्यवसाय सञ्चालनसम्बन्धी पर्याप्त सीप तथा जानकारीको कमी हुनु, उद्योग सिर्जना, विकास र सञ्चालनसम्बन्धी एकीकृत सेवा प्रवाह नहुनु, तालिम पर्याप्त नहुनु, परम्परागत व्यवसायलाई आधुनिकीकरण गर्न नसक्नु, उद्योग सञ्चालनका लागि वित्तीय पहुँच नहुनु तथा स्थानीयस्तरमा दक्ष जनशक्तिको उपलब्धता नहुनु प्रमुख समस्याको रूपमा रहेको देखिन्छ। त्यसैगरी, पालिकामा सालना भित्रीरहेको विप्रेषण रकम पाउने परिवारलाई समेटी उत्पादनमूलक कार्यमा परिचालन गर्न नसक्नु र उत्पादनमुखी बजारको व्यवस्थापन नहुनु, व्यावसायिक परामर्श सेवा तथा सूचनाको कमीजस्ता विषय उद्योग, व्यवसाय विकासको प्रमुख चुनौतीको रूपमा रहेका छन् ।

४. लक्ष्यः स्थानीय स्रोत साधनमा आधारित उद्योग तथा वाणिज्यको माध्यमबाट गाउँपालिकाबासीको आय र रोजगारी वृद्धि गरी जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने ।

५. उद्देश्यः

- गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम (मेड्पा) को अवधारणा अनुरूपका उद्यम विकासका एकीकृत अवधारणहरुलाई अवलम्बन गरिने छ ।
- उद्यम तथा व्यवसाय सिर्जना र विकासका लागि उद्यमशीलताको तालिम प्रदान गरी छरिएर रहेको स्रोत साधन, जनशक्ति र सम्पदाहरुलाई अवसरहरुको रूपमा अधिकतम् उपयोग हुने गरी उद्यम स्थापना गर्ने ।
- उद्यम व्यवसायहरुलाई बजार सञ्जालमा जोड्दै बजारीकरण व्यापक बनाउने ।

६. रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
१. स्थानीय स्रोत, साधन र सीप तथा बजारको मागमा आधारित उद्यम व्यवसायको स्थापना गर्न एकीकृत सेवाहरु प्रदान गरिने छ ।	• स्थानीय स्रोत सबै र लक्षित समूह पहिचान गरिने । • लक्षित समूहलाई उद्यमशीलताका तालिम प्रदान गरी उद्यम व्यवसाय छनोट गर्न लगाईने । • उद्यम व्यवसाय सञ्चालन गर्न माग भएको सीप प्रदान गर्ने । • उद्यमको प्रकार अनुसार प्रविधिमा जोडिने ।

CamScanner

	• उद्यमको प्रकार अनुसार प्रविधिमा जोडिने । • आय आर्जनका गतिविधिहरु सुरु गर्न उद्यमी व्यवसायीलाई ऋणमा पहुँच वृद्धि गर्न सहकारी तथा बैंकहरुसँग समन्वय गराइने । • उद्यमी व्यवसायीलाई बजार सञ्जालमा जोडिने ।
२. परम्परागत सीपहरुको आधुनिकीकरण गरिने छ ।	• लोपोन्मुख परम्परागत शिल्पीहरुको सीपलाई बजार मैत्री र सम्मानित बनाँउन त्यस्ता सीपहरुको स्तरोन्नति गरी उन्नत प्रविधिसँग जोड्ने । • त्यस्ता सीप र शिल्पीहरुको तथ्याङ्क अद्यावधिक गरिने छ । • बजारमैत्री प्रविधियुक्त सीप प्रदान गरिने छ ।
३. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका विप्रेषण प्राप्त परिवारलाई उद्यम स्थापनामा सहजीकरण गरिने र सुरक्षित आप्रवासको सुनिश्चित्तता गर्ने	• वैदशिक रोजगारीबाट फर्केका युवा तथा विप्रेषण पाउने परिवारको लगत तयार गर्ने । • उनीहरुलाई पायक पर्ने स्थानमा व्यावसायिक सचेतना कार्य सञ्चालन गर्ने र उपयुक्त उद्यम तथा व्यवसाय छनोट गर्न सहजीकरण गर्ने । • व्यावसायिक कृषि तथा अन्य गैर कृषि व्यवसायमा लगाउन सहजीकरण गर्ने । • सुरक्षित वैदेशिक रोजगारका लागि सूचना प्रवाह गर्ने • वैदेशिक रोजगारका कारण उत्पन्न मानसिक समस्याहरुमा मनोसामाजिक परामर्श सेवा प्रदान (व्यक्तिगत र सामूहिक परामर्श)
४. वाणिज्य तथा व्यापार प्रवर्द्धन गरिने छ ।	• बजार सञ्जालको विकास गरिने । • थप कृषि तथा पशु उत्पादनहरुको सङ्कलन केन्द्र स्थापना गरिने छ।

७.प्रमुख कार्यक्रम

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
अल्लो भाडो प्रशोधन केन्द्र स्थापना तथा संचालन	संख्या	२	१	१	०	१	०	०	२	गाउँपालिका	१,२
बजेट	रु हजार			१०००	००	१०००	०	०	२०००		
गोपले गाउँ आलु चिप्स केन्द्र स्थापना	संख्या	१	१	०	१	०	०	०	१	गाउँपालिका	१,२
बजेट	रु हजार			०	७००	०			१०००		
भटमास प्रशोधन केन्द्र स्थापना	संख्या	१	१	१	०	०	०	०	१	गाउँपालिका	१,२
बजेट	रु हजार			८००	००	००	०	०	८००		
गोपले गाउँ फर्निचर उद्योग स्थापना	संख्या	१	१	०	०	१	०	०	१	गाउँपालिका	१,२
बजेट	रु हजार			०	०	६००	०	०	६००		
डाडाश्रीमा	संख्या	१	२		१	०	०	०	१	गाउँपालिका	१,२

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
अल्लो प्रशोधन कपडा उद्योग स्थापना											
बजेट	रु हजार			०	८००	०	०	०	८००		
काष्ठ उद्योग स्थापना	संख्या	३	२,३	१	०	१	०	१	३	गाउँपालिका	१,२
बजेट	रु हजार			५००	०	५००	०	५००	१५००		
हाते कागज उद्योग स्थापना	संख्या	१	२,३	०	१	०	०	०	१	गाउँपालिका	१,२
बजेट	रु हजार			०	५००	०	०	०	५००		
जडीबुटी प्रशोधन केन्द्र निर्माण	संख्या	४	२,	१	०	१	१	१	४	गाउँपालिका	१,२
बजेट	रु हजार			६००	०	६००	६००	६००	२४००		
लोराडी पाखी उद्योग	संख्या	२	२	१	०	१	०	०	२	गाउँपालिका	१,२

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
स्थापना											
बजेट	रु हजार			७००	०	७००	०	०	१४००		
कुखुराको दाना उद्योग स्थापना	संख्या	८	सबै वडामा	२	२	२	२	०	६	गाउँपालिका	१,२
बजेट	रु हजार			२००	२००	२००	२००		८००		
निगालो सामग्री उत्पादन	संख्या	८	सबै वडामा	२	१	२	१	२	८	गाउँपालिका	१,२
बजेट	रु हजार			२००	१००	२००	१००	२००	८००		
ठारीदर्वा टोलमा भटमास र सुर्यमुखी तेल उत्पादन गर्ने उद्योग संचालन योजना	संख्या	१	३	०	१	०	०	०	१	गाउँपालिका	१,२
बजेट	रु हजार			०	१००	०	०	०	१००		

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
दर्वा टोलमा दालमोठ तथा नमकिन बनाउने गुणस्तर उद्योग स्थापना	संख्या	१	३	१	०	०	०	०	१	गाउँपालिका	१,२
बजेट	रु हजार			५००	०	०	०	०	५००		
ठाती मल्ला बगुडा टोलमा चप्पल बनाउने उद्योग स्थापना	संख्या	१	३	०	१	०	०	०	१	गाउँपालिका	१,२
बजेट	रु हजार			०	५००	०	०	०	५००		
दर्वा टोलमा कुटानी पिसानी मिल स्थापना	संख्या	१	३	०	०	१	०	०	१	गाउँपालिका	१,२
बजेट	रु हजार			०	०	५००	०	०	५००		
कानबेल,	संख्या	३	३	१	०	१	०	१	३	गाउँपालिका	१,२

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
मटेला, टुणबगर आधुनिक घट्ट निर्माण											
बजेट	रु हजार			१००	०	१००	०	१००	३००		
अदुवा र हल्दी व्यवस्थापन प्रशोधन प्रवर्धन केन्द्र	संख्या	२	३,४	१	०	१	०	०	२	गाउँपालिका	१,२
बजेट	रु हजार			१७५	०	१७५	०	०	३५०		
आरन घर सुधार कार्यक्रम	संख्या	२	३, ५	०	१	१	०	०	२		१,२
बजेट	रु हजार			०	१५०	१५०	०	०	३००		
सिलाई, कटाई, बुनाई सम्बन्धी तालिम तथा प्रवर्धन केन्द्र	संख्या	१	३	०	०	०	०	१	१		१,२

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बजेट	रु हजार			०	०	०	०	३००	३००		
धुप उद्योग प्रशोधन केन्द्र	संख्या	१	३	०	१	०	०	०	१	गाउँपालिका	१,२
बजेट	रु हजार			०	१५०	०	०	०	१५०		
छाला उद्योग सम्बन्धी तालिम तथा प्रशोधन केन्द्र निर्माण	संख्या	१	३	१	०	०	०	०	१	गाउँपालिका	१,२
बजेट	रु हजार			१५०	०	०	०	०	१५०		
सुएडी औधोगिक ग्रामको निरन्तरताका साथै स्तरोन्नति	संख्या	१	७	०	०	१	०	०	१	गाउँपालिका	१,२
बजेट	रु हजार			०	०	६००	०	०	६००		
भटमास, मुमफली, सूर्यमुखी तेल	संख्या	२	७	०	१	०	०	१	२	गाउँपालिका	१,२

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
उत्पादन गर्ने मेसिन											
बजेट	रु हजार			०	३५०	०	०	४००	७५०		
भिमल प्रसोधन केन्द्र स्थापना	संख्या	२	८	१	०	१	०	०	२	गाउँपालिका	१,२
बजेट	रु हजार			३५०	०	३५०	०	०	७००		
टपरी उद्योग	संख्या	१	८	०	१	०	०	०	१	गाउँपालिका	१,२
बजेट	रु हजार			०	२५०	०	०	०	२५०		
मासु प्रशोधन तथा संकलन केन्द्र स्थापना	संख्या	१	८	१	०	०	०	०	१	गाउँपालिका	१,२
बजेट	रु हजार			५००	०	०	०	०	५००		
दुग्ध उद्योग संकलन केन्द्र स्थापना	संख्या	२	८	०	१	१	०	०	२	गाउँपालिका	१,२
बजेट	रु हजार			०	१५०	१५०	०	०	३००		
मसला उद्योग	संख्या	१	८	१	०	०	०	०	१	गाउँपालिका	१,२

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
निर्माण											
बजेट	रु हजार			४००	०	०	०	०	४००		

CamScanner

८. अपेक्षित उपलब्धि

सुचकहरु	आधार वर्ष २०८१/८२	२०८६/८७ सम्मको योजना
उद्योग, वाणिज्य तथा व्यावसायिक संस्थाहरुको संख्या	२४०	५००
उद्यम व्यवसायबाट सिर्जना भएको रोजगारी	३००	६००
विभिन्न उत्पादनको सङ्कलन केन्द्रको संख्या	५	१६
पालिकाभित्रका व्यापारिक केन्द्रहरु	८	१४

४.५ पर्यटन

१.बस्तुगत विवरण

यस मेल्लेख गाउँपालिका धार्मिक पर्यटकीय आधारमा अछाम जिल्लाकै महत्वपूर्ण मानिन्छ।पर्यटनको क्षेत्र तथा संस्कृति कुनैपनि स्थानको गौरव हो। बाहिरी संसार संग जोडिने एक कडी र स्थानीय स्रोत साधनको उपयोग गरी स्थानीयले आय आर्जन गर्ने सुअवसर दिने यही क्षेत्र हो। यो गाउँपालिकाका रहेको जिल्लाकै प्रसिद्ध धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थल जिल्लाकै प्रसिद्ध धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थल ऋषिदह ताल, झलाल, मैठामाण्डु फुल ,थलाकाबन्ड ,नन्दामाता ,चढाउने, लिंमानी सुगर ,दह, चुलिकोट,भण्डारकोट , खापर र आकासे पुल ऋषिदह जस्ता थुप्रै धार्मीक तथा पर्यटकीय ठाउँहरु पनि यस मेल्लेख गाउँपालिका भित्र रहेका छन।डाँफे ताल र ऋषि तालले यो क्षेत्रको सुन्दरतामा थप योगदान पुर्याएका छन्।त्यसै गरि जनजातिको परम्परागत भेषभुषा रितिरिवाज र ,लोकसंस्कृति तथा पर्यटन प्रबर्धनका उपयोगी छन् यहाँका| मौलिक संस्कृति र विभिन्न नाचगानहरु जस्तै देउडा र जीवन पद्दति पनि पर्यटनका लागि आकर्षण हुन सक्छन|

२. सम्भावना र अवसर

मेल्लेख गाउँपालिका संस्कृतिको हिसाबले धनी गाउँपालिका हो।सामाजिक हिसाबमा पनि ब्राह्मण, क्षेत्री, ठकुरी, दलित लगायत विविध जातजाति तथा भाषा एवम् संस्कृतिको धनी यी जातजातिहरूका- आफ्नो परम्परा, रीतिरिवाज, धर्म, भाषा, भेषभूषा, रहनसहन, खानपीन, जात्रापर्वहरू जोगाउन लागेका छन्।गाउँपालिकामा मनाइने प्रमुख चाड दसैं, तिहार, माघे संक्रान्ति, तिज आदि पर्दछन्।ऐतिहासिक पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न यहाँ रहेका प्राचीन र ऐतिहासिक सम्पदाहरुको संरक्षण, स्तर वृद्धि तथा यहाँका पर्व तथा मेलाहरुलाई पर्यटन प्रवर्द्धनमा उपयोग गर्न सकिने अवस्था छ।यस पालिका भित्र रहेको पर्यटकीय स्थल ऋषिदह ताल, झलाल, मैठामाण्डु ,नन्दामाता , फुल ,थलाकाबन्डचढाउने, लिंमानी सुगर ,दह, चुलिकोटभण्डारकोट , जिल्लाकै महत्वपूर्ण धार्मिक क्षेत्रको रुपमा परिचित रहेको छ।

CamScanner

३.समस्या तथा चुनौती

ऐतिहासिक एवं धार्मिक क्षेत्रको संरक्षण एवं प्रवर्द्धन प्रभावकारी नहुनु, पर्यटकीय क्षेत्रको पहिचान एवं सम्भावनाका लागि कुनै योजना नहुनु, व्यवस्थित रूपमा होमस्टे लगायत पर्यटकीय सुविधाहरुको उपलव्धतामा कमी, सुरक्षित पर्यटनप्रति आश्वस्त पार्न नसक्नु एवं व्यवस्थित होटल नहुनु, पर्यटन प्रवर्द्धनको निम्ति आवश्यक नीति नियम तथा ज्ञानको अभाव, पर्यटकीय विकासको लागि आवश्यकीय सूचना, बाटोघाटोको सुविधा, पानी, धारा, पथ प्रदर्शकहरु होटल -व्यवसाय, बैंक, वित्तीय संस्था आदिको अभाव प्रमुख समस्याको रूपमा रहेकोले ती विषयले पर्यटन विकासको लागि नकारात्मक असर पारेको स्थिति रहेको छ ।

४. लक्ष्यः गाउँपालिकाभित्रको सम्पदामैत्री पर्यटन विकास गर्ने।

५. उद्देश्यः

- सम्पदा तथा संस्कृक्तिहरुको संरक्षण र स्तरोन्नति
- प्राकृतिक सम्पदाहरुको जगेनां
- ऐतिहासिक जनयुद्ध स्थलहरुको संरक्षण र प्रचार
- आवश्यक पर्यटन पूर्वाधारहरुको विकास

६. रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	**कार्यनीति**
१. जनताको आर्थिक विकासका लागि गाउँपालिका वित्रमा पर्यटक आकर्षित गर्न पर्यटनका पूर्वाधारको विकासमा जोड दिइनेछ ।	• गाउँपालिका क्षेत्रमा सम्पूर्ण बाटो घाटोको सुधार गर्ने । • पर्यटक आकर्षित गर्न पर्यटनका पूर्वाधारहरुको विकासका साथै, खास गरी होटलहरुको सुधार तथा होम स्टे प्रणालीको स्थापना गरी पर्यटनमैत्री बनाउन स्थानीय व्यवसायीहरुलाई सीप तथा उत्प्रेरणा प्रदान गर्ने । • गाउँपालिकाभित्र विद्यमान प्राकृतिक, धार्मिक, ऐतिहासिक तथा सांस्कृतिक सम्पदाहरुको संरक्षण तथा सम्बर्द्धनमा जोड दिने ।

७.प्रमुख कार्यक्रम

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
धामी गाउँ देखि छतरा हुदै बडीमालिका पदमार्ग निर्माण			१							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			३००	३००	३००	३००	३००	१५००		
मष्टामाण्डौ आ.वि देखि कापीको ताल सम्म पक्कि रेलिङ सहित पैदल मार्ग निर्माण		५	१							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			५००	१५००	५००	५००	०	३०००		
नया बेताल माण्डौ निर्माण			१							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			०	०	१५००	०	०	१५००		
ऋषि मागु मन्दिर निर्माण			१							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००		
भुला माण्डौ मन्दिरमा घेरबार निर्माण			१							गाउँपालिका	९

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००		
आसी कानै कालिका मन्दिरमा घेरपर्खाल फिल्ड निर्माण			१							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			५००	३५०	५००	५००	७००	२५५०		
कोल टोल कालिका मन्दिर घेरबार पर्खाल निर्माण			१							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			२००	८००	५००	०	५००	२०००		
धर्मशाला आवास निर्माण			१							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			५००	७५०	२५०	५००	५००	२५००		
ब्रह्म माण्डौ देखि ऋषि माण्डौ सम्म पदैल मार्ग निर्माण			१							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			४००	५००	१००	०	५००	१५००		
धरिया गडा			१							गाउँपालिका	९

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
देखि नारा, जैउबुया गडा, डुप्केगडा सम्म पर्यटकीय स्थल बनाउने											
बजेट	रु हजार			२००	५००	७००	०	६००	२०००		
गोपले गाउँ देखि तेले गडा सम्म पैदल मार्ग बनाउने			१							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			५००	२००	५००	८००	०	२०००		
गोपले गाउँ देखि आकासे पुलसम्म पक्कि पैदलमार्ग बनाउने			१							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			८००	८००	५००	०	४००	२५००		
नन्दा माता गुरु योजना निर्माण			२							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			२००	२००	२००	२००	२००	१०००		
हासे गुफा संरक्षण			२							गाउँपालिका	९

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बजेट	रु हजार			२००	२००	२००	२००	२००	१०००		
विनी शिवालय मन्दिर निर्माण			२							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			२००	२००	२००	२००	२००	१०००		
धरम घर संरक्षण			२							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			२००	२००	२००	२००	२००	१०००		
सिदुर खेत ताल संरक्षण			२							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००		
खडील्लाको डाडामा सनहक निर्माण			२							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			५००	७००	५००	६००	७००	३०००		
भुवा, विशु, अनन्तेभारी) (खेल, दशैं, मागी पर्व संरक्षण			२							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			५००	२००	५००	०	३००	१५००		
पंचे बाजाको			२							गाउँपालिका	९

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
तालिम तथा व्यवस्थापन											
बजेट	रु हजार			२००	५००	५००	५००	३००	२०००		
मष्टा धाप, लालढुंगा, भगवती देवताको मन्दिर निर्माण			२							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			२००	२००	२००	२००	२००	१०००		
वातुलेपडा देखि बाखेकोट हुदै बडीमालिका जाने पदमार्ग निर्माण			२							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			२००	२००	२००	२००	२००	१०००		
आकासेपुल देखि जिरकिदरेहुदै रामारोशन जाने पदमार्ग निर्माण			२							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			५००	२००	५००	५००	३००	२०००		
त्रिबेणी हुदै नन्दामाता			२							गाउँपालिका	९

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
मन्दिर जाने पदमार्ग निर्माण											
बजेट	रु हजार			१०००	२००	१०००	५००	८००	३५००		
विनी देखि टाउकेगाडा वधान हुदै धर्मका खर्क पदमार्ग निर्माण			२							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			२००	२००	२००	२००	२००	१०००		
पावरहाउस देखि वडा कार्यलय सम्म पदमार्ग निर्माण			२							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			५००	६००	५००	०	५००	२६००		
कमल प्रावि देखि भाडेलाह सम्म पदमार्ग निर्माण			२							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			५००	०	१०००	०	५००	२०००		
कुडीसैन वाकताडे			३							गाउँपालिका	९

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
तिकाथला ऋषि दह पदमार्ग निर्माण											
बजेट	रु हजार			२५०	२५०	३००	०	५००	१२००		
फल चढाउने, नवदुर्गा,कालिका, मष्टा र बडाली मन्दिर निर्माण		५	३							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			३००	३००	०	३००	०	९००		
कुडीसैन ताल संरक्षण			३							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			१०००	५००	३००	२००	५००	२५००		
अम्लिचौका देखि बेतामण्डौ सम्म पदमार्ग निर्माण			३							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			३५०	३५०	३५०	३५०	३५०	१७५०		
पिपलसैन देखि गैर सम्म रेलिंग सहित को पदमार्ग निर्माण			३							गाउँपालिका	९

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बजेट	रु हजार			४००	४००	५००	०	५००	१८००		
रावल वडामा पटकानी निर्माण			३							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			०	०	८००	०	०	८००		
मष्टाको माण्डु संरक्षण			३							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			८००	०	०	०	०	८००		
थापेथान संरक्षण			३							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			०	५००	०	०	०	५००		
बेतामण्डौ संरक्षण			३							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			०	०	५००	०	०	५००		
मडाखोला देखि मष्टामाण्डु सम्म RCC सहितको रेलिंग पदमार्ग निर्माण			३							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			६००	४००	५००	३००	३००	२१००		
झिझिकोट देखि			३							गाउँपालिका	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
नवदुर्गा सम्म पदमार्ग निर्माण											
बजेट	रु हजार			६००	००	६००	००	६००	१८००		
खाडा, चिन्डेना तल्लो टोल,चिन्डेना मल्लो टोल, पाती गाउँ, बाहुनवाडा कालिका, लातेमाडु, लिंग माडु र तोली गाड मन्दिर निर्माण		९	४							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			१२००	०	०	१२००	५००	२७००		
पटकानी निर्माण			सबै वडामा							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			०	९००	०	८००	०	१७००		
मन्दिरहरुमा घेर पर्खाल निर्माण			सबै वडामा							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			८००	८००	८००	८००	८००	४०००		

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
गाउँपालिका भित्र रहेका विभिन्न धार्मिक तथा सास्कृतिक ठाउँमा मठ मन्दिर निर्माण			सबै वडामा							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			१५००	०	१५००	०	१५००	४५००		
डाफे ताल घेरपर्खाल निर्माण			६							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			०	१०००	०	०	२००	१२००		
होमस्टे निर्माण		८	सबै वडामा							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	५०००		
चुलिकोट पर्यटकीय क्षेत्र संरक्षण तथा सम्बर्द्धन कार्यक्रम			७							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			०	०	१०००	०	०	१०००		
बेतालमाण्डौ धार्मिक स्थल			७							गाउँपालिका	९

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
निर्माण											
बजेट	रु हजार			५००	००	००	६००	२००	१३००		
धार्मिक तथा पर्यटकिय पदमार्ग निर्माण			सबै वडामा							गाउँपालिका	९
बजेट				८००	००	१०००	८००	५००	३१००		
स्थानिय कला, भाषा, सस्कृति संरक्षण कार्यक्रम			सबै वडामा							गाउँपालिका	९
बजेट	रु हजार			६००	६००	६००	६००	६००	३०००		

CamScanner

८. अपेक्षित उपलब्धि

सुचकहरु	आधार वर्ष २०८१/८२	२०८६/८७ सम्मको योजना
सालान आउने पर्यटक संख्या वृद्धि भएको हुने छ ।	तथ्याङ्क नभेटिएको	१०००
पर्यटन व्यवसायी संख्याको संख्या वृद्धि भएको हुनेछ ।	०५	५०
पर्यटन क्षेत्रले प्रदान गरेको रोजगारी संख्या बढेको हुनेछ	२००	५००

४.६ सहकारी

१.बस्तुगत विवरण

यस मेल्लेख गाउँपालिकामा समुदाय स्तरमा विभिन्न बचत ऋण समुहहरुले समुहस्तरका बचत ऋण परिचालनका कार्यहरु गर्दै आइरहेका छन् भने यसका अतिरिक्त कार्यालयका बैंकिंग कार्यहरु र पैसा पठाउने तथा प्राप्तिका लागि प्रभु बैकले शाखा खोलि बैंकिंगवित्तीय सेवा प्रवाह गर्दै आइरहेको छ। यस बाहेक साना / किसान लघुवित्त ले पनि समुहगत बचत ऋण संगै बैंकिंग सेवाहरु पनि उपलब्ध गराउदै आइरहेको छ भने अन्य बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाले समुह तथा व्यक्तिगत बचत ऋण सेवा उपलब्ध गराई रहेको छ।

२. सम्भावना र अवसर

बढ्दो आर्थिक गतिविधि, कृषि तथा पशुपन्छीको वसायीकरणका योजनाका कारण वित्तीय संस्थाको आवश्यकता र यिनीहरुको औचित्य सावित हुँदै गएको छ । पालिकामा .... वटा मात्र वित्तीय संस्था भए तापनि केही थप वित्तीय संस्थाको आवश्यकता पर्न गएको हुँदा केही सहकारी स्थापना गरी सहकारीमा आबद्धता बढाउन सकिने सम्भावना रहेको छ भने सहकारीमा आबद्ध भएका आम सदस्यहरुलाई सहकारी शिक्षा प्रदान गरी सहकारीको विकास गर्न सकिने सम्भावना प्रशस्त छ ।

३.समस्या तथा चुनौती

वित्तीय सेवा सञ्चालनमा कर्मचारी एवं पदाधिकारीहरुको क्षमतामा कमी, वित्तीय संस्थाहरुको नियमित एवं प्रभावकारी अनुगमन नहुनु, वित्तीय संस्थाबाट लिईने ऋणको सदुपयोग हुन नसक्नु एवं व्यवसायको लागि ऋणको जोखिम, ऋण उठाउने क्षमतामा कमी, स्थानीय व्यक्तिहरुमा आम्दानी तथा बचतको भावनामा अत्यन्तै कमी रहनु यस क्षेत्रको विस्तारका लागि प्रमुख चुनौतीको रूपमा रहेका छन् ।

४. लक्ष्यः चलायमान हुने गरी स्थानीय ग्रामीण अर्थतन्त्र विकास गर्ने ।

CamScanner

५. उद्देश्यः

- सीमित मात्रामा नयाँ सहकारी स्थापना गर्ने
- भैरहेकाको स्तरोन्नति गर्ने
- सहकारीका आम सदस्यहरुलाई सहकारी शिक्षा प्रदान गर्ने

६. रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
ग्रामीण अर्थतन्त्र चलायमान बनाउन सहकारी सस्थाहरुको विकास तथा उपयोग गरिने	• सहकारीको पहुँच नपुगेका क्षेत्र र समुदायको लगत तयार गर्ने। • सहकारी भएर पनि त्यसमा पहुँच नपुगेका वर्गको सहकारीमा पहुँच बढाउने । • गाउँपालिकाको पहलमा नयाँ सहकारी स्थापना गर्दा गाउँपालिकाबाट स्थापनाकालको सुरुवाती खर्च (विधान तयारी, दर्ता खातापाता) का लागि रु. ५०,००० सम्मको सहयोग गर्ने। • त्यस्ता सहकारी महिला, दलित तथा जनजातिका भए सुरुवाती खर्च वापत रु. ५५,००० को सहयोग गर्ने । • सबै सहकारीले प्रत्येक वर्ष न्यूनतम एक पटक आर्थिक कारोवारको सार्वजनिकीकरण गर्ने। • सबै सदस्यहरुलाई सहकारी शिक्षा प्रदान गर्ने।

७.प्रमुख कार्यक्रम

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
सहकारी सम्बन्धि तालिम तथा प्रशिक्षण कार्यक्रम	संख्या	८	सबै वडामा	१	१	२	२	२	८	गाउँपालिका	४
बजेट	रू हजार			२००	२००	४००	४००	४००	१६००		
सहकारी सम्बन्धि जनचेतनामुलक कार्यक्रम	संख्या	८	सबै वडामा	२	१	२	१	२	६	गाउँपालिका	४
बजेट	रू हजार			१५०	७५	१५०	७५	१५०	६००		

CamScanner

८. अपेक्षित उपलब्धि

सुचकहरु	आधार वर्ष २०८१/८२	२०८६/८७ सम्मको योजना
सहकारीमा आबद्ध भएको जनसंख्या	तथ्याङ्क नभेटीएको	जम्मा जनसंख्याको २० प्रतिशत
ऋण लगानी प्रतिशतमा	तथ्याङ्क नभेटीएको	२५ प्रतिशत

४.७ श्रम तथा रोजगारी

१.बस्तुगत विवरण

यस मेल्लेख गाउँपालिकामा पेशागत आधारमा जनसंख्या तथा घरधुरी विवरण हेर्दा १६ देखि ६० वर्ष उमेर समुहको जनसंख्या मध्ये करिव ४५% मानिसहरु मात्रै कुनै न कुनै पेशामा आवद्ध भएको देखिन्छ । पेशा व्यवसायमा संलग्न मध्ये ८१% मानिसहरुले कृषि पेशालाई मुख्य पेशको रुपमा अगालेका छन। त्यसैगरि १२% सरकारी नोकरी (शिक्षक, सैनिक सेवा, प्रहरी सेवा आदि) मा संलग्न रहेका छन भने ५% व्यापार व्यवसाय, ठेक्कापट्टा, पसल आदि साना ठूला खालका व्यापारमा संलग्न रहेका छन। त्यसै गरि करिव २ प्रतिशत मानिसहरु अन्य पेशा जस्तैः गैह्र सरकारी संस्था तथा निजि कम्पनीमा आवद्ध भएको देखिन्छ ।

यस मेल्लेख गाउँपालिकामा रोजगारीका सीमित अवसरहरु मात्रै उपलब्ध भएको कारणले परिवारमा रोजगार भएका मानिसहरुको संख्या पनि एकदमै न्युन रहेको छ | त्यसैले मेल्लेख गाउँपालिकाको श्रमयोग्य जनशक्ति ३९३६ जना मध्ये ठुलो संख्या २७२३(६९%) जना बेरोजगार रहेका छन् भने बाँकी रोजगार भएका ९५५ (२४%) र स्वरोजगार संख्या २५८(७%) मात्रै रहेका छन् | औसत प्रतिशत घरधुरीले परम्परागत तथा आधुनिक कृषि पेशा अवलम्बन गरेको पाइन्छ। यसरी प्राप्त तथ्याङ्कको विश्लेषण गर्दा कृषि र पशुपालनबाट मात्र पूर्ण र रोजगारी दिन नसकेको अवस्था छ। जनताले जीवन यापनका लागि विभिन्न विकल्प अपनाएको अवस्था छ । स्रोत साधन र हातमा सीप भएर पनि बेरोजगार भएर बस्नु पर्ने अवस्थाले गर्दा देश छाडेर जाने युवाको संख्या १२०४ भन्दा माथि छ। यो गाउँपालिका सहरीकरण तर्फ उन्मुख त छ तर पूर्वाधार को विकास भने दिगो र योजनाबद्ध रुपले हुन सकेको छैन। तसर्थ, श्रम तथा रोजगारी को क्षेत्रमा स्वरोजगारी सिर्जना गर्ने यस पालिकाको नितान्त आवश्यक विषय रहि आएको छ ।

२. सम्भावना र अवसर

पालिकाको बजेटको आकार अनुसार सालाना सरदर ५० प्रतिशत भन्दा बढी बजेट विभिन्न पूर्वाधार विकासमा खर्च हुने गर्दछ।सामान्यतया यस्तो खर्चमा ३० देखि ६० प्रतिशत रकम कामदार खर्च हुन आउँछ । त्यसैगरी, विकास निर्माणको कामको लागि प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रममा पनि बजेट उपलब्ध हुने गर्दछ । तर निर्माण कार्यमा उपकरणको अत्यधिक प्रयोगले जमिनमा विपद् ल्याएको अवस्था छ भने अर्कोतर्फ हातमा सीप भएर पनि रोजगारीको अभावमा युवा शक्ति गाउँ नै खाली गरी विदेशिनु परेको अवस्था छ । तसर्थ,

CamScanner

यस्ता विकास निर्माण कार्यमा डोजर तथा स्काभेटरहरुको उपयोगलाई कम गर्दै सोको बदलामा श्रमिक उपयोग गर्दा केही महँगो भएता पनि स्रोतको वितरण गरिब तथा विपन्न वर्गसम्म पुग्न सक्ने अवस्था छ । तसर्थ, यसलाई अवसरको रूपमा उपयोग गरी स्वदेशमै रोजगारी सिर्जना गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिन सकिन्छ ।त्यसैगरी, बेरोजगार युवा युवतीलाई रोजगारमूलक सीप विकास तालिम दिएर पनि रोजगारी सिर्जना गर्न सकिने सम्भावना छ ।

३.समस्या तथा चुनौती

निर्माणको बजेट उपकरण लक्षित हुनु, रणनैतिक हिसाबबाट रोजगारी सिर्जनामा ध्यान नपुग्नु, हातमा सीप भएर पनि रोजगारीको अभावमा युवाशक्ति गाउँनै खाली गरी विदेशिनु परेको अवस्था हुनु उत्पादन केन्द्रित योजनाहरु बन्न नसक्नु श्रम, रोजगारी तथा खाद्य सुरक्षाका चुनौतीका रूपमा रहेका छन् ।

४. लक्ष्यः यस गाउँपालिकाका युवाको श्रम स्वदेश केन्द्रित बनाउने ।

५ उद्देश्यः

- खाद्य असुरक्षित परिवारका युवालाई स्वदेशमै निर्माण कार्यमा रोगजारी दिने ।
- रोजगारीमूलक सीप प्रदान
- परम्परागत सीपहरुको आधुनिकीकरण

६. रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
१बेरोजगार जनशक्तिलाई निर्माण कार्यमा लगाई रोजगारी सिर्जना गरिने छ ।	गाउँपालिकाको विकास निर्माणमा गरिब तथा विपन्न वर्गका युवालाई रोजगारी प्रदान गर्न निम्न अनुसार गरिने छ । • गाउँपालिकाको रोजगार डेस्कले श्रममूलक रोजगारी गर्न तयार हुने त्यस्ता युवाहरुको वडागत रोस्टर तयार गर्ने छ । • गाउँपालिकाले सालाना सडक मर्मतमा खर्च गर्ने बजेटलाई असार देखी असोज सम्म सडक मर्मत समूह सञ्चालन गर्ने विकास निर्माणका कार्यमा लाग्ने श्रममा त्यस्ता युवालाई कार्य गराउन निर्माण शाखाले सो डेस्कबाट युवाहरुको लागत लिई पायक पर्ने स्थानमा निर्माण र मर्मत कार्यमा लगाउने छ । • सानातिना व्यवसायमा लगानी गर्न ऋण, रोजगारीबाट भएको बचत तथा सरल कर्जामा पहुँच वृदि गर्ने ।
२. पालिकाभित्रका गरिब तथा विपन्न वर्गका मानिसहरु जो	• खाद्य तथा पोषणमा असुरक्षित परिवारमा पोषण सुरक्षाबारे सचेतना कार्यहरु सञ्चालन गरिने छ । • गाउँपालिकाका निर्माण योजनाहरुमा खाद्य असुरक्षा भएका परिवारलाई छनोट

CamScanner

खाद्यान्न तथा पोषणको असुरक्षामा बाँचेका छन्, तिनीहरुको खाद्य तथा पोषण सुरक्षालाई सुनिश्चित गरिने छ।	गरी रोजगारी दिइने छ । • यस्ता परिवारका युवाहरुलाई उनीहरुले रोजेका विषयमा सीप विकास गरी उत्पादन तथा व्यवसायमा लाग्न सहयोग गरिने छ र यसका लागि व्यावसायिक क्षमताको विकास गरिने छ । • गाउँपालिकाबाट सहयोग गरिने विशेष आर्थिक कियाकलापहरुमा यस्ता परिवारका सदस्यहरुलाई प्राथमिकता दिइ सञ्चालन गरिने छ ।

७.प्रमुख कार्यक्रम

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
युवाहरूलाई आय आर्जन सहितको सीपमूलक तालिम कार्यक्रमहरु	संख्या	८	सबै वडामा	१	२	२	२	१	८		१,२
बजेट	रु हजार			५००	१०००	१०००	१०००	५००	४०००	गाउँपालिका	
स्वरोजगार कार्यक्रम		८	सबै वडामा	२	१	२	१	२	८		१,२
बजेट	रु हजार			६००	३००	६००	३००	६००	२४००	गाउँपालिका	
वैदेशिक रोजगारीका लागि गएका व्यक्तिका घर परिवारका लागि मनोपरामर्श कार्यक्रम	संख्या	८	सबै वडामा	२	१	२	१	२	८		१,२
बजेट	रू हजार			४००	२००	४००	२००	४००	१६००	गाउँपालिका	
उद्योग स्थापना	संख्या	१	५	०	०	१			१		१,२

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
तथा तालिमको व्यवस्था											
बजेट				०	०	१०००			१०००	गाउँपालिका	
एकल पुरुषलाई सिपमुलक तालीम तथा अनुदान	संख्या	८	सबै वडामा	२	२	२	१	१	८		१,२
बजेट				२५०	२५०	२५०	१२५	१२५	१०००	गाउँपालिका	

CamScanner

८. अपेक्षित उपलब्धि

सुचकहरु	आधार वर्ष २०८१/८२	२०८६/८७ सम्मको योजना
आर्थिक रूपमा निष्क्रिय रहेकाको संख्या घटाउने	तथ्याङ्क नभेटीएको	३० प्रतिशतमा झार्ने
वैदेशिक रोजगारीमा जानेको संख्या घटाउने	करीब जम्मा जनसंख्याको ३५ प्रतिशत	जम्मा जनसंख्याको २० प्रतिशतमा झार्ने
वैदेशिक रोजगारीबाट सालाना आउने विप्रेषण रु	तथ्याङ्क नभेटीएको	५ करोड
विप्रेषण पाउने परिवार संख्या	जम्मा परीवार संख्याको ३० प्रतिशत	जम्मा परिवार संख्याको २० प्रतिशत

परिच्छेद ५ — सामाजिक विकास

५.१ शिक्षा

१.बस्तुगत विवरण

गाउँपालिकाभित्र कूल ४६ वटा शैक्षिक संस्था रहेका छन्।जसमध्ये प्रा.वि २६ वटा, नि.मा.वि ७ वटा, माध्यामिक तहको ९ वटा, उ.मा.वि ३ वटा र क्याम्पस १ वटा रहेका छन्।गाउँपालिका क्षेत्रको साक्षरताको स्थिति हेर्दा पाँच वर्ष माथिको कूल २०३७३ जनसङ्ख्यामध्ये ७६.१ प्रतिशत साक्षर रहेका छन् । लैङ्गिकताका आधारमा पुरुष ८३.८ प्रतिशत र महिला ६९.८ प्रतिशत साक्षर छन्।(गाउँपालिका इ-प्रोफाइल र राष्ट्रिय जनगणना २०७८)

यस मेल्लेख गाउँपालिकाका बिद्यालय जाने उमेरका कूल ४,३१५ जना बालबालिकाहरु मध्ये १९५ जना अर्थात् ४.५% बालबालिकाहरु विद्यालय बाहिर रहेका छन्। त्यसैगरि १६ वर्षमुनिका १६ जना बालबालिका (१ जना केटी र १५ जना केटा हरु विद्यालय छोडेर श्रमिकको रुपमा गाउँपालिका भन्दा बाहिर गई कामगर्ने गरेका छन्। विद्यालय नजानुको मूख्य कारणहरुमा अविभावकहरुमा शिक्षा सम्बन्धि चेतनाको कमि, पढाई खर्च व्यहोर्न नसक्नु र आधारभूत तह पछि माध्यमिक तहको पढाईका लागि घरभन्दा टाढा जानुपर्ने रहेका छन् ।

२. सम्भावना र अवसर

मेल्लेख गाउँपालिकाको समृद्धिका लागि शैक्षिक विकासका क्षेत्रमा गाउँपालिकामा भएका सम्भावना, अवसर र विद्यमान अवस्थासहित समस्या तथा चुनौती पहिचान गरिएको छ।यस गाउँपालिकामा उपलब्ध शिक्षा संरचनाको अवस्था केही हदमा राम्रो भए पनि कतिपयको संरचना थप तथा सुधार गर्नुपर्ने र केही विद्यालयमा शिक्षक दरबन्दीको थप व्यवस्था गर्नु पर्ने अवस्था छ।यस गाउँपालिकाको शिक्षा क्षेत्रमा स्तरोन्नति गर्न कक्षाकोठालाई प्रविधिसँग जोड्ने, इ-लाइब्रेरीको स्थापना लगायत कार्य गरी शिक्षामा सुधार गर्न सकिने सम्भावना छ।

CamScanner

३.समस्या तथा चुनौती

शिक्षाको पूर्वाधारको अवस्था राम्रो भए तापनि विद्यालय जाने उमेरका ४१२० बालबालीकामध्ये अझै पनि १९५ बालबालीका विद्यालय नगएको अवस्था छ भने पढ्न लेख्न नसक्ने अझै पनि १२ प्रतिशत छन्।अधिकांश शिक्षण संस्थाहरुलाई प्रविधिसँग जोडिन नसकेको अवस्था छ। प्राविधिक शिक्षालयको अभावका कारण प्राविधिक शिक्षा विकासमा चुनौतीको रूपमा छ।एक अनुमान अनुसार यस गाउँपालिकाकम विद्यालय छाड्ने प्रवृत्ति उच्च हुनु कक्षा दोहोर्‍याउने प्रवृत्ति बढी हुनु, दलित, आदिवासी जनजाति भर्नादर न्यून हुनु, दलित, आदिवासी जनजाति विद्यालय छाड्ने दर बढी हुनु विद्यालय आर्थिक रूपले कमजोर हुनु, अभिभावक चनाखो नहुनु, शिक्षक दरबन्दी कम हुनु, शिक्षामा राजनीतिकरण हुनु, शिक्षकमा प्रतिबद्धताको कमी, आधुनिक प्राविधिको प्रयोग नहुनुजस्ता शिक्षाका समस्या यस पालिकाभित्र विद्यमान छन् ।

४. लक्ष्यः यस गाउँपालिकाका सबैलाई शिक्षामा सहज पहुँचको वातावरण तयार गर्नु ।

५. उद्देश्यः

- शैक्षिक पूर्वाधारहरुको सुधार गर्ने ।
- शिक्षालाई प्रविधिमा जोड्ने ।
- शिक्षकहरुको क्षमता विकास गर्ने ।
- बञ्चित वर्गको शिक्षामा पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।

६. रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
शैक्षिक सुधारका कार्यहरुबाट शैक्षिक गुणस्तरमा सुधार गरिने छ।	• बाल विकास केन्द्रको पहुँच नभएका बालबालीकाको बाहुल्य भएको स्थानहरुको छनोट गरी थप बाल विकास केन्द्रहरुको स्थापना गर्न • भइ रहेका बालविकास केन्द्रहरुको प्रबर्द्धन गरी स्तरीय र बालमैत्री बना राइने छ । • संचालित शिक्षण संस्थाहरुको नियमित अनुमगन गर्ने • खेलकुद तथा तालिम सामग्री सहयोग गरिने • विद्यालयहरुको स्तरोन्नति तथा अपुग दरबन्दी पूरा गरिने • विद्यालयहरुलाई प्राविधिक शिक्षामा जोड्ने
विद्यालयहरुलाई प्रविधिसँग जोडिने छ ।	• छानिएका विद्यालयहरुमा विज्ञान प्रयोगशाला स्थापना गरिने • इ-लाइब्रेरीको व्यवस्था गरिने र • कक्षा कोठाहरु प्रविधियुक्त बनाइने
दलित तथा (पिछडिएका वर्गका) किशोरीहरुको उच्च शिक्षामा पहुँच	• दलित तथा पिछडा वर्गका किशोरीहरुमध्ये जेहेन्दार हरुको छनोट गरिने। • त्यस्ता गरिबलाई उच्च शिक्षाका लागि भर्ना शुल्कमा अनुदान दिने ।

CamScanner

बढाइने छ	
अपाङ्गता भएको युवा युवतीको उच्च शिक्षामा पहुँच बढाइने छ ।	• अपाङ्गता भएका युवा युवतीमध्ये जेहेन्दारहरुको छनोट गर्ने • त्यस्ता जेहेन्दारलाई उच्च शिक्षाका लागि भर्ना शुल्कमा अनुदान दिइने

७.प्रमुख कार्यक्रम

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
चण्डिका मा.वि मा १२ कोठे नयाँ भवन र घेर पर्खाल निर्माण	संख्या	१	१	०	१	०			१		४
बजेट	रु हजार			१०००	१५००	५००	१५००	१५००	६०००	संघीय, प्रदेश र गाउँपालिका सरकार	
चण्डिका मा.वि मा सेनेटरी प्याड डिस्पोजल कक्ष र स्तनपान कक्ष निर्माण	संख्या	१	१	१	०	०			१		४
बजेट	रु हजार			१०००	५००	५००	५००	५००	३०००	संघीय, प्रदेश र गाउँपालिका सरकार	
धामी गाउँ र वनस्थली मा.विमा तिन कोठे पक्कि भवन, खानेपानी, घेर पर्खाल र शौचालय निर्माण	कोठा संख्या	१	१	०	१	०			१		४
बजेट	रु हजार			५००	१०००	०	५००	०	२०००	संघीय, प्रदेश र गाउँपालिका सरकार	
मष्टामाण्डौ आ.वि माझगाउँ चार कोठे	संख्या	१	१	१	०	०			१		४

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
भवन, शौचालय र घेरपर्खाल निर्माण											
बजेट	रु हजार			१०००	५००	०	५००	५००	२५००	संघीय, प्रदेश र गाउँपालिका सरकार	
चण्डिका मा.विमा छात्रावास निर्माण	संख्या	१	१	०	१	०			१		४
बजेट	रु हजार			०	४५००	०	०	०	४५००	संघीय, प्रदेश र गाउँपालिका सरकार	
प्रत्येक विद्यालयमा आई.सी.टि ल्याब स्थापना	कोठा संख्या	८	सबै वडामा	१	२	२	१	२	८		४
बजेट	रु हजार			१०००	२०००	२०००	१०००	२०००	८०००	संघीय, प्रदेश र गाउँपालिका सरकार	
प्रत्येक विद्यालयमा नेट संजाल जडान	संख्या	८	सबै वडामा	२	१	२	१	२	८		४
बजेट	रु हजार			८००	४००	८००	४००	८००	३२००	संघीय, प्रदेश र गाउँपालिका सरकार	
टोल विकास शिक्षा लागु गर्ने	संख्या	८	सबै वडामा	१	२	१	२	२	८		४

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बजेट	रु हजार			३००	६००	३००	६००	६००	२४००	संघीय, प्रदेश र गाउँपालिका सरकार	
दश वर्षे शिक्षा गुरु योजना निर्माण	संख्या		गाउँपालिका	१	०	०	०	१	२		४
बजेट	रु हजार			१०००	००	००	००	५००	१५००	संघीय, प्रदेश र गाउँपालिका सरकार	
स्मार्ट बोर्डको व्यवस्था	संख्या	५०	सबै विद्यालयमा	१०	१०	१०	१०	१०	५०		४
बजेट	रू हजार			२०००	२०००	२०००	२०००	२०००	१००००	संघीय, प्रदेश र गाउँपालिका सरकार	
नन्दामाता मा वि मा. छात्रावास भवन निर्माण	संख्या		२	०	१	०	०	०	१		४
बजेट	रू हजार				३५००	०	०	०	३५००	संघीय, प्रदेश र गाउँपालिका सरकार	
कमल प्राविमा भवन . निर्माण	संख्या	१	२	१	०	०	०	०	१		४
बजेट	रू हजार			२५००	०	०	०	०	२५००	संघीय, प्रदेश र गाउँपालिका सरकार	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
पिपल सैन मा.वि मा ६ कोठे भवन, खेलमैदा, फर्निचर, खानेपानी र शौचालय निर्माण योजना	संख्या	१	३	१	०	०	०	०	१		४
बजेट	रू हजार			३५००	०	०	०	०	३५००	संघीय, प्रदेश र गाउँपालिका सरकार	
पिपल चौर मा.वि मा ६ कोठे भवन, खानेपानी, फर्निचर, छात्रावास, शौचालय र कम्पुटर ल्याब निर्माण	संख्या	१	३	०	१	०			१		४
बजेट	रू हजार			०	३५००	०	०	०	३५००	संघीय, प्रदेश र गाउँपालिका सरकार	
थापाथली आ.वि मा २ कोठे भवन, फर्निचर, खानेपानी, शौचालय र घेर पर्खाल निर्माण	संख्या	१	३	०	०	१	०	०	१		४
बजेट	रू हजार			०	०	२५००	०	०	२५००	संघीय, प्रदेश र गाउँपालिका	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
										सरकार	
विद्यालयहरूमा आइसिटी, फर्निचर wifi तथा विद्युतीकरण	संख्या	२०	सबै वडा	४	४	४	४	४	२०		४
बजेट	रू हजार			८००	८००	८००	८००	८००	४०००	संघीय, प्रदेश र गाउँपालिका सरकार	
शिक्षकहरुलाई क्षमता अभिवृद्धि तालिम	संख्या	८	सबै वडामा	२	२	२	०	०	६		४
बजेट	रु हजार			३००	३५०	४००	०	०	१०५०	गाउँपालिका	
नवदुर्गा आ.वि मा २ कोठे भवन, शौचालय, खानेपानी, घेर पर्खाल र कम्पुटर ल्याब निर्माण	संख्या		३								४
बजेट	रु हजार			१५००	१०००	२५००	०	१५००	६५००	गाउँपालिका, संघीय तथा प्रदेश	
बगुडा सामुदायिक स्कुलमा २ कोठे भवन शौचालय, खानेपानी, घेर पर्खाल र कम्पुटर ल्याब निर्माण	संख्या	१	३		१	०	०	०	१		४

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बजेट	रु हजार			०	१५००	०	०	०	१५००	गाउँपालिका, संघीय तथा प्रदेश	
मालिका, सरस्वति, नवदुर्गा, बासुकी, नमुना, हिमालय, कालिका, जनकल्याण र आदर्श विद्यालयहरुमा घेरपर्खाल,शौचालय र खेल मैदान निर्माण	संख्या	१	४						३		४
बजेट				१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	५०००	गाउँपालिका, संघीय तथा प्रदेश	
बासुकी मावि. र आदर्श विद्यालयमा ६ कोठे भवन निर्माण	संख्या	२	४	१	०	०	१	०	२		४
बजेट	रु हजार			३०००		०	३०००		६०००	गाउँपालिका, संघीय तथा प्रदेश	
माध्यमिक विद्यालयहरुमा डिजिटल पुस्तकालय र साइन्स ल्याब को माग	संख्या	८	सबै वडामा	२	२	२	१	१	८		४

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका, संघीय तथा प्रदेश	
मालिका आवि., कालिका आ.वि.र सरस्वती आ.वि. मा ४ कोठे पक्कि भवन निर्माण	लमसम		४	१	०	१	१	१	४		४
बजेट				३०००	०	३०००	३०००	३०००	१२०००	गाउँपालिका, संघीय तथा प्रदेश	
वडा स्तरीय शिक्षा मैत्री शैक्षिक मेला कार्यक्रम	संख्या	८	सबै वडामा	२	१	२	१	२	८		४
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका, संघीय तथा प्रदेश	
मालिका, सरस्वति, नवदुर्गा, बासुकी, नमुना, हिमालय, कालिका, जनकल्याण र आदर्श विद्यालयहरुमा भान्छाघर निर्माण	संख्या	९	४	२	३	२	१	१	९		४
बजेट	रु			१०००	१५००	१०००	५००	५००	४५००	गाउँपालिका,	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
	हजार									संघीय तथा प्रदेश	
नन्दामाता आ.वि भवन निर्माण	संख्या	१	५	०	०	१	०	०	१		४
बजेट	रु हजार				०	१०००	०	०	१०००	गाउँपालिका, संघीय तथा प्रदेश	
बहेडाडा आ.वि र भवानी आ वि मा पर्खाल निर्माण	संख्या	२	५	०	१	०	१	०	२		४
बजेट	रु हजार			०	८००	०	८००		१६००	गाउँपालिका, संघीय तथा प्रदेश	
विद्यालय दिवाखाजा भान्सा घर र शौचालय निर्माण	संख्या	१	५		०	१	०	०	१		४
बजेट	रु हजार			०	०	२०००	०	०	२०००	गाउँपालिका, संघीय तथा प्रदेश	
षोडशा आ.वि.मा ८ कोठे भवन र घेरपर्खाल निर्माण	संख्या	१	६	१	०	०	१	१	१		४
बजेट	रु			३५००	०	०	१०००	०	४५००	गाउँपालिका,	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
	हजार									संघीय तथा प्रदेश	
कालिका आ.वि. घेर पर्खाल निर्माण	संख्या	१	६	०	१	०	०	०	१		४
बजेट	रु हजार			०	१०००	०	०	०	१०००	गाउँपालिका, संघीय तथा प्रदेश	
पुरानाकोट विद्यालय भवन निर्माण	संख्या	१	७	१	०	०	०	०	१		४
बजेट	रु हजार			५०००	०	०	०	०	५०००	गाउँपालिका, संघीय तथा प्रदेश	
गाउँपालिका भित्र रहेका विद्यालयहरुमा माग र आवश्यकताको आधारमा खेलमैदान र शौचालय निर्माण	संख्या		सबै वडामा								४
बजेट	रु हजार			६००	६००	६००	६००	६००	३०००	गाउँपालिका, संघीय तथा प्रदेश	
कालिका मा.विमा छात्राबास निर्माण	संख्या	१	८	१	०	०	०	०	१		४
बजेट	रु			१५००	०	०	०	०	१५००	गाउँपालिका,	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
	हजार									संघीय तथा प्रदेश	
अभिभावक शिक्षक अन्तरक्रिया कार्यक्रम	संख्या	५	गाउँपालिका भरी	१	१	१	१	१	१		४
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका, संघीय तथा प्रदेश	
विषयगत शिक्षकहरु लाई तालिम	जना	३०	सबै वडामा	६	६	६	६	६	३०		४
बजेट	रु हजार			२००	२००	२००	२००	२००	१०००	गाउँपालिका	
शैक्षिक गुणस्तर सुधारका कार्यक्रम	संख्या		गाउँपालिका भरी	१	१	१	१	१	५		४
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका र विद्यालयहरु	

CamScanner

८. अपेक्षित उपलब्धि

सुचकहरु	आधार वर्ष २०८१/८२	२०८६/८७ सम्मको योजना
हालको साक्षरत दरमा वृद्धि	७६.१	८५.५
विद्यालय जाने उमेर समूहका बालबालीकामध्ये ५ देखि १६ वर्ष उमेर समूहकाको बालवालिका मध्ये हाल विद्यालय नगएका	तथ्याङ्क नभेटीएको	उक्त उमेर समुहका विद्यालय नजाने बालबालिकाहरुको संख्या शुन्यमा ल्याईने छ ।
आधारभुत तहका विद्यालयहरु	३४	३४ वटै कायम रहनेछन ।
माध्यमिक तहका विद्यालयहरु	१२	१२ वटै कायम रहनेछन ।
क्याम्पस	१ वटा	१ वटै कायम रहने

५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण

१.बस्तुगत विवरण

यस गाउँपालिकामा स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्दै आएका ८ वटा स्वास्थ्य संस्थाहरुमा जम्मा गरि ..... जना कर्मचारी सेवा प्रबाह गर्दै आइरहेका छन् | एक जना एमबिबीएस चिकित्सक समेत कार्यरत रहेको हुदा स्थानीय बासिन्दाहरुलाई सामान्य रोगहरुको चेकजाँचको लागि टाढा जानु पर्ने समस्याको समाधान भएको छ |यी संस्थामा पर्याप्त र उपयुक्त आवश्यक भौतिक पूर्वाधार, उपकरण तथा सामग्रीको अभाव र आवश्यकताअनुसार दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको पनि कमी रहेको अवस्था छ। कूल जनसङख्या र स्वास्थ्यकर्मीहरुको अनूपातसमेत ज्यादै न्यून छ।यस गाउँपालिकामा अस्पताल भने नरहेकोले जटिल रोगहरुको निदान र बिशेषज्ञ सेवाको लागि भने जिल्ला अस्पताल मंगलसेन, डडेलधुरा वा जिल्ला बाहिर जानु पर्ने अवस्था छ गाउँपालिकामा विशेषगरी श्वासप्रश्वास जन्य रोग, पानी जन्यरोग, रक्तचाप, मृगौला सम्बन्धि रोग, दमको बिरामी र महिलामा पाठेघरको समस्या रहेको पाइन्छ ।

२. सम्भावना र अवसर

सामाजिक विकासलाई गुणस्तरीय जीवनयापनको आधारको रूपमा लिई संघ सरकार, प्रदेश सरकार र विकास साझेदार संस्थासँगको सहकार्य र समन्वयमा स्थानीय सरकारले अर्थपूर्ण प्रयास गर्न सक्ने गर्नुपर्ने रहेको छ । तसर्थ, मेल्लेख गाउँपालिकाको समृद्धिका लागि स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रमा गाउँपालिकामा भएका सम्भावना, अवसर र विद्यमान अवस्थासहित समस्या तथा चुनौती पहिचान गरिएको छ ।

३.समस्या तथा चुनौती

पालिकाभित्रको जनसङ्ख्याको अनूपातमा स्वास्थ्य संस्था कम रहेको छ।अस्पतालको अभावले कतिपय बिरामीहरुलाई थप उपचारको लागि अन्यत्रै पुग्नु पर्ने अवस्था छ । स्वास्थ्यका हिसाबले हानिकारक रहेको

CamScanner

इन्धनका लागि दाउरा बाल्ने परिवार अत्यधिक रहनु यो पालिकामा स्वास्थ्यको बढी समस्याको रूपमा रहेको छ । गाउँपालिका प्रोफाइल अनुसार कूल २८०३ परिवारमध्ये २३४५ परिवार (८३.७ प्रतिशत) परम्परागत अगेनोमा खाना पकाउने हुनु, २३३ परिवार अझै असुरक्षित कुवा र खोलाको पानी पिउनु पर्ने अवस्थामा हुनु, कतिपय विद्यालयमा अझै व्यवस्थित शौचालय नहुनु र यथेष्ट रूपमा सार्वजनिक शौचालयको अभाव पनि स्वास्थ्यसँग जोडिएका चुनौती छन् ।

४. लक्ष्यः "सर्वसुलभ स्वास्थ्य सेवाले सुसज्जित मेल्लेखबासी"

५ उद्देश्यः

- स्वास्थ्य संस्थाहरु र तिनीहरुबाट प्रवाह हुने सेवाको स्तरोन्नति गर्ने ।
- सुरक्षित मातृत्वको सुनिश्चित्तता गर्ने
- पोषण सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने
- असुरक्षित पानीको उपभोग घटाउने
- जनतामा स्वास्थ्य सचेतना वृद्धि गर्ने

६. रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
१. जनस्वास्थ्यसम्बन्धी सेवाहरु जनतामैत्री बनाइने छ ।	• स्वास्थ्य चौकीहरुको भवन मापदण्ड अनुसार स्तरोन्नति । • विभिन्न स्वास्थ्य संस्थाहरुको भौतिक सुधार गरिने छ । • धेरै स्थानमा ल्याब स्थापना र उपयोग । • सामुदायिक स्वास्थ्य एकाइ स्थापना र उपयोग । • गर्भवती, सुत्केरीको लागि निशुल्क एम्बुलेन्स सञ्चालन • स्वयंसेविकाहरुको क्षमता विकासमा जोड दिईनेछ । • आधारभूत खोप र प्रसूति सेवाको प्रभावकारीता ।
२. सुरक्षित मातृत्व तथा प्रसूति सेवामा सुधार गर्ने	• सबै वडा बर्थिङ्ग सेन्टरको स्तर वृद्धि गरिने छ । • सुरक्षित गर्भपतन सेवासम्बन्धी कानूनी व्यवस्थाको बारेमा महिला तथा स्वास्थ्यकर्मी लक्षित सचेतना अभिवृद्धि सञ्चालन । • सुरक्षित गर्भपतन र सुरक्षित प्रसूति सेवामा पहुँच पुर्‍याउने। • सुरक्षित मातृत्वका लागि सहुलिईत प्रदान गर्ने ।
३. पूर्ण खोपको सुनिश्चित्तता गर्ने	• सबै प्रकारका खोप कार्यक्रमहरु अभियानको रूपमा सन्चालन गर्ने
४. बालबालीकाको पोषण स्थितिमा सुधार ल्याउँने	• वृद्धि अनुगमनलाई प्राथमिकता दिई व्यवस्थित गर्ने । • कुपोषणका बच्चाहरुका लागि इत्स स्थापना तथा सञ्चालन । • स्वास्थ्य संस्थाहरुमा पोषण कर्नरको व्यवस्था गरिने छ ।
५. प्रतिकारात्मक, प्रवर्द्धनात्मक तथा उपचारात्मक आधारभूत	• सबै सरकारी स्वास्थ्य संस्थाबाट आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा समान पहुंचको व्यवस्था गर्ने ।

CamScanner

स्वास्थ्य सेवामा सबै नागरिकको पहुंच सुनिश्चित गर्ने	• सबै नागरिकलाई सरकारी आकस्मिक स्वास्थ्य सेवामा समान पहुँचको व्यवस्था गर्ने । • स्वास्थ्य बीमाको कार्यक्रम विस्तार गर्ने । • स्वास्थ्य संस्थामा जनशक्ति, प्रविधि तथा उपकरणको व्यवस्था गरी गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने । • जेष्ठ नागरिक लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।

७.प्रमुख कार्यक्रम

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
मापदण्ड अनुसार ल्याब सहितको स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण	संख्या	१	८	०	१	०			१		३
बजेट	रु हजार			०	८००	०			८००	गाउँपालिका	
महिलाहरुको पाठेघर उपचार सम्बन्धी स्वास्थ्य शिविर संचालन			सबै वडामा								३
बजेट	रु हजार			१००	१००	१००	१००	१००	५००	गाउँपालिका	
आखाँ तथा कान उपचार स्वास्थ्य शिविर संचालन			सबै वडामा								३
बजेट	रु हजार			१५०	१५०	१५०	१५०	१५०	७५०	गाउँपालिका	
पोषण मैत्री पालिका घोषणा कार्यक्रम	संख्या	१	गाउँपालिका भरी	०	१	०			१		३
बजेट	रु हजार			०	८००	०			८००	गाउँपालिका	
स्वास्थ्य तथा सरसफाई	संख्या	५	सबै वडामा	१	१	१	१	१	५		३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
सम्बन्धि जनचेतनामुलक कार्यक्रम											
बजेट	रु हजार			३००	३००	३००	३००	३००	१५००	गाउँपालिका	
वर्थिंग सेन्टरका स्वास्थ्य सामग्री खरिद कार्यक्रम	संख्या		सबै वडामा	१	१	१	१	१	५		३
बजेट	रु हजार			८००	८००	८००	८००	८००	४०००	गाउँपालिका	
प्रसुती गृह निर्माण गर्ने		१	७	०	०	१	०	०			३
बजेट	रु हजार					१८००			१८००	गाउँपालिका	
विद्यालय नर्स कार्यक्रम संचालन	संख्या	५	सबै वडामा	१	१	१	१	१	५		३
बजेट	रु हजार			१००	१००	१००	१००	१००	५००	गाउँपालका	
झडीगाउँ गाउँघर किल्निकमा खानेपानी तथा शौचालय निर्माण	संख्या	१	६	०	१	०	०	०	१		३
बजेट	रु हजार			०	१०००	०	०	०	१०००	गाउँपालिका	
स्वास्थ्य	संख्या	सबै	सबै								३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
स्वयंसेविकाहरुलाई प्रोत्साहन कार्यक्रम		लाई	वडामा								
बजेट	रु हजार			१००	१००	१००	१००	१००	५००	गाउँपालिका	
राकागाउँ, मेलचौका गाउँघर किल्निक स्थापना	लमसम	२	५	१	०	१	०	०	२		३
बजेट	रु हजार			४५०	०	४५०	०	०	९००	गाउँपालिका	
गाडेसिमल गाउँघर क्लिनिक भवन, फर्निचर, घेरपर्खाल र प्रयोगशाला निर्माण	संख्या		४								३
बजेट	रु हजार			०	७००	०	७००	०	१४००	गाउँपालिका	
कुयाडा र गाडेसिमलमा बर्थिंग सेन्टर भवन तथा घेरपर्खाल निर्माण	संख्या	२	४	०	०	१	०	१			३
बजेट	रु हजार			०	०	६००	०	६००	१२००	गाउँपालिका	
लल्ला बगुडा गिरि, मल्सेपानी बिष्ट	संख्या	३	३	१	०	०	१	१	३		३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
वडा र चदसालमा गाउँघर किल्निक भवन निर्माण											
बजेट	रु हजार			५००	०	०	५००	५००	१५००	गाउँपालिका	
ठाटी स्वास्थ्य चौकीमा घेरपर्खाल निर्माण र एक्सरे मेसिन तथा अन्य उपकरणहरु खरिद योजना			३								३
बजेट	रु हजार			०	१०००	०	१०००	५००	२५००	गाउँपालिका	
दर्वा बर्थिंग सेन्टर भवन निर्माण र एक्सरे मेसिन तथा अन्य उपकरणहरु खरिद योजना			३								३
बजेट	रु हजार			७००	०	७००	०	०	१४००		
आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्रमा भवन निर्माण	संख्या	१	२	०	१	०	०	०	१	गाउँपालिका	३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बजेट	रु हजार										
सानिखेत गाउँघर किल्निक निर्माण	संख्या	१	२	०	०	१	०	०	१	गाउँपालिका	
बजेट	रु हजार			०	०	५००	०	०	५००		
ऋषिदह स्वास्थ्य चौकीमा पक्कि घेरबार,फर्निचर र ल्याब निर्माण तथा स्वासथ्य सामाग्रि खरिद कार्यक्रम	संख्या	५	१	१	१	१	१	१	५	गाउँपालिका	३
बजेट	रु हजार			४००	६००	५००	५००	५००	२५००		
टिभी मुक्त गाउँपालिका कार्यक्रम योजना	संख्या		गाउँपालिका भरी							गाउँपालिका	३
बजेट	रु हजार			३००	३००	३००	३००	३००	१५००		

CamScanner

८. अपेक्षित नतिजा

सुचक	आधार वर्ष २०८१/८२	२०८६/८७ सम्मको योजना
अस्पताल निर्माण र सञ्चालन	१५ सैयाको अस्पताल निर्माणाधिन	१५ सैयाको अस्पताल संचालनमा आएको हुनेछ ।
स्वास्थ्य चौकीको संख्या	४	६
आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र	३	२
प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	२	२
अस्पताल	१	१

५.३ खानेपानी तथा सरसफाई

१.बस्तुगत विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका कूल ४७२२ घरपरिवारमध्ये सबैभन्दा उच्च ३३४३ अर्थात् ७०.८ प्रतिशत घरपरिवारले घरपरिसर बाहिर पाइप/धाराको पानी उपयोग गर्दछन् भने १६.७ प्रतिशतले घरपरिसर भित्र धारा/पाइपको, ११.२ प्रतिशतले मूल धाराको, ०.८ प्रतिशतले खुला इनार/कुवाको, ०.५ प्रतिशतले ढाकिएको इनार/कुवाको, ०.०४ प्रतिशत खोला/झरनाको र ०.१ प्रतिशतले अन्य स्रोतको पानी उपयोग गर्ने गरेको पाइन्छ ।

यस मेल्लेख गाउँपालिकाका सबै वडाहरु विगतमा गा.वि.स. हुँदा खुल्ला दिशामुक्त घोषणा भैसकेको भएता पनि ति शौचालयहरुको मर्मत सम्भार नहुँदा केहि शौचालयहरु बिग्रेभत्केको अवस्थामा रहेका छन्। एकपटक गाउँपालिकाका सबै घरधुरीहरुमा शौचालय निर्माण भैसकेको भएता पनि हाल घरधुरी सर्वेक्षण गर्दा गाउँपालिकाको कूल घरधुरी मध्ये ७९ (३४) घरमा शौचालय नभएको अवस्था छ।बिगतमा खाल्डेचर्पीको संख्या अत्यधिक भएतापनि हाल पक्कि शौचालयको संख्या भने बढ्दै गईरहेको छ।सर्वेक्षण अनुसार हाल कूल घरधुरी मध्ये (८३%) घरधुरीहरुमा पक्कि चर्पी रहेको छ भने (१४%) घरघुरीहरुमा खाल्डे चर्पी रहेको छ।

२. सम्भावना र अवसर

बढ्दो स्वास्थ्यसम्बन्धी चेतना, उपलब्ध बजेट तथा स्थानीय खोलानाला तथा अन्य प्राकृतिक स्रोतमा आधारित पानीका मुहानको उपलब्धता तथा ग्राभिटी फ्लोको सम्भावना नरहेका स्थानमा लिफ्ट गर्न समेत नदीको उपलब्धताले गर्दा एक घर एक धाराको अवधारणालाई साकार गराउन सकिने सम्भावना छ।साथै, फोहर व्यवस्थापनलाई पनि नसड्ने प्लास्टिकजन्य फोहोरलाई सङ्कलन गर्न बाटोको सुविधा भएका कारण फोहोर एकत्रित गर्न सकिने र सड्ने प्रकारका फोहरलाई कम्पोस्ट बिन राखी जैविक मल तयार गर्न सकिने प्रशस्त सम्भावना रहेको छ।व्यक्तिगत सरसफाइको सचेतनाका लागि महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाहरुको परिचालनबाट सम्भावना रहेको अवस्था छ।

CamScanner

३.समस्या तथा चुनौती

अधिकांश घरहरुमा पानीको पहुँच भएर पनि पानीको शुद्धताको सोच नहुनु, अझै पनि २३३ परिवार कुवा तथा खोलाको पानीमा भर पर्नु पर्ने अवस्था रहनु चुनौतीपूर्ण छ।८३% परिवारले मात्र शौचालय प्रयोग गर्ने गरेको अवस्थामा खानेपानी तथा सरसफाइमा सबैको पहुँच पुर्‍याउने लक्ष्य यस क्षेत्रका थप चुनौती हुन्।

४. लक्ष्यः मेल्लेख गाउँपालिका बासी सबैका लागि सहज र सुरक्षित खानेपानी व्यवस्था गर्ने ।

५ उद्देश्यः

- सुरक्षित खानेपानीका लागि भैरहेका खानेपानी शुद्धीकरण अभियान सञ्चालन गर्ने
- सुरक्षित खानेपानीमा जनताको सहज पहुँच वृद्धि गर्न नयाँ योजनाहरुको निर्माण र भैरहेकाको सुधार गर्न
- सरसफाइका माध्यमबाट वातावरण सुरक्षित बनाउने र जनताको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने ।

६. रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
१. खानेपानी योजनाहरु निर्माण, मर्मत तथा शुद्धीकरण गरी जनतालाई निरन्तर सुरक्षित खानेपानी उपलब्ध गराइने छ ।	• अझै पनि पाइपबाट खानेपानी उपलब्ध नभएको परिवारलाई प्राथमिकता दिई विभिन्न नयाँ खानेपानी योजना निमार्ण तथा पूराना योजन हिरुको निर्माण तथा मर्मत गरिने छ । • खानेपानीको आपूर्तिलाई सहज बनाउन, स्रोत नभएका ठाउँमा लिफ्ट गरेर पानी उपलब्ध गराउने । • लागत सहभागितामा एक घर एक धारा कार्यक्रम अगाडि बढाउने ।
२. सरसफाइ कार्यक्रमबाट जनताको स्वास्थ्य स्थितिमा सुधार ल्याइने छ ।	• बजार क्षेत्रमा ढल र डम्पिङ्ग साइट थप व्यवस्थित गरिने । • घरायसी फोहर व्यवस्थापन मा जोड दिइने । • पूर्ण सफाइ अभियान चलाइने

७.प्रमुख कार्यक्रम

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
वडा भित्र रहेका सबै खानेपानी योजनाहरुको सम्भाव्यता अध्ययन तथा खा.पा.योजना निर्माण	संख्या	सबै टोलहरुमा	१	१	१	१	१	१	५		६
बजेट	रु हजार			२०००	२०००	२०००	२०००	२०००	१००००	गाउँपालिका संघ र प्रदेश सरकार	
एक घर एक धारा निर्माण कार्यक्रम	संख्या	सबै घरमा	गाउँपालिका भरी								६
बजेट	रु हजार			२५००	२५००	३०००	३०००	३०००	१४०००	गाउँपालिका संघ र प्रदेश सरकार	
वडा भित्र रहेका सबै खानेपानी योजनाहरुको सम्भाव्यता अध्ययन तथा खा.पा.योजना निर्माण	संख्या	सबै टोलहरुमा	२	१	१	१	१	१	५		६
बजेट	रु बजेट			२०००	२०००	२०००	२०००	२०००	१००००	गाउँपालिका संघ र प्रदेश सरकार	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
वडा भित्र रहेका सबै खानेपानी योजनाहरुको सम्भाव्यता अध्ययन तथा खा.पा.योजना निर्माण	संख्या	१	३	१	१	१	१	१	५		६
बजेट	रु हजार			२०००	२०००	२०००	२०००	२०००	१००००	गाउँपालिका संघ र प्रदेश सरकार	
वडा भित्र रहेका सबै खानेपानी योजनाहरुको सम्भाव्यता अध्ययन तथा खा.पा.योजना निर्माण	संख्या	१	४	१	१	१	१	१	५		६
बजेट	रु हजार			२०००	२०००	२०००	२०००	२०००	१००००	गाउँपालिका संघ र प्रदेश सरकार	
वडा भित्र रहेका सबै खानेपानी योजनाहरुको सम्भाव्यता अध्ययन तथा	संख्या	५	५	१	१	१	१	१	५		६

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
खा.पा.योजना निर्माण											
बजेट	रु हजार			२०००	२०००	२०००	२०००	२०००	१००००	गाउँपालिका संघ र प्रदेश सरकार	
वडा भित्र रहेका सबै खानेपानी योजनाहरुको सम्भाव्यता अध्ययन तथा खा.पा.योजना निर्माण	संख्या	५	६	१	१	१	१	१	५		६
बजेट	रु हजार			२०००	२०००	२०००	२०००	२०००	१००००	गाउँपालिका संघ र प्रदेश सरकार	
वडा भित्र रहेका सबै खानेपानी योजनाहरुको सम्भाव्यता अध्ययन तथा खा.पा.योजना निर्माण	संख्या	५	७	१	१	१	१	१	५		६
बजेट	रु हजार			२०००	२०००	२०००	२०००	२०००	१००००	गाउँपालिका	
वडा भित्र रहेका	संख्या	५	८	१	१	१	१	१	५		६

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
सबै खानेपानी योजनाहरुको सम्भाव्यता अध्ययन तथा खा.पा.योजना निर्माण											
बजेट	रु हजार			२०००	२०००	२०००	२०००	२०००	१००००	गाउँपालिका संघ र प्रदेश सरकार	
गाउँपालिका भित्र रहेका परम्परागत खानेपानीका मुहान हरु संरक्षण कार्यक्रम	संख्या	५	गाउँपालिका भरी	१	१	१	१	१	५		६
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका संघ र प्रदेश सरकार	
सार्वजनिक स्थलमा खानेपानी धारा र सार्वजनिक शौचालय निर्माण	संख्या	८	गाउँपालिका भरी	२	२	२	२	०	८		६
बजेट	रु हजार			८००	८००	८००	८००	८००	४०००	गाउँपालिका संघ र प्रदेश सरकार	
पूर्ण सरसफाई	संख्या	८	सबै वडा						८		६

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
युक्त वडा घोषणा											
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका संघ र प्रदेश सरकार	

CamScanner

८. अपेक्षित उपलब्धि

पाइप/धाराको पानीमा पहुँचको	८७.५ प्रतिशत	१०० प्रतिशत
कुवाको पानीमा भर पर्ने परिवार संख्या	१.३ प्रतिशत	००
मूल तथा खोलाको पानीमा भर पर्ने परिवार संख्या	०.१४ प्रतिशत	००
सार्वजनिक शौचालय संख्या	२ प्रतिशत	८ प्रतिशत
फोहोरमैला फ्याँक्ने स्थानको संख्या	००	२
फ्लस् भएको सेफ्टी ट्याङ्की सहितको शौचालय प्रयोग गर्ने परिवार प्रतिशत	८५ प्रतिशत	१०० प्रतिशत पुगाईनेछ
साधारण शौचालय भएका परिवार प्रतिशत	१२ प्रतिशत	०० प्रतिशत
शौचालयनै नभएका परिवार	३ प्रतिशत	००

५.४ युवा तथा खेलकुद

१.बस्तुगत विवरण

खेलकुद क्षेत्रमा युवाहरुलाई समेटी स्वस्थ, प्रतिस्पर्धी जनसक्ति उत्पादन गरि पालिकाको चौतर्फी विकासका साथै, राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय स्तरमा समेत खेलाडीलाई प्रतिस्पर्धामा उतारी पालिकाको र देशको नाम संसारभरि परिचित गराउन र खेलकुद तथा पर्यटन विकासमा समेत योगदान दिलाउन स्थानीय स्तरदेखि नै युवालाई खेलकुद क्षेत्रमा आकर्षित गर्न प्रशिक्षण, पूर्वाधार र कार्याक्रमहरुको आयोजना गर्न जरुरी छ । यस गाउँपालिकामा खेल मैदान तथा पिकनिक क्षेत्र तर्फः ऋषि दह ताल तथा पर्यटकीय क्षेत्र, र गाउँपालिकाका विभिन्न ठाउँमा रहेका खेल मैदानका रुपमा रहेका छन ।

२. सम्भावना र अवसर

खेलकुदका लागि युवाहरुको तन्दुरुस्तीको विकासका लागि अवश्यक पर्ने कुरा हो।यसले क्षमताको उपोग गरी प्रतिस्पर्धामा जान सक्ने वातावरण पनि बनाउने भएको हुँदा यसको योजना सामाजिक विकासकै कमको रूपमा बनाउनु जरुरी रहन्छ।युवाहरुको खेलकुद प्रति बढ्दो उत्साहलाई प्रशस्त मात्रामा सम्बोधन गर्न सकिने अवस्था छ।यस पालिकाभित्रका खेल मैदानका अतिरिक्त अन्य क्षेत्रमा पनि खाली स्थानहरुको उपलब्धता भएको हुँदा आवश्यक पूर्वाधार सहितका खेलमैदान निर्माण गर्ने सम्भावना प्रचुर मात्रामा छ।यस

CamScanner

पालिकाका सबै वडामा कभर्ड हल र भलिवल मैदान बनाउने तथा पालिकाभरिमा एक बृहत्तर खेलमैदान बनाइ खेलकुद क्षेत्रको विकास गर्ने सम्भावना रहेको अवस्था छ।

३.समस्या तथा चुनौती

समग्रमा भन्नुपर्दा बालबालीका एवम् युवा जनशक्तिको स्वास्थ्य शारीरिक विकासको लागि नभई नहुने खेलकुदको क्षेत्रमा अत्यन्त न्यून लगानी हुने गरेको देखिन्छ।विगतमा निर्मित खेलकुद सम्बन्धी पूर्वाधारहरूको मर्मत गर्न पनि निकै ठूलो लगानी गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिएको छ।यस क्रमलाई केन्द्रीय र स्थानीय सरकारले सहकार्य र साझेदारीको रूपमा विकसित गर्दै लैजानुपर्ने देखिन्छ।

४. लक्ष्यः शारीरिक तन्दुरुस्ति सहितको युवा शक्तिको विकास र खेलक्षेत्रको पहिचान बोकेको मेल्लेखको विकास गर्ने ।

५. उद्देश्यः

- युवा युवतीलाई खेलकुदका पूर्वाधारमा पहुँच वृद्धि गर्दै खेलकुद समाग्रीमा उपलब्ध गराउने
- खेलकुदका माध्यमबाट युवा युवतीको शारीरिक विकासको सुनिश्चित्तता गर्ने ।
- यसका लागि खेल मैदानहरुका नयाँ निर्माण तथा पूरानाको स्तरोन्नति गर्ने ।

६. रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
युवा वर्गको शारीरिक क्षमताको विकास गरिने छ।	• खेल मैदान नभएका वडाहरुमा पायक पर्ने गरी खोल मैदानहरु निर्माण गरिने छ । • अवश्यक देखिएका वडामा भलिवल मैदान र कभर्डहलको व्यवस्था गर्ने । • वार्षिक रूपमा खेलकुद प्रतियोगिता आयोजना गरी ठूलो संख्यामा युवाहरुलाई सहभागी गराइने छ ।
खेलकुदको माध्यमबाट आपसी सद्भाव भाइचारा बढाइने छ ।	• प्रत्येक वर्ष मनाइने राष्ट्रिय दिवस (संविधान दिवस, प्रजातन्त्र दिवस, गणतन्त्र दिवस) को दिन, अन्तरपालिका स्तरीय, पालिका स्तरीय तथा वडा स्तरीय कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

७.प्रमुख कार्यक्रम

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
भलिबल तथा थरेह गडा क्रिकेट खेलमैदान निर्माण	संख्या	१	१	१	०	०	०	०	१		५
बजेट	रु हजार			१२००	०	०	०	०	१२००	गाउँपालिका	
गुयालिमा ब्रोदर युवाक्लब खेलमैदान निर्माण	संख्या	१	१	०	१	०	०	०	१		५
बजेट	रु हजार			०	८००	०	०	०	८००	गाउँपालिका	
जडिबुटी प्रशोधन मार्फत युवाहरुलाई स्वरोजगार	संख्या	१	२	०	०	१	०	०	१		५
बजेट	रु हजार			०	०	८००	०	०	८००	गाउँपालका	
बगड़ीमा	संख्या	१	२	१	०	०	०	०	१		५

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
क्रिकेट खेल मैदान निर्माण											
बजेट	रु हजार			१५००	०	०	०	०	१५००	गाउँपालिका	
इन्डोर हल निर्माण	संख्या	१	२	०	१	०	०	०	१		५
बजेट	रु हजार			०	२०००	०	०	०	२०००	गाउँपालिका	
रावलवडा डाडामा प्याफिट र घेर पर्खाल सहितको खेलमैदान निर्माण	संख्या	१	३	०	०	१	०	०	१		५
बजेट	रु हजार			०	०	८००	०	०	८००	गाउँपालिका	
खेलकुद सामग्री खरिद योजना	संख्या	१	३	१	०	०	०	०	१		५
बजेट	रु			८००	०	०	०	०	८००	गाउँपालका	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
	हजार										
गाउँपालिका भित्रका विभिन्न ठाउँ तथा टोलहरुमा खेलकुद मैदान निर्माण	संख्या	८	गाउँपालिका भरी	२	२	२	१	१	८		५
बजेट	रु हजार			६००	६००	६००	३००	३००	२४००	गाउँपालिका	
प्रतिभा खोज तथा अनुसन्धान कार्यक्रम	संख्या	१	४	१	०	०	०	०	१		५
बजेट	रु हजार			५००	०	०	०	०	५००	गाउँपालिका	
युवा स्वरोजगार कार्यक्रम सञ्चालन	संख्या	आवश्यकता अनुसार	सबै वडा								५
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका	
गाउँपालिका स्तरीय	संख्या	१	गाउँपालिका केन्द्रमा	१	०	०	०	०	१		५

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
आधुनिक खेल मैदान निर्माण											
बजेट	रु हजार			३५००	०	०	०	०	३५००	गाउँपालिका	
वडाका आवश्यक ठाउहरुमा खेलमैदान निर्माण	संख्या	२	८	०	१	०	१	०	२		५
बजेट	रु हजार			०	८००	०	८००	०	१६००	गाउँपालिका	

CamScanner

८. अपेक्षित उपलब्धि

सूचकहरु	आधार वर्ष २०८१/८२	२०८६/८७ सम्मको योजना
खेल मैदानको संख्या बढाउने	१	३
खेलकुद क्लबहरुको संख्या	५	८
वार्षिक रूपमा हुने गरेका खेलकुद प्रतियोगिताको संख्या बढाउने	२	३

५.५ कला संस्कृति

१.बस्तुगत विवरण

ऐतिहासिक महत्वका साथै, साँस्कृतिक विशेषता बोकेको यस गाउँपालिका खस आर्य सभ्यता तथा हिन्दु एवं बौद्ध साँस्कृक्तिको अनुपम संयोजन रहेको छ। यस गाउँपालिकामा क्षेत्री, ब्राह्मण, ठकुरी, दलित, जातिको समेत मिश्रित बसोवास रहेको छ । यस गाउँपालिकामा मुख्य कामकाजको भाषा नेपाली रहेको छ भने समुदायबीच आपसी बोलिचालीको भाषा अछामेली, डोटेली भाषा पनि उत्तिकै प्रचलनमा छ।धार्मिक रुपमा हिन्दू धर्मालम्बीको उच्च बाहुल्यता रहेको यो गाउँपालिकामा मनाइले चाडपर्वमा कृष्णजन्माष्टमी, तीज, जनैपूर्णिमा, दशैं, तिहार, माघे संक्रान्ति, चैते दशैं आदि रहेका छन् ।धार्मिक तथा भाषिक रुपमा विविधतामा एकता रहेको यो गाउँपालिकामा चाडपर्वका समयमा गरिने विभिन्न क्रियाकलापहरुले यहाँको सामाजिक र साँस्कृतिक उत्कृष्टता झल्काउने गर्दछन्।भेषभूषाका रुपमा पुरुषहरुले मुख्य रुपमा कमिज पाइन्ट, टोपी, कोट, कमिज तथा पाइन्ट, खादा र महिलाले गुन्यु चोली र पटुकी लगाउने गर्दछन् ।यद्यपि, पछिल्लो चरणमा महिलाहरुले कुर्था सुरुवाललाई प्राथमिकता दिएको पाइन्छ।खस आर्य समुदायको बाहुल्य रहेको यस क्षेत्रको पराम्परागत भेषभुषा, रिती रिवाज र लोक सास्कृति पर्यटन प्रबर्धनका लागी उपयोगी छन।सडक संजाल, विधुत, सुचना र संचारको अलावा पर्यटन पुर्वाधारको बिकाश भएमा धार्मिक, कृषि, बनमा आधारित ग्रामिण पर्यटन विकास मार्फत समग्र गाउँपालिकाको विकासमा टेवा पुग्ने देखिन्छ।

२. सम्भावना र अवसर

नेपालको संविधानले सभ्य संस्कृतिको विकास र सांस्कृतिक विविधता कायम राख्दै सम्पदाको संरक्षणलाई राज्यको निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिमा समावेश गरेको छ।सभ्य संस्कृतिको विकास गरी सामाजिक सुसम्बन्धमा आधारित समाजको निर्माण गर्नु आजको मुख्य आवश्यकता रहेको छ।सांस्कृतिक विविधता कायम राख्दै ऐतिहासिक, पूरातात्विक तथा सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण, संबर्द्धन र विकास गर्ने स्थानीय सरकारको रुपमा रहेका गाउँपालिकाको महत्वपूर्ण जिम्मेवार रहेको देखिन्छ।तसर्थ, यस मेल्लेख गाउँपालिकाले सम्पदा तथा सांस्कृतिक क्षेत्रमा गाउँपालिका क्षेत्रमा भएका सम्भावना, अवसर र विद्यमान अवस्था सहित तिनीहरुको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्न सकिने सम्भावना प्रचुर मात्रामा छ।

३.समस्या तथा चुनौती

CamScanner

पालिकाभरि यत्रतत्र छरिएर रहेका सम्पदा, कला तथा स्थानीय रीतिरिवाजहरु कमशः लोप हुँदै जानु, युवा पुस्ता आधुनिकताका नाममा विदेशी संस्कार तथा रिवाज प्रति आकर्षित हुँदै जानु कला तथा संस्कृति क्षेत्रका विशेष चुनौती हुन्।त्यसै गरी १० वर्षे जनयुद्धका ऐतिहासिक घटनाकम र घटनास्थलहरुको संरक्षण र विकासको अभाव हुनु पनि अर्को चुनौतकिो पाटो रहेको अवस्था छ|

४. लक्ष्यः पालिका क्षेत्रमा रहेका र संरक्षण र सुधारको पर्खाइमा रहेका स्थानीय संस्कृति, पर्यटकीय क्षेत्र र सम्पदाहरुको संरक्षण गर्ने ।

५. उद्देश्यः

- स्थानीय सस्कृतिक तथा पूरातात्विक सम्पदाहरुको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्नु ।
- ऐतिहासिक घटनाक्रमका स्थान विशेषको संरक्षण र जगेर्ना गर्नु ।
- पर्यटकीय लाभको रूपमा उपयोग गर्नु
- पहिचान बचाएर राख्नु ।

६. रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
स्थानीय ऐतिहासिक तथा धार्मिक र संस्कृति सम्पदाहरुको संरक्षण र प्रवर्द्धन गरिने छ ।	• विभिन्न मठ मन्दिर तथा ऐतिहासिक तथा साँकृतिक सम्पदाहरुको अवस्था पहिचान गरिने छ । • पर्यटकीय स्थालको संरक्षण र विकास गरिने छ । • त्यस्ता सम्पदाहरुको आवश्यक मात्रामा निर्माण, जिर्णोद्धार र स्तरोन्नति गरिने छ। • परम्परागत बाजागाजा र संस्कृतिहरुको संरक्षण गरिने छ ।

७.प्रमुख कार्यक्रम

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
सांस्कृतिक पोशाक तथा बाद्यवादनका सामग्रीहरुको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम	संख्या		सबै वडामा								
बजेट	रु हजार			३००	०	४००	०	३००	१०००	गाउँपालका	११
मेल्लेख गाउँपालिकाको परम्मपरागत नाचँ,संस्कृति संरक्षण तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम	लमसम		सबै वडा								
बजेट	रु हजार			१५०	१५०	१५०	१५०	१५०	७५०	गाउँपालिका	११
भुवा, विशु, अनन्ते(भारी खेल), दशैं, मागी पर्व संरक्षण			गाउँपालिका भरी								
बजेट	रु हजार			५००	०	५००	०	५००	१५००	गाउँपालिका	११

CamScanner

८. अपेक्षित उपलब्धि

सूचकहरु	आधार वर्ष २०८१/८२	२०८६/८७ सम्मको योजना
धार्मिक तथा पर्यटक स्थलको संख्या	८	१६

५.६ लक्षित समुह विकास

१.बस्तुगत विवरण

यस गाउँपाकिामा लक्षित समूहका रूपमा आर्थिक रूपमा सीमान्तकृत, जातिगत रूपमा बहिष्कृत तथा भाषिक, जातिगत तथा धार्मिक रूपमा अल्पसंख्यक र उमेर, लिङ्ग तथा शारीरिक क्षमताका आधारमा फरक अवस्थाका मानिसको संरक्षण तथा विकासमा अलग उपाय आवश्यक पर्ने हुँदा त्यस्ता व्यक्ति वा समुदायको हितमा यो पालिकाले फरक ढङ्गका योजनाहरु तयार गर्ने जमर्को गरेको छ। लक्षित समुदायको विकास गर्ने सिलसिलामा यस पालिकाले ध्यान दिनु पर्ने लक्षित समुदायमा गा.पा. बाट प्राप्त जानकारी अनुसार अपाङ्गता भै परिचयपत्र पाउने १४८ जना, तेस्रो लिंगी ३ जना, जेष्ठ नागरिक १३७६,एकल महिला तथा पुरुष र विधुवा तथा बिदुर ५४१,अल्प संख्यक, विपन्न परिवार र सुकुम्वासी परिवार १८ र दलित २३७ परि वार र परिवारका सदस्यहरुलाई लक्षित गर्नु पर्ने हुन आउछ ।

२. सम्भावना र अवसर

सामाजिक न्याय तथा सामाजिक सुरक्षामा सबैको पहुँच कायम गर्दै स्वस्थ तथा सभ्य संस्कृतिको विकास गरी सामाजिक सुसम्बन्धमा आधारित समाजको निर्माण गर्नु आजको मुख्य आवश्यकता रहेको छ।सामाजिक विकासलाई गुणस्तरीय जीवनयापनको आधारका रूपमा लिई संघ सरकार, प्रदेश सरकार र विकास साझेदार संस्थासँगको सहकार्य र समन्वयमा स्थानीय सरकारले अर्थपूर्ण प्रयास गर्नु पर्ने आवश्यकता रहेको छ।तसर्थ, मेल्लेख गाउँपालिकाको समृद्धिका लागि शैक्षिक विकास, स्वास्थ्य तथा पोषण, खानेपानी तथा सरसफाइसँगै लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण जस्ता क्षेत्रमा गाउँपालिकामा भएका सम्भावना, अवसर र विद्यमान अवस्था सहित समस्या तथा चुनौती पहिचान गरिएको छ।बढ्दो विकासप्रतिको चासो र स्थानीय सरकारचाहिँ जनताको घरदैलोको सरकार भएको तथा स्थानीय सरकार साधन र स्रोतले सम्पन्न भएको हुँदा लक्षित समूह विकासका लागि स्रोतको अभाव नभै प्रभावकारी कार्यक्रमको अभाव मात्र भएको हुँदा लक्षित समुदायको विकास गर्ने अवसर प्रशस्त रहेको छ।

३.समस्या तथा चुनौती

छरिएर रहेका, पछाडि परेका वा पारिएका लक्षित समुदाय तथा जेष्ठ नागरिक र फरक क्षमता भएकाहरुलाई उनीहरुको बसाइका कारण फरक फरक आवश्यकता तथा स्वतःस्फुर्त रूपमा अगाडि बढ्ने तत्परताका

CamScanner

अभावको कारण विकासको मूल प्रवाहमा समेट्न कठिन पर्ने र यस्तालाई सम्बोधन गर्न सामान्य कार्यहरुबाट सम्भव नहुने हुँदा विशेष प्रकारका योजनाहरु तयार गर्नु जरुरी पर्न गएको छ ।

४. लक्ष्यः लक्षित समूहको सम्मानजनक व्यवस्थापन तथा सामाजिक सुरक्षा प्रदान गर्दै समतामूलक सामाजिक सदभावलाई योगदान पुर्‍याउने

५. उद्देश्यः

- महिला, बालबालीका तथा किशोर किशोरीहरु र शहिद परिवारको विकास तथा सामाजिक सुरक्षाको सुनिश्चित्तता गरी भेदभाव मुक्त बनाउने
- सामाजिक रूपमा असुरक्षित महसुस भएका नागरिकलाई सुरक्षाको प्रत्याभूति गर्ने।
- समाजमा पछाडि परेका वर्ग समुदायका महिलालाई क्षमता विकासका कार्यक्रममार्फत मूल प्रवाहीकरण गर्ने र विकासको प्रतिफलमा पहुँच भएको प्रत्याभूति दिलाउने।

६. रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
१. लैङ्गिक तथा जातीय विभेद न्यूनीकरणका उपायहरु अवलम्बन गरिने छ।	• लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने • किशोर किशोरीहरुमा अन्तरनिहित प्रतिभा पहिचानका लागि वडा स्तरीय प्रतियोगिता सञ्चालन गर्ने ।
२. पिछडिएका वर्गका किशोर किशोरीको आर्थिक उद्यान गरिने छ ।	• जोखिममा परेका र अवसर नपाएका युवा युवतीको पहिचान गर्ने। • उनीहरुलाई उद्यमशीलताको तालिम दिने । • उनीहरुले रोजेको विषयमा आयमूलक तालिम दिइने । • आयआर्जनका लागि प्राविधिको सहयोग गरिने ।
३. परम्परागत पेशाहरुको संरक्षण गरिने छ ।	• परम्परागत पेशा अगालेका शिल्पिहरुको पहिचान गर्ने । • आवश्यकताका आधारमा थप सीप तथा कार्य थलोको विकास गर्ने ।
४. विपन्न वर्गका किशोर किशोरीहरुलाई शिक्षा तथा सीप प्रदान ।	• विद्यालय छाडेका विपन्न वर्गका किशोरीहरुलाई उच्च शिक्षाको लागि सहयोग गर्ने • कक्षा १२ पछि विद्यालय छाड्ने विपन्न वर्गका किशोरीहरुलाई कम्प्युटर तालिम दिने
५. जेष्ठ नागरिकको सम्मान तथा सुरक्षालाई विशेष जोड दिइने छ ।	• वृद्धाहरुको भेला तथा भलाकुशारी स्थलको व्यवस्था गरिने । • वार्षिक रूपमा सम्मान गर्ने । • वार्षिक रूपमा पर्यटकीय तथा धार्मिक स्थलहरुको भ्रमणको व्यवस्था मिलाउने ।
६. अपाङ्गता भएकाहरुको विकास	• अपाङ्गता भएकाहरुको सूची तयार गर्ने ।

CamScanner

गर्न क्षमता पहिचान गरी सम्मानित जीवन बाँच्न सक्नेगरी शिक्षित र रोजगार बनाउन जोड दिइने छ ।	• उनीहरुको फरक क्षमताको पहिचान गर्ने • शिक्षामा अनुदान दिने । • फरक क्षमता अनुसार स्वःरोजगारीका लागि अनुदानको व्यवस्था गर्ने ।
७. अनाथ तथा जोखिममा परेका बालवाकिलाई विद्यालय स्तरको शिक्षा आर्जनमा सहयोग	• अवस्था अद्यावधिक गर्ने । • भर्ना शुल्क र पोषाक व्यवस्था गरी शिक्षा निःशुल्क गर्ने ।
८. अप्ठ्यारोमा परेका शहिद परिवारको बिकासमा जोड दिईने छ ।	• अप्ठ्यारोमा परेका शहिद परिवारको सूची तयार पारिने छ । • उनिहरुको आवश्यकताका आधारमा शिक्षा, स्वास्थ्य र रोजगारीका लागि सहजिकरण गरिनेछ ।

७.प्रमुख कार्यक्रम

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बालविवाह रोकथाम सम्बन्धी जनचेतनामुलक कार्यक्रम	संख्या		सबै वडा								५
बजेट	रु			१००	१००	१००	१००	१००	५००	गाउँपालिका	
अपाङ्ग र टुहुरा बालबालिकाको लागि उचित आवासीय विद्यालय	संख्या	१	कार्यपालिका निर्णय अनुसार	०	१	१	०	०	१	गाउँपालिका	५
बजेट	रु हजार			०	७००	८००	०	०	१५००	गाउँपालिका	
लैङ्गिक हिंसासम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम	संख्या		सबै वडा								५
बजेट	रु हजार			१००	१००	१००	१००	१००	५००	गाउँपालिका	
एकल महिलाहरूलाई सीपमूलक कार्यक्रम	संख्या		सबै वडा								५
बजेट	रु हजार			३००	३००	३००	३००	३००	१५००	गाउँपालिका	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम	संख्या		सबै वडा								५
बजेट	रु हजार			१५०	१५०	१५०	१५०	१५०	७५०	गाउँपालिका	
प्रत्येक वडामा आमा समूहको भवन निर्माण	संख्या	८	सबै वडा	२	१	२	१	२	८		५
बजेट	रु हजार			१०००	५००	१०००	५००	१०००	४०००	गाउँपालिका	
एकल महिला, अपाङ्ग व्यक्तीत्वहरुलाई सिपमुलक कार्यक्रम			सबै वडामा								५
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका	
लक्षित वर्गहरुलाई आयआर्जन सम्बन्धि तालिम			६								५
बजेट	रु हजार			४००	०	६००	०	०	१०००	गाउँपालिका	५
महिला हिंसा			सबै वडा								

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
न्यूनीकरण कार्यक्रम											
बजेट	रु हजार			३००	३००	३००	३००	३००	१५००	गाउँपालिका	५
एकल पुरुष तथा विदुर भत्ता कार्यक्रम			गाउँपालिका भरी								
बजेट	रु हजार			७००	७००	७००	७००	७००	३५००	गाउँपालिका	५

CamScanner

८. अपेक्षित उपलब्धि

सूचकहरु	आधार वर्ष २०८१/८२	२०८६/८७ सम्मको योजना
अपाङ्गता भइ परिचयपत्र पाउने संख्या		सबैलाई प्रदान गरीने छ ।
सुकुम्बासी परिवार संख्या	००	००

परिच्छेद ६- शहरी विकास तथा भौतिक पुर्वाधार

६.१ सडक, ढल तथा पुल पुलेसा

१.बस्तुगत विवरण

यस मेल्लेख गाउँपालिका सडक संजाल संग जोडिएको पालिका हो यस गाउँपालिकामा करीब १० किलोमिटर कालोपत्रे सडक रहेको छ।गाउँपालिकाक सबै वडाहरुमा ग्रावेल सडकले छोएको छ|गाउँपालिकामा ढुंगाले छापेको बाटोको पनि प्रयोग गरेको पाइन्छ|गाउँपालिकामा करीब ३० कि.मि ग्राभेल सडक र २०० कि.मि कच्ची तथा धुले सडक हाल गाउँपालिकाको पहलमा निर्माणाधीन अवस्थामा रहेको छ।गाउँपालिका दुर्गम तथा भौगोलिक रूपमा कठिन स्थानहरुसम्म यातायातको पहुँच पुर्याउन गाहो छ।
मेल्लेख गाउँपालिका सम्म पहुँचका लागि गाउँपालिकाले सार्वजनिक बससेवा संचालन गरी नागरिकलाई सेवा प्रवाह गरीरहेको छ।मेल्लेख गाउँपालिकाबाट साफेबगर बजार सम्म सहुलियत रुपमा पालिकाले बस संचालनमा ल्याएको छ।साफेबगर बजार देखि गाउँपालिकाको विभिन्न गाउँ बस्तिहरुमा नीजि तथा सार्वजनिक जीपहरु संचालनमा रहेका छन।निजि सवारि साधनको रुपमा मोटर साइकल पनि रहेका छन्। गाउँपालिकाको सदरमुकाम बाट सवारीसाधन चल्ने मूख्य रुटहरुमा धनगढी, महेन्द्रनगर र जिल्ला सदरमुकामसम्म रहेको छ। जीपहरु मुख्यगरि मानिसहरु र सामानहरु ढुवानी र ट्र्याक्टरहरु मालसमान ढुवानीका लागि चल्ने गरेका छन्।

२. सम्भावना र अवसर

मेल्लेख गाउँपालिकाभित्रका जनताको आवश्यकता, उपलब्ध बजेट र पर्यटन तथा कृषिको व्यावसायीकरणले गर्दा गाउँपालिकाको समष्टिगत आर्थिक, सामाजिक विकास र सेवा सुविधा प्रवाह गर्न भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्रको भूमिका प्राथमिक तथा महत्वपूर्ण हुन्छ । भौतिक विकास पूर्वाधारले अन्तरआवद्धता, अन्तरसम्बन्ध विकासद्वारा, बजार सूचना, सेवा सुविधाको स्तर, पहुँच र उपयोग जस्ता विकास प्रतिफलको नतिजा हासिल प्रत्यक्ष योगदान गर्दछ । तर पूर्वाधार विकास र विस्तारबाट दिगो लाभ लिन पूर्वाधारको दिगो सञ्चालनका साथसाथै, वातावरणमा पर्ने नकारात्मक असरलाई न्यून गर्न वातावरण संरक्षणका उपायहरु अवलम्बन जरुरत पर्दछ ।विकास प्रतिफललाई सकारात्मक दिशातर्फ उन्मुख गराउन तथा अपेक्षित नजिता हासिल गर्न पूर्वाधार विकास क्षेत्रमा मूलतः सडक पुल तथा यातायात क्षेत्रको विकास गर्न ५ वर्षका लागि .....बजेट विनियोजन गरेको र आवश्यकता अनुसार थप विशेष अनुदान पनि पाउन

CamScanner

सक्ने अवस्था भएको, साथै, निर्माण कार्य गर्न आवतजावतमा पनि समस्या नभएको र स्थानीय श्रम शक्ति पनि भएको हुँदा योजनामा लिईएका लक्ष्य पूरा गर्ने सम्भावना प्रशस्तै छ ।

३.समस्या तथा चुनौती

अधिकांश भिरालो पहाडी भू-भाग भएको यस गाउँपालिका क्षेत्रमा सडक तथा पुल निर्माण तथा दिगो रूपमा सञ्चालन गर्न खर्च तथा घरातलीय हिसाबबाट चुनौतीपूर्ण रहेको छ र पहाडी भू-भागका कारण पानीको व्यवस्थापन तथा बाढी पहिरोले गर्दा सडक निर्माण र सञ्चालन अझै चुनौतीपूर्ण देखिन्छ ।

४. लक्ष्यः दिगो, भरपर्दो र सुरक्षित यातायात सेवामा सबै बस्तीबासीको पहुँचमा पुर्‍याउने

५. उद्देश्यः

- भैरहेका ग्रावेल सडकहरुलाई कालो पत्रे गर्ने ।
- साविकका कच्ची सडकहरुको स्तरोन्नति र ग्रावेल गर्ने ।
- आवश्यक स्थानहरुमा पुल तथा कलभर्टहरुको निर्माण गर्ने ।
- नयाँ सडकहरुको विकास गर्ने ।

६. रणनीति तथा कार्यनीतिः

रणनीति	कार्यनीति
१. स्तरीय र भरपर्दो सडक यातायातको विकास	• आवश्यक पर्ने स्थानमा रणनीतिक सडकहरुको कालोपत्रे गर्ने • अत्यावश्यक स्थानमा नाला समेत निर्माण गर्ने ।
२. रणनैतिक स्थानहरुमा पुल तथा पुलेसाहरुको निर्माण गरिने	• पुल पुलेसा अवश्यक पर्ने रणनीतिक स्थानहरुको पहिचान गर्ने । • स्तरीय पुल तथा पुलेसाहरु निर्माण गर्ने ।
३. अत्यावश्यक स्थानमा ढल तथा नाला निर्माण गरिने छ	• रणनीतिक बाटोहरुमा आवश्यकताका आधारमा हलको व्यवस्था गर्ने। • बस्तीस्तरका ढल निर्माणमा उपभोक्ताहरुसंग लागत सहभागितामा गरिने छ।

७.प्रमुख कार्यक्रम

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
घट्टेखोला देखि लिफ्रु खोला सम्म जालीनाली सहित कालोपत्रे रोड निर्माण	कि.मि.		वडा नं. १								९
बजेट	रु हजार			२८००	१०००	२०००			८०००	गाउँपालिका , प्रदेश तथा संघ सरकार	
धुमधति देखि नाइतेगडा हुदै वडखेत सम्म नया रोड निर्माण	कि.मि.		वडा नं. १								९
बजेट	रु हजार			१०००	२०००	१०००			६०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
गोपले गाउँ देखि अन्तर जिल्ला बाजुरा छतरा नया रोड कटिंग	कि.मि.		वडा नं. १								९
बजेट	रु			२०००	२०००	१०००			७०००	गाउँपालि	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
	हजार									का, प्रदेश र संघ सरकार	
काटी देखि लिफ्रु सम्म सडक स्तारौन्नती	कि.मि.		वडा नं. १								९
बजेट	रु हजार			२०००	२०००	१०००			५०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
लिफ्रु देखि डाडान्स्री नया रोड कटिंग योजना	कि.मि.		वडा नं. १								९
बजेट	रु हजार			१०००	१०००	१०००			३०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
माझगाउँ देखि भट्टेतोला सम्म नया रोड कटिंग योजना	कि.मि.		वडा नं. १								९

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बजेट	रु हजार			५५००	४५००	२५००			२२०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
लिफ्रु र विनी खोलामा पक्कि पुल निर्माण	संख्या		वडा नं. २								९
बजेट	रु हजार			१०००	३०००	१०००			५०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
लिफ्रुखोला देखि चिप्लेखा सम्म जालीनाली सहित कालोपत्रे सडक निर्माण	कि.मि.		वडा नं. २								९
बजेट	रु हजार			१२००	३०००	१२००			५४०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
डुप्के गाडा देखि	कि.मि		वडा नं. २								९

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
स्याउले सम्म सडक स्तरौन्नती	.										
बजेट	रु हजार			१०००	६००	०	७००	१०००	३३००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
टाउके गाडा, पंरोनी, कोटका डाडा, छिपछिपे कृषि सडक निर्माण	कि.मि.		वडा नं. २								९
बजेट	रु हजार			२०००	०	१५००	१०००	०	४५००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
थली सल्लेडी र च्याउडाँडामा झोलुंगे पुल निर्माण	संख्या	२	वडा नं २								९
बजेट	रु हजार			९००	९००	९००	९००	०	३६००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
										सरकार	
डाडाश्री देखि खारपाडा हुदै सानिखेत सडकमा हरित पार्क निर्माण			वडा नं. २								९
बजेट	रु हजार			४०००		३०००		३०००	१००००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
चदरी डाडा देखि तोली बाजुरा, कुदीकोट सिमका टुणा र स्वास्थ्य चौकी ठाटी देखि वाजुरा रिठा सम्म आकासे पुल निर्माण	संख्या	३	वडा नं. ३								९
बजेट	रु				४०००	२०००	१०००		७०००	गाउँपालि	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
	हजार									का, प्रदेश र संघ सरकार	
सुयागडा देखि दर्वा नया सडक कटिंग योजना			वडा नं. ३								९
बजेट	रु हजार			५०००	४०००			३०००	१२०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
गैर देखि सामुदायिक विद्यालय सम्म नया रोड कटिंग योजना			वडा नं. ३								९
बजेट	रु हजार			१०००	०	१२००	८००	१०००	४०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
विरा देखि सुइडे गडा	संख्या	५	वडा नं. ३								९

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
सम्म, कुदीकोट देखि गैरा सम्म, वडा कार्यालय देखि वेतामाण्डौ हुदै मल्सेपानी, झिझिकोट देखि नवदुर्गा सम्म र पिपलसैन देखि मष्टामाण्डौ सम्म PCC बालमैत्री पैदल बाटो निर्माण											
बजेट	रु हजार			१०००	२८००	१२००	१०००	१०००	७०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
कापेड, डाडा, घट्टेखोला, दर्वा झो.पु. निर्माण			वडा नं. ३								९
बजेट	रु			२५००	१०००	१५००	०	०	५०००	गाउँपालि	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
	हजार									का, प्रदेश र संघ सरकार	
खड्केली देखि देउना सम्म नयाँ सडक निर्माण			वडा नं. ३								९
बजेट	रु हजार			३०००	५०००	०	२०००	१०००	१००००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
रिठा देखि घट्टेखोला सम्म सडक कालोपत्रे			वडा नं. ३								९
बजेट	रु हजार			८०००	०	५०००	०	०	१३०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
वडा कार्यालय देखि विष्ट वाडा हुदै ठाटी			वडा नं. ३								९

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
सडक स्तरोन्नती											
बजेट	रु हजार			३०००	४०००	३५००	२५००	२०००	१५०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
वडा कार्यालय देखि बेतामाण्डौ सम्म सडक स्तारोन्नती			वडा नं. ३								९
बजेट	रु हजार			१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	५०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
मोत्ते पडा देखि ठाटी चिस्यान केन्द्र सम्म सडक स्तरोन्नति			वडा नं. ३								९
बजेट	रु हजार			३०००	२०००	३५००	१०००	५००	१००००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
चौड़ेपाथर झिझिकोट हुदै थेडा लोटाउने सम्म सडक निर्माण			वडा नं. ३								९
बजेट	रु हजार			१२००	१०००	३८००	६००	४००	७०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
खादा देखि सैन थापाले चौडा सिमलको रुख हुदै कोल सम्म सडक निर्माण			वडा नं. ३								९
बजेट	रु हजार			१६००	१०००	२०००	५००	५००	५६००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
ठाटी देखि कोप्चे पानी सम्म सडक निर्माण			वडा नं. ३								९
बजेट	रु हजार			७००	१०००	००	००	१५००	३२००	गाउँपालिका, प्रदेश	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
										र संघ सरकार	
४ नं वडा भित्रका विभिन्न ठाउँमा घोरेटो बाटो निर्माण			वडा नं. ४								९
बजेट	रु हजार			२०००	२०००	१८००	१२००	१०००	८०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
वडाभित्र रहेका कच्ची तथा धुले सडकहरु स्तरोन्नती योजना			वडा नं. ४								९
बजेट	रु हजार			२०००	२०००	१०००	१०००	१५००	७५००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
विभिन्न ठाउँमा झोलुङ्गे पुल निर्माण			वडा नं. ४								९
बजेट	रु			३०००	५०००	३५००	२०००	१५००	१५०००	गाउँपालि	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
	हजार									का, प्रदेश र संघ सरकार	
रिगेन पक्की पुल निर्माण			वडा नं. ४								९
बजेट	रु हजार			३८००	१०००	१२००	१०००	१०००	८०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
वडाभित्र विभन्न ठाउँमा नयाँ सडकहरु निर्माण			वडा नं. ४								९
बजेट	रु हजार			२०००	२०००	२०००	१०००	१०००	८०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
नगने सडक निर्माण			वडा नं. ५								९
बजेट	रु हजार			१५००	१२००	२०००	५००	५००	५७००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
गाखेत सडक निर्माण			वडा नं. ५								९
बजेट	रु हजार			१८००	२०००	००	१२००	१५००	६५००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
दोबल्ली देखि मल्लेख सम्म रेलिंग बाटो निर्माण			वडा नं. ५								९
बजेट	रु हजार			१०००	२०००	३०००	१०००	१०००	८०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
विभिन्न ठाउँमा घोरेटो बाटो निर्माण			वडा नं. ५								९
बजेट	रु हजार			२०००	३०००	२०००	२०००	१५००	१०५००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
वडाका विभिन्न स्थानमा PCC			वडा नं. ६								९

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बाटो निर्माण											
बजेट	रु हजार			१०००	२५००	१०००	१५००	१०००	७०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
मेल्लेख, चौखुट्टे, कातेगाउँ हुदै शोड्सादेवी सम्म सडक कालोपत्रे			वडा नं. ६								९
बजेट	रु हजार			१०००	२०००	१०००	३०००	२०००	९०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
जिरोपोइन्ट देखि षोड्शा ऋषिदह सम्म सडक कालोपत्र			वडा नं. ६								९
बजेट	रु हजार			५०००	५५००	५०००	४५००	५०००	२५०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
षोडाशा आधारभुत			वडा नं. ६								९

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
विद्यालय नवाघर पछाडीबाट जीज्याडा सम्म आकाशे पुल निर्माण											
बजेट	रु हजार			३०००	२०००	२५००	१५००	१०००	१००००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
प्रत्येक टोलमा सडक विस्तार			वडा नं. ६								९
बजेट	रु हजार			२०००	२०००	२०००	२०००	२०००	१००००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
कालापानी बाडीपाताल झोलुंगे पुल निर्माण			वडा नं. ६								९
बजेट	रु हजार			३०००	२५००	२५००	२०००	१५००	११५००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
जैगड नन्देगडा सडक स्तरोन्नति गरि कालोपत्रे गर्ने			वडा नं. ७								९
बजेट	रु हजार			२०००	५०००	२०००	३०००	३०००	१५०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
ग्रामिण सडक हरु सबै नाली सहित ग्राविल गर्ने			वडा नं. ७								९
बजेट	रु हजार			२०००	२०००	२०००	२०००	२०००	१००००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
चंती खाद सान्दिक आकासे पुल निर्माण			वडा नं. ७								९
बजेट	रु हजार			२०००	१५००	१०००	१०००	१०००	६५००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
छिपेखोलामा पक्कि पुल निर्माण			वडा नं. ७								९
बजेट	रु हजार			३०००	३०००	४०००	२०००	२०००	१४०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
गाजरी गाउँ दुपाल्त सडक निर्माण			वडा नं. ७								९
बजेट	रु हजार			१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	५०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
वडा भित्रका विभिन्न ठाउँहरुमा PCC बाटो निर्माण			वडा नं. ५								९
बजेट	रु हजार			१०००	१०००	१०००	१०००	५००	४५००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
वडा भित्रका			वडा नं. ७								९

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
आवश्यक ठाउँहरुमा नयाँ सडक निर्माण गर्ने											
बजेट	रु हजार			२५००	२५००	२५००	२५००	२५००	१२५००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
वीमकोटी गाड र अगाली गाड पक्कि पुल निर्माण			वडा नं. ८								९
बजेट	रु हजार			१५००	२०००	२५००	३०००	२०००	११०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
जनकल्याण साम्ताडा, पाडा, कालिका मा.वि हुदै मेल्लेक नया सडक निर्माण			वडा नं. ८								९
बजेट	रु हजार			३०००	३०००	२०००	३०००	३०००	१३०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
										सरकार	
हतिकोट देखि मेल्लेख सडक कालोपत्रे			वडा नं. ८								९
बजेट	रु हजार			४०००	३०००	४५००	२०००	२०००	१५५००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
वडाका विभिन्न ठाउँहरुमा PCC तथा घोरेटो बाटो निर्माण			वडा नं. ८								९
बजेट	रु हजार			१०००	१०००	२०००	१०००	१०००	६०००	गाउँपालिका, प्रदेश र संघ सरकार	
वडाका विभिन्न बस्तीहरु तथा ठाउँहरुमा पदमार्ग निर्माण			वडा नं. ८								९
बजेट	रु हजार			६०००	४०००	२०००	४०००	४०००	२००००	गाउँपालिका, प्रदेश	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
										र संघ सरकार	

CamScanner

८. अपेक्षित उपलब्धि

सूचकहरु	आधार वर्ष २०८१/८२	२०८६/८७ सम्मको योजना
कालो पत्रे सडक कि.मि थप	१० कि.मि.	२५ कि.मि.
ग्रावेल सडक कि.मि. थप	३० कि.मि.	१०० कि.मि.
धुले तथा कच्ची सडक कि.मि.	२०० कि.मि.	१०० कि.मि.
पक्की तथा ट्रस पुलको संख्या वृद्धि	४ वटा	६ वटा
झोलुङ्गे पुलको संख्या	६ वटा	१० वटा

६.२ भवन निर्माण, आवास तथा वस्ति विकास

१.बस्तुगत विवरण

यस मेल्लेख गाउँपालिकामा जम्मा १६ वटा सरकारी कार्यालय रहेका भवनहरु रहेका छन्।१६ वटा मध्ये ८ वटा वडा कार्यालयका मात्रै आफ्नै भवन रहेका छन्।हाल गाउँपालिका कार्यालयको भवन पनि निर्माणाधीन अवस्थमा रहेको हुँदा अहिले भाडाको घरबाट दैनिक सेवा प्रवाह गर्ने कार्य भैरहेको छ।हाल निर्माणाधीन रहेका सरकारी कार्यालयहरु सबै नेपाल सरकारले तोकेको मापदण्डको आधारमा भूकम्प प्रतिरोधी प्रविधि आधारित रही निर्माण कार्य भैरहेको छ।

२. सम्भावना र अवसर

बदलिँदो परिस्थतिमा मानिसमा सहरीकरणको प्रवृत्ति एकदमै बढेर गएको अवस्था छ।त्यसले गर्दा बस्तीहरु बाक्लिदै गएका र स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी र जनताका आवश्यकता दुवैले एकीकृत सार्वजनिक सेवाहरुको माग गर्दै दवाव दिन्छन्।तसर्थ, यस्तो परिस्थितिमा सार्वजनिक सरोकारका भवनहरुको निर्माण र स्तरोन्नति अति नै जरुरी भएको छ र उपलब्ध बजेटबाट माग भएको सामुदायिक भवनहरुको निर्माण सम्भव रहेको अवस्था छ।लक्षित समुदायका लागि सामुदायिक आवसको अवधारणले यो क्षेत्रको विकासको सम्भावनालाई अझ खोलेको अवस्था छ ।

३.समस्या तथा चुनौती

सार्वजनिक सेवाहरुको सेवा प्रवाहमा गाउँपालिका भरीमा लगभग जम्मा २६ वटा मात्र रहेका सामुदायिक तथा स्वास्थ्य सेवाका भवनहरुबाट सेवा राम्रोसँग प्रवाह गर्न असहज भएको अवस्था एकातिर छ, भने अर्कातिर विभिन्न सामुदायिक संस्थाहरुले सकिय रूपमा काम गर्न समस्या भैरहेको अवस्था छ।तर, माग भए अनुसारका सामुदायिक भवन निर्माण भए पनि ती भवन पूर्ण उपयोगमा आउदैनन् कि भन्ने आशंका कायमै छ ।

४. लक्ष्यः पालिका क्षेत्रमा सहज सेवा प्रवाह र सुशासनको प्रत्याभूति भएको अवस्थाको सिर्जना गर्ने

CamScanner

५. उद्देश्यः

- जनताका महत्वपूर्ण संस्थाहरुको कार्यथलोहरु निर्माण तथा व्यवस्थापन गरी सेवा प्रवाहलाई चुस्त, दुरुस्त बनाउने ।
- वृद्धवृद्धाहरुको चौपारीका कारण उनीहरुको जीवन यापनमा खुसियाली ल्याउँने ।
- आमा समूहहरु अझ बढी सक्रिय भएका अवस्था हुने ।

६. रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
१. जनतालाई पायक पर्ने स्थानहरुमा सामुदायिक भवनहरु तथा अन्य आवश्यक सेवा स्थलहरुको निर्माण र भैरहेकाको स्तरोन्नति गरिने छ ।	• सामुदायिक भवन माग भएका वडाहरुमा सबैलाई पायक पर्ने स्थान छनोट गरिने छ । • पायक पर्ने स्थानमा सामुदायिक भवनहरु तथा अन्य सेवा स्थलहरु निर्माण गर्दा भवन वा सेवास्थलमा आवश्यक अन्य सुविधा जस्तै खानेपानी, शौचालय तथा न्यूनतम मात्रामा फर्निचरहरुको व्यवस्था गरिने छ ।
२. निम्नस्तरका जनतालाई आवासको व्यवस्था गरिने छ ।	• आवास विहीनहरुको पहिचान गरिने छ । • आफ्नो आवासका लागि पालिकाबाट प्राप्त रकमका अतिरिक्त लाग्ने खर्च जुटाउन सहमति खोजिने छ । • सहमति पश्चात् जनता आवास निर्माणमा सहयोग गर्ने ।

७.प्रमुख कार्यक्रम

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
सार्वजनिक शौचालय निर्माण	संख्या	८	सबै वडामा	१	२	१	२	२	८		९
बजेट	रु हजार			५००	१०००	५००	१०००	१०००	४०००	गाउँपालिका	
गाउँपालिकाका विभिन्न ठाउँहरुमा सामुदायिक भवन निर्माण	संख्या	२४	सबै वडामा	६	६	६	३	३	२४		९
बजेट	रु हजार			४०००	४०००	४०००	२०००	२०००	१६०००	गाउँपालिका	
महिला संजाल भवन निर्माण	संख्या	८	सबै वडामा	२	१	२	१	२	८		९
बजेट	रु हजार			१०००	५००	१०००	५००	१०००	४०००	गाउँपालिका	
वडा कार्यालयमा अतिथि गृह र शौचालय निर्माण	संख्या	२	वडा नं.१	१	०	०	१	०	२		९
बजेट	रु हजार			८००	०	०	१२००		२०००	गाउँपालिका	
डाडाश्रीमा प्रतिक्षालय तथा सार्वजनिक शौचालय निर्माण	संख्या	१	वडा नं.२	०	०	१			१		९
बजेट	रु			०	०	१२००			१२००	गाउँपालिका	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
	हजार										
वडा कार्यालय भवन निर्माण	संख्या	१	वडा नं.३	०	१	०	०	०	१		९
बजेट	रु हजार			०	४५००	०	०	०	४५००	गाउँपालिका	
एक वडा एक किरिया घर निर्माण	संख्या	८	सबै वडामा	१	२	२	१	२	८		९
बजेट	रु हजार			१०००	२०००	२०००	१०००	२०००	८०००	गाउँपालिका	
भोबाल सुधार गृह निर्माण	संख्या	१	वडा नं.३	०	०	१	०	०	१		९
बजेट	रु हजार			०	०	१५००	०	०	१५००	गाउँपालिका	
सार्वजनिक शौचालय र प्रतिक्षालय निर्माण	संख्या	८	सबै वडामा	२	१	२	१	२	८		९
बजेट	रु हजार			१२००	६००	१२००	६००	१२००	४८००	गाउँपालिका	
होमस्टे निर्माण	संख्या	१०	सबै वडामा	२	२	२	२	२	१०		९
बजेट	रु हजार			१६००	१६००	१६००	१६००	१६००	८०००	गाउँपालिका	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
सरानी गाड र बुढीगंगा तटमा शवदाह गृह निर्माण	संख्या	२	वडा नं.४	०	१	०	०	१	१		९
बजेट	रु हजार			०	५००	०		५००	१०००	गाउँपालिका	
वडा कार्यालय भवन निर्माण	संख्या	१	वडा नं.४	०	०	०	१	०	१		९
बजेट	रु हजार			०	०	०	३५००		३५००	गाउँपालिका	
दलित नेटवर्क भवन निर्माण	संख्या	१	वडा नं.४	१	०	०	०	०	१		९
बजेट	रु हजार			२५००	०	०	०	०	२५००	गाउँपालिका	
सामुदायिक पुस्तकालय तथा भवन निर्माण	संख्या	१	वडा नं.४	०	१	०	०	०	५		९
बजेट	रु हजार			०	१५००	०	०	०	१५००	गाउँपालिका	
पिपलचौतार निर्माण	संख्या	८	सबै वडामा	२	१	२	१	२	८		९
बजेट	रु हजार			२००	१००	२००	१००	२००	८००	गाउँपालिका	
गाउँपालिकाका	संख्या	२४	सबै वडामा	५	५	६	४	४	२४		९

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
विभिन्न टोलहरुमा पटकानी निर्माण											
बजेट	रु हजार			१५००	१५००	१८००	१२००	१२००	७२००	गाउँपालिका	
वडा कार्यालय भवन घेर पर्खाल निर्माण	संख्या	८	सबै वडामा	२	२	२	१	१	१		९
बजेट	रु हजार			४००	४००	४००	२००	२००	१६००	गाउँपालिका	

CamScanner

८. अपेक्षित उपलब्धि

सूचकहरु	आधार वर्ष २०८१/८२	२०८६/८७ सम्मको योजना
बाँकी वडा कार्यालय भवन संख्या पूरा गरिनेछ	६	८
सामुदायिक भवन संख्या थप हुनेछ	३	८

६.३ उर्जा र संचार

१. वस्तुगत विवरण

यस मेल्लेख गाउँपालिका भित्र विभिन्न साना तथा मझौला लघुजलविद्युत्त आयोजनाहरु निर्माण भइ संचालनमा आएका छन । गाउँपालिका भित्र विद्युत्तीकरण पुर्णरुपमा हुन नसके पनि अधिकाशं वस्ती तथा टोलहरुमा विद्युत्तीकरण भईसकेको कुरा जगजाहेर नै छ । गाउँपालिकाको तथ्याङ्क अनुसार गाउँपालिकाको कूल घरधुरीहरु मध्ये (२५.६%) घरधुरीहरुमा मात्रै राष्ट्रिय प्रसारण लाइनको विद्युत सेवा पुगेको छ भने सबैभन्दा बढी (४०%) घरधुरीहरुले लघुजलबिद्युत बाट उत्पादित बिजुली प्रयोग गरिरहेका छन्।त्यस्तै (३३.१%) घरधुरीहरुले सोलार बत्तिको प्रयोग गर्ने गरेका छन् भने (१.३४%) घरघुरीहरुले उज्यालोको श्रोतको रुपमा टुकीको प्रयोग गर्ने गरेको देखिएको छ।गाउँपालिका प्रोफाइल अनुसार यस गाउँपालिकाका मानिसहरुले सबैखालका सुचना तथा संचारका माध्यमहरुको प्रयोग गरेको देखिन्छ।सर्वेक्षणको तथ्यांकहरुको विश्लेषण गर्दा कूल सुचना तथा संचारका माध्यम प्रयोगकर्ता जम्मा घरधुरीको सबैभन्दा बढी ९०.२% मोवाइल फोन प्रयोगकर्ता रहेका छन्।यसैगरि (५.१%) रेडियो प्रयोगकर्ता, (४%) टेलिभिजन प्रयोगकर्ता, नगन्य मात्रामा टेलिफोन रहेका छन्।

२. अवसर तथा सम्भावना

गाउँपालिकाको समष्टिगत आर्थिक, सामाजिक विकास र सेवा सुविधा प्रवाह गर्न भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्रको भूमिका प्राथमिक तथा महत्वपूर्ण हुन्छ । सोमध्ये एक हो भरपर्दो ऊर्जा र सञ्चारमा मा सबैको पहुँच ।दिगो विकास लक्ष्य २०३० ले पनि धान्न सक्ने ऊर्जामा सबैको पहुँच सुनिश्चित गर्ने लक्ष्य लिएको सन्दर्भ छ विद्युत तथा वैकल्पिक ऊर्जा र सूचना, सञ्चार र प्रविधि जस्ता विषयको विकासका सम्भावनाहरु प्रशस्तै छन् ।खाना पकाउँदा अझै पनि २३४५ परिवारमा पूरा रूपमा दाउरा प्रयोग गर्ने भएको हुँदा सो को विस्थापन गर्न वैकल्पिक ऊर्जाको प्रवर्द्धन वा विद्युतको उपयोगलाई उत्प्रेरित गर्ने सम्भावना देखिन्छ ।

३. समस्या तथा चुनौती

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस पालिकामा अझै पनि २३४५ परिवारमा पूरा रूपमा दाउरा प्रयोग गर्नेबाहेकका अन्य परिवारले ग्याँस र मट्टीतेल प्रयोग गर्ने गरेका छन्।तसर्थ, बत्तीको लागि बिजुलीमा पहुँच

CamScanner

पुग्न बाँकी ९६४ परिवारसम्म बिजुली पुर्‍याउन अझै चुनौती छ।त्यस्तै खाना पकाउन दाउरा प्रयोग गर्ने ८३.७ प्रतिशतलाई वैकल्पिक ऊर्जा, ग्याँस वा इन्डक्सनतर्फ मोड्न पनि सहज छैन।

४. लक्ष्यः ऊर्जा र सञ्चारको व्यापक विस्तार र सबैको पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।

५. उद्देश्यः

- बत्ती बाल्न विद्युतको पहुँच नपुगेका परिवारसम्म विद्युत विस्तार गर्ने ।
- ऊर्जा तथा ऊर्जाजन्य प्रविधिहरु आर्थिक र प्राविधिक रूपमा व्यवस्थापन गर्न सक्ने गरी सबैको पहुंचमा पुर्‍याई खाना पकाउँदा प्रयोग हुने दाउराको कटौती गर्ने र विद्युतमा आकर्षण वृद्धि गर्ने ।
- इन्डक्सन चुल्होको उपयोगलाई बढावा दिइने ।
- वैकल्पिक तथा विद्युत ऊर्जाको उपयोगमा वृद्धि ।

७. रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
१. वैकल्पिक तथा विद्युत ऊर्जामा पहुँच वृद्धि गरी खाना पकाउन प्रयोग हुने दाउरा विस्थापित गरिने छ ।	• खाना पकाउन दाउरा प्रयोग गर्ने परिवारको पहिचान गर्ने । • खाना पकाउन दाउराको बदला आवश्यक मात्रामा विद्युत तथा वैकल्पिक ऊर्जाको सम्भावना खोजिने । • लागत सहभागितामा खाना पकाउने दाउरा बाहेक वैकल्पिक ऊर्जाको विकास गर्ने ।
२. विद्युत वितरणको वर्तमान अवस्थाको सुधार गरी सुरक्षित र सबैको पहुँचमा सेवा पुर्‍याइने छ ।	• विद्युत ऊर्जामा पहुँच नपुगेका परिवारको लगत सङ्कलन गर्ने । • असुरक्षित विद्युत वितरण क्षेत्रको पहिचान गर्ने । • पहिचान भएका स्थानमा विद्युत प्राधिकरणको सहकार्यमा वितरण प्रणालीको सुधार गरी सुरक्षित र सर्व सुलभ बनाउने • विद्युतीय चुल्होको लागि अनुदान दिइने ।

७.प्रमुख कार्यक्रम

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
4G टावर निर्माण	संख्या		आवश्यक ठाउँहरुमा	०	०	१	०	०	१		७
बजेट	रु हजार			०	०	१००००	०	०	१००००	गाउँपालिका र नेपाल दुर संचार प्राधिकरण	
३ फेज विधुत लाइन विस्तार			गाउँपालिका भरी								७
बजेट	रु हजार			२०००	२०००	३०००	१०००	१०००	९०००	गाउँपालिका र नेपाल विद्युत्त प्राधिकरण	
सरकारी कार्यलयमा फ्री वाईफाई विस्तार			गाउँपालिका भरी								७
बजेट	रु हजार			६००	६००	६००	६००	६००	३०००	गाउँपालिका र नेपाल विद्युत्त प्राधिकरण	
वडा कार्यालयमा इन्भर्टरको व्यवस्था	संख्या	८	सबै वडामा	२	१	२	१	२	८		७
बजेट	रु			४००	२००	४००	२००	४००	१६००	गाउँपालिका	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
	हजार										
सडक बत्तीको व्यवस्था			गाउँपालिका भरी								७
बजेट	रु हजार			१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	५०००	गाउँपालिका र नेपाल विद्युत्त प्राधिकरण	
विद्यालय तथा सरकारी कार्यालयमा सौर्य उर्जा जडान गर्ने			सबै वडाहरु								७
बजेट	रु हजार			३००	३००	३००	३००	३००	१५००	गाउँपालिका नेपाल विद्युत्त प्राधिकरण र मन्दिर व्यवस्थापन समितिहरु	
धार्मिक तथा संस्कृतिक शक्ति पिठहरुमा बैकल्पिक उर्जा			सबै वडाहरुमा								७

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बजेट	रु हजार			८००	८००	८००	८००	८००	४०००	गाउँपालिका नेपाल विद्युत्त प्राधिकरण र उपभोक्ता समितिहरु	
गोपले गाउँ कासागडा जलविधुत आयोजनाको कार्यालय निर्माण		१	वडा नं.१	०	०	१	०	०	१		७
बजेट	रु हजार					९००			९००	गाउँपालिका नेपाल विद्युत्त प्राधिकरण र स्थानीयहरु	
नेपाल टेलिकम टावर निर्मा पावर हाउसको केवल निर्माण योजना	संख्या	१	वडा नं.१	१	०	०	०	०	१		७
बजेट	रु हजार			१०००	०	०	०	०	१०००	गाउँपालिका र नेपाल दुर संचार	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
										प्राधिकरण	
सार्वजनिक स्थलहरूमा फाइबर नेट जडान			गाउँपालिका भरी								७
बजेट	रु हजार			३००	३००	३००	३००	३००	१५००	गाउँपालिका र इन्टरनेट प्रदायक संस्थाहरु	
प्रत्येक विद्यालय तथा सार्वजनिक कार्यालयहरु मा फ्रि वाइफाई को व्यवस्था			गाउँपालिका भरी								७
बजेट	रु हजार			३००	३००	३००	३००	३००	१५००	गाउँपालिका र इन्टरनेट प्रदायक संस्थाहरु	
विद्यालयहरु मा इ-लाइब्रेरी सिस्टम, तथा इ-हाजिर			सबै विद्यालयहरु								७

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
सिस्टम											
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका र विद्यालयहरु	
बजार एरियामा सिसी क्यामेरा जडान	संख्या		गाउँपालिका भरी								७
बजेट	रु हजार			०	४००	०	४००	४००	१२००	गाउँपालिका इलाका प्रहरी कार्यालय र बजार व्यवस्थापन समिति	

CamScanner

८. अपेक्षित उपलब्धि

सूचकहरु	आधार वर्ष २०८१/८२	२०८६/८७ सम्मको योजना
बत्तीका लागि बिजुली बाल्ने परिवार प्रतिशतमा	५० प्रतिशत	९० प्रतिशत
बत्तीका लागि वैकल्पिक ऊर्जा प्रयोग गर्ने परिवार प्रतिशत	३० प्रतिशत	५ प्रतिशत
बत्तीका लागि मट्टीतेल प्रयोग गर्ने परिवार प्रतिशत	५ प्रतिशत	शुन्यमा झारीने छ ।
बिजुलीको पहुँच नपुगेका परिवार प्रतिशत	५० प्रतिशत	१० प्रतिशत
खाना पकाउन बिजुली प्रयोग गर्ने परिवार प्रतिशत	तथ्याङ्क नभेटिएको	१५ प्रतिशत
खाना पकाउन एल.पी. ग्याँस प्रयोग गर्ने परिवार प्रतिशत	२५ प्रतिशत	३५ प्रतिशत
खाना पकाउन दाउरा प्रयोग गर्ने परिवार प्रतिशत	७५ प्रतिशत	५० प्रतिशत
खाना पकाउन वैकल्पिक ऊर्जा प्रयोग गर्ने परिवार प्रतिशत	नगन्न मात्रामा	५ प्रतिशत
खाना पकाउन मट्टीतेल वा गुईठा जस्तो ऊर्जा प्रयोग गर्ने परिवार प्रतिशत	नगन्न मात्रामा	शुन्यमा झारीने छ ।
सञ्चार सुविधा पुगेका बस्ती संख्या	७५	सबै बस्तिहरुमा पुगेको हुने छ ।
टि.भि मा पहुँच भएका परिवार प्रतिशत	३० प्रतिशत	४५ प्रतिशत
मोबाइलमा पहुँच पुगेको जनसङ्ख्या प्रतिशत	९० प्रतिशत	१०० प्रतिशत
इन्टरनेट प्रयोग गर्ने जनसङ्ख्या प्रतिशत	४० प्रतिशत	६० प्रतिशत

CamScanner

परिच्छेद ७ — वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

७.१ विपद् व्यवस्थापन

१.बस्तुगत विवरण

नेपालमा विपद्का घटनाले वर्षेनी जनधनको क्षति हुने गरेको छ। विश्वव्यापी जलवायु परिवर्तनको असरले मौसमी वर्षाको चरित्र फेरिदै गएको छ।अतिवृष्टि, खण्डवृष्टि र अनावृष्टिले बाढी, पहिरो, चट् याङ, खडेरी, आगलागिका घटना वर्षेनी घटित हुन थालेका छन्।पृथ्वीको शरीर तात्दै गएका कारण हिमालहरु पग्लने क्रम बढेको छ।हिमतालको जोखिम बढ्दै गएको छ।भूकम्पको जोखिम पनि उत्तिकै छ।विश्वव्यापी महामारीको रूपमा कोभिड-१९ ले पनि अकल्पनीय विपद् थप्दै हालसम्मको प्रभाव कम भएको छ।

मेल्लेख गाउँपालिका पहाडी भू-भागबाट बनेको छ।यस पालिकामा पनि प्राकृतिक तथा मानव सिर्जित विपद्का घटना वर्षेनी हुने गरेका छन्।विकासमा वातावरण संरक्षणको पक्षलाई वेवास्ता गर्ने प्रवृत्तिले पनि विपद्को जोखिम बढ्दै गएको छ। विपद् व्यवस्थापनको पूर्व तयारी र विपद् आइपरेमा उद्धार, राहत र पुनर्स्थापनाको विधिबाट विपद्लाई व्यवस्थापन गर्न सकिने अवस्था छ।अतः विपद्को जोखिम भएको मेल्लेख गाउँपालिकाले पनि विपद् व्यवस्थापनलाई योजनाको अभिन्न अङ्ग बनाउन आवश्यक छ।

यस मेल्लेख गाउँपालिकामा बाढी, पहिरो, हावाहुरी, नदि कटान, चटघाङ, आगलागी, कृषिबालीमा रोगकिरा तथा महामारीहरु मूख्य प्रकोपको रुपमा देखिएका छन्।यसका साथै विभिन्न अध्ययन तथा अनुसन्धानहरुले नेपालको सुदुरपश्चिम प्रदेशको बझांग, बैतडी, दार्चुला लगायत कर्णाली प्रदेशमा ठूलो भूकम्पको सम्भावना रहेको भन्ने देखिएको छ।भूकम्प जस्ता प्रकोपहरुको घटना घट्ने समयको यकिन गर्न गाह्रो भएता पनि अन्य प्रकोपहरु आउने समय निधित सिजन वा अवधि हुने भएकोले समयमै सुरक्षाका उपायहरु अवलम्बन गरि सम्भावित मानबिय तथा भौतिक क्षति कम गर्न सकिन्छ। यस गाउँपालिकामा नदिको कटान, बन जंगलमा हुने आगलागी, बर्षातको समयमा आउने भल/बाढी. पहिरो, चट्याङ आदि मूख्य प्रकोपको रुपमा रहेका छन्। पाखो भिरालो भू-बनावट र कम्जोर जमिन भएको कारणले बर्षेनी पहिरोमा परि धनजनको क्षति हुने गरेको देखिन्छ।अघिल्लो आर्थिक बर्षको तथ्यांक हेर्दा यस गाउँपालिकाका २०० घरधुरीहरु प्राकृतिक प्रकोपका विभिन्न घटनाहरुबाट प्रभावित भएको पाइएको छ।प्राकृतिक प्रकोपबाट प्रभावित घरधुरी संख्या हेर्दा यस गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढी पहिरोबाट भएको देखिन्छ।यहाँ विभिन्न खालका प्रकोपहरुले मानबिय क्षति धेरै भएको नदेखिए पनि घर, बिद्यालय, पशुचौपाया तथा बालीनाली क्षति भएको छ।मुख्यगरी पहिरो, चटपाङ, हावाहुरी, कृषिबालीमा रोगकिरा, तथा पशुचौपाया र मानिसहरुमा महामारी जस्ता प्रकोपहरुले मानबिय भौतिक क्षति विभिन्न समयमा गरेको छ।

२. सम्भावना र अवसर

प्राकृतिक प्रकोपहरुको घटना घट्ने समयको यकिन गर्न गाह्रो भएता पनि अन्य प्रकोपहरु आउने समय निश्चित सिजन वा अवधि हुने भएकोले समयमै सुरक्षाका उपायहरु अवलम्बन गरि सम्भावित मानबिय तथा भौतिक क्षति कम गर्न सकिन्छ। यस मेल्लेख गाउँपालिकामा विपद व्यवस्थापनको पूर्व तयारीको लागि

CamScanner

विभिन्न कार्यहरु भइरहेका छन्। गाउँपालिका भित्र रहेका विभिन्न नदिहरुअब, विपद् तथा पहिरो लगायत बाढी पहिरोले भएको कटान नियन्त्रण गर्न तटबन्ध निर्माण गर्ने, पहिरो गएको र जानसक्ने सम्भावित ठाउँहरुमा वृक्षारोपण गर्ने, फोहोरमैला व्यबस्थापनका लागि डम्पिंग साइट निर्माणका लागि तयारी, गाउँपालिकामा प्रकोप व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गर्न सकिन्छ ।

३.समस्या तथा चुनौती

यो पालिकाको अधिकांश भाग पहाडी भू-वनोटमा रहेको तथा केही भाग नदीको तटीय क्षेत्रमा पर्ने, पहाडी भागबाट पनि थुप्रै खहरेहरु आउने भएका हुँदा यो गाउँपालिकाका अधिकांश भाग पहिरो र केही भाग बाढी जस्तो विपत्तिको जोखिममा रहेको अवस्था छ।खास गरी फगाम र फुलिवनमा पहिरोको अवस्था चिन्ताजनक छ ।विपद्को पूर्वानुमान गर्ने मानवीय क्षमता र प्राविधिकको उपलब्धता एवं पूर्व तयारीका चुस्तदुरुस्त काम चुनौतीपूर्ण रहेको छ।गरिवी र अव्यवस्थित बस्तीका कारणले पनि विपद्को जोखिम उच्च रहदै आएको अवस्थालाई कम गर्ने काम पनि निकै चुनौती पूर्ण छ।उद्धार, राहत र पुनर्स्थापनका लागि चाहिने जनशक्ति र पुँजीको परिचालन पनि चुनौती कै विषय हो। यस गाउँपालिकामा गएका वर्षहरुमा २०० परिवार विभिन्न प्रकारका प्राकृतिक प्रकोपबाट प्रभावित भएका छन्।निर्माणमा वातावरणमैत्री उपकरहरु प्रयोग नहुनु, विपद् प्रतिकार्यका लागि विपद् व्यवस्थापन कोष ज्यादै न्यून रहनु विपद् व्यवस्थापनका चुनौती हुन् ।

४. लक्ष्यः यस पालिकाको विपद् व्यवस्थापनको क्षमता बढाउदै विपद्घाटबाट हुने मानवीय, सामाजिक, आर्थिक, भौतिक तथा जीविकोपार्जनका साधनहरुको क्षती न्यूनीकरण गर्ने ।

५ उद्देश्यः

- विपद् व्यवस्थापनका पूर्व सतर्कताहरुवाट जनताको जिउ धनको सुरक्षा प्रत्याभूति गराउनु ।
- विपदहरुको प्रतिकार्यका लागि सकुशल पूर्व व्यवस्था र सतर्कता अपनाउनु ।
- विकास प्रक्रियामा विपद् जोखिमको अनुमान र व्यवस्थापनसम्बन्धी उपायहरु मूलप्रवाहीकरण गर्ने ।
- स्थानीय सरकार तथा समुदाय स्तरमा विपद् व्यवस्थापनका निमित्त चाहिने पूर्व तयारी, उद्धार, राहत र पुनर्स्थापनाको क्षमता वृद्धि गर्दै जाने ।

६. रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
१. अनपेक्षित विपद् व्यवस्थापन का लागि पूर्व सतर्कता र प्रतिकार्यहरुमा जोड दिइने छ।	• आगलागिमा नियन्त्रणका लागि सबै सरकारी तथा सामुदायिक वनमा अग्नि रेखा बनाइने छ । • बाढी पहिरो तथा भू-क्षय नियन्त्रका कार्यहरु गरिने छ । • आकर्षक विपद् कोषको स्थापना गरिने । • विपद् सतर्कताका लागि स्वयंसेवक परिचालन गरिने छ । • विपद् सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

CamScanner

२. बाढी पहिरो रोक्न वैकल्पिक उपायको खोजि गरिने छ ।	• बाढी पहिरो क्षेत्रको वर्गीकरण गरी तुलनात्मक रूपमा सस्तो, वातावरणीय दृष्टिकोणले उपयुक्त हुने गरी बायो इन्जिनियरिङ प्राविधिको प्रयोग गरिनेछ ।
३. भौतिक संरचनाहरु विपद् थेग्न सक्ने गरी डिजाईन र निर्माण गरिने छ ।	• भवन आचार संहिता (विल्डिङ कोड) बनाइ लागू गर्ने • भौतिक संरचनाको डिजाइन र निर्माण गर्दा अनुमानित विपद् थेग्न सक्ने गरी गर्ने

७.प्रमुख कार्यक्रम

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
वडाभित्र रहेका सबै नदि तथा खोलाहरुमा तटबन्ध निर्माण कार्यक्रम			वडा नं. १								१३
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका	
वडाभित्र रहेका सबै नदि तथा खोलाहरुमा तटबन्ध निर्माण कार्यक्रम			वडा नं. २								१३
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका	
वडाभित्र रहेका सबै नदि तथा खोलाहरुमा तटबन्ध निर्माण कार्यक्रम			वडा नं. ३								१३
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका	
वडाभित्र रहेका सबै नदि तथा			वडा नं. ४								१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
खोलाहरुमा तटबन्ध निर्माण कार्यक्रम											
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका	
वडाभित्र रहेका सबै नदि तथा खोलाहरुमा तटबन्ध निर्माण कार्यक्रम			वडा नं. ५								१३
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका र प्रदेश सरकार	
वडाभित्र रहेका सबै नदि तथा खोलाहरुमा तटबन्ध निर्माण कार्यक्रम			वडा नं. ६								१३
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका र प्रदेश सरकार	
वडाभित्र रहेका सबै नदि तथा खोलाहरुमा तटबन्ध निर्माण			वडा नं. ७								१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
कार्यक्रम											
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका	
वडाभित्र रहेका सबै नदि तथा खोलाहरुमा तटबन्ध निर्माण कार्यक्रम			वडा नं. ८								१३
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका	
डाडाश्री वस्ती वरिपरी, सानीखेत, अजुका खोला पहिरो नियन्त्रण गर्ने			वडा नं. २								१३
बजेट	रु हजार			१०००	०	७००	०	५००	२२००	गाउँपालिका	
गाउँपालिका भित्रका विभिन्न जोखिम तथा खाली रहेका सार्वजनिक			गाउँपालिका भरी								१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
ठाउँहरुमा वृक्षारोपण कार्यक्रम											
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका र प्रदेश सरकार	
गाउँपालिकाका वभिन्न जोखिम ठाउँमा पहिरो नियन्त्रण योजना			सबै वडामा								१३
बजेट	रु हजार			८००	८००	८००	८००	८००	४०००	गाउँपालिका	

CamScanner

८. अपेक्षित उपलब्धि

सूचकहरु	आधार वर्ष २०८१/८२	२०८६/८७ सम्मको योजना
विगत वर्षहरुमा बाढी, पहिरो र आगलागिबाट धन सम्पत्तिको क्षति भएको परिवार संख्या	५०	२०
खर तथा पराल तथा काठले छाएको घर भएका परिवार संख्या	१०	००
एम्बुलेन्सको संख्या	१	३
दमकलको संख्या	०	१
विपद् व्यवस्थापन गाउँ समिति बनेको	८	८
सुरक्षित स्थान तोकिएको स्थानको संख्या	००	५
विपद् व्यवस्थापन पूर्व तयारी योजना बनेको	छैन	बनाइने छ ।

७.२ वन, वातावरण तथा भु-संरक्षण

१.बस्तुगत विवरण

यस मेल्लेख गाउँपालिकाको कुल भू-भाग १३४.७८ वर्ग किलोमिटर मध्ये वनजंगलले ओगटेको क्षेत्रफल ८२.७४ वर्ग किलोमिटर रहेको छ।यस गाउँपालिकाका धेरैजसो वनक्षेत्र सामुदायिक वनको रुपमा रहेको छ भने केहि बनक्षेत्र धार्मिक तथा कवुलियत वन क्षेत्र भित्र पनि रहेको छ।यस गाउँपालिकामा जम्मा ..... वटा सामुदायिक वनहरु रहेका छन्।जसले कूल वनक्षेत्रको ..... क्षेत्रफल मात्रै ओगटेको छ भने बाँकी क्षेत्रफल राष्ट्रिय वन क्षेत्रले ओगटेको छ।यस गाउँपालिकामा रहेका ..... वटै सामुदायिक बनहरु समुदायले नै संरक्षण र व्यबस्थापन गरिरहेका छन्।यी बनहरु सामुदायिक बनको आफ्नै बिधान अनुसार संचालन भएका छन्।सामुदायिक वनले कूल बनक्षेत्र मध्ये .....हेक्टर क्षेत्रफल ओगटेका छन् भने उक्त सामुदायिक बनमा जम्मा ..... घरपरिवारहरु आबद्ध रहेका छन्।जुन गाउँपालिकाको कूल घरधुरीको ..... हुन आउँछ।

यस गाउँपालिकामा बनजंगल क्षेत्र बढी भएको हुँदा जैविक विविधता पनि फरक फरक रहेको छ। मुख्यगरी यहाँको जंगलमा बाघ, भालु, नाउर, झारल, रतुवा, घोरल जस्ता जनावरहरु र चिल, कालिज, डाँफे जस्ता चराचुरुंगीहरुको बासस्थान रहेको पाइन्छ।त्यसैगरि रुख बिरुवाहरुमा सल्ला, बाँझ, चिराइतो, लोक्ता, लाली गुराँश आदि रहेका छन्।

CamScanner

२. सम्भावना र अवसर

खाली जमिन, प्रशस्त बाटाघाटा, नदी तटहरु र ..... वटा सामुदायिक वन समितिहरु भएका हुँदा यस्ता समितिहरुसँग कार्यगत एकता कायम गर्दै सडक किनारा, खाली जमिन र नदी तटहरुमा वृक्षरोपण गरेर र प्रत्येक वर्ष प्रत्यके घरले १० विरुवा रोप्ने वातावरण बनाएर मेल्लेखलाई हराभरा बनाउन सकिने सम्भावना प्रशस्तै छ ।त्यस्तै, खाली तथा बुट्यान क्षेत्रलाई हटाई सो क्षेत्रमा हावापानी अनुकूलका जडीबुटी लगाई खाली क्षेत्रलाई आर्थिक र खोज अनुसन्धान केन्द्रको रूपमा विकास गर्न सकिनेछ ।

३.समस्या तथा चुनौती

वनसम्बन्धी कानुनको परिपालना, प्राकृतिक स्रोतमा स्थानीय समुदायको न्यायोचित पहुँच तथा वन र वातावरण वीचको अन्तरसम्बन्ध तथा अन्तरपुस्ता समन्वयबारे जनसाधारणमा स्पष्ट ज्ञान र तदनुकूल भूमिका निर्वाह गर्ने कार्यहरु चुनौतीको रूपमा रहेका छन् ।हराभरा मेल्लेख बनाउन वनको हैसियत सुधार र जलवायु परिवर्तन अनुकूलनमा पनि थुप्रै कार्यहरु गर्नु पर्ने छ।जलवायु परिवर्तनका हिसाबले कतिपय बालीनालीहरुको उत्पादनमा असर परेको छ भने पानीका मुहान सुक्ने तथा पानीको सतह घट्ने जस्तो अवस्था आइरहेको छ।

४. लक्ष्यः वन क्षेत्रको दिगो व्यवस्थापनद्वारा जैविक विविधता, वातावरण सन्तुलन र जलाधारलाई जोगाई राख्ने र पर्यापर्यटन तथा वनजन्य पैदावारमा आधारित उद्यमशीलतामार्फत अर्थतन्त्रमा सहयोग पुर्‍याउने ।

५ उद्देश्यः

- वन क्षेत्रको दिगो व्यवस्थापन र वनको क्षेत्र तथा हैसियत वृद्धि र वातावरण सन्तुलन तथा भू-संरक्षण गर्ने ।
- जैविक विधतालाई बढाउँदै लैजाने ।
- जलवायु परिवर्तनको असर न्यूनीकरण तथा अनुकूलनका गतिविधिहरु सञ्चालन गर्ने ।
- मेल्लेखलाई हराभरा बनाउने ।
- भू-क्षय नियन्त्रण तथा रोकथाम गर्ने ।

६. रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
१. जलवायु परिवर्तनको असर न्यूनीकरण तथा अनुकूलका विविध उपायहरु अवलम्बन गरी मेल्लेखलाई हराभरा कायम गरिने छ ।	• वृक्षरोपणमा जोड दिइने छ । • जलवायु मैत्री बाली छनोट तथा प्रांगारिक खेतीमा जोड दिइने छ। • फोहोरमैला व्यवस्थापन मा सहजीकरण गर्ने । • मूल सुक्ने अवस्थाका पानीका मूलहरुको संरक्षणमा जोड दिइने छ।
२. जनताको सहभागितामा बन क्षेत्रको संरक्षण र प्रतिफलको	• बनक्षेत्रको संरक्षणमा स्थानीय जनताको सहभागिता र न्यायोचित रूपले प्रतिफल पाउने सुनिश्चित्तताका लागि संघ र प्रदेशको सहयोगी

CamScanner

न्यायोचित वितरण	हुने गरी स्थानीय नीति र कानुन निर्माण । • स्थानीय जनतालाई वन क्षेत्रको संरक्षणबाट वातावरण, जैविक विविधता र जलाधार जोगाउन पुग्ने सहयोगबारे निरन्तर सचेतना गराइरहने ।

CamScanner

७.प्रमुख कार्यक्रम

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बाँदर, जंगली बदेल आतंक नियन्त्रण कार्यक्रम			सबै वडामा								१३
बजेट	रु हजार			२००	२००	२००	२००	२००	१०००	गाउँपालिका र कृषक समुहहरु	
सामुदायिक वनहरुलाई संरक्षण कार्यक्रम			सबै वडामा								१३
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका	
गाउँपालिका भरी रहेका दर्ता भएका सामुदायिक वनहरुमा तारवार कार्यक्रम			गाउँपालिका भरी								१३
बजेट	रु हजार			६००	६००	६००	६००	६००	३०००	गाउँपालिका	
सार्वजनिक कार्यलयमा डस्टबीन वितरण			सबै वडामा								१३
बजेट	रु हजार			१५०	०	१५०	०	०	३००	गाउँपालिका	
सडक छेउहरुमा वृक्षारोपण कार्यक्रम			सबै वडामा								१३

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
बजेट	रु हजार			१००	१००	१००	१००	१००	५००	गाउँपालिका	
फोहोरमैला व्यवस्थापन सम्वन्धी जनचेतना कार्यक्रम			सबै वडामा								१३
बजेट	रु हजार			१५०	१५०	०	१५०	०	४५०	गाउँपालिका	

CamScanner

८. अपेक्षित उपलब्धि

सूचकहरु	आधार वर्ष २०८१/८२	२०८६/८७ सम्मको योजना
वनले जंङ्गल तथा पहाड हिमाल र बन्जर क्षेत्रले ओगटेको क्षेत्रफल	८२.७४ वर्ग किलोमिटर	८२.७४ वर्ग किलोमिटर
जम्मा सामुदायिक वनको संख्या		
सामुदायिक वनका उपभोक्ता घरधुरी प्रतिशत		

परिच्छेद ८ — संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन

८.१ संस्थागत क्षमता विकास

१.वस्तुगत विवरण

स्थानीय तह नागरिकका घरदैलोको सरकार हो। नेपालको संविधानले स्थानीय तहलाई प्रशस्त विधायिकी, न्यायिक र कार्यकारी अधिकार प्रदान गरेको छ। स्थानीय तह संस्थागत रूपमा सवल, पूर्ण प्रजातन्त्रिक, कुशल नेतृत्वका साथ पूर्ण जिम्मेवारीका साथ प्रभावकारी ढङ्गले सेवा प्रवाह गर्न सक्षम हुनु जरुरी छ ।

स्थानीय तह नागरिकको जीवनस्तर सुधारका लागि एकीकृत कार्य गर्ने जिम्मेवार निकाय हो। स्थानीय सर कारका अधिकार र जिम्मेवारीहरू कत्तिको कुशल रूपमा सम्पादन हुन्छन् भन्ने कुरा विभिन्न पदीय जिम्मे वारीमा रहेका जननिर्वाचित प्रतिनीधिहरूको क्षमतामा भर पर्दछ । संविधानप्रदत्त एकल र साझा अधिकार र जिम्मेवारीहरूलाई कुशल रूपमा सम्पादन गरी नागरिकहरूलाई छिटो, छरितो, कम झन्झटिलो, पारदर्शी र गुणात्मक सेवा प्रवाह गर्ने जिम्मेवारी र दायित्व स्थानीय सरकारको कार्य क्षेत्रमा रहेको छ। अतः मेल्लेख गाउँपालिकाको संस्थागत क्षमता विकास, सेवा प्रवाह र सुशासनको सबैले प्रत्याभूति गर्ने ढङ्गले योजना तथा कार्यक्रमहरु तयार गर्न आवश्यक छ ।

२. अवसर र सम्भावना

सामान्यतया क्षमता विकासलाई तीन आयाममा विश्लेषण गर्न सकिन्छ । सर्वप्रथम संस्थाको संरचनालाई दुरुस्त पार्नु पर्ने एउटा पाटो हो भने संरचनाको जिम्मेवारी अनुकूलन हुने गरी संस्थाको प्रणालीमा सुधार, आवश्यक मात्रामा नीति, नियम तथा कार्य प्रणालीहरुको विकास, आवश्यक संख्यामा मानव संसाधनको व्यवस्था जस्ता कुराहरु संस्थागत क्षमता विकासमा पर्ने हुँदा यस गाउँपालिकामा यस्तो प्रकारको प्रणालीमै सुधार गर्ने सम्भावना प्रशस्त रहेको छ । यो पालिकामा यी तिनै आयामको विकास गर्ने सम्भावना प्रशस्त देखिन्छ ।

नेपालको संविधानको अनुसूची-८ मा उल्लिखित अधिकारको प्रयोग एकलौटी रूपमा र अनुसूची-९ मा उल्लिखित अधिकारको प्रयोग संघ तथा प्रदेशसँग साझा रूपमा गर्न नेपालको संविधानले नै स्थानीय तहलाई अधिकार सम्पन्न बनाएको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले एकल तथा साझा अधिकारको

CamScanner

विस्तृतीकरण गर्दै तिनको प्रयोगको विधि तोकिदिएको छ। यसरी स्थानीय तहलाई स्थानीय सरकारको है सियत प्राप्त छ ।मेल्लेख गाउँपालिकाकाका जनताका निमित्त नजिकको, देखिने र भेटिने सरकारको रूपमा यो गाउँपालिका रहेको छ। यस पालिकाले स्थानीय सरकारको हैसियतमा स्थानीय जनतालाई प्रदान गर्ने से वा सुविधाका निमित्त प्रयोग गर्ने कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिकासम्बन्धी अधिकारहरुका लागि संस्थागत विकास अनिवार्य तथा अपरिहार्य पक्ष हो ।

संस्थागत क्षमताको अभावमा परिलक्षित आर्थिक, सामाजिक, भौतिक पूर्वाधार विकास र वातावरण सन्तुलनको काम केवल कोरा कल्पना मात्र हुन्छ । उल्लिखित सन्दर्भमा संविधान तथा कानुनले सुम्पेको जिम्मेवारी र मेल्लेख गाउँपालिकाको निर्वाचित नेतृत्वको योजनाबद्ध ढङ्गले विकासका काम गर्दै जाने सोचलाई अवसर को रूपमा लिन सकिन्छ।यस पालिकामा कूल मिलाएर विभिन्न पदका ..... जना कर्मचारी कर्मचारी कार्यरत रहेका छन। गाउँपालिकाको आफ्नो भवन सहित आवश्यक मात्रामा फर्निचर र अन्य भौतिक सामग्रीहरु मौजूद छन्। संस्थागत क्षमताकै कुरा गर्दा यस गाउँपालिकामा सवारी साधनतर्फ हलुका सवारी साधन १, मोटरसाइकल २० र एम्बुलेन्स १ रहेको अवस्था छ ।

३. समस्या तथा चुनौती

यस पालिकामा भौतिक स्रोत साधन पुग वा अपुगको अवस्था विश्लेषण गर्दा स्वास्थ्य क्षेत्र र शिक्षा क्षेत्रमा कर्मचारीको अभाव र समुदाय सहयोग कार्यकर्ताको अभाव रहेको अवस्था छ ।संघीय ढाँचाको शासन प्रणाली अन्तर्गत स्थानीय तहले राज्यशक्तिको प्रयोग गर्दै कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिकासम्बन्धी कार्यसम्पादन गर्ने सन्दर्भमा जनशक्तिको काम गर्ने उत्साह, क्षमता र मेहनतलाई उत्पादनशील बनाउने र सरकारले प्रदान गर्ने सेवा सुविधाबाट जनताले सुशासन, विकास र समृद्धिको अनुभूति गर्ने अवस्था सिर्जना गर्न र सरकारले आर्जन गर्ने राजस्वको दर र दायरा बढाउदै जाने कार्य निकै चुनौतीपूर्ण छ । गाउँपालिकालाई संविधान प्रदत्त एकल र साझा अधिकारहरु प्रशस्त प्राप्त भएता पनि विकास व्यवस्थापन, संस्थागत संरचना तथा संगठन व्यवस्थापन, वित्तीय व्यवस्थापन, सूचना व्यवस्थापन, सुशासन, समन्वय र सहकार्य, मानव संसाधन विकास, संस्थागत क्षमता विकास, सेवा प्रवाह मापदण्ड निर्धारण, राजस्व परिचालन र वित्तीय अनुशासन जस्ता एकल साझा तथा संघीय कानुनबाट व्यवस्थित अधिकारहरुको प्रभावकारी उपयो गका लागि भौतिक स्रोत साधन व्यवस्था, नीति, योजना, ऐन/नियम/ कार्यविधि तयारी, मानव संसाधन प्राप्ति, विकास जस्ता कुराहरुमा खासै ध्यान नपुगेको अवस्था छ ।

यस पालिकामा भौतिक स्रोत साधन पुग वा अपुगको अवस्था विश्लेषण गर्दा स्वास्थ्य क्षेत्र र शिक्षा क्षेत्रमा कर्मचारीको अभाव र समुदाय सहयोग कार्यकर्ताको अभाव रहेको अवस्था छ ।

संघीय ढाँचाको शासन प्रणाली अन्तर्गत स्थानीय तहले राज्यशक्तिको प्रयोग गर्दै कार्यपालिका, व्यवम र न्यायपालिकासम्बन्धी कार्यसम्पादन गर्ने सन्दर्भमा जनशक्तिको काम गर्ने उत्साह, क्षमता र मेहनतलाइ उत्पादनशील बनाउने र सरकारले प्रदान गर्ने सेवा सुविधाबाट जनताले सुशासन, विकास र समृद्धिको अनुभूति गर्ने अवस्था सिर्जना गर्न र सरकारले आर्जन गर्ने राजस्वको दर र दायरा बढाउदै जाने कार्य निकै चुनौतीपूर्ण छ|

CamScanner

४. लक्ष्यः शासन प्रक्रियाका सबै अवयवहरुलाई समुन्नत बनाउँदै जनताले सुशासन, विकास र समृद्धिको अनुभूति गर्ने गरी कार्यसम्पादन गर्न सक्ने संस्थागत क्षमता विकास गर्ने ।

५. उद्देश्यः

- शासन सञ्चालनका निमित्त आवश्यक नीति, कानुन, योजना, सङ्गठन, जनशक्ति, सहयोगी भौतिक पूर्वाधार, बजेट, कार्यक्रम, कार्यविधि, समय, प्रविधि र सहयोगी शासकीय औजार समेतका शासकीय अवयवहरुलाई समुन्नत बनाउने ।
- शीघ्र सेवा तीव्र विकास गर्नसक्ने संस्थागत क्षमता विकास गर्ने ।
- सेवा बजारहरुको विकास र परिचालन ।

६. रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
१. संस्थागत प्रणालीमा आवश्यक सुधार गरिने	• न्याय सम्पादनका लागि नीति, नियम र कानुनहरुको निर्माण गर्ने । • न्याय सम्पादन र विधेयकहरु तयार गर्न सहजताका लागि कानुन विज्ञको सेवा प्राप्तिको व्यवस्था गर्ने ।
२. चप योजना तथा नीति नियम र कार्यविधिहरुको तयारी ।	• पालिकाको गुरुयोजना लगायत प्राप्त नमूना कानुन अनुसार आवश्यकताका आधारमा ऐन, नियम, विधि तथा कार्यविधिहरुको तयार गरिने छ ।
३. आवश्यक सेवा बजारहरुको विकास र परिचालन गरिने छ ।	• अगुवा कृषकहरुमध्येबाट कृषि सेवा कार्यकर्ता १४ र पशु सेवा कार्यकता १४, खानेपानी मर्मत कार्यकतां १४ र विद्युत मर्मत कार्यकर्ता १४ गरी ४२ जनाको छनोट गरी तालिम प्रदान गरी परिचालन गरिने छ ।
४. सङ्गठन, जनशक्ति र सहयोगी पूर्वाधार विकास गर्ने ।	• विषयगत जिम्मेवारी बहन गर्न सक्ने सङ्गठनात्मक संरचना स्थापना गर्ने । • सङ्गठनात्मक जिम्मेवारी सम्पादन गर्न आवश्यक जनशक्तिको प्रबन्ध गर्ने र सो जनशक्तिको काम गर्ने रहर (उत्प्रेरणा), जिम्मेवारी सम्हाल्ने सीप (दक्षता) र मेहनत गर्ने वानी विकास गर्न प्रशिक्षण र प्रोत्साहन प्रदान गर्ने । • जनशक्तिलाई पद र जिम्मेवारी सुहाउदो कार्यकक्ष, फर्निचर, कम्प्युटर लगायत यन्त्र उपकरण र इन्टरनेट सुविधा तथा सवारी साधन प्रदान गर्ने ।
५. समयमा बजेट, कार्यक्रम र सरल कार्यविधि तर्जुमा, स्वीकृति र कार्यान्वयन गर्ने ।	• वजेटलाई यथार्थपरक रूपमा तर्जुमा गर्ने। बजेट कार्यान्वयन कार्यतालिका बनाएर कार्यान्वयन गर्दै जाने । • वार्षिक विकास कार्यक्रम अन्तर्गतका भौतिक पूर्वाधार विकास सम्बद्ध आयोजना/परियोजना डिपिआर गराएर मात्र कार्यान्वयन

CamScanner

	गर्ने । • प्रक्रियालाई सरलीकरण गर्दै कार्यविधि जारी गर्ने र सोको प्रयोगबाट असल नतिजा समयमै हासिल गर्ने ।
६. प्राविधिको प्रयोगलाई शासकीय औजारको अभ्यास गर्ने ।	• शासन सहयोगी प्राविधिकको प्रयोग गर्ने । • समन्वय, अनुगमन तथा मूल्यांकन, सार्वजनिक सुनुवाइ जस्ता शासकीय औजारहरुको प्रयोग गर्दै जाने ।

CamScanner

७.प्रमुख कार्यक्रम

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
सार्वजनिक संस्थाहरुबाट प्रवाह हुने सेवाहरु विद्युत्तीय तथा अनलाइन मार्फत प्रवाह गर्ने कार्यक्रम	नियमित		सबै वडामा								१६
बजेट	रु हजार			१००	१००	१००	१००	१००	५००	गाउँपालिका	
सुचना प्रणालीमा आधारित शिक्षा कार्यक्रम											१६
बजेट	रु हजार			१५०	१५०	१५०	१५०	१५०	७५०	गाउँपालिका	
पर्यटकीय सुचना केन्द्र स्थापना											१६
बजेट	रु हजार			००	५००	००	००	५००	१०००	गाउँपालिका	
गाउँपालिका स्तरीय सुचना तथा प्रविधि केन्द्र स्थापना	संख्या	१	गाउँपालिका								१६
बजेट	रु हजार			४००	०	३००	०	२००	९००	गाउँपालिका	
सेवा प्रवाहका मापदण्ड निर्धारण			गाउँपालिका र								१६

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
			वडाहरुमा								
बजेट	रु हजार			१००	०	१००	०	१००	३००	गाउँपालिका	
नागरिक सन्तुष्टि सर्वेक्षण र अन्तर निकाय समन्वय											१६
बजेट	रु हजार			०	५००	०			५००	गाउँपालिका	
आवश्यक नीति नियम तथा कार्यवीधिहरु तर्जुमा											१६
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका	
विपत् जोखिम न्युनिकरण तालिम											४
बजेट	रु हजार			२००	२००	२००	२००	२००	१०००	गाउँपालिका	
जन प्रतिनिधिहरु र कर्मचारीको क्षमता विकास तालिम											४
बजेट	रु हजार			५००	५००	५००	५००	५००	२५००	गाउँपालिका	
वित्तिय जोखिम न्युनिकरण तालिम											४
बजेट	रु हजार			१५०	१५०	१५०	१५०	१५०	७५०	गाउँपालिका	

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
करदाता शिक्षा कार्यक्रम											४
बजेट	रु हजार			१००	१००	१००	१००	१००	५००	गाउँपालिका	
गाउँपालिकाको प्रोफाइल तयार			गाउँपालिका भरी								४
बजेट	रु हजार			१५००	०	०	०	५००		गाउँपालिका	

CamScanner

८. अपेक्षित उपलब्धि

सूचकहरु	आधार वर्ष २०८१/८२	२०८६/८७ सम्मको योजना
क. संस्थागत क्षमता विकास		
आफ्नै वडा भवन संख्या	६	८
हाल सम्म तयार भएका नीति, नियम तथा कानुनहरु	४५	आवश्यकता अनुसार बनाईने छन
गाउँपालिका भवन	१	१
घ. मानव संसाधन विकास		
कृषि सेवा कार्यकर्ता तयारी	६०	१००
पशु सेवा कार्यकर्ता तयारी	३०	६०
खानेपानी मर्मत कार्यकर्ता तयारी	१२	१८
विद्युत मर्मत कार्यकर्ता तयारी	६	१२

८.२ सेवा प्रवाह र सुशासन

१.वस्तुगत विवरण

सुशासन भनेको शासन सञ्चालनका क्रियाकलापमा असल शासनका विशेषता प्रतिविम्बित हुनु हो। सरकारले जनतालाई प्रदान गर्ने सेवा सुविधा समयका हिसाबले शीघ्र, गलिका हिसाबले तीव्र, स्तरका हिसाबले उत्कृष्ट, प्रक्रियाका हिसाबले सरल र लागतका हिसाबले सुलभ हुने कुराको नीति, कानुन, कार्यविधि र व्यवहारद्वारा प्रत्याभुत गर्नु हो। तसर्थ, सुशासनको अनुभूतिले मात्र सरकार जनताको साथमा र जनता सरकारको काखमा भएको महसुस हुन्छ।

आम नागरिक विशेष गरी विपन्न तथा पछाडि परेका वर्ग समुदायले स्थानीय सरकारबाट ठूलो अपेक्षा राखेका छन्। संवैधानिक व्यवस्था, कानूनी शासन र जनअपेक्षा अनुसार कुशल, पारदर्शी, जवाफदेही ढङ्गले स्थानीय शासन सञ्चालन गरी सेवा प्रवाह र विकास कार्यलाई प्रभावकारी बनाउने अहम् दायित्व स्थानीय सरकारमा रहेको छ। आफ्ना गतिविधिलाई पारदर्शी ढङ्गले सञ्चालन गर्न पालिकाले ऐन नियम बनाएको छ।

गाउँपालिकाबाट हालसम्म ४५ वटा ऐन, नियम, विधि तथा कार्यविधि तयारी र प्रमाणीकरण भई स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशन भई कार्यान्वयनमा रहेका छन्। साथै, सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रक्रिया मार्फत नागरिक समाज संस्था समेतको सहभागितामा योजना तर्जुमाको अभ्यास गरी सभाबाट स्वीकृत बजेट तथा नीति कार्यक्रमलाई वेवसाइट र सूचना पाटी मार्फत सार्वजनिक गर्ने अभ्यास गरिएको छ ।

२. अवसर र सम्भावना

CamScanner

लोकतन्त्रका लाभहरुको समानुपातिक, समावेशी र न्यायोचित वितरण गरी कानुनी राज्य र दिगो विकासको अवधारणाअनुरूप समाजवाद उन्मुख संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणालीलाई स्थानीय तहदेखि नै सुदृढीकरण गर्न मेल्लेख गाउँपालिकाले प्राप्त गरेको राज्यशक्तिको प्रयोग गर्न पाउने हैसियतप्रति जनताको भरोसा, साथसहयोग र सम्मान पाउन सुशासन नै अचुक साधन भएकाले सुशासनप्रति निर्वाचित नेतृत्वको अठोट, कर्मचारीको सहयोग र सरोकारवालाहरुको साझेदारीता जुट्ने सहज परिस्थिति विद्यमान छ। यसलाई अवसरको रूपमा लिन सकिन्छ।

पालिका संग आवश्यक उपकरण तथा जनशक्ति भएका कारण संस्थागत सुशासन कायम राख्ने विषयमा गर्न सकिने थुप्रै अवस्था रहेको हुँदा यसलाई अवसरका रूपमा लिएको खण्डमा यस पालिकामा संस्थागत सुशासन मजबुत बनाउन सकिने सम्भावना रहेको छ ।

३. समस्या तथा चुनौती

सुशासन जनताले महसुस गर्ने विषय हो। पालिकाले प्रयास गर्दा गर्दै पनि पूर्णता प्राप्त गर्न समय लाग्ने हुन्छ। किनकि यसको सीमा हुँदैन र यो निरन्तर सुधार गर्दै लैजाने विषय हो। यो सजिलो छैन तर असमाव पनि नभएको हुँदा यसले कडा मेहनत र इमान्दारिताको माग गर्छ। सरकारी प्रक्रियामा सरलीकरण, सेवा प्रवाहमा स्तरीकरण, जनशक्तिको क्षमतामा वृद्धिकरण र आचरणमा शुद्धीकरणका माध्यमबाट सुशासन बहाल गर्ने काम निकै चुनौतीपूर्ण छ ।

२०८१ सम्ममा प्राप्त नमूना कानुन, विधि तथा नियमावली र आवश्यकताका आधारमा ४५ वटा विषयमा ऐन, नीति, नियम, कार्यविधि निर्माण गरिएको छ। तर्जुमा भएका ऐन, नीति, नियम, कार्यविधिको बारेमा सबै जनप्रतिनीधि, वडा समिति, आम नागरिक विशेष गरी विपन्न तथा लक्षित वर्गलाई सुसूचीत गराउने, प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने र सो को पालना हुनु जरुरी छ। विषय क्षेत्रगत रूपमा बजेट विनियोजना सन्तुलित गरी रोजगार, उत्पादनमूलक तथा आयमूलक आयोजनामा लगानी अपेक्षाकृत कम रहेको छ । पालिकाको बेरुजु घट्दो क्रममा रहेको अवस्था भए पनि आ.व. २०८०/८१ मा वेरुजु रकम रु..... कायम रहेको अवस्था छ ।

४. लक्ष्यः "गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवाहरु सुशासन सहित जनमैत्री बनाउने ।"

५. उद्देश्यः

- शासनका अवयवहरु (नीति, कानुन, योजना, सङ्गठन, जनशक्ति, सहयोगी भौतिक पूर्वाधार, वजेट, कार्यक्रम, कार्यविधि, समय, प्रविधि र सहयोगी शासकीय औजार) लाई आवश्यकता अनुसार ठिक र दुरुस्त राख्ने ।
- सुशासनका सुन्दरताले सजाउँदै सरकार सञ्चालन गर्ने ।

CamScanner

- गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवाहरु पारदर्शी बनाउने ।
- जनता पनि तथा संघ र प्रदेश सरकारप्रति स्थानीय शासन सञ्चालन जवाफदेही र पूर्ण सहभागितामूलक बनाउने ।
- गाउँपालिकाबाट हरेक आर्थिक तथा विकास गतिविधिहरु पारदर्शी ढङ्गबाट सञ्चालन गर्ने ।

६. रणनीति तथा कार्यनीति

रणनीति	कार्यनीति
१. पालिकाका सबै विकास तथा सेवाहरु पारदर्शी बनाइने छ ।	• पालिकाको आय, व्यय वेभ वेसमा अद्यावधिक गरिने छ । • विकास कार्यहरुको प्रगति विवरण पनि वेभ साइटमा राखिने छ । • हरेक योजनाहरुको समाप्तिपछि सार्वजनिक लेखा परीक्षण गरिने छ । • अध्ययन तथा अनुसन्धान र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रतिवेदन पनि वेभसाइटमा राखिने छ । • सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाइलाई नियमित बनाइने छ ।
२. योजना चकको हरेक तहमा समावेशिता सहितको सहभागिता सुनिश्चित गरिने छ ।	• सात तहको योजना तर्जुमामा प्रक्रियामा बस्तीस्तरका आम जनताको सहभागिता गराइने छ । • उपभोक्ता समिति छनोटमा उपभोक्ताको सहभागिता सुनिश्चित गरिने छ । • योजनाहरु कार्यान्वयनमा पनि सम्भव भएको क्षेत्रमा जन सहभागिता सुनिश्चित गरिने छ ।
३. अन्तर सरकारी स्तरको सहकार्य वृद्धि गरिने छ ।	• योजनाहरुको विवरण आदान प्रदान गरिने छ । • संघ, प्रदेश र पालिकाबीच विकास प्रशासन, बजेट र कार्यक्रम रणनीतिबारे अन्तरक्रिया गरिने छ ।
४. अन्तर योजना तथा परियोजनाहरु बीच सहकार्य वृद्धि गरिने छ ।	• पालिका क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्था, योजना तथा परियोजना र कार्यरत निकायबीच अन्तरकिया गरिने छ ।
५. तोकिएको ढाँचामा लेखा राखि समयमै लेखा परीक्षण गराउने ।	• आय व्ययको हिसाब तोकेको ढाँचामा राखि वित्तीय प्रतिवेदनहरु तयार गरिने छ । • लेखा विवरण तयार गरी समयमै आन्तरिक र म लेखापरीक्षण गराइने छ ।

CamScanner

७.प्रमुख कार्यक्रम

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
सार्वजनिक सुनुवाई	संख्या	१८	गाउँपालिका र वडाहरुमा								१६
बजेट	रु हजार			३००	३००	३००	३००		१५००	गाउँपालिका	
सामाजिक परिक्षण	संख्या	५	गाउँपालिका	१	१	१	१	१	५		१६
बजेट	रु हजार			३५०	३५०	३५०	३५०	३५०	१७५०	गाउँपालिका	
आन्तरिक र अन्तिम लेखा परिक्षण	संख्या	प्रत्येक साल	गाउँपालिका र वडाहरु								१६
बजेट	रु हजार			२००	२००	२००	२००	२००	१०००	गाउँपालिका	
जेष्ठ नागरिक अपाङ्ग परिचयपत्र वितरण कार्यक्रम	नियमित		गाउँपालिका र वडाहरु								१६
बजेट	रु हजार			१५०	१५०	१५०	१५०	१५०	७५०	गाउँपालिका	
बालमैत्री	संख्या	१	गाउँपालिका								१६

CamScanner

योजना र बजेट	एकाइ	लक्ष्य	कार्यान्वयन हुने स्थान	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	जम्मा	लागत सहभागिता	दि.वि. ल.नं
स्थानीय तह घोषणा			भरी								
बजेट	रु हजार			२००	२००	२००	२००	२००	१०००	गाउँपालिका	१६
लै.स.सा.स. लक्षित क्षमता विकास तालिम	संख्या		गाउँपालिका								
बजेट	रु हजार			२००	२००	२००	२००	२००	१०००	गाउँपालिका	

CamScanner

८. अपेक्षित उपलब्धि

सूचकहरु	आधार वर्ष २०८१/८२	२०८६/८७ सम्मको योजना
ग. सुशासन		
लेखा परीक्षण तथा पालिकाको आयव्यय विवरण वेवसाइटमा समावेश गरी स्रोत साधनको परिचालन पारदर्शी पार्ने कार्य भएको छ ?	छ	निरन्तरता दिइने छ ।
भू-उपयोग योजना तयार भएको छ ?	छैन	गरीने छ ।
हालको बेरुजु रु	१४२४२०००	बेरुजु शुन्य कायम गरीने छ।
राजस्व सुधार कार्ययोजना तयार भएको छ ?	छैन	अद्यावधिक गरीने छ ।
सूचना पूणालीमा आधारित करदाताहरुको लगत तयारी	छ	निरन्तरता दिइने छ ।
सूचना प्राविधिको उपयोग जस्तैः सफ्टवयर, एसएमएस, इमेल, इन्टरनेट, टेलिफोन आदि प्रभावकारिता बढाउने	छ	निरन्तरता दिइने छ
नतिजामा आधारित अनुगमन प्रणालीको स्थापना ।	छैन	गरीने छ
एकीकृत सूचना व्यवस्थापन प्रणालीको स्थापना ।	छ	निरन्तरता दिइने छ
सार्वजनिक सुनुवाइ र सार्वजनिक परीक्षण कार्यक्रम सञ्चालन वर्ष/पटक	त्रैमासिक रुपमा गरीदै आइरहेको छ	निरन्तरता दिइने छ
सबै सार्वजनिक संस्थामा सार्वजनिक सेवा बडापत्र र गुनासो पेटिकाको व्यवस्था	राखिएको छ ।	निरन्तरता दिइने छ
कानुनले गोप्य राख्ने भनेका बाहेक सबै विषयका आर्थिक तथा भौतिक प्रगति, खर्च विवरण सार्वजनिकीकरण गरेको अवस्था	छ	निरन्तरता दिइने छ
कृषि बजार सूचना प्रणालीको स्थापना भएको	छैन	गरिने छ ।
आपत्कालीन कार्य संचालनका लागि सूचना प्रवाहका लागि हट लाइनको व्यवस्था(अर्थात् हेलो सरकार) गर्ने	छ	निरन्तरता दिइने छ

CamScanner

परिच्छेद ९ — योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन व्यवस्थापन, अनुगमन मुल्याङ्कन

९.१ योजना तर्जुमा

मेल्लेख गाउँपालिकामा योजनाबद्ध विकासले निरन्तरता पाउने छ। योजना भनेको निरन्तर चलिरहने प्रक्रिया हो र यो आवधिक विकास योजनाको अद्यावधिक गर्ने देखि यस योजनाको अन्तिम वर्षमा तेस्रो आवधिक विकास योजना तयार गरी कार्यान्वयन गरिने छ ।

९.२ योजना बैंक

बजेटको उपलब्धता र खर्चको गति अनुसार उपयोग गर्नका लागि वडास्तरबाट जनताले आवश्यकता महसुस गरेका योजनाहरुको सूचीलाई योजना बैकको रुपमा अनुसूची ३ मा जस्ताको तस्तै राखिएको छ ।

९.३ संस्थागत तथा कार्यान्वयनको व्यवस्थापन

यस गाउँपालिकाबाट स्थानीय सरकारका रूपमा सञ्चालन गरिने हरेक कार्यहरुका लागि निम्न अनुसारको संस्थागत रुपमा समितिको संरचना रहेको छ,

- आर्थिक विकास समिति
- सामाजिक विकास समिति
- पूर्वाधार विकास समिति
- वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन
- संस्थागत विकास समिति
- वित्तीय व्यवस्थापन समिति
- राजस्व परामर्श समिति

हरेक वर्ष योजनाका गतिविधिहरुलाई स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को मातहतमा राजस्व सङ्कलन, लक्ष्य निर्धारण, र खर्च निर्धारण स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, स्थानीय तहमा बजेट तर्जमा, कार्यान्वयन, आर्थिक व्यवस्थापन तथा सम्पत्ति हस्तान्तरणसम्बन्धी निर्देशिका, २०७४ र स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जमा दिग्दर्शन, २०७४ (परिमार्जित) का प्रावधान अनुसार गरिने छ ।

९.४ आवधिक योजना कार्यान्वयनको जिम्मेवारी

यो आवधिक योजनाको कार्यान्वयन एकल प्रयासबाट सम्भव हुँदैन।यसमा सबै तह र तप्काका जन म संस्था, गै.स.स.हरु, विषयगत कार्यालयहरु, गाउँपालिकाभित्रका विषयगत इकाइ तथा शाखाहरु समेत सब निर्वाचित जनप्रतिनीधि र राजनीतिक दलहरुको जिम्मेवारी हुन्छ।यो आवधिक योजनाका मूल कार्यहरुका लागि निम्न अनुसार जिम्मेवारी बहनको अपेक्षा गरिएको छ ।

९.४.१ आवधिक योजनालाई सरोकारवालहरु समक्ष प्रस्तुतीः आवधिक योजना कार्यान्वयका लागी बहु पक्षको साथ र सहयोग आवश्यक पर्दछ। यसका लागी बजेटको व्यवस्था देखी कार्यानवयनमा आई पने अनेकानेक व्यवधानहरको व्यवस्थापन गर्नु पर्ने हुँदा यो योजनालाई बहु सरोकार पक्षहरु जस्तैः नेपाल सरकारका विभिन्न

CamScanner

जिल्ला तथा प्रदेशस्तरीय निकायहरु, स्वयं प्रदेश सरकारकाका विभिन्न मन्त्रलयहरु र नेपाल सरकारका सम्बन्धित मन्त्रालयहरु समक्ष प्रस्तुत गर्ने मूल जिम्मेवारी गाउँपालिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको हुने छ ।

९.४.२: योजनाका गतिबिधिहरुको कार्यान्वयको जिम्मेवारीः तलको अनुसार हुने छ ।

योजना कार्यान्वयन का लागि जिम्मेवार निकायहरु

सि.नं	कार्यहरु	मूल जिम्मेवारी	सहयोगी भूमिका
१	वार्षिक योजना तर्जुमा	गा.पा अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	कार्यपालिका
२	तथ्याङ्क व्यवस्थापन	आई टी प्रमुख	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
३	निर्माण कार्यहरुको व्यस्थापन	निर्माण शाखा	पूवाधार विकास समिति
४	कृषिको व्यावसायीकरणका कार्यहरु	कृषि शाखा, न.पा	आर्थिक विकास समिति
५	विशेष उत्पादन क्षेत्रको विकास	गा..पा. कृषि शाखा	आर्थिक विकास समिति
६	गाउँपालिका क्षेत्रका उत्पद्रहरुको बजारीकरणमा सहजीकरण	गा.पा. कृषि शाखा, उद्यम विकास शाखा	आर्थिक विकास समिति
७	पर्यटन विकासको व्यवस्थापन	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, उद्यम विकास शाखा	आर्थिक विकास समिति
८	उद्यम व्यवसाय सिर्जना, रोजगारीको व्यवस्थापन	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, उद्यम विकास शाखा	आर्थिक विकास समिति
९	सहकारीको विकासका कार्यहरु	कृषि शाखा गा..पा.	आर्थिक विकास समिति
१०	वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका युवालाई व्यवसायमा विशेष सहयोग	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, उद्यम विकास शाखा	आर्थिक विकास समिति
११	परम्परागत सीपहरुको आधुनिकीकरण	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, उद्यम विकास शाखा	आर्थिक विकास समिति
१२	परम्परागत बालीहरुको पुनः स्थापना र व्यावसायीकरण	कृषि शाखा गा.पा.	आर्थिक विकास समिति
१३	खाद्य तथा पोषण सुरक्षाको व्यवस्थापन	स्वास्थ्य शाखा	सामाजिक विकास समिति
१४	सीप विकासका कार्यहरु	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, उद्यम विकास शाखा	आर्थिक विकास समिति
१५	सामाजिक शसक्तिकरण तथा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत,	सामाजिक विकास समिति

CamScanner

	लैङ्गिक तथा जातीय विभेद न्यूनीकरण	सामाजिक विकास शाखा	
१६	जेष्ठ नागरिकको सम्मान तथा सुरक्षा तथा अपाङ्गता भएकाहरुको विकास	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, सामाजिक विकास शाखा	सामाजिक विकास समिति
१७	महिला दलित तथा पिछडिएका वर्ग र लोपोन्मुख जातिको विकास तथा उत्थान	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, सामाजिक तथा महिला विकास शाखा	सामाजिक विकास समिति
१८	घर विहीनको व्यवस्थापन	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, सामाजिक विकास शाखा	सामाजिक विकास समिति
१९	रोजगरी सिर्जना तथा आय वृद्धि केन्द्रित पूर्वाधार विकासको सुनिश्चित्तता	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, रोजगार शाखा तथा उद्यम विकास शाखा	आर्थिक विकास सांमात
२०	वृक्षरोपण	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति
२१	अर्गानिक खेतीको विस्तार	कृषि शाखा गा.पा.	आर्थिक विकास समिति
२२	बाढी पहिरो तथा भू-क्षय नियन्त्रण	प्राविधिक शाखा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
२३	नियमित अनुगमन	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	अनुगमन समिति
२४	योजनाको मूल्याङ्कन	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	तेस्रो पक्ष

CamScanner

९.५ विषय क्षेत्र अनुसार अनुमानित बजेट

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र उपक्षेत्र			अनुमानित बजेट लागत (रू.हजारमा)				
		पहिलो आ.व.	दोस्रो आ.व.	तेस्रो आ.व.	चौथो आ.व.	पाँचौ आ.व.	५ वर्षको जम्मा	कैफियत
	गाउँपालिका स्तरीय आयोजना						१००१३००	
१	**आर्थिक क्षेत्र**							
१.१	कृषि	१५७००	२२३५०	३०८२५	३२३६६	३३९८४	१३५२२६	
१.२	पशुपन्छी	१००००	१८०००	२८०००	२९४००	३०८७०	११६२७०	
१.३	सिंचाई	४८५५०	६५०००	४५९००	४८१९५	५०६०५	२५८२५०	
१.४	पर्यटन, संस्कृति तथा सम्पदा	१५८००	१६८००	१६२००	१७०१०	१७८६१	८३६७१	
१.५	उद्योग, व्यापार, व्यावसाय तथा आपूर्ति	८०००	१२०००	१६०००	१६८००	१७६४०	७०४४०	
१.६	श्रम, रोजगारी र सामाजिक सुरक्षा	१००००	१५२५०	२००००	२१०००	२२०५०	८८३००	
२	**सामाजिक क्षेत्र**							
२.१	स्वास्थ्य तथा पोषण	६५००	८५००	१००००	१०५००	११०२५	४६५२५	

CamScanner

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र उपक्षेत्र			अनुमानित बजेट लागत (रू.हजारमा)				
		पहिलो आ.व.	दोस्रो आ.व.	तेस्रो आ.व.	चौथो आ.व.	पाँचौ आ.व.	५ वर्षको जम्मा	कैफियत
२.२	शिक्षा, विज्ञान तथा नवप्रवतन	५००००	४००००	५५०००	५७७५०	६०६३८	२६३३८८	
२.३	खानेपानी तथा सरसफाइ	२४०००	३००००	३७२००	३९०६०	४१०१३	१७१२७३	
२.४	महिला, बालबालिका तथा लक्षित वर्ग	५०००	८०००	१३०००	१३६५०	१४३३३	५३९८३	
२.५	युवा तथा खेलकुद	६०००	८००००	९०००	९४५०	९९२३	११४३७३	
२.६	कला संस्कृति	३०००	३५००	४०००	४२००	४४१०	१९११०	
३	**पूर्वाधार क्षेत्र**							
३.१	बस्ती, आवास, भवन तथा सार्वजनिक निर्माण	१६०००	२००००	३००००	३४५००	३९६७५	१४०१७५	
३.२	सडक, पुल तथा यातायात	१३६६००	१४२३००	१८०७००	२०७८०५	२३८९७६	९०६३८१	
३.३	ऊर्जा र सञ्चार	१९९००	३१५००	४१७००	४७९५५	५५१४८	१९६२०३	
४	**वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन क्षेत्र**							

CamScanner

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र उपक्षेत्र			अनुमानित बजेट लागत (रू.हजारमा)				
		पहिलो आ.व.	दोस्रो आ.व.	तेस्रो आ.व.	चौथो आ.व.	पाँचौ आ.व.	५ वर्षको जम्मा	कैफियत
४.१	विपद व्यवस्थापन	२००००	२५०००	३००००	३३०००	३६३००	१४४३००	
४.२	वन वातावरण तथा भूसंरक्षण	७०००	९०००	१२०००	१३२००	१४५२०	५५७२०	
५	**संस्थागत विकास तथा सुशासन क्षेत्र**							
५.१	संस्थागत क्षमता विकास	३०००	४०००	५०००	६०००	७२००	२५२००	
५.२	सेवा प्रवाह र सुशासन	२०००	३५००	४०००	४८००	५७६०	२००६०	
जम्मा योजना बजेट		४०७०५०	५५४७००	५८८५२५	६४६६४१	६६११०९	३८५९३२५	

CamScanner

९.६ कार्यक्रम अनुगमन तथा मुल्याङ्कन

मेल्लेख गाउँपालिकाबाट स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को परिधी भित्र रही स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७८ मा भएको व्यवस्था समेतलाई ध्यानमा राखी आयोजनाहरुको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गरिने छ।यो आवधिक योजनाको कार्यान्वयनबाट लक्षित उद्देश्य तथा आयोजनाबाट फाइदा पाउनु पर्ने जनताले कुन हद सम्म फाइदा पाए वा पाएनन् तथा अपेक्षित नतिजा प्राप्त भए नभएकोबारे निम्न अनुसार अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरिने छ।अनुगमन तथा मूल्याकन गर्दा परिच्छेद ८ को नतिजा खाकामा उल्लेखित योजना गतिविधिको प्रभाव, असर र नतीजा (गन्तव्यका सुचकहरु) लाई आधार मानिनेछ।साथै बजेट उपयोग पनि अनुगमनको अभिन्न अंग हुने छ।

१. नियमित अनुगमनः आयोजनाहरुको कार्यान्वयन चरणमा नियमित अनुगमन गरिने छ। कार्यान्वयन चरणमा आयोजनाहरुको लागत, परिमाण, समय सीमा तथा गुणस्तर लगायत कार्यान्वयन चरणमा आई परेका समस्या तथा सम्भावित विकल्पहरु समेतको पहिचान गरी गाउँ कार्यपालिकालाई पृष्ठपोषण दिन अनुगमन गरिने छ । यो अनुगमनको जिम्मेवारी गा.पा. उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा प्रमुख, योजना विभाग/महाशाखा, शाखा र एकाइ सदस्य सचिव रहने गरी गठन गरिएको ४ सदस्यीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिले गर्ने छ ।

अनुगमन तथा सुपरिवक्षण विधि (गा.पा.स्तर) आयोजनाहरुको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण निम्नानुसार गरिने छ,

क. आबधिक योजनाको प्रत्येक वर्षको कार्यक्रम स्वीकृत भएपछि कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित शाखाहरुबाट कार्यपालिकामा पेश भएको एकीकृत कार्य योजनाका आधारमा अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिले वार्षिक अनुगमन कार्य योजना बनाइ कार्यान्वयन गर्ने छ ।

ख. अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिले गरेको अनुगमन प्रतिवेदन प्रत्येक २ महिनामा कार्यपालिका बैठकमा पेश गरी छलफल गरिने छ ।

ग. यसरी कार्यपालिकामा पेश भएर छलफल गर्दा योजना कार्यान्वयन मा त्रुटिहरु सच्याउन तथा समय व्यवस्थापन र गुणस्तर कायम राख्न सम्बन्धित पक्षहरु (उपभोक्ता समिति, निर्माण व्यवसायी तथा परामर्शदाता र कर्मचारीलाई आवश्यक निर्देशन दिइने छ र यो मान्नु सबैको कर्तव्य हुने छ ।

वडास्तरीय आयोजनाहरुको अनुगमनः प्रत्येक वडास्तरमा संचालित आयोजनाहरुको लागत, परिमाण, आय सीमा तथा गुणस्तरीयताका आधारमा अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गरी आवश्यक पृष्ठपोषण दिन सम्बन्धित वडा अध्यक्षको संयोजकत्वमा वडा सचिव सदस्य सचिव रहने गरी गठित ३ सदस्यीय वडास्तरीय अनुगमन समितिले गर्ने छ । यो समितिले अनुगमनका क्रममा देखिएको विषय वस्तुहरु नियमित रूपमा अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिलाई जानकारी दिने छ ।

२. मध्यावधिक समीक्षाः यो आवधिक योजनाले लिएको गति तथा समग्र कार्यान्वयन को अवस्थाको समीक्षा तेस्रो पक्षको तेतृत्वमा उपाध्यझै र निर्माण शाखाको प्रमुख सहभागी संयुक्त कार्यदलबाट गराइने छ । यो समीक्षाबाट ५ वर्षमा सम्पन्न गर्नु पर्ने कार्यहरुको गति मापन गरी आवश्यक परे आवधिक योजनाको लक्ष्य तथा आशातीत प्रतिफलहरुको समीक्षा गरी थप वा घट गरी आवधिक योजनाको नयाँ प्रारूप पनि तयार गर्न सकिने छ ।

CamScanner

३. आयोजना कार्यान्वयन समाप्ति पछिको मूल्याक्तनः यो आवधिक योजनाले तय गरेका लक्ष्य तथा आशातीत प्रतिफल कुन तहसम्म पूरा भयो र स्रोत साधनको उपयोग, त्यसको तात्पर्यता, प्रभावकारिता, पारदर्शीता, आयोजनाहरुको कार्यान्वयनबाट निक्लिएका नतिजाहरु तथा तिनीहरुको दिगोपनाको बारेमा यो आवधिक योजनाको कार्य समाप्ति लगत्तै तेस्रो पक्षबाट मूल्याङ्कन गराइनेछ र यसका सिकाइहरुलाई आगामी योजनाहरुमा कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।

४. प्रभाव मूल्याङ्कनः यो आवधिक योजनाले समाज तथा समग्र गाउँपालिकामा पारेको प्रभावबारेमा आयोजना कार्यान्वयन समाप्तिको १ वर्ष पछि तेस्रो पक्षबाट मूल्याङ्कन गराइनेछ ।

५. समग्र जोखिमको पूर्वानुमानः

- संघ र प्रदेशसँग अपेक्षा गरिएका योजनामा बजेट उपलब्ध भएको
- समयमानै बजेट व्यवस्था भएको,
- योजना अनुसार मानब स्रोत विकास भएको,
- आवश्यक मात्रामा दक्ष कर्मचारीको व्यवस्था भएको र छिटो छिटो सरुवा नभएको,
- वडाहरुले पेश गरेका योजनाहरु बजेट सिमा भित्र रहि कार्यान्वयन भएको अवस्था,
- प्रकोप तथा विपत्तिको राम्रो व्यवस्थापन भएको,
- कार्यरत संघ सस्थाको निरन्तरता भएको,
- निर्माण सामग्रीमा आकासिदो मूल्य वृद्धि नभएको अवस्था,
- राजनीतिक स्थिरता भएको अवस्था,
- प्रदेश सरकारबाट योजनामा माग गरिए अनुरुप साझेदारी तथा सहकार्य भएको अवस्था ।

अनुसुची १

गाउँपालिका स्तरीय सबै क्षेका योजना तथा कार्यक्रमहरु

कार्यक्रमहरू	एकाइ	आधार वर्ष	योजनाको कुल लक्ष्य	अनुमानित स्रोत र वार्षिक लक्ष्य (रू.हजारमा)						जिम्मेवारी	स्थानगत तथा कार्यक्रम विवरण
				पहिलो आ.व.	दोस्रो आ.व.	तेस्रो आ.व.	चौथो आ.व	पाँचौ आ.व	जम्मा		
गाउँपालिका गौरब आयोजाना											
आधारभुत तथा माध्यमिक शिक्षा व्यवसायिक र सिपयुक्त शिक्षा संचालन गर्ने कार्यक्रम									३५०००	गाउँपालिका	
शिक्षालाई नेट इन्टरनेट मार्फत प्रविधि सँग जोड्ने कार्यक्रम									२००००	गाउँपालिका	
खेलकुदको विकासका लागि									१५०००	गाउँपालिका	

CamScanner

चौखुट्टे मिनिकवडहल निर्माण गर्ने							
चिसापानी सुगरदह वृहत्त लिफ्ट खानेपानी योजना					३००००	गाउँपालिका	
एक घर एक धारा, एक पोखरी, एक करेसाबारी निर्माण					४५०००	गाउँपालिका	
वासुधारा चौराठाटी फुलचडाउने गाज्रा मल्लेपानी बिष्ट वाडवृहत्त खानेपानी योजना निर्माण					२००००	गाउँपालिका	
१५ सैयाको आधारभुत अस्पताल भवन निर्माण					२००००	गाउँपालिका	
बाकी रहेका वडा कार्यालयहरुको प्रशासनिक भवन निर्माण					७०००	गाउँपालिका	
सफा सुन्दर बस्ती निर्माण योजना					३०००	गाउँपालिका	
फोहरमैला व्यवस्थापन तथा प्रशोधन गर्ने नविनतम प्रवधि सहितको ल्याण्डफिल्ड साइड निर्माण					४५००	गाउँपालिका	
आधारभुत अस्पतालमा स्वास्थ्य उपकरण खरिद व्यवस्थापन तथा सेवा प्रदान गरिने कार्यक्रम					५००००	गाउँपालिका	
विपद् जोखिम बस्ति स्थानान्तरण घर आवास बस्ति व्यवस्थापन योजना					३००००	गाउँपालिका	

CamScanner

कृषि पर्यटकिय प्रवृद्धन तथा महोत्सव कार्यक्रम					१००००	गाउँपालिका	
प्रत्येक वडामा टोलविकास संस्थाका लागि सामुदायिक भवन निर्माण कार्यक्रम					२८०००	गाउँपालिका	
एकल महिलाहरुलाई व्यवसायिक तालिम माफत क्षमता विकास गर्ने कार्यक्रम					९०००	गाउँपालिका	
अनाथ बालबालिकाका लागि आवाशिय शिक्षा कार्यक्रम					२०००	गाउँपालिका	
नागरिक स्वास्थ्य उपचार सेवाका लागि निशुल्क ऐम्बुलेन्स सेवा कार्यक्रम					२०००	गाउँपालिका	
मेल्लेख चौखुट्टे सालडाँडा ठाटी सडक कालोपत्रे योजना					४५०००	गाउँपालिका	
चौखुट्टे सरानी गाज्रा ठाटी गोपालेगाउँ खानिखेल सडक कालोपत्रे योजना					३००००	गाउँपालिका	
विम्कोट हात्तीकोट कुस्कोट सडक कालोपत्रे योजना					४५०००	गाउँपालिका	
रिठा विरावगर ठाँटी ऋषिदह सडक कालोपत्रे योजना					४५०००	गाउँपालिका	
नन्देगडा जयगड सडक कालोपत्रे योजना					४५०००	गाउँपालिका	
नन्देगडा सुएडी शोडषा ऋषिदह सडक कालोपत्रे योजना					४५०००	गाउँपालिका	

CamScanner

विमकोट मेल्लेख सडक स्तरउन्नती ग्राभिल योजना					२००००	गाउँपालिका	
हात्तिकोट महरवाडा मेल्लेख सडक स्तरोउन्नती ग्रभिल योजना					१५०००	गाउँपालिका	
हात्तिकोट खाडा चौखुट्टे सडक स्तरउन्नती ग्राभिल योजना					१५०००	गाउँपालिका	
राफाँ गोलाघाट चौखुट्टे सडक स्तरोन्नती तथा ग्राभिल					२००००	गाउँपालिका	
मेल्लेख सुएडी गंगाजमुना पर्यटकीय पदमार्ग निर्माण					८०००	गाउँपालिका	
विम्कोट गाज्रीगाउँ नन्देगडा सडक स्तरोन्नती तथा ग्राभिल					९०००	गाउँपालिका	
गोपालेगाउँ धामिगाउँ सडक स्तरोन्नती तथा ग्राभिल					१४०००	गाउँपालिका	
शेरा छाप्रे जिजाका ग्रामिण सडक निर्मान्देगडा सडक स्तरोन्नती तथा ग्राभिल					१००००	गाउँपालिका	
नाङमाण्डौ चौखुट्टे सडक स्तरोन्नती ग्राभिल					९०००	गाउँपालिका	
मेल्लेख चौखुट्टे काटेगाउँ नवाघर षोडशा ऋषिदह सडक कालोपत्रे					४५०००	गाउँपालिका	
वगुडा मल्सेपनि सडक निर्माण					७५००	गाउँपालिका	
लिफ्रु छिपछिपे सडक निर्माण					८०००	गाउँपालिका	
चिण्डेना गाज्रा सडक निर्माण					१००००	गाउँपालिका	

CamScanner

विद्युत्त लाइन विस्तार सबै वडाहरुमा					४००००	गाउँपालिका	
नदाइ नन्दामाता पर्यटकीय धार्मिक स्थल निर्माण आयोजना					२५०००	गाउँपालिका	
बिरावगर शिवमन्दिर निर्माण योजना					६५००	गाउँपालिका	
ऋषि माण्डौ धार्मिक पर्यटकीय मार्ग निर्माण					५०००	गाउँपालिका	
हाइवे सडकहरुमा सडक बत्ति जडान योजना					३५०००	गाउँपालिका	
वडाका सिमानाहरुमा गेट निर्माण					४०००	गाउँपालिका	
बस्ती सौन्दर्यताका लागि वडातहका पदमार्गहरु Rcc गरिने कार्यक्रम					३००००	गाउँपालिका	
पुरातात्विक संरचनाहरुको संरक्षण सम्वर्द्धन तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम					५५००	गाउँपालिका	
गाउँपालिकाका सबै धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रहरु समावेश हुने गरी एकीकृत गाउँ पर्यटकीय गुरुयोजना निर्माण कार्यक्रम					३५००	गाउँपालिका	
विम्कोट दरबारमा पर्यटकीय संग्राहालय निर्माण					६०००	गाउँपालिका	
खापरमाण्डौ रोल र सैन पदमार्ग, घेरपर्खाल सहित मन्दिर					५०००	गाउँपालिका	

CamScanner

निर्माण							
फुलचडाउने मन्दिर निर्माण					१०००	गाउँपालिका	
नन्देगडा चुलीकोट पदमार्ग निर्माण					२५००	गाउँपालिका	
षोडशा देखि डाफे ताल हुँदै नदाइ नन्दामाता सम्म पदमार्ग निर्माण					२५००	गाउँपालिका	
बिष्टबाडा कुडी फुलचडाउने ऋषिमाण्डौ सम्म पदमार्ग निर्माण					३५००	गाउँपालिका	
ऋषिमाण्डौ ताल संरक्षण कार्यक्रम					३०००	गाउँपालिका	
२ नं वडा कार्यालय देखि छिपछीपे सम्म पदमार्ग निर्माण					२५००	गाउँपालिका	
आकाशे पुलको वारीपारी पदमार्ग निर्माण					२५००	गाउँपालिका	
बीनी शिवालय निर्माण २ नं वडा					२०००	गाउँपालिका	
गाउँपालिका भित्र रहेका विभिन्न खोला तथा नदिहरुबाट नदिजन्य वस्तुहरु संकलन गर्नका लागि खोला तथा नदिहरुको EIA तथा IEE गर्ने					५०००	गाउँपालिका	
उद्योग धन्दा संचालन तथा प्रवर्द्धनका लागि औद्योगिक ग्राम मार्फत साना तथा घरेलु उद्योग स्थापना गर्न प्रोत्साहन गर्ने					२००००	गाउँपालिका	

CamScanner

रोजगारी सृजनाका लागि गरीबी निवारण कोषको स्थापना						गाउँपालिका	
एक घर दुई विरुवा एभोगाडो खेति कार्यक्रम					१५००	गाउँपालिका	
आपँ, केरा,लिची बहुवर्षिय खेति कार्यक्रम					३५००	गाउँपालिका	
कागती खेती विस्तार कार्यक्रम					१०००	गाउँपालिका	
गाउँपालिका भरी कीबी खेति र दाँते ओखर खेति विस्तार कार्यक्रम					३०००	गाउँपालिका	
गाउँपालिका भित्ररहेको बाझौ जमिनलाई भाडामा लिई रैथाने बाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम					२५००	गाउँपालिका	
कृषि हाटबजार स्थापना तथा संचालन					२०००	गाउँपालिका	
कृषि एम्बुलेन्स खरिद तथा संचालन					१८००	गाउँपालिका	
योजनाको कुल जम्मा					**१००१३००**		

अनुसुची २

वडागत छलफलबाट प्राप्त योजनाहरु

वडा नं १

१. कृषि तथा पशुपन्छी

- काटी, लिफ्रुकेमा आलु पकेट क्षेत्र
- सबै टोलमा मकै पकेट क्षेत्र निर्धारण
- धामी गाउँ, माझगाउँ, साबिक सबैमा मौसमी तथा बेमौसमी तरकारी पकेट क्षेत्र

CamScanner

- सबै टोलमा मसला जन्य खेती विस्तार
- सबै टोलमा फलफुल बगैचा क्षेत्र विकास
- लिफ्रुके, चुनाडीमा चिस्यान केन्द्र स्थापना
- सबै टोलमा ट्रष्ट पोलिहाउसको विस्तार
- उन्नत खालको विउविजन केन्द्र स्थापना
- माटो परिक्षण केन्द्र स्थापना
- जनकल्याण कृषि संस्था लाई कृषि उपच केन्द्र स्थापना
- वडा भरि उन्नत जातका बाख्रा पालन कार्यक्रम
- उचित ठाउमा माछा पालन केन्द्र स्थापना
- गोपले गाउँमा भैसी पालन तथा दुध संकलन केन्द्र स्थापना
- कालिज पालन कार्यक्रम
- नसल सुधार कार्यक्रम

२. सिँचाई

- छिडछिडे खोला देखि बगर सम्म नया पक्कि सिँचाई योजना
- गड सिँचाई योजना
- वेथनी वडा देखि गानुमा सम्म सिँचाई योजना
- ब्रह्म मन्दिरमा सिँचाई ट्यांकी निर्माण
- पानीमुनि देखि नाका भिड सिँचाई योजना
- लिफु खोला देखि दाना वडा सम्म सिँचाई योजना
- पानीमुनि पक्कि सिँचाई योजना
- लिफु खोला देखि आसी काट्ने गोपले खोला सिंचाइको योजना योजना
- पुरानो लिफु खोला सिँचाई योजना पुरा गर्ने योजना
- नया रोल सिँचाई योजना
- चुनाडी महामाण्डौ सिँचाई योजना
- चिल्सीमरे खोला देखि सिरवडा सम्म सिँचाई योजना
- कुडी खोला देखि हटेरोप सम्म सिँचाई योजना
- गाडेखोला देखि सैनी सम्म सिँचाई योजना
- पुड्के ढुँगा देखि सिमखेत सम्म सिँचाई योजना
- भालु कैले देखि सिमखेत सम्म सिँचाई योजना
- वजेडी खोला देखि खिडखिडा सम्म सिँचाई योजना
- पानिखालमा सिचाई पोखरी
- भट्टे तोला देखि लादे गाडा सम्म पोखरी सहित सिँचाई योजना निर्माण
- कालिका कृषक समूह सिँचाई पोखरी निर्माण

३. पर्यटन संस्कृति तथा सम्पदा

- धामी गाउँ देखि छतरा हुदै बडीमालिका पदमार्ग निर्माण

CamScanner

- मष्टामाण्डौ आ.वि देखि कापीको ताल सम्म पक्कि रेलिङ सहित पैदल मार्ग निर्माण
- नया बेताल माण्डौ निर्माण
- ऋषि मागु मन्दिर निर्माण
- भुला माण्डौ मन्दिरमा घेरबार निर्माण
- आसी कानै कालिका मन्दिरमा घेरपर्खाल फिल्ड निर्माण
- कोल टोल कालिका मन्दिर घेरबार पर्खाल निर्माण
- ध्रमशाला आवास निर्माण
- ब्रह्म माण्डौ देखि ऋषि माण्डौ सम्म पदैल मार्ग निर्माण
- धरिया गडा देखि नारा, जैउबुया गडा, डुप्केगडा सम्म पर्यटकीय स्थल बनाउने
- गोपले गाउँ देखि तेले गडा सम्म पैदल मार्ग बनाउने
- गोपले गाउँ देखि आकासे पुलसम्म पक्कि पैदलमार्ग बनाउने

४. उद्योग व्यापार व्यवसाय तथा आपूर्ति

- अल्लो भाङो प्रशोधन केन्द्र स्थापना
- गोपले गाउँ आलु चिप्स केन्द्र स्थापना
- भटमास प्रशोधन केन्द्र स्थापना
- गोपले गाउँ फर्निचर उद्योग स्थापना

५. स्वास्थ्य तथा पोषण

- सैना गाउँघर क्लिनिक निर्माण
- गोपाले गाउँ स्वास्थ्य चौकी सम्म सडक निर्माण
- ऋषिदह स्वास्थ्य चौकीमा पक्कि घेरबार निर्माण
- ऋषिदह स्वास्थ्य चौकीमा फर्निचर र ल्याब निर्माण
- ऋषिदह स्वास्थ्य चौकीमा स्टेचर खरिद योजना
- ऋषिदह स्वास्थ्य चौकीमा भिडियो एक्सरे कार्यक्रम योजना
- ऋषिदह स्वास्थ्य चौकीमा पोषण मैत्री कार्यक्रम योजना
- स्वयंसेविका प्रोत्साहन कार्यक्रम
- ऋषिदह स्वास्थ्य चौकीमा डम्पिङ साइड निर्माण योजना
- टिभी मुक्त वडा कार्यक्रम योजना
- फिल्ड जाने स्वास्थ्य कर्मिको लागि रेनकोट वितरण कार्यक्रम

६. शिक्षा विज्ञान तथा नवप्रवर्तन

- चण्डिका मा.वि मा १२ कोठे नया भवन निर्माण
- चण्डिका मा.वि मा घेरबार निर्माण
- चण्डिका मा.वि मा सेनेटरी प्याड डिस्पोजल कक्ष स्थापना
- चण्डिका मा.वि मा स्तनपान कक्ष स्थापना
- धामी गाउँ र वनस्थली मा.विमा तिन कोठे पक्कि भवन निर्माण
- धामी गाउँ र वनस्थली मा.विमा शौचालय निर्माण

CamScanner

- धामी गाउँ र वनस्थली मा. विमा खानेपानी र घेरपर्खाल निर्माण
- मष्टामाण्डौ आ.वि माझगाउँ चार कोठे भवन निर्माण
- मष्टामाण्डौ आ.वि माझगाउँ शौचालय र खेलमैदान निर्माण
- प्रत्येक विद्यालयमा नेट संजाल जडान
- प्रत्येक विद्यालयमा आई.सी.टि जडान
- चण्डिका मा.विमा कम्पुटर ल्याब स्थापना
- चण्डिका मा.विमा छात्रावास निर्माण
- कालिका आ.वि फर्निचर निर्माण

७. खानेपानी तथा सरसफाई

- थलानाका भिड खानेपानी योजना निर्माण
- रोल, गोपले गाउँ, धामीगाउँ वृहत खानेपानी योजना निर्माण
- फुरच्या भिड ब्रहम देवस्थली खानेपानी मर्मत
- सउरेखाल खानेपानी वृहत योजना(कारी)
- खालागडा देखि दान रोल सम्म खानेपानी योजना
- अगारुको रुख पक्कि धारा मुल सुधार
- सिमखेत मुल सुधार
- पानी परगारी मुल सुधार
- गाउँको धारा मुल सुधार
- झिरझिरे पानी मुल सुधार
- डोला मुल सुधार
- पानी मुल सुधार
- भङधारो मुल सुधार
- मैपा मुल सुधार
- जोगे रान खानेपानी मर्मत तथा धारा विस्तार
- कोलटोल मुल सुधार
- बोके वाक्का मुल सुधार
- रोल लामा डाडा खानेपानी निर्माण
- रोल गोपाले गाउँ G1 पाइप सहितको वृहत खानेपानी योजना

९. महिला बालबालिका तथा लक्षित वर्ग

- प्रत्येक टोलमा महिनावारी र बालविवाह सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम
- लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी कार्यक्रम
- जेष्ठ नागरिक विश्राम स्थल
- घरेलु तथा लैङ्गिक हिंसा तथा यौनजन्य हिंसा न्यूनीकरण सम्बन्धी जनचेतना
- एकल महिला सहयोग कार्यक्रम

१०. युवा तथा खेलकुद

CamScanner

- भलिबल तथा थरेह गडा क्रिकेट खेलमैदान निर्माण
- गुयालिमा ब्रोदर युवाक्लब खेलमैदान निर्माण
- युवा स्वरोजगार कार्यक्रम
- जडिबुटी प्रशोधन कार्यक्रम

११. वस्ती आवास भवन तथा सार्वजनिक निर्माण

- आवश्यकता अनुसार महिला पुरुष सार्वजनिक शौचालय निर्माण
- पर्यटकीय आवास निर्माण
- सामुदायिक मष्टा माण्डौ निर्माण
- वडा कार्यालयमा अतिथि गृह निर्माण
- वडा कार्यलयमा शौचालय निर्माण

१२. सडक पुल तथा यातायात

- घट्टेखोला देखि लिफ्रु खोला सम्म जालीनाली सहित कालोपत्रे रोड निर्माण
- धुमधति देखि नाइतेगडा हुदै वडखेत सम्म नया रोड निर्माण
- गोपले गाउँ देखि अन्तर जिल्ला बाजुरा छतरा नया रोड कटिंग
- काटी देखि लिफ्रु सम्म सडक स्तारौन्नती
- लिफ्रु देखि डाडान्स्री नया रोड कटिंग योजना
- माझगाउँ देखि भट्टेतोला सम्म नया रोड कटिंग योजना
- वडा कार्यालय सम्म नया रोड कटिंग योजना

१३. जलश्रोत, विधुत तथा वैकल्पिक उर्जा

- गोपले गाउँ कासागडा जलविधुत आयोजनाको कार्यालय निर्माण
- साविकको वडा नं. १ देखि ९ सम्म लाइन विस्तार
- पावर हाउसको केवल निर्माण योजना
- मेकानिकल सामग्री खरिद योजना

१४. सूचना तथा संचार प्रविधि

- साविकको १ देखि ९ सम्म NT फाइबर नेट जडान योजना
- विद्यालयहरुमा सूचना युक्त मेसिन खरिद योजना

१५. वन तथा जैविक विविधता

- साविकको १ देखि ९ सम्म सामुदायिक वनहरुलाइ घेरपर्खाल निर्माण र जडिबुटी प्रशोधन योजना
- तेलेगडा सामुदायिक वनमा जडिबुटी संरक्षण योजना

१६. भुसंरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापन

- वगड देखि धामी गाउँ सम्म तटवन्ध निर्माण
- पानीमुल देखि छडा सम्म तटबन्ध निर्माण
- गडीखोला देखि वजेडी क्जोला सम्म तटबन्ध निर्माण
- भट्टेतोला दलित वस्ती तटबन्ध निर्माण
- कालिका आ.विमा तटबन्ध निर्माण

CamScanner

- घट्टेखोला देखि साउने खोला सम्म तटबन्ध निर्माण

१७. वातावरण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन

- १ घर १ सुधारिएको चुलो निर्माण
- फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धि जनचेतनामुलक कार्यक्रम

कार्यपालिका छलफलबाट थप गरीएका योजनाहरु

- ❖ घट्टे खोला देखि लिफ्रु खोला सम्म सडक निर्माण
- ❖ गोपाले गाउँ देखि अन्तर जिल्ला जोड्ने छतारा सम्म सडक निर्माण
- ❖ माझगाउँ देखि नाराको खाल सम्म पदमार्ग निर्माण
- ❖ माझगाउँमा पटकानी निर्माण
- ❖ साजिर देखि सिन्ने कोट सम्म आकाशे पुल निर्माण
- ❖ कोल देखि माटे साग सम्म पदमार्ग निर्माण
- ❖ कासेगाड देखि ऋषि दह सम्म पदमार्ग निर्माण

वडा नं २

१. कृषि तथा पशुपन्छी

- भैसीपालन पकेट क्षेत्र
- भेडा बाख्रा पालन पकेट क्षेत्र
- नैमुठे गाईपालन
- कालिज, कुखुरा, ट्राउट माछा पालन केन्द्र स्थापन
- कोटका डाँडा, छिपछिपे थला लसुन, आलु उत्पादन पकेट क्षेत्र
- भाडेलाहा गाउका सैन आलु, लसुन पकेट क्षेत्र
- बगडी चौपता मालिका वन रैथाने वाली जौ र मकै उत्पादन क्षेत्र
- गाखेत धान र गहु उत्पादन क्षेत्र
- सानो खेत मैदाड धान गहु उत्पादन केन्द्र
- वगडी देखि माथिल्लो क्षेत्र फलफूल(स्याउ, ओखर, किवी) उत्पादन क्षेत्र
- अदुवा, बेसार, धनिया प्रवर्धन कार्यक्रम
- डुप्केगाडा चिस्यान केन्द्र स्थापना
- अल्लो भांगो प्रशोधन कार्यक्रम
- बमौसमी तरकारी टनेल कार्यक्रम
- डाडाश्री दुध, घिउ, दहि र मह डेरी संचालन

२. सिँचाई

- तल्लो बगडी नया सिँचाई योजना
- चिप्ले खोला बर्सिल सिँचाई योजना
- खाद्रसे मालिका वन सिँचाई योजना
- कालिका देवी सिमखेत सिँचाई योजना
- एकलढुंगा सिँचाई योजना

CamScanner

- दानपडा नाकामा भीर सिँचाई योजना
- बाटुले वडा मैदाड सिँचाई योजना पुननिर्माण
- खोरेली सिँचाई योजना
- लिफ्रु खोला सिँचाई योजना

३. पर्यटन संस्कृति तथा सम्पदा

- नन्दा माता गुरु योजना निर्माण(छोरीमालिका)
- हासे गुफा संरक्षण
- विनी शिवालय मन्दिर निर्माण
- धरम घर संरक्षण
- सिदुर खेत ताल संरक्षण
- खडील्लाको डाडामा सनहक निर्माण
- भुवा, विशु, अनन्ते(भारी खेल), दशैं, मागी पर्व संरक्षण
- पंचे बाजाको तालिम तथा व्यवस्थापन
- मष्टा धाप, लालढुंगा, भगवती देवताको मन्दिर निर्माण
- वातुलेपडा देखि बाखेकोट हुदै बडीमालिका जाने पदमार्ग निर्माण
- आकासेपुल देखि जिरकिदरेहुदै रामारोशन जाने पदमार्ग निर्माण
- त्रिबेणी हुदै नन्दामाता मन्दिर जाने पदमार्ग निर्माण
- विनी देखि टाउकेगाडा वधान हुदै धर्मका खर्क पदमार्ग निर्माण
- पावरहाउस देखि वडा कार्यलय सम्म पदमार्ग निर्माण

४. उद्योग व्यापार व्यवसाय तथा आपूर्ति

- डाडाश्रीमा अल्लो प्रशोधन कपडा उद्योग स्थापना
- काष्ट उद्योग स्थापना
- हाते कागज उद्योग स्थापना
- राडी पाखी उद्योग स्थापना
- कुखुराको दाना उद्योग स्थापना
- जडिबुटी उद्योग संचालन
- निगालो सामग्री उत्पादन

५. श्रम रोजगारी तथा सामाजिक सुरक्षा

- व्यवसायिक सिप तालिम
- युवा स्वरोजगार कार्यक्रम
- कुटानी पिसानी सम्बन्धी तालिम
- वितिय साक्षरता सम्बन्धी तालिम

६. स्वास्थ्य तथा पोषण

- आमा समुहलाई सक्रिय बनाउने
- प्रत्येक घरमा करेसाबारी निर्माण गर्ने

CamScanner

- रैथानेबालि प्रवर्धन संरक्षण गरि सर्वोतम पिठो बनाई खुवाउने कार्यक्रम
- आधारभूत स्वास्थ्य चौकीमा ल्याब सहित स्वास्थ्य चौकी स्तरोउन्नति गरि तला थप्ने कार्यक्रम

७. शिक्षा विज्ञान तथा नवप्रवर्तन

- टोल विकास शिक्षा लागु गर्ने
- १० वर्षे शिक्षा गुरु योजना निर्माण
- प्रत्येक सरकारी कार्यालयमा वाईफाई जोड्ने
- स्मार्ट बोर्डको व्यवस्था
- मन्टेश्वरी क्लास सम्बन्धी तालीम संचालन

८. खानेपानी तथा सरसफाई

- एक घर एक धारा निर्माण
- खानेपानी मुल संरक्षण तथा सुधार कार्यक्रम
- सरकारी कार्यालयमा बालमैत्री, अपाङ्गमैत्री खानेपानी तथा शौचालय निर्माण

९. महिला बालबालिका तथा लक्षित वर्ग

- कला साहित्य मनोरंजन कार्यक्रम
- बालबालिकाको लागि मनोरन्जन कार्यक्रम
- सेनिटरी प्याड उत्पादन सम्बन्धि तालिम
- होजियारी, सिलाइ, बुनाई सम्बन्धी तालिम
- महिलाहरुलाई वितिय साक्षरता सम्बन्धी कार्यक्रम
- अपाङ्गता भएका बालबालिकालाइ संरक्षण तथा पुनर्स्थापना

१०. युवा तथा खेलकुद

- जडिबुटी प्रशोधन मार्फत युवाहरुलाई स्वरोजगार
- क्षमता विकासको लागि तालिम
- बगड़ीमा क्रिकेट खेल मैदान निर्माण
- इन्डोर हल निर्माण
- खेल प्रशिक्षकको व्यवस्था
- उद्योग संचालन गरी स्वरोजगार कार्यक्रम

११. वस्ती आवास भवन तथा सार्वजनिक निर्माण

- डाडाश्री पटकनी देखि सानीखेत सडक सम्मको तल्लो माथिल्लो भागमा आवास निर्माण
- डुप्के गाडा देखि वगडी सम्म सडकको तल्लो, माथिल्लो भागमा आवास निर्माण
- नन्दामाता मा.वि मा छात्रावास भवन निर्माण
- आधारभुत स्वास्थ्यमा भवन निर्माण
- कमल प्रा.विमा भवन निर्माण
- जनज्योति आ.वि भवन तथा खेलमैदान निर्माण
- डाडाश्रीमा प्रतिक्षालय तथा सार्वजनिक शौचालय निर्माण
- सानिखेत गाउँघर किल्निक निर्माण

CamScanner

१२. सडक पुल तथा यातायात

- लिफ्रु खोलामा पक्कि पुल निर्माण
- विनी खोला पक्कि पुल निर्माण
- लिफ्रुखोला देखि चिप्लेखा सम्म जालीनाली सहित कालोपत्रे सडक निर्माण
- डुप्के गाडा देखि स्याउले सम्म सडक स्तरौन्नती
- टाउके गाडा, पंरोनी, कोटका डाडा, छिपछिपे कृषि सडक निर्माण
- थली सल्लेडी झोलुंगे पुल निर्माण
- च्याउडाडा नाकाभीर झोलुंगे पुल निर्माण
- डाडाश्री देखि खारपाडा हुदै सानिखेत सडकमा हरित पार्क निर्माण

१३. जलश्रोत, विधुत तथा वैकल्पिक उर्जा

- काशागाड जलविधुत मर्मत तथा लाइन विस्तार
- डाडाश्री देखि खारपाडा हुदै सानिखेत सम्म सडक बत्ती निर्माण
- धार्मिक तथा संस्कृतिक शक्ति पिठहरुमा बैकल्पिक उर्जा

१४. सूचना तथा संचार प्रविधि

- नमस्तेको ४G टावर निर्माण
- अस्थाई प्रहरी पोष्टका लागि पहल गर्ने

१५. वन तथा जैविक विविधता

- नन्दामाता धार्मिक सांस्कृतिक वनमा तारबारको व्यवस्था गर्ने
- सामुदायिक वन, जडिबुटी, वन्यजन्तु संरक्षण तथा प्रवर्धन गर्ने
- थापेको जंगलमा जडिबुटी सतुवा वृक्षारोपण तथा संरक्षण गर्ने
- नन्दामाता मा.विको वनमा वृक्षारोपण गर्ने
- अमुल्य वनमा पैदावारको संरक्षण गर्ने
- सामुदायिक वनलाई प्रोत्साहन गरि वृक्षारोपण गर्ने

१६. भुसंरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापन

- डाडाश्री वस्ती वरिपरीको पहिरो नियन्त्रण गर्ने
- सानिखेतको तल्लो भागको पहिरो नियन्त्रण
- अजुका खोला पहिरो नियन्त्रण गर्ने
- खदिल्लाको मुहान जलाधार संरक्षण गर्ने
- सिन्दुर खेत, सिमसार ताल, दलदले तालहरुलाई संरक्षण गर्ने

१७. वातावरण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन

- मस्टामाण्डौ बजारमा डस्टविनको व्यवस्था गर्ने
- प्रत्येक व्यापारीले आफ्नो पसलको प्लास्टिकजन्य फोहर नियन्त्रण गर्न डोकोको व्यवस्था गर्ने
- फोहोर मैला व्यवस्थापन सम्बन्धी जनचेतना मुलक तालिम

वडा नं.३

१. कृषि तथा पशुपन्छी

CamScanner

- टुनीसैन देखि ओसाइल सम्म आँप, लिचि पकेट क्षेत्र निर्धारण
- चिसापानी केला पकेट क्षेत्र निर्धारण
- सुडेगडा देखि ठाटा, जमोत, कुलेडी, किवी, दाते ओखर पकेट क्षेत्र
- जुकेपानी इलाइची पकेट क्षेत्र निर्धारण
- पाडोला मष्टामण्डौ टिमुर पकेट क्षेत्र निर्धारण
- डुङरी, चोराली, भङदारा सुन्तला पकेट क्षेत्र निर्धारण
- सल्लाका रुख तोली, ओरागाडा सुन्तला, कागती पकेट क्षेत्र निर्धारण
- वाटुलेपडा, कुदीकोट, गेराने, कोरेला, निगाला पकेट क्षेत्र निर्धारण
- एक घर एक टनेल कार्यक्रम
- किटनाशक औसधि खरिद कार्यक्रम
- दाउन्ने रोल बाखा पालन पकेट क्षेत्र निर्धारण
- बगुडा टोल मौरी पालन क्षेत्र निर्धारण
- बंगुर पालन क्षेत्र निर्धारण
- भैसी पालन क्षेत्र निर्धारण
- बुडासैन, कुडीसैन, चौरा, कुसेडी टोल आलु पकेट क्षेत्र निर्धारण
- तुडीसैन, चेउखोली गैरा, चौरा तोती मल्लेपानी मकै पकेट क्षेत्र निर्धारण
- चौरा, बगुडा, तलमाथि लसुन, प्याज पकेट क्षेत्र निर्धारण
- गौरा, रावल वडा, सुड़ेगडा लाइ अदुवा पकेट क्षेत्र निर्धारण
- माटो परिक्षण गरी आवश्यकता अनुसार फलफुल खेती निर्माण
- उचित ठाउमा कुखुरापालन कार्यक्रम
- सबै टोलमा तरकारी खेति कार्य योजना
- च्याउ खेती कार्यक्रम
- माछा पालन कार्यक्रम
- कृषि औजार हाते टेक्टर खरिद कार्यक्रम

२. सिँचाई

- घट्टेखोला देखि सैन टुडीसैन थाप्लेचौर सिँचाई कुलो निर्माण
- घट्टेखोला देखि देउगना हुदै वडासैन दर्वा सिँचाई कुलो निर्माण
- छिडीखोला देखि ओसाइल तल्ला बगड सम्म सिँचाई कुलो निर्माण
- घट्टेखोला देखि तैतला सम्म सिँचाई कुलो निर्माण
- कुसेडी देखि ठाटी सम्म सिँचाई योजना
- कासागाड वसुडा सिँचाई योजना
- छिडिखोला देखि एक्लेगडा सम्म सिँचाई योजना
- घट्टेखोला देखि चादागडा सम्म सिँचाई योजना
- पोराका खोला देखि सैना सम्म सिँचाई योजना
- पानधारादेखि चौसाल टोलसम्म सिँचाई योजना

CamScanner

- पदेरा देखि मुलगडा सम्म सिँचाई योजना
- भङदारा देखि खडकेली सम्म सिँचाई योजना
- पदेरी खोला देखि पानि कुवा सम्म सिँचाई योजना
- चिसापानी देखि छाना सम्म सिँचाई योजना
- विरा देखि सुडेगडा सम्म लिफ्टिंग सिँचाई योजना
- मल्सेपानी देखि दुंगी सिँचाई योजना

३. पर्यटन संस्कृति तथा सम्पदा

- कुडीसैन वाकताडे तिकाथला कृषि दह पदमार्ग निर्माण
- फल चढाउने मन्दिर निर्माण
- कुडीसैन ताल संरक्षण
- अम्लिचौका देखि बेतामण्डौ सम्म पदमार्ग निर्माण
- पिपलसैन देखि गैर सम्म रेलिंग सहित को पदमार्ग निर्माण
- नवदुर्गा मन्दिर निर्माण
- कालिका मन्दिर निर्माण
- मस्टो मन्दिर निर्माण
- बंडाली मन्दिर निर्माण
- रावल वडामा मटानी निर्माण
- मष्टाको माण्डु संरक्षण
- थापेथान संरक्षण
- बेतामण्डौ संरक्षण
- मडाखोला देखि मष्टामाण्डु सम्म RCC सहितको रेलिंग पदमार्ग निर्माण
- झिझिकोट देखि नवदुर्गा सम्म पदमार्ग निर्माण

४. उद्योग व्यापार व्यवसाय तथा आपूर्ति

- ठारीदर्वा टोलमा भटमास र सुर्यमुखी तेल उत्पादन गर्ने उद्योग संचालन योजना
- मल्सेपानी बगुडा टोलमा कुटानी पिसानी मिल योजना
- ठारी बगुडा टोलमा फर्निचर मिल स्थापना
- दर्वा टोलमा दालमोठ तथा नमकिन बनाउने गुणस्तर उद्योग स्थापना
- ठाती मल्ला बगुडा टोलमा चप्पल बनाउने उद्योग स्थापना
- कपडा गार्मेन्ट उद्योग स्थापना
- दर्वा टोलमा कुटानी पिसानी मिल स्थापना

५. श्रम रोजगारी तथा सामाजिक सुरक्षा

- आरन सुधार निर्माण योजना
- युवा स्वरोजगार कार्यक्रम
- श्रम रोजगार कार्यक्रम
- सिपमुलक तालिम (कम्पुटर, मोबाइल मर्मत, फर्निचर, मोटरसाइकल गाडी मर्मत) कार्यक्रम

CamScanner

- वैदेशिक रोजगारीका लागि गएका व्यक्तिका घर परिवारका लागि मनोपरामर्श कार्यक्रम
- विशेषणको उत्पादन मुलक उद्योग सिलता उपयोगका लागि कार्यक्रम संचालन

६. स्वास्थ्य तथा पोषण

- ठाटी स्वास्थ्य चौकीमा घेरपर्खाल निर्माण
- दर्वा बर्थिंग सेन्टर भवन निर्माण
- मल्सेपानी विष्ट वडा गाउघर किल्निक योजना
- ठाटी स्वास्थ्य चौकीमा एक्सरे मेसिन तथा अन्य उपकरणहरु खरिद योजना
- चौसाल गाउघर किल्निक भवन निर्माण योजना
- लल्ला बगुडा गिरि गाउघर किल्निक भवन निर्माण योजना
- दर्वा बर्थिंग सेन्टरमा एक्सरे मेसिन तथा अन्य उपकरणहरु खरिद योजना

७. शिक्षा विज्ञान तथा नवप्रवर्तन

- पिपल सैन मा.वि मा ६ कोठे भवन निर्माण
- पिपल सैन मा.वि मा खेलमैदान निर्माण
- पिपल सैन मा.वि मा शौचालय तथा फर्निचर निर्माण
- पिपल सैन मा.वि मा कम्पुटर तथा साइन्स ल्याब सहित शैक्षिक सामग्री खरिद योजना
- पिपल सैन मा.वि मा खानेपानी व्यवस्थापन योजना
- पिपल चौर मा.वि मा ६ कोठे भवन निर्माण
- पिपल चौर मा.वि मा घेरपर्खाल तथा छात्रबास निर्माण
- पिपल चौर मा.वि मा खेलमैदान, खानेपानी, फर्निचर तथा कम्पुटर ल्याब निर्माण
- पिपल चौर मा.वि मा छात्राछात्र शौचालय निर्माण
- थापाथली आ.वि मा २ कोठे भवन निर्माण
- थापाथली आ.वि मा खानेपानी, घेरपर्खाल र कम्पुटर ल्याब निर्माण
- थापाथली आ.वि मा शौचालय निर्माण
- नवदुर्गा आ.वि मा २ कोठे भवन निर्माण
- नवदुर्गा आ.वि मा खानेपानी, घेरपर्खाल र कम्पुटर ल्याब निर्माण
- नवदुर्गा आ.वि मा शौचालय निर्माण
- बगुडा सामुदायिक स्कुलमा २ कोठे भवन निर्माण
- बगुडा सामुदायिक स्कुलमा खानेपानी, खेलमैदान, घेरपर्खाल र कम्पुटर ल्याब निर्माण
- विद्यार्थीहरुको शैक्षिक स्तर वृद्धि गर्न सम्पूर्ण शिक्षकहरुलाइ क्षमता अभिवृद्धिका लागि आधुनिक प्रविधिमा आधारित क्षमता अभिवृद्धि तालिम संचालन गर्ने योजना

८. खानेपानी तथा सरसफाई

- विउराले जडेपानी तोलगाडा खानेपानी निर्माण योजना
- गेरेभिड दर्वा खानेपानी निर्माण योजना
- काउलेगाडा बगुडा खानेपानी निर्माण योजना
- गेरुपानी खानेपानी निर्माण योजना

CamScanner

- सातमुल, सुइडेगडा, मल्सेपानी, खानेपानी निर्माण योजना
- घट्टेखोला, खालिखेत खानेपानी निर्माण योजना
- जुम्लाधारा खानेपानी निर्माण योजना
- भेडाराख्रे, घट्टेखोला, चौतारा सम्म खानेपानी निर्माण योजना
- बुढा खोला देखि ढोड सम्म खानेपानी निर्माण योजना
- घट्टका डाडा देखि जडबुडेनी दर्वा खानेपानी योजना
- जुम्ला धारा रावल वडा खानेपानी योजना
- पानी मुल देखि गाउँ खानेपानी योजना
- पचौल देखि नाउला खानेपानी योजना
- बुडाल कट्टे खानेपानी मर्मत योजना
- रामारोशन खानेपानी मर्मत योजना
- वडार गाउँ खानेपानी मर्मत योजना
- भित्रि वन खानेपानी मर्मत योजना
- झुल्देव देखि राउटे वडा खानेपानी निर्माण

९. महिला बालबालिका तथा लक्षित वर्ग

- महिला बालबालिका हिंसा सम्बन्धि जनचेतना मुलक कार्यक्रम
- महिला समूह भवन निर्माण
- महिला तथा बालबालिका प्रतिक्षालय निर्माण
- महिला सहकारी संस्था समूह विकास कार्यक्रम
- अपांगत भएका बालबालिका लाइ पुनर्स्थापना तथा उपचारको व्यवस्था
- महिला तथा बालबालिका लाइ सिप मुलक तालिम
- महिलाहरुलाई पन्चेबाजा तालिम तथा व्यवस्थापन
- महिलालाई व्युटीपार्लर, कम्पुटर, सिलाईकटाईको तालिम व्यवस्थापन कार्यक्रम
- एकल महिला सहयोग कार्यक्रम
- महिला आमा समूहलाइ ड्रेस सहायता कार्यक्रम
- महिलाहरुलाई कुटानी पिसानी सम्बन्धी तालिम कार्यक्रम

१०. युवा तथा खेलकुद

- रावलवडा डाडा खेलमैदान निर्माण
- रावलवडा खेलमैदानमा घेरपर्खाल र प्याराफिट निर्माण
- आवश्यक ठाउमा कबडहल निर्माण
- खेलकुद सामग्री खरिद योजना

११. वस्ती आवास भवन तथा सार्वजनिक निर्माण

- वडा कार्यालय भवन निर्माण
- ठाटी फुलचढाउनेमा पर्यटकीय आवास निर्माण
- दर्वा टोलमा अथिति आवस निर्माण

CamScanner

- बेतालमाण्डौ बगुडामा अथिति आवास निर्माण
- मष्टामाण्डौ दर्वामा सार्वजनिक शौचालय निर्माण
- बगुडामा सार्वजनिक शौचालय निर्माण
- दर्वामा प्रतिक्षालय निर्माण
- दर्वामा सामुदायिक भवन निर्माण
- एक टोल एक सार्वजनिक टहरा निर्माण
- बिशबगर समसान घर निर्माण
- कुदीकोट समसान घर निर्माण
- एक टोल एक किरिया घर निर्माण
- बाल सुधार गृह निर्माण
- १२. सडक पुल तथा यातायात
- चदरी डाडा देखि तोली बाजुरा आकासे पुल निर्माण
- स्वास्थ्य चौकी ठाटी देखि वाजुरा रिठा सम्म आकासे पुल निर्माण
- सडक देखि बर्थिंग सेन्टर सम्म नया रोड कटिंग योजना
- सुयागडा देखि दर्वा नया सडक कटिंग योजना
- गैर देखि सामुदायिक विद्यालय सम्म नया रोड कटिंग योजना
- विरा देखि सुइडे गडा सम्म RCC बालमैत्री पैदल बाटो निर्माण
- कुदीकोट देखि गैरा सम्म RCC बालमैत्री पैदल बाटो निर्माण
- वडा कार्यालय देखि वेतामाण्डौ हुदै मल्सेपानी RCC बाटो निर्माण
- झिझिकोट देखि नवदुर्गा सम्म RCC बाटो निर्माण
- पिपलसैन देखि मष्टामाण्डौ सम्म RCC बाटो निर्माण
- कापेड झो.पु. निर्माण
- कुदीकोट सिमका टुणा आकासे पुल निर्माण
- दर्वा कोल देखि बाजुरा पनिका माटा पुल निर्माण
- डाडा, घट्टेखोला, दर्वा झो.पु. निर्माण
- खड्केली देखि देउना सम्म नया सडक निर्माण
- रिठा देखि घट्टेखोला सम्म सडक कालोपत्रे
- वडा कार्यालय देखि विष्ट वाडा हुदै ठाटी सडक स्तारोन्नती
- वडा कार्यालय देखि बेतामाण्डौ सम्म सडक स्तारोन्नती
- मोत्ते पडा देखि ठाटी चिस्यान केन्द्र सम्म सडक स्तरोन्नति
- चौंड़ेपाथर झिझिकोट हुदै थेडा लोटाउने सम्म सडक निर्माण
- पिपलसैन देखि विधुत सम्म सडक निर्माण
- खादा देखि सैन थापाले चौडा सिमलको रुख हुदै कोल सम्म सडक निर्माण
- ठाटी देखि कोप्चे पानी सम्म सडक निर्माण
- वडा कार्यालय देखि नवदुर्गा आ.वि सम्म नया सडक कटिंग

CamScanner

- मोड देखि घट्टेखोला सम्म सडक निर्माण

१३. जलश्रोत, विधुत तथा वैकल्पिक उर्जा

- राष्ट्रिय लाइन विस्तार
- लघु जलबिधुतको भौतिक संरचना निर्माण

१४. सूचना तथा संचार प्रविधि

- ठाटी फुलचढाउने 4G टावर निर्माण
- वाईफाई टावर निर्माण
- लेन्डलाइन विस्तार कार्यक्रम
- ठाटीमा सरकारी कार्यालयमा वाईफाई जडान कार्यक्रम

१५. वन तथा जैविक विविधता

- ओसाइल देखि च्याउखोली सम्म वृक्षारोपण कार्यक्रम
- झेताडा सामुदायिक वनमा वाडेतार, वृक्षारोपण, काटछाट योजना
- मष्टामाण्डौ सामुदायिक वनमा काटछाट, वृक्षारोपण र घेरपर्खाल निर्माण
- नाउला पाले घेरपर्खाल निर्माण
- गेराने कुदीकोट धाराका खोला सामुदायिक वन निर्माण योजना
- कालिका पालेवन तल्लो बगुडा घेरपर्खाल निर्माण
- दुवलचडी पालेवन काडेतार वृक्षारोपण
- वेतामाण्डौ सामुदायिक वनमा वृक्षारोपण

१६. भुसंरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापन

- वड्डो थापेभिर देखि ओड गाउँ सम्म तटबन्ध तथा वृक्षारोपण
- मल्लो झिझिकोट देखि कान्छा वडा सम्म पक्कि ढल निकास
- नौलाघर डाडा, गौरीटोलका लागि जोखिम घरको बस्ति छनोट गरि सुरक्षित ठाउमा स्थान्तरण
- रावलवडा पहिरो नियन्त्रण गर्न तटवन्ध निर्माण
- झुल्देव रोड देखि रावलवडा मुन्ग्रा सम्म पक्कि ढल निकास निर्माण
- सुन्ग्रेपानी तटवन्ध निर्माण
- सिमखेत तटवन्ध निर्माण
- डाडाको खोला रावलवडा तटवन्ध निर्माण
- नवदुर्गा आ.वि तटवन्ध निर्माण
- भदौरे खोला तटवन्ध निर्माण
- थापाथली तटवन्ध निर्माण
- पिपलसैन तटवन्ध निर्माण
- पदेरी खोला तटवन्ध निर्माण
- पालेवन देखि पाडिला सम्म तटवन्ध निर्माण
- पोचौला तटवन्ध निर्माण

CamScanner

कार्यपालिका छलफलबाट थप गरीएका योजनाहरु

- स्वास्थ्य चौकी घेरपर्खाल निर्माण
- वर्थिङ्ग सेन्टर घेर पर्खाल निर्माण
- वेतालमाण्डौमा घेरपर्खाल निर्माण
- गवलवाड पटकानी निर्माण
- वडा कार्यालय देखि मल्सेपानी सम्म गोरेटो बाटो निर्माण
- भैडालोटाउने खेलमैदान निर्माण
- रावलवाडा डाडँमा खेलमैदान निर्माण
- कुडीकोट देखि गैरासम्म PCC बाटो निर्माण
- सिचाई कुलो निर्माण
- घट्टे खोला तोसार पानी सिचाई कुलो निर्माण

वडा नं.४

१. कृषि तथा पशुपन्छी

- कृषि र पशुको लागि जेटिए र भेटनरी सहजकर्ताको व्यवस्था गर्नु
- राफा लसुन, प्याज, टमाटर, अदुवा, आलु खेति विस्तार
- वडाभरि सूर्यमुखी फुल को खेति विस्तार
- अदुवा खेति विस्तार
- गुरेना आप, केरा, रिठा खेति
- ओडगाउँ, पाती अदुवा तथा बेसार खेती
- तोलीगाउँ तरकारी खेती
- पाती, तोलीगाउँ, ओडगाउँ कोदो र अमिलो जातको फलफुल खेती
- एक घर एक करेसा बारी कार्यक्रम
- आधुनिक गोठ सुधार कार्यक्रम
- फफराडी अदुवा,बेसार, आलु खेति
- मनकाली लसुन, प्याज, अदुवा, बेसार खेती
- मनकाली कोदो पकेट क्षेत्र
- मनकाली आलु पकेट क्षेत्र
- गाडेसिमल आलु पकेट क्षेत्र
- खाडा तरकारी पकेट क्षेत्र
- गोलाभाट तरकारी पकेट क्षेत्र
- गोलाभाट कोदो पकेट क्षेत्र
- रिठातोली तरकारी खेती
- सेल्गाड गाउँ तरकारी खेती
- विडकाली अदुवा तथा बेसार खेती माग

२. सिँचाई

CamScanner

- सिगारीगाउँ, चाहातोला, ढुंगेर सिँचाई पोखरी निर्माण
- बाबै डाडा सिँचाई पोखरी निर्माण
- गोलभाट सिँचाई पोखरी निर्माण
- राइथा सिँचाई पोखरी निर्माण
- पाती सिँचाई पोखरी निर्माण
- लेडडा सिँचाई पोखरी निर्माण
- धमेना सिँचाई पोखरी तथा कुलो निर्माण
- मनकाली सिँचाई कुलो निर्माण
- रिठा सिगारी गाउँ सिँचाई पोखरी निर्माण
- अरना सिँचाई कुलो निर्माण
- जैरेभिड बेतालमाण्डु सिँचाई पोखरी निर्माण
- पैठाली सिँचाई कुलो मर्मत
- सिलाने देखि राख्से ओडार सिँचाई पोखरी निर्माण
- सिलाने देखि मार्सेखेत सिँचाई पोखरी निर्माण
- आलकाट्ने चिसापानी कुलो निर्माण
- आलेना दलदला सिँचाई पोखरी निर्माण
- जुकेना सिँचाई पोखरी निर्माण
- उदगडा सिँचाई पोखरी निर्माण
- सातमुल सिँचाई पोखरी तथा कुलो निर्माण
- घटेखोला आफरखोला जाडेपानी सिँचाई कुलो निर्माण
- दया पारिघर सिँचाई पोखरी निर्माण
- टाटकी सिँचाई कुलो निर्माण
- बुढेखोला तोलीपाटा सिँचाई पोखरी निर्माण
- बुढेखोला कुयाडा सिँचाई पोखरी निर्माण
- निगुडेखोला तोलीपाटा सिँचाई पोखरी निर्माण
- मेलटुडा सिँचाई पोखरी निर्माण
- चन्कालना सिँचाई पोखरी निर्माण
- बाबै गुरेना सिँचाई कुलो निर्माण
- पतेलवाडा सिँचाई पोखरी निर्माण
- डाडावारी पाति सिँचाई पोखरी निर्माण
- गेरुपानी पाती सिँचाई पोखरी निर्माण
- पालेवन सिँचाई पोखरी निर्माण
- सेल्धार सिँचाई पोखरी निर्माण
- बाहुन वाडा सिँचाई पोखरी निर्माण
- दवारे सिँचाई पोखरी निर्माण

CamScanner

- मुंग्रा सिँचाई पोखरी निर्माण
- तोलीगाउँ सिँचाई पोखरी निर्माण
- केलाडी सिँचाई पोखरी निर्माण
- दवारे धमेना सिँचाई पोखरी निर्माण
- पिपलतोला सिँचाई पोखरी निर्माण
- आउजीवाडा सिँचाई पोखरी निर्माण
- पिनेगाउँ सिँचाई पोखरी निर्माण
- चिसापानी पैठाली सिँचाई पोखरी निर्माण
- मैठेमाडु सिँचाई पोखरी निर्माण
- षोडषा भम्क देखि कुस्कोट साम वृहत सिँचाई योजना
- आराखोला देखि भुवापारा सिँचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण
- बेताल माडु सिँचाई पोखरी निर्माण
- भरदाली सिँचाई पोखरी निर्माण
- अगाली खोला राप्रा सिँचाई पोखरी निर्माण
- आराखोला देखि फपराडी सम्म सिँचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण
- आराखोला देखि मनकाली सम्म सिँचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण
- घियापानि सिँचाई पोखरी निर्माण
- रोल सिँचाई पोखरी निर्माण
- वडरुख सिँचाई पोखरी निर्माण
- आराखोला लाटामाडु सिँचाई कुलो तथा पोखरी निर्माण
- खाडा बाझ बोट सिँचाई पोखरी निर्माण
- खाडा ठाडा गडा सिँचाई पोखरी निर्माण
- खाडा बेररुख सिँचाई पोखरी निर्माण
- खाडा अमरेवडा सिँचाई पोखरी निर्माण
- खाडा दोगाडा सिँचाई पोखरी निर्माण
- राइथा सिँचाई पोखरी निर्माण
- सेला सिँचाई पोखरी निर्माण
- गोलाभाट सिँचाई पोखरी निर्माण
- बसगाउँ सिँचाई पोखरी निर्माण
- बुढा खोला देखि खाडा सम्म सिँचाई कुलो निर्माण
- जैरेभिड बेतालमाडु सिँचाई पोखरी निर्माण
- सिलाने देखि मासेखेत सिँचाई पोखरी निर्माण
- सिलाने देखि ओडार सिँचाई पोखरी निर्माण
- अराना सिँचाई कुलो निर्माण
- लेइदा सिँचाई पोखरी निर्माण

CamScanner

- मासेखेत सिँचाई पोखरी निर्माण
- रवा सिँचाई पोखरी निर्माण
- उपलिंग सिँचाई पोखरी निर्माण
- बाबै सिँचाई पोखरी निर्माण
- मुन्ग्रा सिँचाई पोखरी निर्माण
- बेतालमाण्डु सिँचाई पोखरी निर्माण
- सिलाने देखि तिउतेला सम्म सिँचाई पोखरी निर्माण
- रागसे ओडार सिँचाई पोखरी निर्माण
- ओखल ढुंगे सिँचाई पोखरी निर्माण
- सिलाने देखि जात सम्म सिँचाई कुलो निर्माण

३. पर्यटन संस्कृति तथा सम्पदा

- खाडा मन्दिर निर्माण
- गाडेसिमल पटकानी निर्माण
- मंकाली पटकानी निर्माण
- राफा पटकानी निर्माण
- गौरीगाउँ पटकानी निर्माण
- भुवानी गडा पटकानी निर्माण
- कुयाडा मन्दिर तथा पटकानी निर्माण
- सल्लेगाउँ पटकानी मर्मत
- गोलाभाट कालिका मन्दिर निर्माण
- ओड गाउँ लिंग माडु निर्माण
- ओडगाउँ मन्दिर निर्माण
- धनपुरा मन्दिर निर्माण
- चैतोलो लुडी बनार्ने ठाउमा आवश्यक व्यवस्थापन
- लिंग माण्डु घेरपर्खाल निर्माण
- नन्दादेवी मन्दिर तथा घेरपर्खाल निर्माण
- तोलीपाटा मन्दिर तथा पतकानी निर्माण
- चन्कालना मन्दिर तथा घेरपर्खाल निर्माण
- चिन्डेना तल्लो टोल मन्दिर तथा घेरपर्खाल निर्माण
- चिन्डेना मल्लो टोल मन्दिर निर्माण
- गाज्रा पतकानी तथा सिल्कारुख निर्माण
- पाती गाउँ मन्दिर तथा पटकानी निर्माण
- बाहुनवाडा कालिका मन्दिर तथा घेरपर्खाल निर्माण
- लातेमाडु मन्दिर निर्माण
- लिंग माडु मन्दिर तथा घेरपर्खाल निर्माण

CamScanner

- तोली गाड मन्दिर तथा पटकानी निर्माण
- धनपुरा मन्दिर निर्माण
- पिपलतोला लिंगमणि मन्दिर निर्माण
- ओडगाउँ मन्दिर तथा पटकानी निर्माण
- बासुकि र नवदुर्गा सरस्वति मन्दिर निर्माण
- पाती कालिका मन्दिर निर्माण
- राफा नवदुर्गा गैरा मन्दिर तथा पटकानी निर्माण
- राफा बेतालमाडु मन्दिर निर्माण
- राफा कालिका मन्दिर निर्माण
- मष्टा मन्दिर खला निर्माण
- सेल्गाड टोल राफा पटकानी निर्माण
- राफा खला डाडा टोल पटकानी निर्माण
- फपराडी मन्दिर तथा पटकानी निर्माण
- मनकाली मन्दिर तथा पटकानी निर्माण
- कालिका मन्दिर निर्माण
- लाटाको माडु मन्दिर निर्माण
- गाडेसिमल मन्दिर तथा पटकानी निर्माण
- खाडा मन्दिर तथा पटकानी निर्माण
- गोलाभाट नवदुर्गा मन्दिर तथा पटकानी निर्माण
- गोलाभाट कालिका मन्दिर निर्माण
- कालिका मन्दिर सेल्गाड निर्माण
- भुवानीगडा पटकानी तथा प्रतिक्षालय निर्माण
- धनपुटा मन्दिर तथा घेरपर्खाल निर्माण
- हुड्केमाडु मन्दिर तथा घेरपर्खाल निर्माण
- रिठातोली पटकानी तथा प्रतिक्षालय निर्माण
- लिंगमाडु मन्दिर तथा घेरपर्खाल निर्माण

४. उद्योग व्यापार व्यवसाय तथा आपूर्ति

५. श्रम रोजगारी तथा सामाजिक सुरक्षा

- स्वरोजगारमुलक तालिम
- जिविकोपार्जन सुधार गर्न फर्निचर, आरन, सिलाई कटाई कार्यक्रम

६. स्वास्थ्य तथा पोषण

- प्राथमिक स्वास्थ्य संस्थाको व्यवस्था
- सुधारिएको चुलो र भान्सा कोठा निर्माण
- गाडेसिमल गाउँघर क्लिनिक निर्माण
- गाडेसिमल गाउँघर क्लिनिक सामग्री तथा फर्निचर व्यवस्थापन

CamScanner

- न्याहेल्थ सहयोग कार्यक्रम
- स्वास्थ्यमा आवश्यक सामग्री व्यवस्थापन
- कुयाडा बर्थिंग सेन्टर भवन तथा घेरपर्खाल निर्माण
- गाडेसिमल गाउँघर क्लिनिक पक्कि भवन र घेरपर्खाल निर्माण
- गाडेसिमल बर्थिंग सेन्टर निर्माण
- गाडेसिमल गाउँघर क्लिनिक फर्निचर तथा प्रयोगशाला सामग्री व्यवस्था

७. शिक्षा विज्ञान तथा नवप्रवर्तन

- मालिका आ.वि घेरपर्खाल निर्माण
- सरस्वती आ.वि भवन र शौचालय निर्माण
- नवदुर्गा आ.वि घेरपर्खाल निर्माण
- बासुकी मा.वि ६ कोठे भवन, शौचालय, भान्साघर र छात्रबास निर्माण
- बासुकी मा.वि डिजिटल पुस्तकालय र साइन्स ल्याब को माग
- बासुकी मा.वि घेरपर्खाल र खेलमैदान निर्माण
- सबै विद्यालयमा मन्टेश्वरी कक्षा तालिम
- सबै विद्यालयमा डिजिटल शैक्षिक सामग्री व्यवस्थापन
- वडा स्तरीय शिक्षा मैत्री शैक्षिक मेला कार्यक्रम
- उत्कृष्ट ५, ८ र १० मा उत्कृष्ट अंक ल्याउने लाइ सहयोग कार्यक्रम
- क्याम्पसमा जेहेन्दार छात्रवृति कार्यक्रम
- वडा स्तरीय प्रधानाध्यापक प्रतियोगिता
- विद्यालय शिक्षक अतिरिक्त तथा खेलकुद प्रतियोगिता
- आदर्श ६ कोठे भवन, भान्सा घर र शौचालय निर्माण
- आदर्श खेलमैदान तथा घेरपर्खाल निर्माण
- आदर्श डिजिटल पुस्तकालय, कम्पुटर कक्षा र बालमैत्री कक्षा व्यवस्थापन
- नमुना भवन, शौचालय, भान्साघर निर्माण
- नमुना बालमैत्री कक्षा व्यवस्थापन
- नमुना आ.वि खेलमैदान र घेरपर्खाल निर्माण
- हिमालय भवन शौचालय खानेपानी निर्माण
- हिमालय बालमैत्री कक्षा व्यवस्थापन
- हिमालय खेलमैदान र घेरपर्खाल निर्माण
- नवदुर्गा आ.वि ओडगाउँ भवन, शौचालय, भान्साघर र खेलमैदान निर्माण
- नवदुर्गा आ.वि बालमैत्री कक्षा संचालन
- कालिका आ.वि खाडा २ कोठे पक्कि भवन, शौचालय, भान्साघर, फर्निचर र घेरपर्खाल निर्माण
- सरस्वती आ.वि ४ कोठे पक्कि भवन, शौचालय, भान्साघर, खेलमैदान, फर्निचर र घेरपर्खाल निर्माण
- सरस्वती आ.वि र कालिका आ.वि मा डिजिटल पुस्तकालय माग
- मालिका आ.वि ४ कोठे पक्कि भवन, शौचालय, भान्साघर, खेलमैदान, फर्निचर र घेरपर्खाल निर्माण

CamScanner

- जनकल्याण आ.वि पक्कि भवन, शौचालय, भान्साघर, खेलमैदान, फर्निचर र घेरपर्खाल निर्माण
- मालिका आ.वि र जनकल्याण आ.वि मा डिजिटल पुस्तकालय माग

८. खानेपानी तथा सरसफाई

- बासुकी शौचालय निर्माण
- पाती डाडा पारि खानेपानी
- बाहुन डाडा आरभिटि निर्माण
- टुनीगाउँ खानेपानी मर्मत
- खाडा खानेपानी निर्माण
- ढोगदिन आ.वि खानेपानी मर्मत
- फफ राडी खानेपानी निर्माण
- कुयाडा खानेपानी निर्माण
- ओखडी रुख खानेपानी निर्माण
- चिन्डेला खानेपानी निर्माण
- तोलीपाटा खानेपानी निर्माण
- पतेलवाडा खानेपानी निर्माण
- जुकेना खानेपानी निर्माण
- दुवेडी खानेपानी निर्माण
- भनढुंग्रा खानेपानी निर्माण
- गाज्रा खानेपानी निर्माण
- लेक खानेपानी निर्माण
- साउनी पधेरा कुवा निर्माण
- ओडगाउँ खानेपानी निर्माण
- तोलीगाउँ केलाडी खानेपानी निर्माण
- गाडेसिमल खानेपानी निर्माण
- घघारसैन खानेपानी निर्माण
- वडासैन खानेपानी मर्मत
- पिपलतोला, पैठाली खानेपानी निर्माण
- विडकाली खानेपानी निर्माण
- ठार्म खानेपानी मर्मत
- आउजीवाडा सल्लेतोली खानेपानी निर्माण
- डाडापरि खानेपानी निर्माण
- सेल्धार बाहुन वाडा खानेपानी निर्माण
- चुनढुंगा खानेपानी निर्माण
- गैडाली खानेपानी निर्माण
- केलाडी खानेपानी निर्माण

CamScanner

- गुम्सि बासुकी खानेपानी निर्माण
- मूलगडा खानेपानी निर्माण
- धमेना खानेपानी निर्माण
- पिनेगाउँ खानेपानी निर्माण
- रोल खानेपानी तथा धारो निर्माण
- चिसापानी सुगुरदह वृहत खानेपानी निर्माण
- सेल्धार डाडा टोल खानेपानी निर्माण
- आराखोला गैर पल्लावाडा खानेपानी निर्माण
- सेल्धार भादाली खानेपानी निर्माण
- सिलाजु तोली खानेपानी निर्माण
- सिलोन खानेपानी मर्मत
- रोल धारा खानेपानी निर्माण
- आराखोला खानेपानी निर्माण
- नाउला खानेपानी निर्माण
- मनकाली आराखोला खानेपानी निर्माण
- चौरगडा सेला खानेपानी निर्माण
- गोलाभाट खानेपानी निर्माण
- जुकेली राइया खानेपानी मर्मत
- किम्ड्यान खाडा खानेपानी निर्माण
- राइया खानेपानी निर्माण
- उतिसेडी चित्रेपडा खाडा वृहत खानेपानी निर्माण
- ठाडा गडा खानेपानी निर्माण
- फफराडी जुक्या खानेपानी इनार सम्भार
- गाडे सिमल तिदुरुख कुवा मर्मत सुधार
- सेल्गाड वृहत खानेपानी निर्माण
- रिठातोली खानेपानी निर्माण
- विडकाली खानेपानी निर्माण
- नाउले खानेपानी निर्माण
- टुनिगाउँ कुवा मर्मत
- बाबै खानेपानी निर्माण
- गैरी गाउँ बाउलो खानेपानी निर्माण
- सल्लोतिली खानेपानी निर्माण
- टिउटेला खानेपानी निर्माण
- मालिका खानेपानी निर्माण
- रिठा खानेपानी निर्माण

CamScanner

९. महिला बालबालिका तथा लक्षित वर्ग

- गरिब र विपन्न टुहुरा बालबालिका सहयोग कार्यक्रम
- हरेक टोलमा महिला ड्रेस व्यवस्थापन
- जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम
- लालपुर्जा विहिनको पुर्जा व्यवस्थापनको माग
- खर भएका घरको लागि टिनको व्यवस्थापन
- मदिरा व्यवस्थापन
- सामाजिक कुसंस्कार विरुद्ध अभियान
- आमा समुह ड्रेस
- पोषण, स्वास्थ्य, सरसफाई सम्बन्धि जनचेतनामुलक कार्यक्रम
- किशोर/किशोरी, युवा, बाल क्लब गठन
- विपन्न/एकल/विधवा महिला आयआर्जन तथा सिपमुलक क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम

१०. युवा तथा खेलकुद

- हिमालय भवन तथा खेलमैदान निर्माण
- आदर्श खेलमैदान तथा घेरपर्खाल निर्माण
- बासुकी खेलमैदान तथा घेरपर्खाल निर्माण
- सरस्वती खेलमैदान तथा घेरपर्खाल निर्माण
- मालिका खेलमैदान तथा घेरपर्खाल निर्माण
- युवा क्लब परिचालन, व्यवस्थापन, कोष स्थापना
- खेलकुद सहभागिता
- प्रतिभा खोज तथा अनुसन्धान
- लिंगमाडु खेलमैदान तथा सभा हल निर्माण
- ओडगाउँ खेलमैदान निर्माण
- तोलीगाउँ खेलमैदान निर्माण
- पाती खेलमैदान निर्माण
- खाडा खेलमैदान निर्माण
- कालिका खेलमैदान निर्माण
- गोलाभाट खेलमैदान निर्माण
- गाडेसिमल खेलमैदान निर्माण

११. वस्ती आवास भवन तथा सार्वजनिक निर्माण

- सरानी गाड र बुढीगंगा तटमा शवदाह गृह निर्माण
- कालिका खाडा भवन निर्माण
- बासुकी भवन निर्माण
- मालिका भवन निर्माण
- आदर्श अदुरो भवन निर्माण

CamScanner

- जनकल्याण गेट निर्माण
- रिठातोली प्रतिक्षालय निर्माण
- पाति प्रतिक्षालय निर्माण
- वडा कार्यालय भवन निर्माण
- दलित नेटवर्क भवन निर्माण
- सामुदायिक पुस्तकालय तथा भवन निर्माण
- हुलाक भवन निर्माण
- सामुदायिक संस्थाहरुको सार्वजनिक भवन निर्माण
- सेला पिपल चौतारो निर्माण
- गाडेसिमल पिपल चौतारो निर्माण

१२. सडक पुल तथा यातायात

- कालिका सरस्वति सडक निर्माण
- गोलाभाट नागमाण्डौ सडक निर्माण
- मनकाली विडकाली सडक निर्माण
- कुयाडा चुन्डेला गाज्रा सडक निर्माण
- राफा गोलाभाट सडक स्तरोन्नति तथा निर्माण
- सेल्गाउँ नागमाण्डौ सडक निर्माण
- हातिकोट सेल्गाउँ सडक स्तरोन्नति
- हातिकोट खाडा चौखुट्टे सडक स्तरोन्नति
- कृषि मालिका सडक स्तरोन्नति
- ड्यामसाइड सडक स्तरोन्नति
- वडा कार्यालय देखि मल्लेख सम्म सडक स्तरोन्नति
- जैरैभिड मालिका हुदै वडा कार्यालय सम्म नया सडक निर्माण
- पैठाली पिपलतोला नया सडक माग
- पाती गाउँ सम्म सडक निर्माण
- सेल्गाउँ बालविकास देखि पटकानी सम्म पिसिसी बाटो
- टुनीगाउँ गोरेठो बाटो
- रावा नागमाण्डौ गोरेठो बाटो निर्माण
- कुयाडा चुन्डेला गाज्रा अधुरो पदमार्ग को निरन्तरता
- सडक देखि नमुना आ.वि सम्म सडक स्तरोन्नति
- सडक देखि तोलीपाटा पटकानी सम्म पिसिसी बाटो निर्माण
- दुवेडी सडक स्तरोन्नति
- दुवेडी पटेलवाडा नया सडक कटिंग
- सरानी गाज्रा ऋषिदह सडक स्तरोन्नति
- कुयाडा हुदै गाज्रा रेलिंग बाटो निर्माण

CamScanner

- कुयाडा सडक देखि आदर्श सम्म पिसिसी बाटो निर्माण
- पाती पतकानी सम्म सडक निर्माण
- बाहुनवाडा सम्म सडक निर्माण
- तोलीगाउँ पटकानी सम्म सडक निर्माण
- पिनेगाउँ हुदै पैठाली सम्म सडक निर्माण
- ओडगाउँ पटकानी सम्म सडक निर्माण
- वडा कार्यालय देखि गाउँपालिका सम्म पिच सडक
- सेल्गाउ कुयाडा तोलीपाटा सडकको स्तरोन्नति
- वडा कार्यालय देखि स्वास्थ्य सम्म सडक को स्तरोन्नति
- तोलीगाउँ नागमाण्डु सडक स्तरोन्नति
- नागमाण्डु लिङ्गमाण्डु सडक निर्माण
- पाती गाउँ देखि नन्दा देवी मन्दिर सम्म रेलिंग बाटो निर्माण
- बाहुन वाडा तोलिगाउँ गोरेठो बाटो सुधार
- दवारे बाहुन वाडा गोरेठो बाटो सुधार
- धमेना पिपलतोला गोरेठो बाटो सुधार
- तोलीगाउँ लिंग माडु रेलिंग बाटो निर्माण
- पैठाली आसीकाट्ने पिनेगाउँ तागमाडु गोरेठो बाटो निर्माण
- डाडापरि गोरेठो बाटो सुधार
- गुरेना रोल ओडगाउँ गोरेठो बाटो निर्माण
- ओडगाउँ पटकानी देखि मालझुली सम्म पिसिसी बाटो निर्माण
- आसिकाटने ओडगाउँ पटकानी सम्म गोरेठो बाटो निर्माण
- सडक देखि ओडगाउँ खेलमैदान हुदै माडुसम्म पिसिसी बाटो र रेलिंग निर्माण
- रिंगेन पक्कि पुल निर्माण
- गुरेना देखि घरका छाडा सम्म लामो तरी झो.पु. निर्माण
- पैठाली कुयाडा लामो तरी झो.पु निर्माण
- खाडा देखि कालिका स्कुल सम्म गोरेठो बाटो निर्माण
- राइथा गोलाभाट गोरेठो बाटो निर्माण
- राफा देखि गोलाभाट सडक स्तरोन्नति
- खाडा देखि सरस्वति विद्यालय सम्म सडकको नया ट्र्याक खोल्ने
- हातिकोट खाडा चौखुट्टे सडकको स्तरोन्नति
- हतिकोट कुस्कोट ठाटी ऋषिदह मालिका कृषि सडक स्तरोन्नति
- विडकाली देखि गोलाभाट सडक स्तरोन्नति
- गोलाभाट नागमाण्डु सडक नया ट्र्याक निर्माण
- अगालीगाड भरदाली हातिकोट भुवा झो.पु. निर्माण
- ठुलाखोला झो.पु. निर्माण

CamScanner

- सेराबगर देखि सरस्वती आ.वि सम्म गोरेठो बाटो निर्माण
- खाडा देखि गोलाभाट सम्म गोरेठो बाटो निर्माण
- गाडेसिमल देखि सेला सम्म गोरेठो बाटो निर्माण
- सेला देखि गोलाभाट सम्म गोरेठो बाटो निर्माण
- खाडा देखि विन्देबासिनी खिमाडा सम्म गोरेठो बाटो निर्माण
- कृषि मालिका सडक देखि फफराडी सम्म गोरेठो बाटो निर्माण
- कृषि मालिका सडक देखि मनकाली सम्म गोरेठो बाटो निर्माण
- गाडेसिमल घर घर सम्म पिसिसी बाटो निर्माण
- बुढाबगर मनकाली सडक स्तरोन्नति
- मग्रेगाउँ नागमाण्डु वडा कार्यलय सम्म नया सडक माग
- विडकाली गोलाभाट सडक स्तरोन्नति
- रिठातोली गोरेठो बाटो निर्माण
- बुढाबगर देखि रिठातोली सम्म गोरेठो बाटो निर्माण
- तुनिगाउँ गोरेठो बाटो निर्माण
- अम्मरकोट देखि बासुकी मा.वि सम्म गोरेठो बाटो निर्माण
- कोट लिंग मन्दिरमा रेलिंग बाटो निर्माण
- सेल्गाड देखि लिंगमाडु रेलिंग बाटो निर्माण
- सेल्गाड बालविकास देखि पटकानी सम्म पिसिसी बाटो निर्माण
- रवा देखि भवानीगडा सम्म गोरेठो बाटो निर्माण

१३. जलश्रोत, विधुत तथा वैकल्पिक उर्जा

- संघिय सरकार सँग विधुत विस्तारको माग
- राष्ट्रिय विधुतलाई नेपाल टेलिकम टावर सम्म विस्तार
- सार्वजनिक स्थलहरुमा डिजिटल सौर्य उर्जाको माग
- सुगुरदह ३ फेज विधुत बिस्तार

१४. सूचना तथा संचार प्रविधि

- वडा भरि एन्टी फाइवर विस्तार
- सुगुरदह 4G/5G टावरको माग

१५. वन तथा जैविक विविधता

१६. भुसंरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापन

- विपद सुरक्षा सामग्री वितरण कार्यक्रम
- गुराने तटबन्ध
- दवारे तटबन्ध
- सेलाबगर बुढीगंगा राफा तटबन्ध निर्माण
- आराखोला गडखेत तटबन्ध
- अगाली गाड खाडा तटबन्ध

CamScanner

- दुरम पहिरो तटबन्ध
- रवा तटबन्ध
- बुढाबगर तटबन्ध

कार्यपालिका छलफलबाट थप गरीएका योजनाहरु

- कुकुर छडी कुपडा सिचाई कुलो निर्माण
- चंकाल्ना सिचाई कुलो निर्माण
- गुरेना सिचाई कुलो निर्माण
- पलाना सिचाई कुलो निर्माण
- तोलिपाटा सिचाई कुलो निर्माण
- कुस्कोट वृहत खानेपानी योजना निर्माण
- विभिन्न टोल बस्तिहरुमा RCC बाटो निर्माण

वडा नं.५

१. कृषि तथा पशुपन्छी

- ९ वटा फलामे ग्रिनहाउस निर्माण
- कैलेन फलफुल पकेट स्थापना
- कैलेन मसलाबाली पकेट क्षेत्र
- तरकारी पकेट क्षेत्र स्थापना
- कृषि आधुनिकीकरण व्यवस्थापन

२. सिँचाई

- ठुलो खोला देखि तल्लो सालडाडा सम्म सिँचाई कुलो निर्माण
- छडेखोला सिँचाई योजना
- फुलेका पाती सिँचाई पोखरी निर्माण
- काटेगाउँ रोपाखेति सिँचाई पोखरी र कुलो निर्माण
- विचौना ठुलाखेत सिँचाई पोखरी निर्माण
- सैनीगडा टाटक सिँचाई पोखरी निर्माण
- कैलेना खेत सिँचाई कुलो निर्माण
- लेकालखेत पोखरी निर्माण
- पल्लो बोडी पोखरी निर्माण
- डाडा परि पोखरी निर्माण

३. पर्यटन संस्कृति तथा सम्पदा

- बण्डाली माडु निर्माण
- सहजपाटा मन्दिर निर्माण
- चौखुट्टे मष्टाको मन्दिर निर्माण
- टाटक वनघर कालिका मन्दिर निर्माण

CamScanner

४. उद्योग व्यापार व्यवसाय तथा आपूर्ति

५. श्रम रोजगारी तथा सामाजिक सुरक्षा

- जनचेतनामुलक कार्यक्रम
- सिपमुलक कार्यक्रम

६. स्वास्थ्य तथा पोषण

- राकागाउँ, मेलचौका गाउँघर किल्निक स्थापना
- धुवा रहित चुलो निर्माण

७. शिक्षा विज्ञान तथा नवप्रवर्तन

- नन्दामाता आ.वि भवन निर्माण
- बहेडाडा आ.वि पर्खाल निर्माण
- भवानी आ.वि घेरपर्खाल निर्माण
- विद्यालय दिवाखाजा भान्सा घर निर्माण
- सम्पूर्ण विद्यालयमा खानेपानी योजना
- सम्पूर्ण विद्यालयमा शौचालय निर्माण

८. खानेपानी तथा सरसफाई

- सालडाडा खानेपानी निर्माण
- गुकेना रावतवडा खानेपानी निर्माण
- तासीखोला खानेपानी निर्माण
- सातमुल सरानी वृहत खानेपानी योजना
- गेरुपानी खानेपानी योजना
- मुर्गा खानेपानी योजना
- किम्के खानेपानी योजना
- कोपच्या खानेपानी योजना
- पदेरी गाउँ खानेपानी योजना
- काटेगाउँ खानेपानी योजना
- कौलेला खानेपानी योजना
- भणेतोला खानेपानी योजना
- सिगाल्तखानेपानी योजना
- जुडेखोला देखि बुदेसिमल सम्म पाइपलाइन विस्तार
- माईतोला खानेपानी मर्मत
- सिउबाग खानेपानी निर्माण
- सैनेडी खानेपानी निर्माण
- टोटिभुरा देखि खिमाडा सम्म खानेपानी निर्माण
- सेनिटेरी प्याड डिस्पोज गर्ने मेसिन खरिद

९. महिला बालबालिका तथा लक्षित वर्ग

CamScanner

- वडा स्तरीय महिला को कार्यक्रम
- छुवाछुत विरुद्ध जनचेतनामुलक कार्यक्रम
- बालविवाह अन्त्य गर्नको लागि जनचेतनामुलक कार्यक्रम
- नारि दिवस तथा तीज कार्यक्रम
- छाउपडी प्रथा अन्त्य गर्नको लागि टोलमा कार्यक्रम

१०. युवा तथा खेलकुद

- खापर आ.वि खेलमैदान निर्माण

११. वस्ती आवास भवन तथा सार्वजनिक निर्माण

- बालविकास घेरपर्खाल
- जा.ला दलित टोल चौतारा निर्माण
- अधिकारी टोल चौतारो निर्माण
- शैनका थानको घेरपर्खाल
- काटेगाउँ पटकानी निर्माण
- साविक ७ नं. पटकानी निर्माण
- साविक ८ नं. पतकानी निर्माण

१२. सडक पुल तथा यातायात

- सालडाडा देखि चौखुट्टे सम्म गोरेठो बाटो निर्माण
- जाडेपनि, दरौले, बण्डाली माडु पक्कि गोरेठो बाटो निर्माण
- निम्ताडा रावतवडा सिमलखाड गोरेठो बाटो निर्माण
- तल्लो सरानी देखि पिपल चौतारा सम्म पक्कि गोरेठो बाटो निर्माण
- नगने सडक निर्माण
- गाखेत रोड निर्माण
- काटेगाउँ टातक टोल बाट विद्यालय जोड्ने गोरठो बाटो निर्माण
- नाउखोला वनघर चन्द्रपाल पालेवन गोरेठो बाटो निर्माण
- देवल देखि सिलाजु खाडाखोला सम्म रोड शाखा निर्माण
- बोडीदेखि सिल्कारुक गोरेठोबाटो निर्माण
- कालदह देखि पटकानी गोरेठो बाटो निर्माण
- सिलढुगा देखि पटकानी गोरेठो बाटो निर्माण
- पटकानी देखि मल्लेख बजार सम्म रेलिंग बाटो निर्माण
- दोबल्ली देखि मल्लेख सम्म रेलिंग बाटो निर्माण

वडा नं.६

१. कृषि तथा पशुपन्छी

- खान्नी खेतमा बेसार, अदुवा, केरा खेति कार्यक्रम
- झाडीगाउँ आलु पकेट क्षेत्र

CamScanner

- कुसेडी आलु पकेट क्षेत्र
- काला पाताल आलु पकेट क्षेत्र
- अना खोदे फलफुल खेति कार्यक्रम
- गडीखेत केरा खेति कार्यक्रम
- सुकिजिजेडा बदाम पकेट क्षेत्र
- खातीखेत, सेरिखेत अदुवा खेति कार्यक्रम
- २. सिँचाई
- ठुला खोलो देखि सुकेली खेत सम्म सिँचाई कुलो निर्माण
- नौराला देखि डाडा खेत सम्म सिँचाई कुलो निर्माण
- तिम्सिला बाउनेपोले सिँचाई कुलो निर्माण
- तप्सी रातिमाते सिँचाई कुलो निर्माण
- तप्सी सैनेडा सिँचाई कुलो निर्माण
- मुग्रा देखि ढुंगेना सम्म सिँचाई कुलो निर्माण
- दाडेबेताल देखि वितकाली सम्म सिँचाई कुलो निर्माण
- बुदाली गलदारिया सिँचाई कुलो निर्माण
- तप्सी कानागडा सिँचाई कुलो निर्माण
- बुदाली सिंचाई कुलो र पोखरी निर्माण
- अत्तरमेला गेराने सिँचाई कुलो निर्माण
- कालापानी खोला देखि पाटि बेन्ना सम्म सिँचाई कुलो निर्माण
- टपरी देखि कर्कले सम्म सिँचाई कुलो निर्माण
- गलेकोट देखि विउरेखेत सम्म सिँचाई कुलो निर्माण
- मन्दाली सिँचाई पोखरी निर्माण
- वजित ताल निर्माण
- कालापानी सिँचाई पोखरी निर्माण
- सेरा नगानी सिँचाई पोखरी निर्माण
- खातीखेत सिँचाई पोखरी निर्माण
- पधेरी गडा सिँचाई पोखरी निर्माण
- नौराला खोला भडेलतोला सम्म सिँचाई कुलो निर्माण
- कटे खोला कुसाडी सिँचाई कुलो
- सुकिजेडा सिँचाई कुलो निर्माण
- घट्टेडाडा देखि सैनेडा सम्म कुलो निर्माण

३. पर्यटन संस्कृति तथा सम्पदा

- माडीगडा बारगाद भगवती मन्दिर निर्माण
- होलि ड्रेस खरिद
- मेठामाडु मन्दिर घेरपर्खाल निर्माण

CamScanner

- चौतारा मन्दिर निर्माण
- पुरात्वतिक ढुंगे धारा मर्मत तथा सुधार
- गंगा जमुना मन्दिर तथा घेरपर्खाल निर्माण
- डाफे ताल घेरपर्खाल निर्माण

४. उद्योग व्यापार व्यवसाय तथा आपूर्ति

५. श्रम रोजगारी तथा सामाजिक सुरक्षा

६. स्वास्थ्य तथा पोषण

- झडीगाउँ गाउँघर किल्निकमा खानेपानी तथा शौचालय निर्माण

७. शिक्षा विज्ञान तथा नवप्रवर्तन

- षोड्शा आ.वि ८ कोठे भवन र घेरपर्खाल निर्माण
- कालिका आ.वि घेरपर्खाल निर्माण

८. खानेपानी तथा सरसफाई

- परिवार टोल खानेपानी निर्माण
- बफाने खानेपानी मर्मत
- कालापानी खानेपानी निर्माण
- बुदाली खानेपानी निर्माण
- झाडीगाउँ खानेपानी निर्माण
- मन्दाली खानेपानी निर्माण
- कापिला खानेपानी मर्मत
- कुडीसैन रिचार्ज पोखरी
- वडा कार्यालय, नन्देश्वोरी मा.वि, स्वास्थ्य कार्यालयमा खानेपानीको व्यवस्था
- निगुडे देखि खातिखेत सम्म खानेपानी योजना

९. महिला बालबालिका तथा लक्षित वर्ग

१०. युवा तथा खेलकुद

११. वस्ती आवास भवन तथा सार्वजनिक निर्माण

- वडा कार्यालय घेरपर्खाल निर्माण
- स्वास्थ्य चौकी घेरपर्खाल निर्माण नवाघर सामुदायिक भवन निर्माण

१२. सडक पुल तथा यातायात

- गडीखेत भिडबाटा हुदै सुकिजेडा सम्म रेलिंग बाटो निर्माण
- कालापानी देखि शोड्सा आ.वि सम्म पि.सि.सि बाटो निर्माण
- खातीखेत देखि माडीगडा सम्म पि.सि.सि बाटो निर्माण
- भण्डारखोला देखि बजित सम्म पि.सि.सि बाटो निर्माण
- वडा कार्यालय देखि गंगा जमुना सम्म रेलिंग बाटो निर्माण
- पतकानी देखि षोडशा आ.वि सम्म पि.सि.सि बाटो निर्माण
- वितकाली देखि नन्देश्वोरी मा.वि सम्म पि.सि.सि बाटो निर्माण

CamScanner

- सेरा ऐरीगाउ सम्म पि.सि.सि बाटो निर्माण
- चासे झोलुंगे पुल निर्माण
- कालापानी बाडीपाताल झोलुंगे पुल निर्माण
- पत्कानी देखि बेतालमाडु सम्म पि.सि.सि बाटो निर्माण
- पधेरी गडा दालखाल सम्म पि.सि.सि बाटो निर्माण
- नागाने देखि तपसी सम्म पि.सि.सि बाटो निर्माण
- जिरोपोइन्ट देखि शोड्सा ऋषिदह सम्म सडक कालोपत्र
- मेल्लेख, चौखुट्टे, कातेगाउँ हुदै शोड्सादेवी सम्म सडक कालोपत्रे
- नवाघर अनाखोदे हुदै सरानी सम्म सडक निकाश
- वडा कार्यालय देखि चदौदे सम्म सडक कालोपत्रे
- माडीगडा देखि गंगाजमुना सम्म पि.सि.सि बाटो निर्माण
- नवाघर देखि जोगिमारे हुदै चुलिकोट सम्म पि.सि.सि बाटो निर्माण
- चदौरे देखि वडा कार्यालय सम्म पि.सि.सि बाटो निर्माण
- मन्दाली देखी झाडीगाउँ सम्म पि.सि.सि बाटो निर्माण
- गडीखेत देखि सल्लेरी सम्म पि.सि.सि बाटो निर्माण
- अना देखि षोड्शा आ.वि सम्म पि.सि.सि बाटो निर्माण
- सेरा ऐरीगाउँ देखि कालिका देवी मन्दिर सम्म पि.सि.सि बाटो निर्माण
- तल्लो ग्वानी देखि माथिल्लो ग्वानी सम्म पि.सि.सि बाटो निर्माण
- झडीगाउँ देखि छातासैन सम्म पि.सि.सि बाटो निर्माण
- झडीगाउँ देखि फुलचढाउने सम्म पि.सि.सि बाटो निर्माण
- पोले गाउँ खड्का टोल देखि कालिका बाटो निर्माण
- चदौरे, तैल्सैन नवाघर सम्म गोरेठो बाटो निर्माण
- साङटी खोला देखि ऋषिदह सम्म रेलिंग बाटो निर्माण
- नवाघर सेरा देखि माडुपातल सम्म बाटो निर्माण
- कत्तेखोला देखि ग्वानी बाटो निर्माण

१३. जलश्रोत, विधुत तथा वैकल्पिक उर्जा

१४. सूचना तथा संचार प्रविधि

- वडा कार्यालय इन्टरनेट विस्तार

१५. वन तथा जैविक विविधता

- नवाघर,माडीगडा, झडीगाउँ, कालापाताल सामुदायिक वनहरुलाई घेरबार तथा संरक्षण

१६. भुसंरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापन

- दलित टोल नाली निर्माण
- कुलेकाना तटबन्ध निर्माण
- परिवार टोल तटबन्ध निर्माण
- चासे कुलेकाना तटबन्ध निर्माण

CamScanner

- विउरे खेत तटबन्ध निर्माण
- नोराला खोला तटबन्ध निर्माण
- गौरोपा खोला तटबन्ध निर्माण

कार्यपालिका छलफलबाट थप गरीएका योजनाहरु

- ❖ विन्खाली देखि कालापनी सम्म सडक निर्माण
- ❖ न्वाघर देखि साविक ४ देखि ३ सम्म सडक निर्माण
- ❖ पटकानी निर्माण
- ❖ चाप्टे खोला कलभट निर्माण
- ❖ घट्टे डाँडा खोला कलभट निर्माण
- ❖ झडी गाउँ देखि बजार सम्म PCC बाटव निर्माण
- ❖ तासी देखि कराली सम्म PCC बाटो निर्माण
- ❖ गैरा सिम्म सिचाँई योजना
- ❖ मस्टामाण्डौ वित्काली सिचाई कुलो निर्माण
- ❖ झडी गाउँ सिचाई कुलो निर्माण
- ❖ सिलाने मुल लिफ्टिङ्ग सिचाई कुलो निर्माण
- ❖ खान्नी सिचाई कुलो निर्माण
- ❖ धर्तिफाटा गुफा संरक्षण कार्यक्रम
- ❖ षोडशा मन्दिर स्तरोन्नती
- ❖ भन्डार खोला खानेपानी निर्माण
- ❖ बजित खानेपानी निर्माण
- ❖ चौगडा खेलमैदान निर्माण
- ❖ झाडीगाड कालिका मन्दिर निर्माण

वडा नं.७

१. कृषि तथा पशुपन्छी

- साविकका १-९ वटा टोलमा फलफुल बगैचा निर्माण
- मासु निर्भरताका लागि ५ ओटा नमुना कुखुरा फर्म निर्माण गर्ने
- ५ ओटा टोलमा भैसी पकेट क्षेत्र निर्माण
- नसल सुधार कार्य योजना
- परम्परागत वाली संरक्षण कार्यक्रम
- कृषि चक्लाबन्दी कार्यक्रम
- सबै टोलमा व्यवसायिक तरकारी खेति कार्यक्रम
- साविकको ९ नम्बर वडामा मखमली र भटमास पकेट क्षेत्र निर्धारण
- साविकको ३,२,१ मा आलु पकेट क्षेत्र निर्धारण
- दलहन तेलहन बाली संरक्षण कार्यक्रम

CamScanner

- नगदेवाली दलहन, तेलहन मसलादार पकेट क्षेत्र निर्धारण
- आधुनिक खोर र गोठ सुधार कार्यक्रम
- चिस्यान केन्द्र स्थापना तथा निर्माण
- मुमफली, बदाम पकेट क्षेत्र निर्धारण
- नगदे बालि, तेलहन, दलहन, मसलाबाली पकेट क्षेत्र निर्धारण
- आधुनिक कृषि औजार खरिद कार्यक्रम

२. सिँचाई

- निवाडा सिँचाई पोकारी निर्माण
- गोठिवन सिँचाई कुलो निर्माण
- राउतेवडा सिँचाई कुलो निर्माण
- कैन सिँचाई कुलो निर्माण
- वाग्दुला सिँचाई कुलो निर्माण
- चाफा धारा पोखरी निर्माण
- अधेरी खोला काटिया, गाजरी गाउँ सिँचाई कुलो निर्माण
- भम्क भेडावाधे सिँचाई कुलो निर्माण
- खार खेत सिँचाई कुलो निर्माण
- कोटिला सिँचाई कुलो निर्माण
- सिमपानी सिँचाई पोखरी निर्माण
- भक्क सिँचाई पोखरी निर्माण
- वेदुखेत काटिया सिँचाई कुलो निर्माण
- झाडखेत सिँचाई कुलो निर्माण
- दुलाहागडा जुम्ला खोला बडेखेत सिँचाई कुलो निर्माण
- साहेसी सिँचाई पोखरी निर्माण
- बडेखेत सिँचाई पोखरी निर्माण
- वगडे दुपालत सिँचाई कुलो निर्माण
- सिमखेत चल्यासैन सिचाई पोकारी निर्माण
- गेराने हलाने दहगडा सिँचाई कुलो निर्माण

३. पर्यटन संस्कृति तथा सम्पदा

- चुलिकोट पर्यटकीय क्षेत्र संरक्षण तथा सम्बर्धन गर्ने
- मष्टामाण्डौ र देउमाण्डौ धार्मिक स्थल निर्माण
- विमकोट, चुलिकोट पर्यटकीय नया सडक निर्माण
- जल्पदेवी गाजरी गाउ मन्दिर निर्माण
- स्वीएडी मन्दिर निर्माण

४. उद्योग व्यापार व्यवसाय तथा आपूर्ति

- सुएडी औधोगिक ग्रामको निरन्तरताका साथै स्तरोन्नति

CamScanner

- दालमोठ उद्योग निर्माण
- मसला उद्योग निर्माण
- जडिबुटी संकलन केन्द्र स्थापना
- स्थानीय स्तरमा उत्पादित दलहन तेलहन सामग्री संकलन गरि बजारीकरण गर्ने योजना
- आरन सुधार, छाला प्रशोधन योजना
- भटमास, मुमफली, सूर्यमुखी तेल उत्पादन गर्ने मेसिन

५. श्रम रोजगारी तथा सामाजिक सुरक्षा

- व्यवसायिक तालिम संचालन
- सामाजिक सुरक्षा सहजीकरणका लागि वितिय संस्था स्थापना गर्ने
- युवा लक्षित कार्यक्रम संचालन गर्ने
- युवा स्वरोजगार कार्यक्रम

६. स्वास्थ्य तथा पोषण

- प्रसुती गृह निर्माण गर्ने
- कुपोषित वालवालिकाका लागि पोषण मैत्री कार्यक्रम संचालन
- विद्यालय नर्स कार्यक्रम संचालन
- विद्यालयमा सेनेटरी प्याड डिस्पोज गर्ने मेसिन स्थापना गर्ने
- स्वयंसेविकाहरुलाई प्रोत्साहन कार्यक्रम
- प्रत्येक वडामा वर्षमा एक चोटी निशुल्क स्वास्थ्य शिविर संचालन गर्ने
- स्वास्थ्य विमालाइ अनिवार्य गर्ने कार्य योजना

७. शिक्षा विज्ञान तथा नवप्रवर्तन

- ५ वर्षमा १० वटा विद्यालय भवन निर्माण
- ५ वटा विद्यालयमा खेलमैदान निर्माण
- ३ वटा विद्यालयमा शौचालय निर्माण
- प्रत्येक विद्यालयमा ICT निर्माण गर्ने
- प्रत्येक विद्यालयमा इ-लाइब्रेरी निर्माण गर्ने
- प्रत्येक विद्यालयमा वाल उद्यान निर्माण
- सबै विद्यालयमा खानेपानी र घेरपर्खाल निर्माण

८. खानेपानी तथा सरसफाई

- एक घर एक धारामिटर सहितको निर्माण गर्ने
- प्रत्येक धारा र सार्वजनिक स्थानमा स्थानमा शौचालय निर्माण
- आफ्नो गाउँ आफै सफा राख्ने अभियान गर्ने
- बागपानी लिफ्टिंग खानेपानी योजना निर्माण
- गाडखर्क लिफ्टिंग खानेपानी योजना निर्माण
- गाजरी गाउँ लिफ्टिंग खानेपानी निर्माण

९. महिला बालबालिका तथा लक्षित वर्ग

CamScanner

- महिला हिंसा सम्बन्धी अभियान संचालन गर्ने
- बालविवाह न्यूनीकरण सम्बन्धि जनचेतना मुलक अभियान गर्ने
- पन्चेबाजा संरक्षण सम्बन्धी तालिम संचालन गर्ने
- परम्परागत सिप विकासमा जोड दिने कार्यक्रम
- महिला लक्षित सिपमुलक तालिम संचालन गर्ने
- अपांग टुहुरा तथा बेसहारा बालबालिकालाई प्रोत्शाहन कार्यक्रम
- जेहेन्दार बालबालिकालाइ उच्च शिक्षाका लागि छात्रवृति कार्यक्रम
- विचमै विद्यालय छोडेका हरुलाई विद्यालयमा टिकाउने कार्यक्रम

१०. युवा तथा खेलकुद

- क्रिकेट मैदान निर्माण
- प्रत्येक टोलमा भलिबल तथा खेलमैदान निर्माण
- खेलाडी को पहिचान गरि प्रशिक्षणको व्यवस्था

११. वस्ती आवास भवन तथा सार्वजनिक निर्माण

- भूगोलको अध्ययन गरि एकीकृत वस्तीको अवधारणा निर्माण गर्ने
- स्थानीय सरकारको मापदण्डमा नक्सा पास गरि निर्माण गर्ने योजना
- जोखिममा रहेका वस्तीहरुलाई सुरक्षित ठाउमा स्थान्तरण गर्ने
- अतिथि गृह निर्माण गर्ने
- खर मुक्त घर निर्माण गर्ने
- सामुदायिक भवन निर्माण गर्ने
- सार्वजनिक ठाउमा प्रतिक्षालय निर्माण गर्ने

१२. सडक पुल तथा यातायात

- जैगड नन्देगडा सडक स्तरोन्नति गरि कालोपत्रे गर्ने
- ग्रामिण सडक हरु सबै नाली सहित ग्राविल गर्ने
- सुएडी, चुलिकोट, छातासैन सडक निर्माण
- जडापानी मायाल्थ सडक निर्माण गर्ने
- गोठिवन सडक निर्माण गर्ने
- देउमाण्डौ डाडाबाग सडक निर्माण
- डाडाबाग चपाधारा सडक निर्माण
- छिपेखोला डाडाबाग गोरेठो बाटो निर्माण
- गाजिगाउँ दुपाल्त गोरेठो बाटो निर्माण
- चंती खाद सान्दिक आकासे पुल निर्माण
- अधेरी खोला झो.पु. निर्माण
- सानडीक चनेडी खान रिठा झो.पु. निर्माण
- छिपेखोलामा पक्कि पुल निर्माण
- नन्देगडा छिपेखोला गोरेटो बाटो निर्माण

CamScanner

१३. जलश्रोत, विधुत तथा वैकल्पिक उर्जा

- सबै टोलमा सडक बत्ती अनिवार्य राख्ने योजना
- गोठिवन विधुत लाइन विस्तार
- वडा नं.७ मा कालो तार विस्तार गर्ने
- विद्यालय तथा सरकारी कार्यालयमा सौर्य उर्जा जडान गर्ने

१४. सूचना तथा संचार प्रविधि

- प्रत्येक टोलमा लेन्डलाइन विस्तार गर्ने
- 5G नेटवर्क संचालन गर्ने
- कम्पुटर सम्बन्धि तालिम संचालन

१५. वन तथा जैविक विविधता

- सामुदायिक वन क्षेत्रमा जडिबुटी उत्पादन क्षेत्र निर्धारण
- अलैची खेति विस्तार गर्ने
- कफी खेति विस्तार गर्ने
- सामुदायिक वनहरुलाई संरक्षण गर्ने

१६. भुसंरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापन

- पानीका जोखिम मुहान संरक्षण गर्ने
- रिचार्ज पोखरी निर्माण गर्ने
- मुहान वरिपरी वृक्षारोपण गर्ने

१७. वातावरण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन

- प्लास्टिक जन्य र सिसा जन्य पदार्थलाइ डिस्पोज गर्न डम्पिङ साइट निर्माण गर्ने
- धुवा रहित चुलो निर्माण गर्ने
- प्लास्टिक जन्य पदार्थमा रोक लगाउने

कार्यपालिका छलफलबाट थप गरीएका योजनाहरु

- ❖ चौतारा पटकानीमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण
- ❖ खलगाड पटकानी मा सार्वजनिक शौचालय निर्माण
- ❖ वडा कार्यालयमा शौचालय निर्माण
- ❖ भम्क साने गैरा सिचाई कुलो निर्माण
- ❖ देहिमाण्डौ मालिका मन्दिर निर्माण
- ❖ तिनखोला गाज्रारीगाउँ सिचाई कुलो निर्माण
- ❖ खोप्पचे गाज्रारी गाउ खानेपानी निर्माण
- ❖ गाईखर्क गाज्रारी गाउँ खानेपानी निर्माण
- ❖ दुपाल्ता टोलमा खेलमैदान निर्माण
- ❖ सामुदायिक भवन सहित पटकानी निर्माण
- ❖ अँधारीघट्ट मंगलासैनी विद्यालय घोरेटो बाटो निर्माण

CamScanner

वडा नं.८

१. कृषि तथा पशुपन्छी

- भुवा टोलमा कागती र सुन्तला पकेट क्षेत्र निर्धारण
- हातिकोट टोलमा प्याज, लसुन, आँप पकेट क्षेत्र निर्धारण
- नरवडा टोलमा कागती, ओखर पकेट क्षेत्र निर्धारण
- थापागाउँ पडाकानी टोलमा फलफुल पकेट क्षेत्र निर्धारण
- वडरुक टोलमा धान, गहुँ, मकै, फलफुल पकेट क्षेत्र निर्धारण
- डुङरी टोलमा फलफुल र तरकारी पकेट क्षेत्र निर्धारण
- जिमितडा टोलमा तरकारी र फलफुल पकेट क्षेत्र निर्धारण
- काडागाउँ अदुवा, बेसार, कागती पकेट क्षेत्र निर्धारण
- प्रत्येक टोलमा बाख्रा, भैंसी, कुखुरा पकेट क्षेत्र निर्धारण
- हतिकोट टोलमा अलैची पकेट क्षेत्र निर्धारण
- सबै टोलमा घास खेति कार्यक्रम तथा नर्सरी व्यवस्थापन
- सबै टोलमा ड्रेगन खेति कार्यक्रम
- भाटपधेरा माछापोखरी निर्माण
- चिस्यान केन्द्र स्थापना

२. सिँचाई

- अगाली खोला देखि बर्मी डाडा सिँचाई योजना
- विमकोटि गाड, जिम्ताड, धाका, डुङरी, पाडा, कालिका मा.वि सिँचाई योजना
- कुडी सिँचाई योजना
- अगाले खोला, कुडी बगडे खोला सिँचाई योजना
- बुडागडा, सेरा बगड सिँचाई कुलो निर्माण
- सेराबगड, सलाला, सम्तडा सिँचाई योजना
- सिदुरे, सम्तदा, बोरेला सिँचाई योजना
- डुङरी सिँचाई पोखरी निर्माण
- काडागाउँ सिँचाई पोखरी
- भाटपधेरा सिँचाई पोखरी निर्माण
- कालेखोला, काला ढुंगा, रिठा काट्ने सिँचाई कुलो निर्माण
- पाडामा सिँचाई पोखरी निर्माण
- जिमताडा सिँचाई पोखरी निर्माण
- सिल्का सिँचाई पोखरी निर्माण
- तिखा ढुंगा सिँचाई पोखरी निर्माण
- वडरुक सिँचाई पोखरी निर्माण
- वनघर सिँचाई पोखरी निर्माण
- सेला सिँचाई पोखरी निर्माण

CamScanner

- सबै टोलमा स्प्रिन्कल सिँचाई योजना

३. पर्यटन संस्कृति तथा सम्पदा

- बेतालमाण्डौ धार्मिक स्थल निर्माण
- पन्चे बाजा संरक्षण कार्यक्रम
- ताटेकुना देखि भराण कोट नन्दामाता पर्यटकीय पदमार्ग निर्माण
- थापागाउँ भगवती पटकानी स्थल मन्दिर निर्माण
- डुङरी मन्दिर निर्माण
- काडा गाउँ नवदुर्गा मन्दिर निर्माण

४. उद्योग व्यापार व्यवसाय तथा आपूर्ति

- मसला उद्योग निर्माण
- घासँ नर्सरी उद्योग स्थापना
- जडिबुटी प्रशोधन केन्द्र स्थापना
- दुग्ध उद्योग संकलन केन्द्र स्थापना
- मासु प्रशोधन तथा संकलन केन्द्र स्थापना
- काष्ट उद्योग स्थापना

५. श्रम रोजगारी तथा सामाजिक सुरक्षा

- डकर्मी सकर्मी तालिम
- व्युटीपार्लर सम्बन्धी तालिम
- पलम्बर सम्बन्धी तालिम
- मेकानिक सम्बन्धी तालिम
- इलेक्ट्रोनिक सम्बन्धी तालिम
- युवा स्वरोजगार कार्यक्रम
- सुधारिएको आरन निर्माण
- सिलाई कटाई सम्बन्धी तालिम
- बास फर्निचर बनाउने तालिम
- व्यवसायिक सिप तालिम कार्यक्रम

६. स्वास्थ्य तथा पोषण

- मापदण्ड अनुसार ल्याब सहितको स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण
- महिलाहरुको पाठेघर उपचार सम्बन्धी स्वास्थ्य शिविर संचालन
- आखाँ तथा कान उपचार स्वास्थ्य शिविर संचालन
- पोषण मैत्री वडा घोषणा कार्यक्रम
- स्वास्थ्य सम्बन्धि जनचेतनामुलक कार्यक्रम
- वर्थिंग सेन्टरका स्वास्थ्य सामग्री उपलब्ध कार्यक्रम
- सरुवा रोग तथा दिर्घ रोग सम्बन्धी जनचेतना मुलक कार्यक्रम
- स्वास्थ्य चौकीमा आवश्यक सामान आपूर्ति योजना

CamScanner

७. शिक्षा विज्ञान तथा नवप्रवर्तन

- प्रत्येक प्राथमिक तहमा मन्टेश्वरी शिक्षा लागु गर्ने
- प्रत्येक विद्यालयमा खेलमैदान निर्माण
- प्रत्येक विद्यालयमा खानेपानी तथा शौचालय निर्माण
- प्रत्येक विद्यालयमा भवन र घेरपर्खाल निर्माण
- कालिका मा.विमा छात्राबास निर्माण
- शैक्षिक गुणस्तर सुधारका कार्यक्रम
- अभिभावक शिक्षक अन्तरक्रिया कार्यक्रम

८. खानेपानी तथा सरसफाई

- खानेपानी मर्मत तथा संरक्षण योजना
- जिम्ताडा, डुङरी, काडागाउँ, भुवा, बोरेला, पाडा एक घर एक धारा खानेपानी योजना
- सार्वजनिक ठाउमा शौचालय निर्माण
- पुराना शौचालय सुधार योजना
- सार्वजनिक स्थलमा सरसफाई कार्यक्रम

९. महिला बालबालिका तथा लक्षित वर्ग

- महिला तथा बालबालिका सचेतना मुलक कार्यक्रम
- बालमैत्री शौचालय निर्माण
- बाल अधिकार सम्बन्धी तालिम
- छुवाछुत रहित वडा घोषणा कार्यक्रम
- लक्षित वर्ग स्वरोजगार कार्यक्रम

१०. युवा तथा खेलकुद

- युवा सचेतनामुलक कार्यक्रम
- खेलमैदान निर्माण
- युवा लक्षित कार्यक्रम
- खेल प्रशिक्षक कार्यक्रम

११. वस्ती आवास भवन तथा सार्वजनिक निर्माण

- साविकको ७ मा नया वस्ती भवन निर्माण
- बर्मीडाडामा सामुदायिक भवन निर्माण
- हतिकोटमा सामुदायिक भवन निर्माण
- डुङरी सामुदायिक भवन निर्माण
- काडागाउँ सामुदायिक भवन निर्माण
- थापागाउँ सामुदायिक भवन निर्माण
- जिमीताडा सामुदायिक भवन निर्माण
- लुहार गाडा सामुदायिक भवन निर्माण
- वडा कार्यालय भवन निर्माण

CamScanner

- महिला संजाल भवन निर्माण

१२. सडक पुल तथा यातायात

- वीमकोटी गाड पक्कि पुल निर्माण
- अगाली गाड पक्कि पुल निर्माण
- जनकल्याण साम्ताडा, पाडा, कालिका मा.वि हुदै मल्लेक नया सडक निर्माण
- विमिकोट देखि जिमिताडा डुङरी, थापागाउँ, कुस्कोट सडक स्तरोन्नति
- डुङरी, रावतवडा मेलचौक सडक निर्माण
- बेतालमाण्डौ काडागाउँ नया सडक निर्माण
- बेतालमाण्डौ चौखुट्टे सडक स्तरोन्नति
- बेतालमाण्डौ दखि भुवा नया सडक निर्माण
- अयारीमेला देखि छलपुंडा नया सडक निर्माण
- हाइड्रोपावर, धराला, सन्नवडरुक नया सडक निर्माण
- कालिका मा.वि देखि मल्लेख सम्म सडक स्तरोन्नति
- विमकोट मल्लेख सडक स्तरोन्नति
- हतिकोट देखि मल्लेख सडक कालोपत्रे
- सेरावगड पुल देखि बेतालमाण्डौ पदमार्ग निर्माण
- लाटाखाद देखि सिल्का हुदै मल्लेख सडक सम्म पैदल मार्ग
- सेराबगड थापागाउँ सम्म पैदलमार्ग निर्माण

१३. जलश्रोत, विधुत तथा वैकल्पिक उर्जा

- ३ फेज विधुत लाइन विस्तार
- विधुत सुधार योजना

१४. सूचना तथा संचार प्रविधि

- लेन्डलाइन फोन विस्तार
- 4G टावर निर्माण
- सरकारी कार्यलयमा फ्री वाईफाई विस्तार

१५. वन तथा जैविक विविधता

- सामुदायिक वनहरुको स्तरोन्नतितथा नविकरण
- सामुदायिक वनहरुमा जडिबुटी संरक्षण कार्यक्रम
- जडिबुटी प्रशोधन तथा विस्तार
- सामुदायिक वन हरुलाई डडेलो नियन्त्रण कार्यक्रम
- सामुदायिक वनमा वृक्षारोपण कार्यक्रम

१६. भुसंरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापन

- बुढीगंगा नदि नियन्त्रण
- सेरावगड देखि बोरेला सम्म नदि नियन्त्रण
- विमकोट, डुङरी, थापागाउँ, हातिकोट, अगाली खोला सडक छेउ वृक्षारोपण

CamScanner

- वीमकोटी गाडा नदि नियन्त्रण
- अगाली गाड नदि नियन्त्रण

१७. वातावरण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन

- प्लास्टिक जन्य वस्तुहरुको नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन
- सिसा जन्य वस्तुहरुको नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन
- सार्वजनिक ठाउमा डष्टविनको व्यवस्था
- प्रत्येक टोल बस्तीमा फोहर व्यवस्थापन

कार्यपालिका छलफलबाट थप गरीएका योजनाहरु

- ❖ कापणी खेत खोला देखि ढाका सिचाई कुलो निर्माण
- ❖ छड्ने सिचाइ पोखरी निर्माण
- ❖ चदारे खोला सिचाई पोखरी निर्माण
- ❖ कालिका देवी घेरपर्खाल निर्माण

अनुसुची ३

GIS नक्साहरु

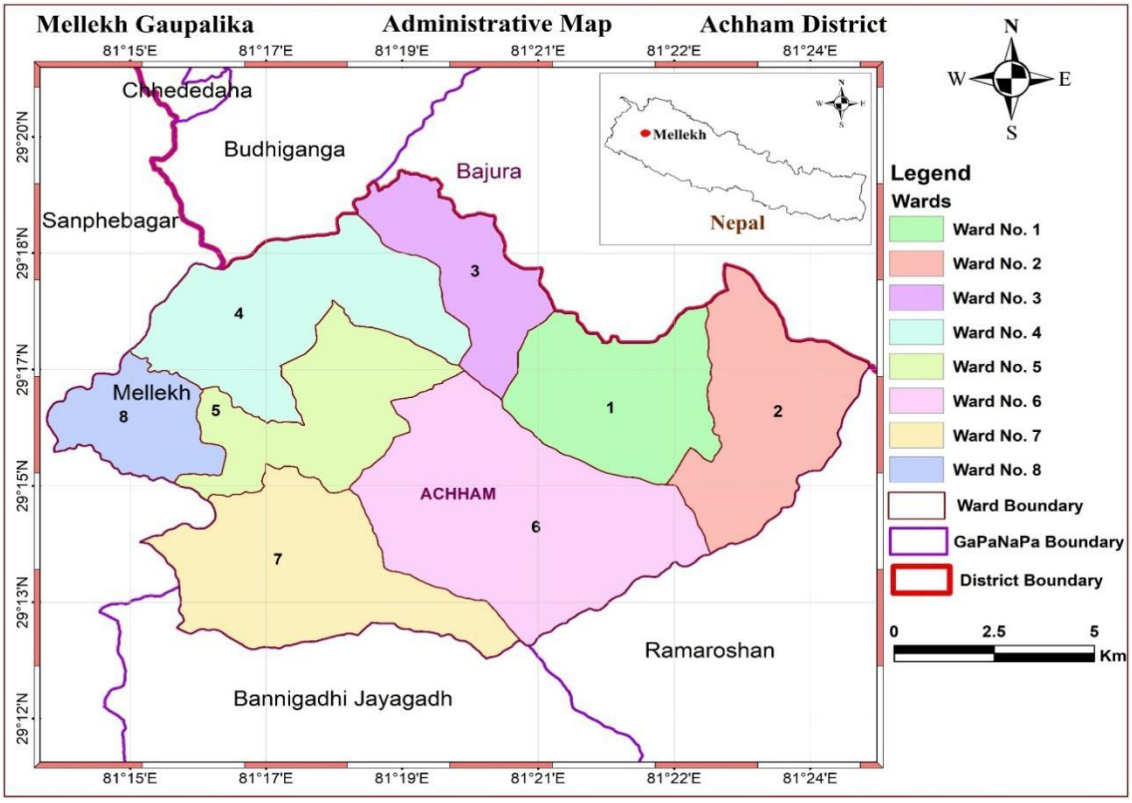

CamScanner

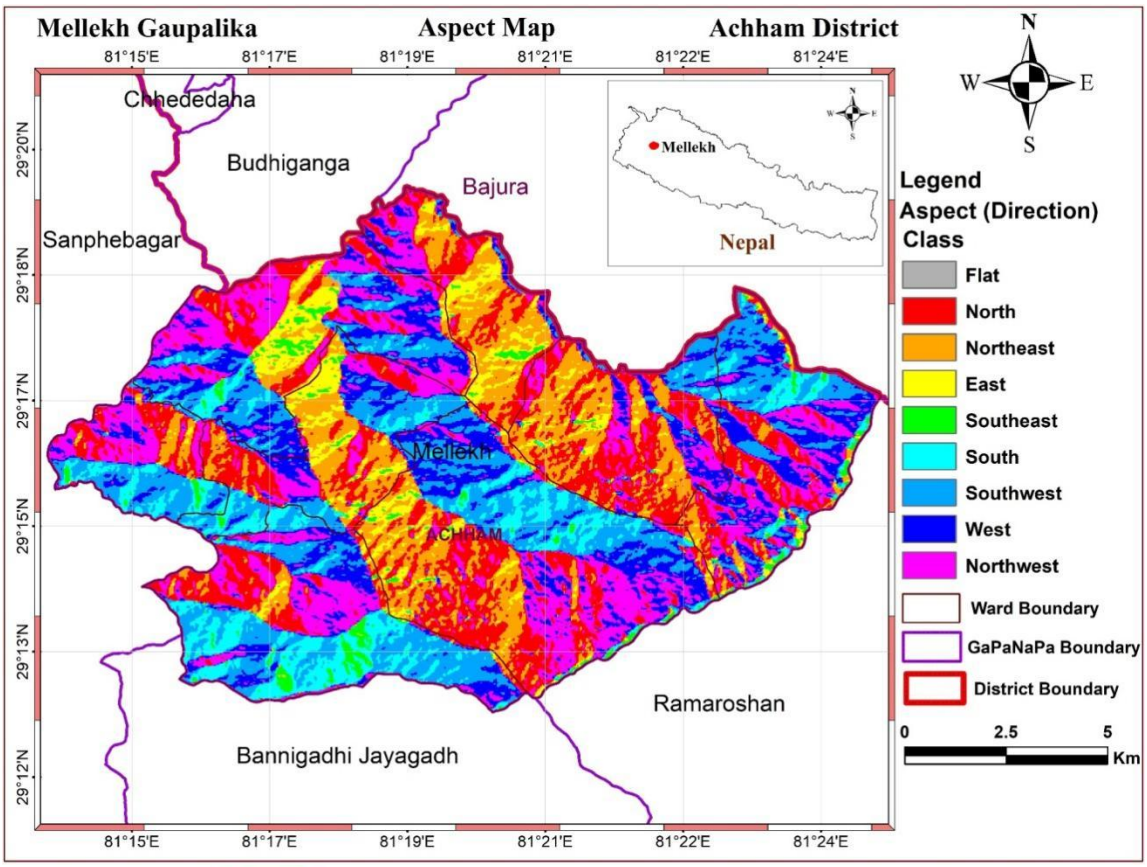
Mellekh Gaupalika
Aspect Map
Achham District
81°15'E
81°17'E
81°19'E
81°21'E
81°22'E
81°24'E
29°20'N
29°18'N
29°17'N
29°15'N
29°13'N
29°12'N
Chhededaha
Budhiganga
Bajura
Sanphebagar
Mellekh
ACHHAM
Ramaroshan
Bannigadhi Jayagadh
Mellekh
Nepal
N
W
E
S
Legend
Aspect (Direction) Class
Flat
North
Northeast
East
Southeast
South
Southwest
West
Northwest
Ward Boundary
GaPaNaPa Boundary
District Boundary
0
2.5
5
Km

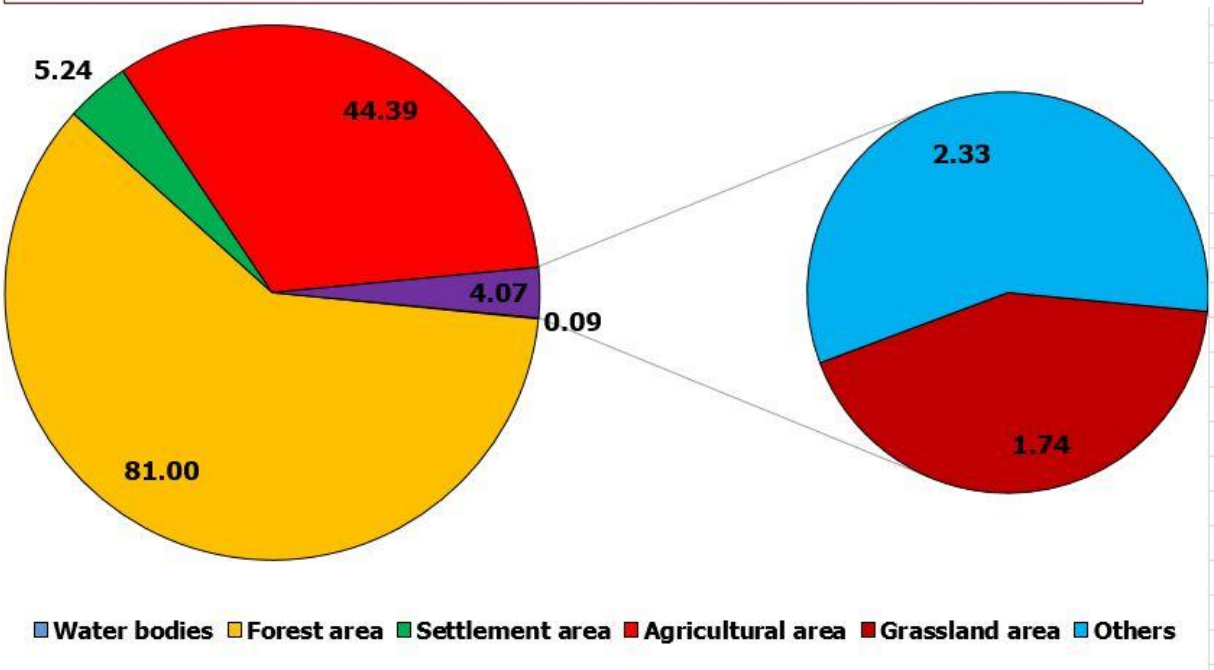
5.24
44.39
4.07
0.09
81.00
2.33
1.74
Water bodies
Forest area
Settlement area
Agricultural area
Grassland area
Others

CamScanner

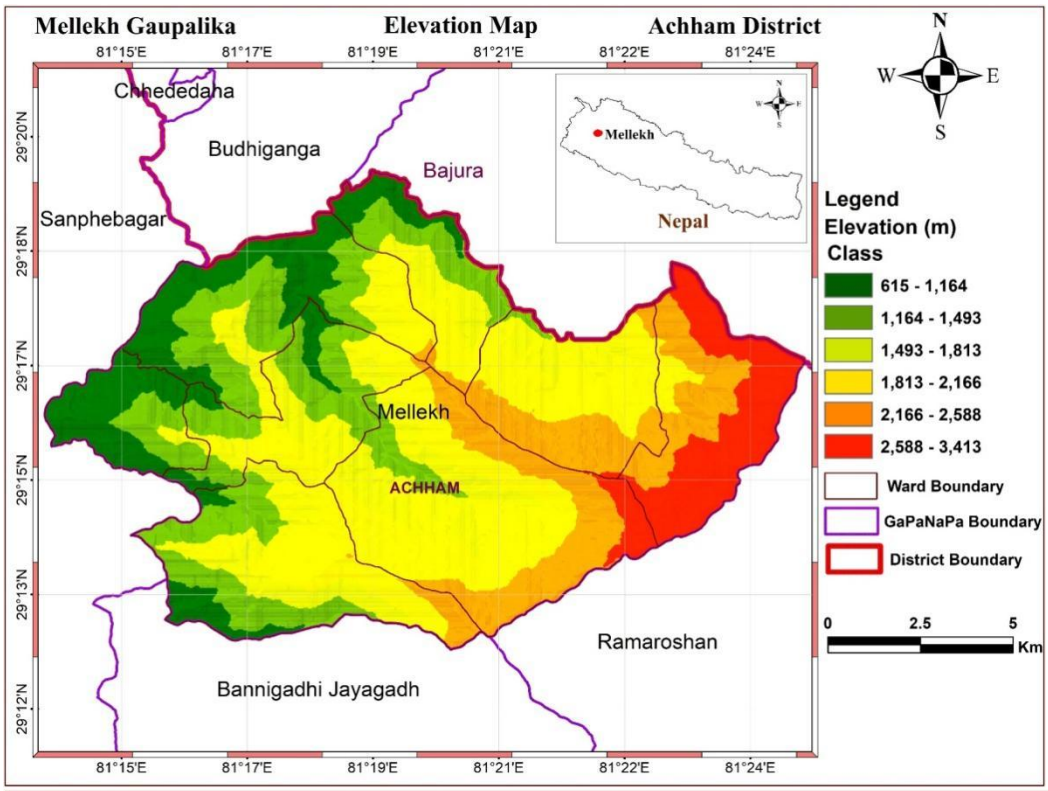
Mellekh Gaupalika
Elevation Map
Achham District
81°15'E
81°17'E
81°19'E
81°21'E
81°22'E
81°24'E
29°20'N
29°18'N
29°17'N
29°15'N
29°13'N
29°12'N
Chhededaha
Budhiganga
Bajura
Sanphebagar
Mellekh
ACHHAM
Ramaroshan
Bannigadhi Jayagadh
Mellekh
Nepal
N
W
E
S
Legend
Elevation (m)
Class
615 - 1,164
1,164 - 1,493
1,493 - 1,813
1,813 - 2,166
2,166 - 2,588
2,588 - 3,413
Ward Boundary
GaPaNaPa Boundary
District Boundary
0
2.5
5
Km

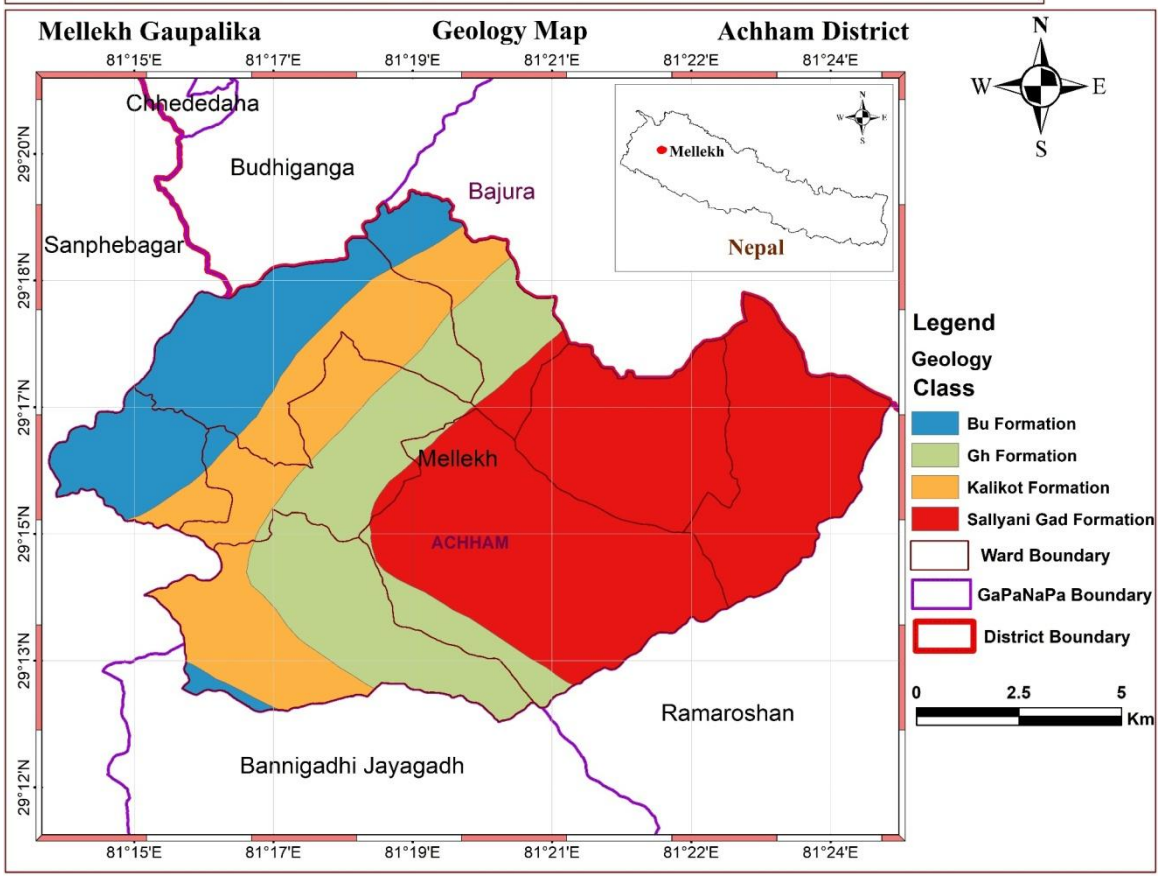
Mellekh Gaupalika
Geology Map
Achham District
81°15'E
81°17'E
81°19'E
81°21'E
81°22'E
81°24'E
29°20'N
29°18'N
29°17'N
29°15'N
29°13'N
29°12'N
Chhededaha
Budhiganga
Bajura
Sanphebagar
Mellekh
ACHHAM
Ramaroshan
Bannigadhi Jayagadh
Mellekh
Nepal
N
W
E
S
Legend
Geology
Class
Bu Formation
Gh Formation
Kalikot Formation
Sallyani Gad Formation
Ward Boundary
GaPaNaPa Boundary
District Boundary
0
2.5
5
Km

CamScanner

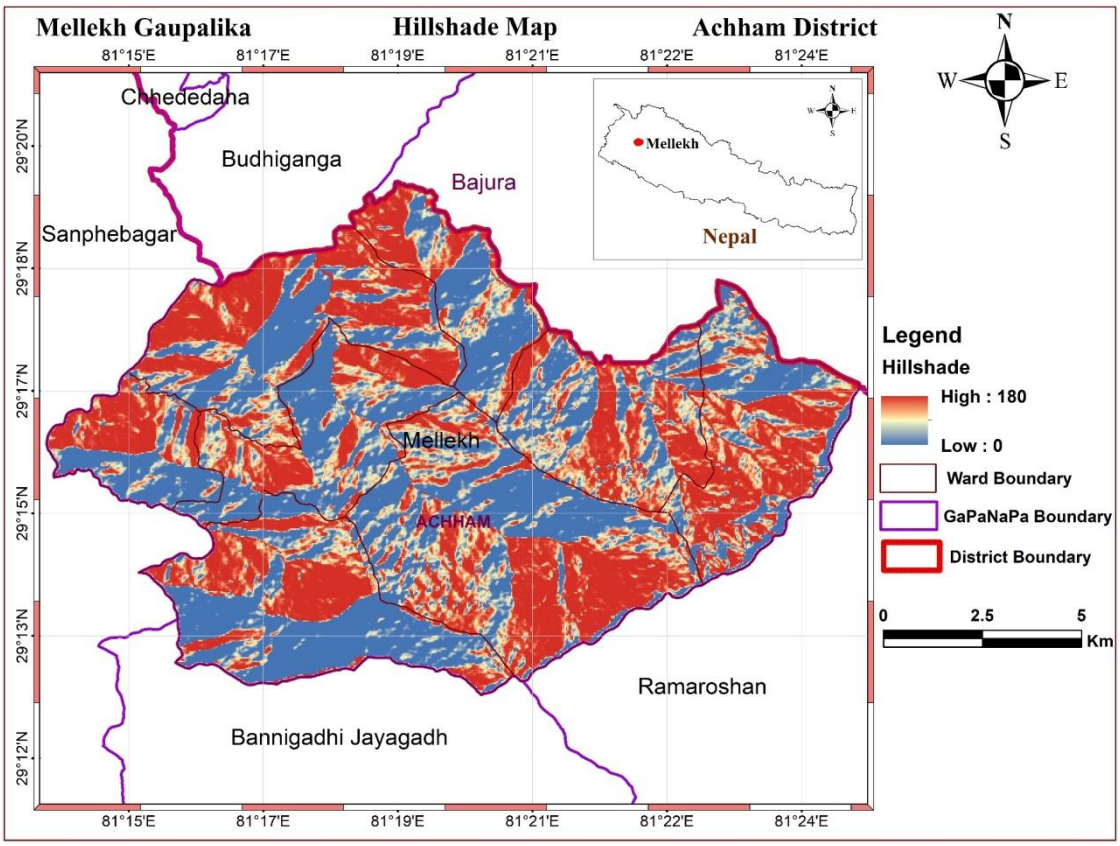
Mellekh Gaupalika
Hillshade Map
Achham District
81°15'E
81°17'E
81°19'E
81°21'E
81°22'E
81°24'E
29°20'N
29°18'N
29°17'N
29°15'N
29°13'N
29°12'N
Chhededaha
Budhiganga
Bajura
Sanphebagar
Mellekh
ACHHAM
Ramaroshan
Bannigadhi Jayagadh
Mellekh
Nepal
N
W
E
S
Legend
Hillshade
High : 180
Low : 0
Ward Boundary
GaPaNaPa Boundary
District Boundary
0
2.5
5
Km

CamScanner

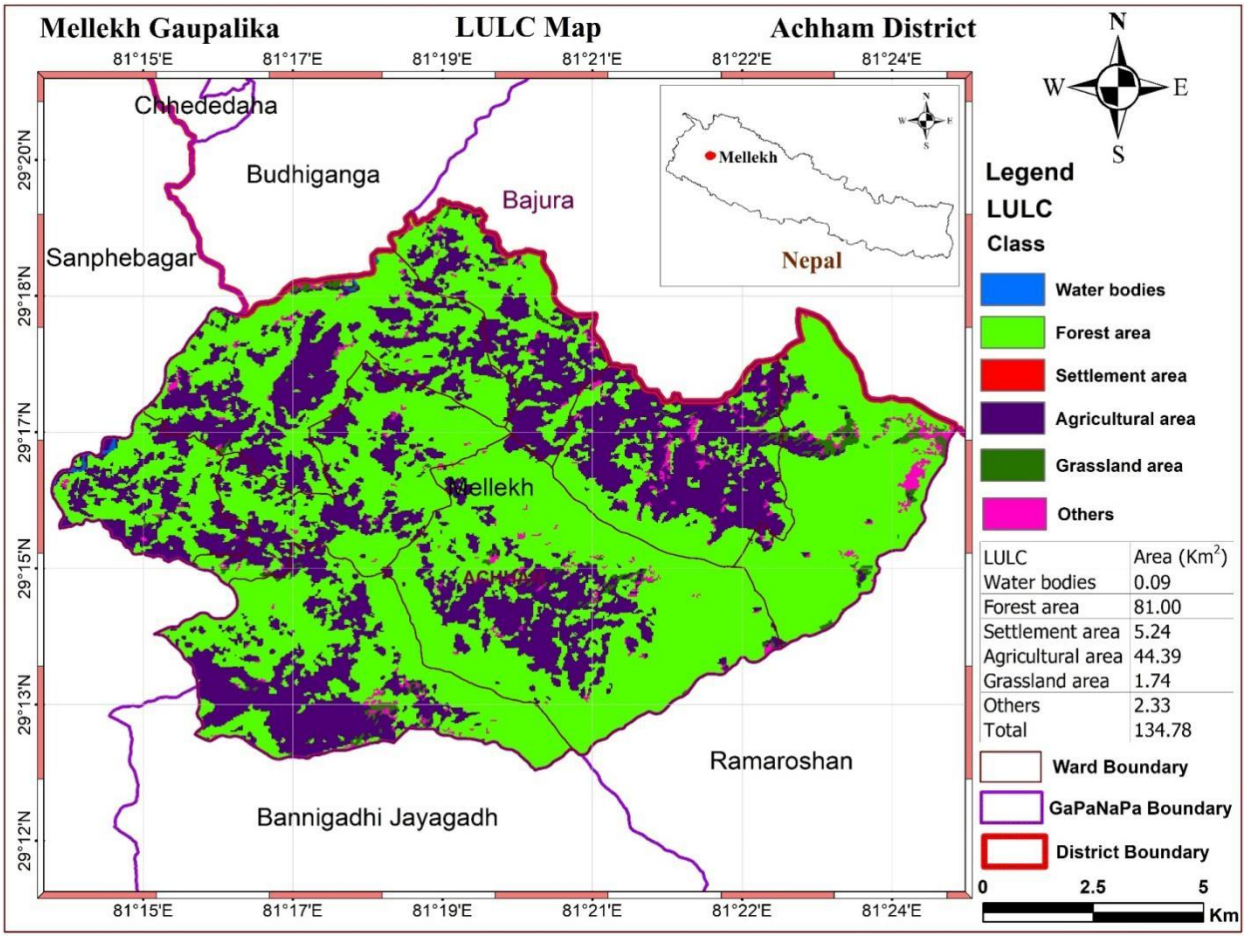
Mellekh Gaupalika
LULC Map
Achham District
81°15'E
81°17'E
81°19'E
81°21'E
81°22'E
81°24'E
29°20'N
29°18'N
29°17'N
29°15'N
29°13'N
29°12'N
Chhededaha
Budhiganga
Bajura
Sanphebagar
Mellekh
Ramaroshan
Bannigadhi Jayagadh
Mellekh
Nepal
N
W
E
S
Legend
LULC
Class
Water bodies
Forest area
Settlement area
Agricultural area
Grassland area
Others
LULC | Area (Km2)
Water bodies | 0.09
Forest area | 81.00
Settlement area | 5.24
Agricultural area | 44.39
Grassland area | 1.74
Others | 2.33
Total | 134.78
Ward Boundary
GaPaNaPa Boundary
District Boundary
0
2.5
5
Km

CamScanner

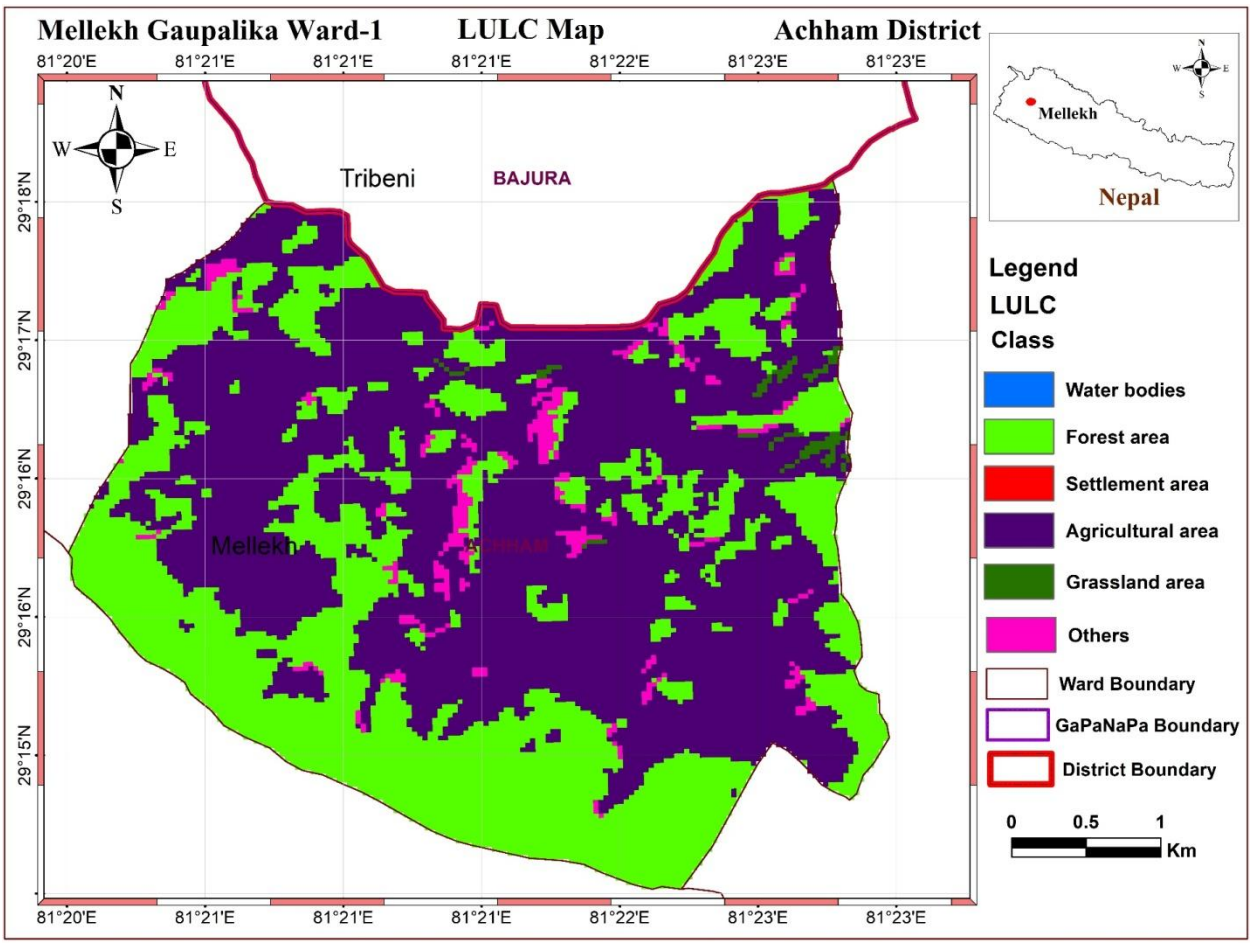
Mellekh Gaupalika Ward-1
LULC Map
Achham District
81°20'E
81°21'E
81°21'E
81°21'E
81°22'E
81°23'E
81°23'E
29°18'N
29°17'N
29°16'N
29°16'N
29°15'N
N
W
E
S
Tribeni
BAJURA
Mellekh
ACHHAM
Mellekh
Nepal
Legend
LULC
Class
Water bodies
Forest area
Settlement area
Agricultural area
Grassland area
Others
Ward Boundary
GaPaNaPa Boundary
District Boundary
0
0.5
1
Km

CamScanner

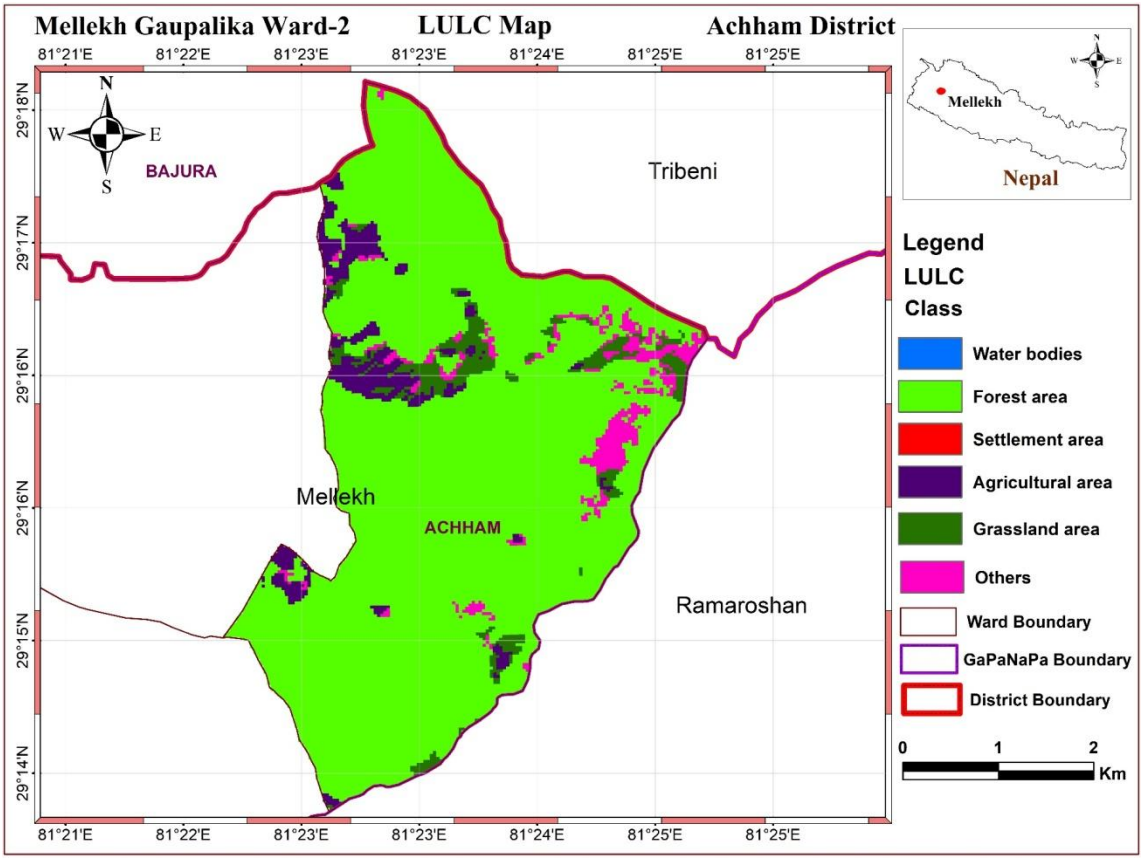
Mellekh Gaupalika Ward-2
LULC Map
Achham District
81°21'E
81°22'E
81°23'E
81°23'E
81°24'E
81°25'E
81°25'E
29°18'N
29°17'N
29°16'N
29°16'N
29°15'N
29°14'N
N
W
E
S
BAJURA
Tribeni
Mellekh
ACHHAM
Ramaroshan
Mellekh
Nepal
Legend
LULC
Class
Water bodies
Forest area
Settlement area
Agricultural area
Grassland area
Others
Ward Boundary
GaPaNaPa Boundary
District Boundary
0
1
2
Km

CamScanner

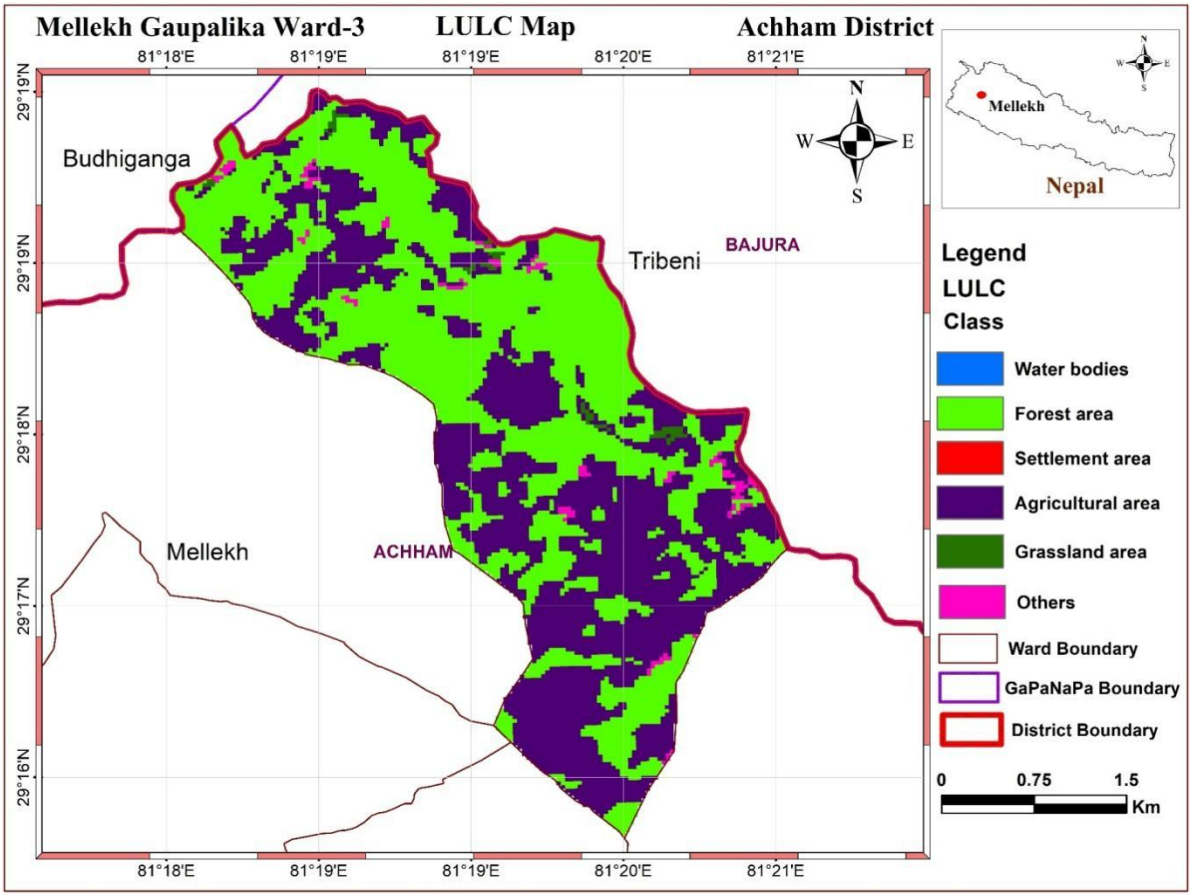
Mellekh Gaupalika Ward-3
LULC Map
Achham District
81°18'E
81°19'E
81°19'E
81°20'E
81°21'E
29°19'N
29°19'N
29°18'N
29°17'N
29°16'N
Budhiganga
Tribeni
BAJURA
Mellekh
ACHHAM
N
W
E
S
Mellekh
Nepal
Legend
LULC
Class
Water bodies
Forest area
Settlement area
Agricultural area
Grassland area
Others
Ward Boundary
GaPaNaPa Boundary
District Boundary
0
0.75
1.5
Km

CamScanner

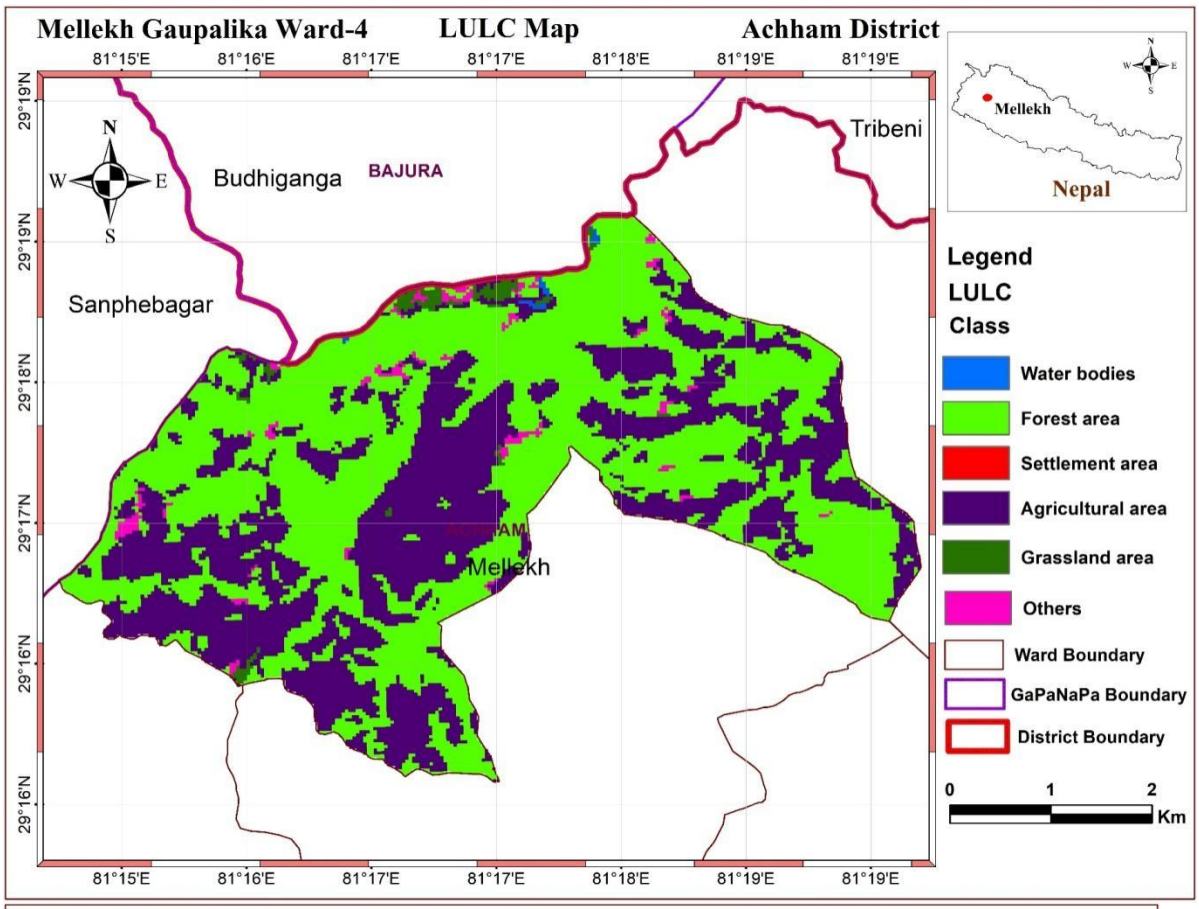
Mellekh Gaupalika Ward-4
LULC Map
Achham District
Budhiganga
BAJURA
Tribeni
Sanphebagar
Mellekh
Nepal
Legend
LULC
Class
Water bodies
Forest area
Settlement area
Agricultural area
Grassland area
Others
Ward Boundary
GaPaNaPa Boundary
District Boundary
0
1
2
Km

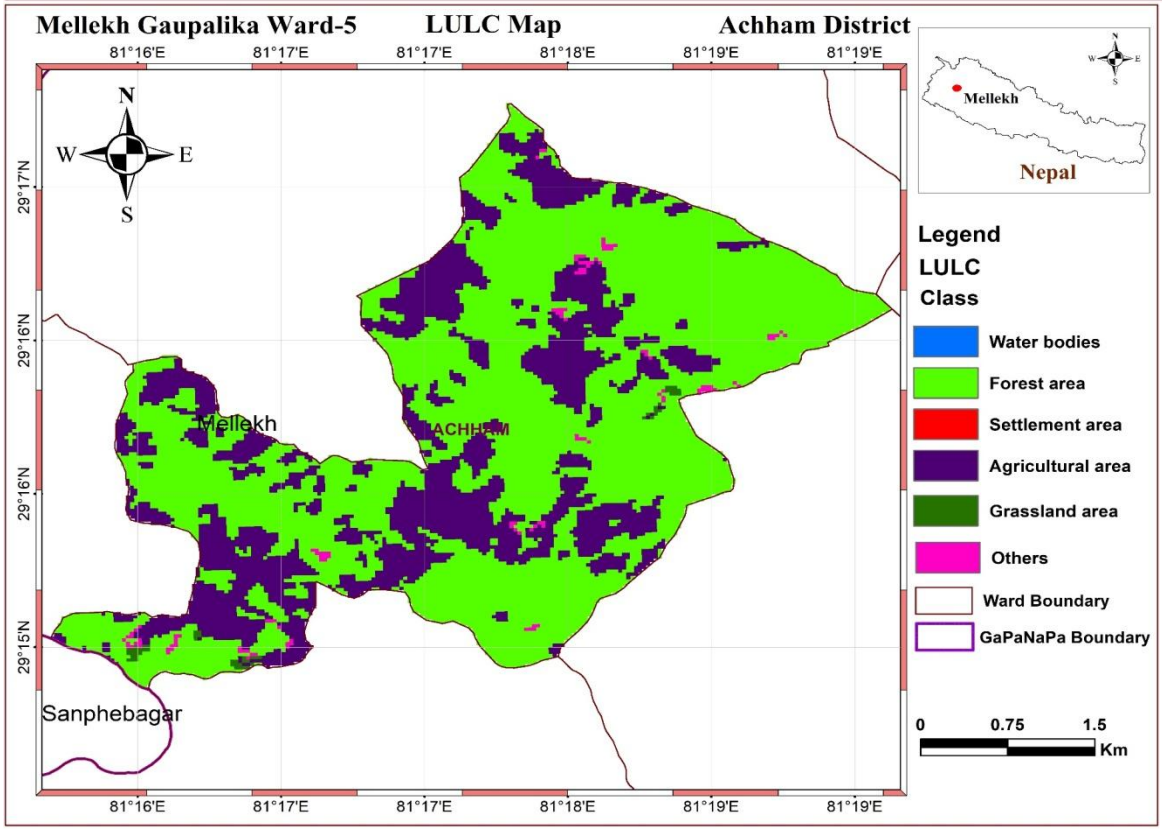
Mellekh Gaupalika Ward-5
LULC Map
Achham District
Mellekh
ACHHAM
Sanphebagar
Nepal
Legend
LULC
Class
Water bodies
Forest area
Settlement area
Agricultural area
Grassland area
Others
Ward Boundary
GaPaNaPa Boundary
0
0.75
1.5
Km

CamScanner

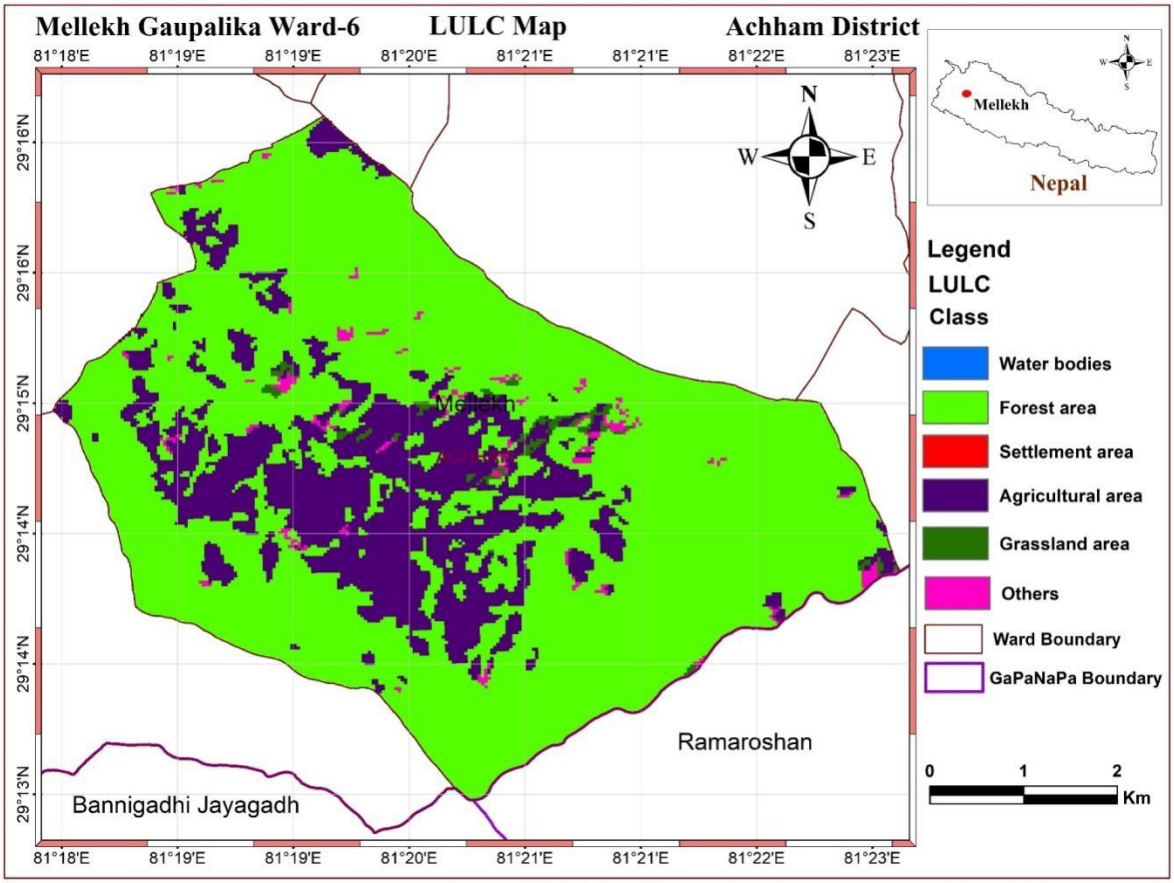
Mellekh Gaupalika Ward-6
LULC Map
Achham District
81°18'E
81°19'E
81°19'E
81°20'E
81°21'E
81°21'E
81°22'E
81°23'E
29°16'N
29°16'N
29°15'N
29°14'N
29°14'N
29°13'N
N
W
E
S
Mellekh
Nepal
Legend
LULC
Class
Water bodies
Forest area
Settlement area
Agricultural area
Grassland area
Others
Ward Boundary
GaPaNaPa Boundary
Ramaroshan
Bannigadhi Jayagadh
0
1
2
Km

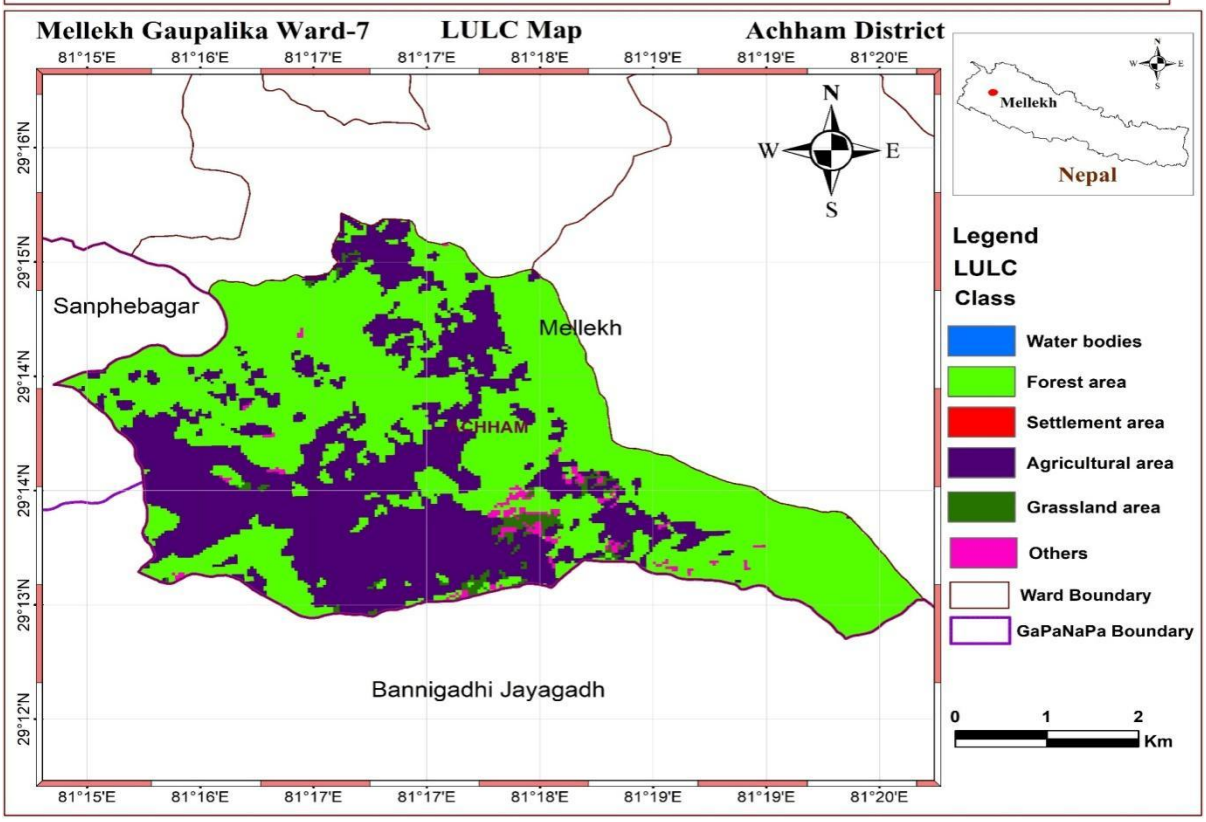
Mellekh Gaupalika Ward-7
LULC Map
Achham District
81°15'E
81°16'E
81°17'E
81°17'E
81°18'E
81°19'E
81°19'E
81°20'E
29°16'N
29°15'N
29°14'N
29°14'N
29°13'N
29°12'N
N
W
E
S
Mellekh
Nepal
Legend
LULC
Class
Water bodies
Forest area
Settlement area
Agricultural area
Grassland area
Others
Ward Boundary
GaPaNaPa Boundary
Sanphebagar
Mellekh
ACHHAM
Bannigadhi Jayagadh
0
1
2
Km

CamScanner

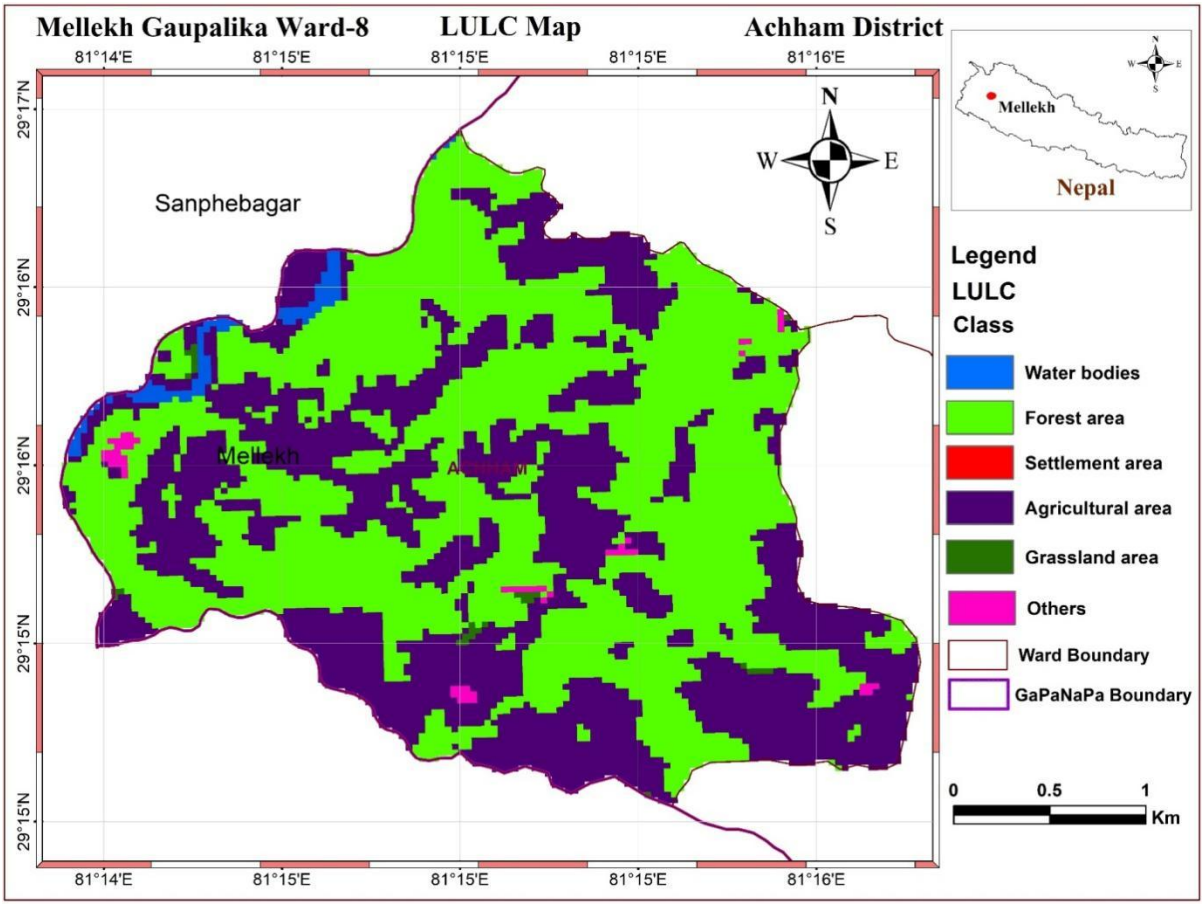
Mellekh Gaupalika Ward-8
LULC Map
Achham District
81°14'E
81°15'E
81°15'E
81°15'E
81°16'E
29°17'N
29°16'N
29°16'N
29°15'N
29°15'N
Sanphebagar
Mellekh
N
W
E
S
Mellekh
Nepal
Legend
LULC
Class
Water bodies
Forest area
Settlement area
Agricultural area
Grassland area
Others
Ward Boundary
GaPaNaPa Boundary
0
0.5
1
Km

CamScanner

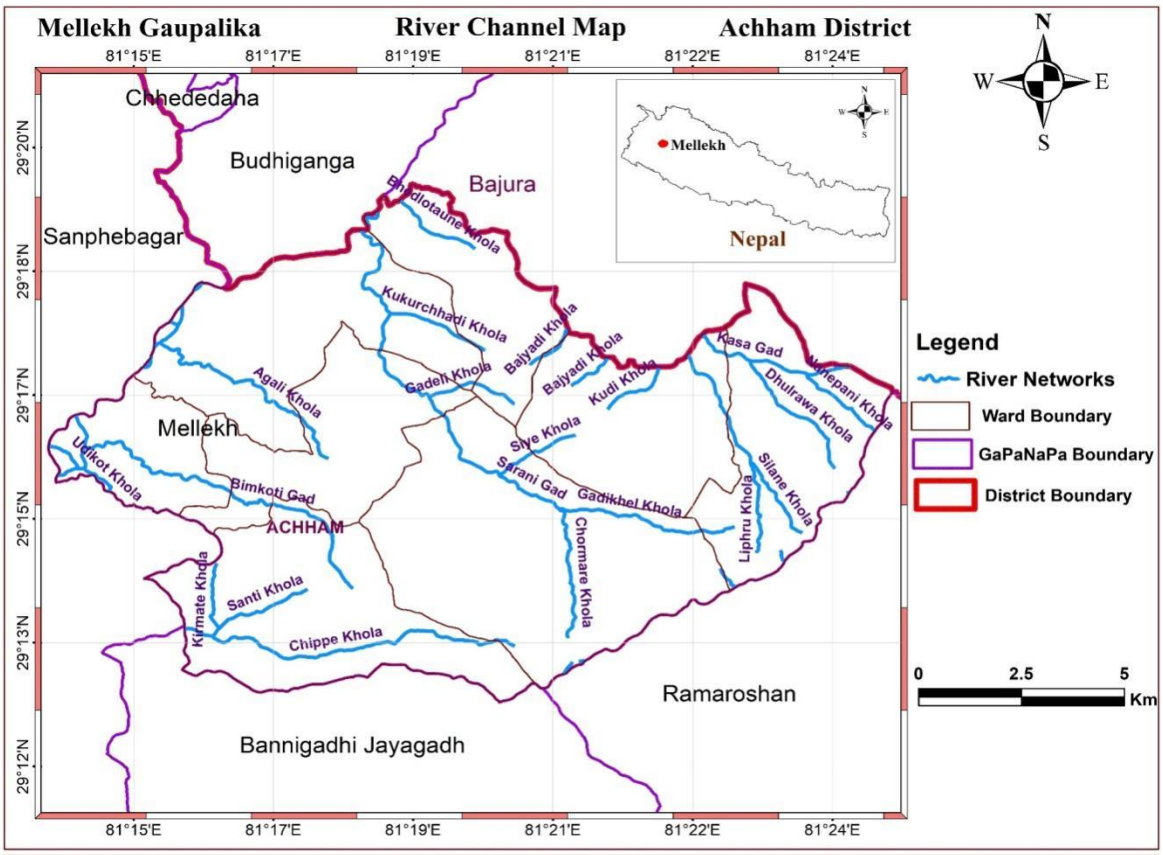
Mellekh Gaupalika
River Channel Map
Achham District
Chhededaha
Budhiganga
Bajura
Sanphebagar
Mellekh
ACHHAM
Ramaroshan
Bannigadhi Jayagadh
Nepal
Legend
River Networks
Ward Boundary
GaPaNaPa Boundary
District Boundary
0 2.5 5 Km

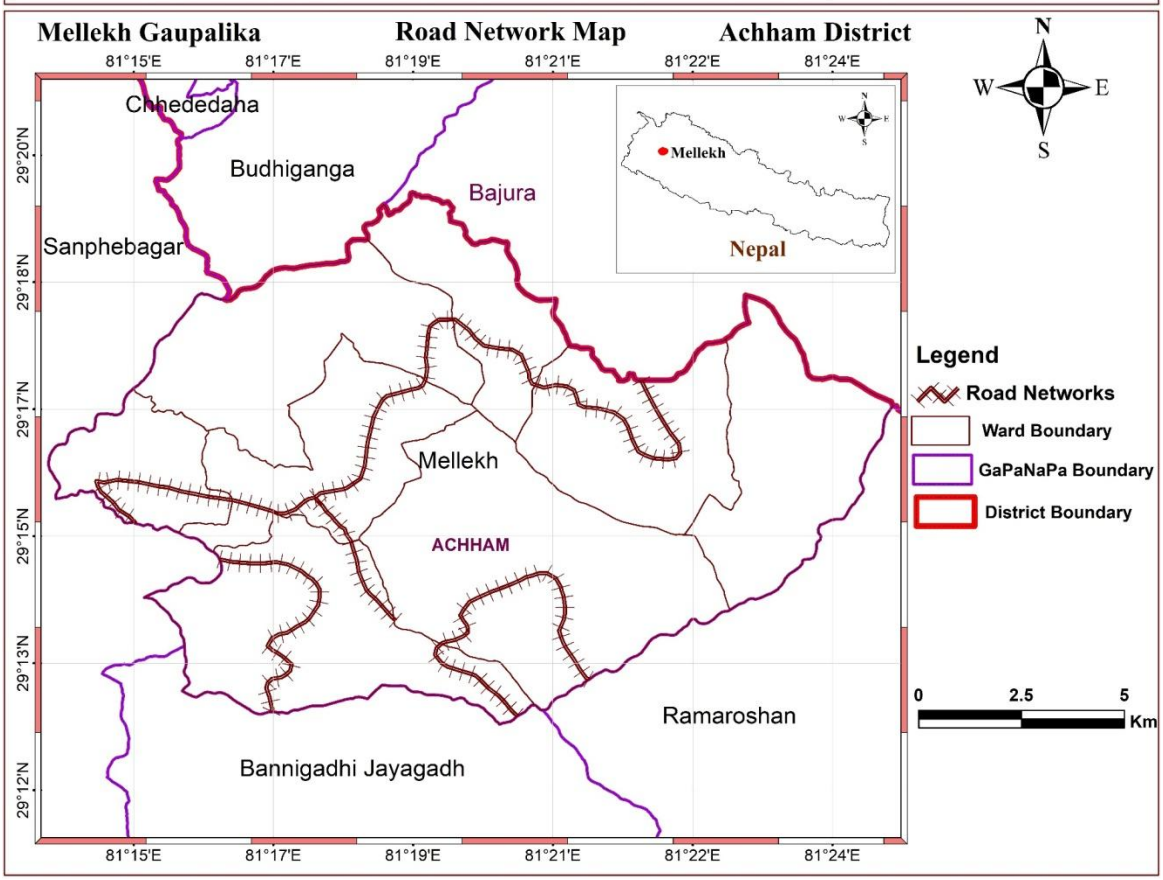
Mellekh Gaupalika
Road Network Map
Achham District
Chhededaha
Budhiganga
Bajura
Sanphebagar
Mellekh
ACHHAM
Ramaroshan
Bannigadhi Jayagadh
Nepal
Legend
Road Networks
Ward Boundary
GaPaNaPa Boundary
District Boundary
0 2.5 5 Km

CamScanner

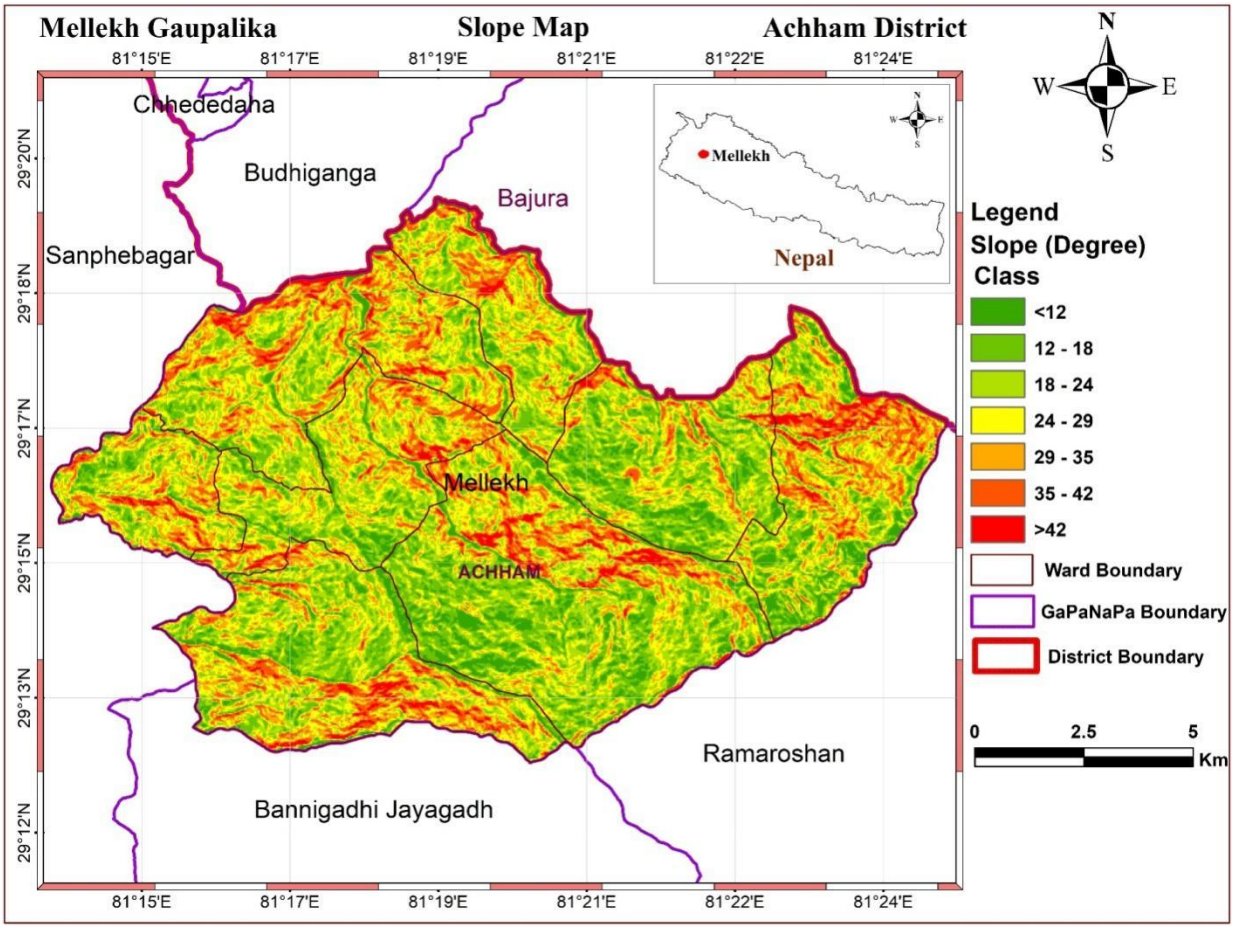
Mellekh Gaupalika
Slope Map
Achham District
81°15'E
81°17'E
81°19'E
81°21'E
81°22'E
81°24'E
29°20'N
29°18'N
29°17'N
29°15'N
29°13'N
29°12'N
Chhededaha
Budhiganga
Bajura
Sanphebagar
Mellekh
ACHHAM
Ramaroshan
Bannigadhi Jayagadh
Mellekh
Nepal
N
W
E
S
Legend
Slope (Degree)
Class
<12
12 - 18
18 - 24
24 - 29
29 - 35
35 - 42
>42
Ward Boundary
GaPaNaPa Boundary
District Boundary
0
2.5
5
Km

CamScanner

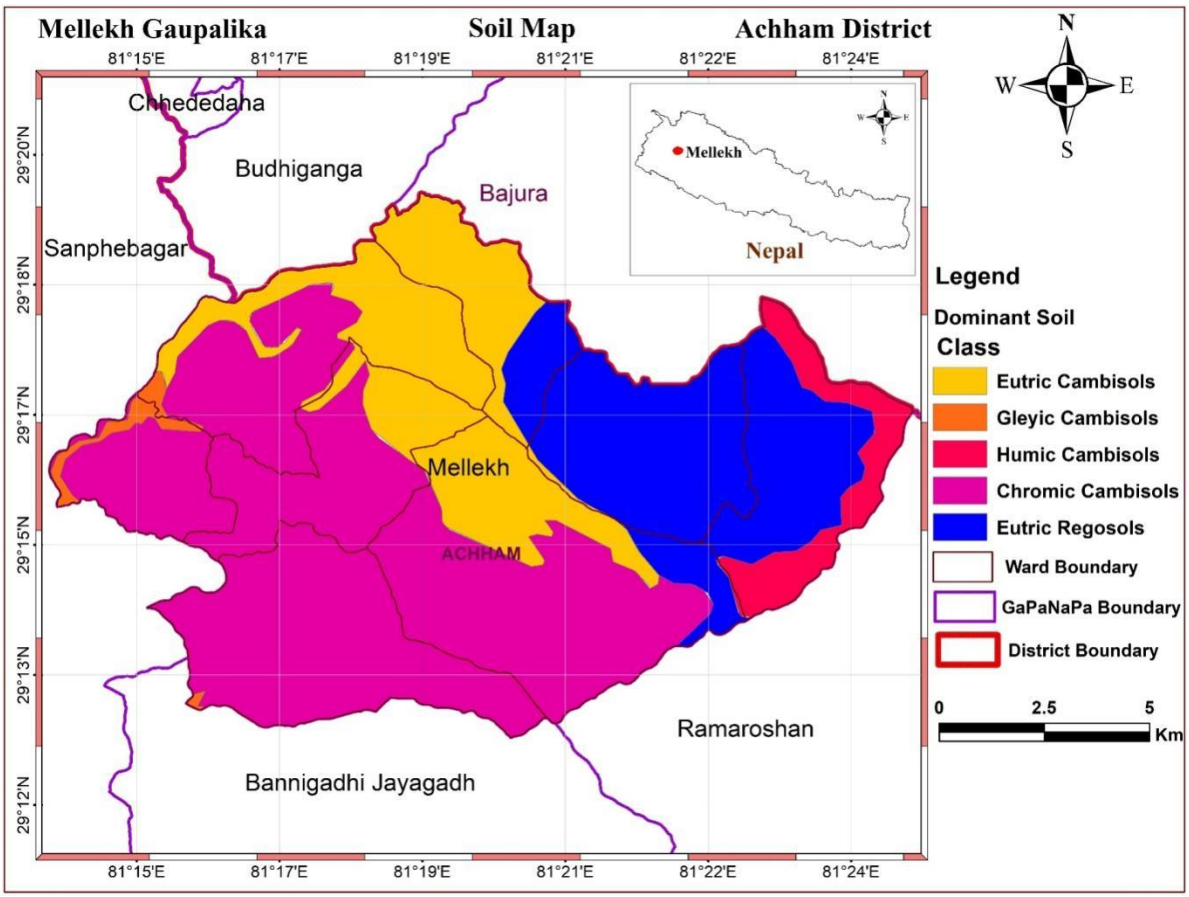
Mellekh Gaupalika
Soil Map
Achham District
81°15'E
81°17'E
81°19'E
81°21'E
81°22'E
81°24'E
29°20'N
29°18'N
29°17'N
29°15'N
29°13'N
29°12'N
Chhededaha
Budhiganga
Bajura
Sanphebagar
Mellekh
ACHHAM
Ramaroshan
Bannigadhi Jayagadh
Mellekh
Nepal
N
W
E
S
Legend
Dominant Soil
Class
Eutric Cambisols
Gleyic Cambisols
Humic Cambisols
Chromic Cambisols
Eutric Regosols
Ward Boundary
GaPaNaPa Boundary
District Boundary
0
2.5
5
Km

CamScanner

अनुसुची ४

तथ्याङ्क संकलनको क्रममा लिएका माइन्युटहरु

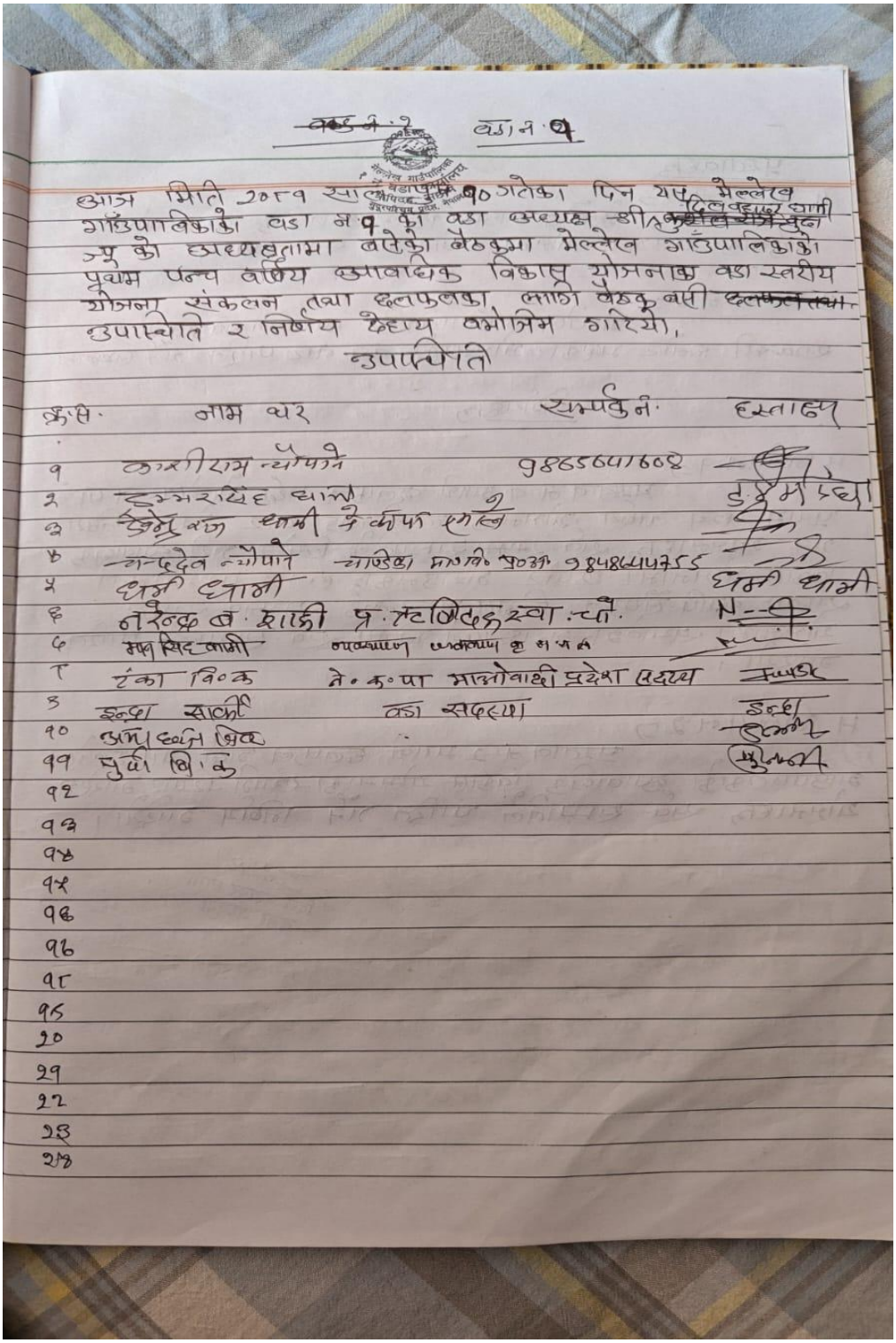

~~वडा नं. २~~ वडा नं. १

आज मिति २०८१ साल ~~[illegible]~~ १० गतेका दिन यस मेल्लेख गाउँपालिकाको वडा नं १ को वडा अध्यक्ष श्री दिलबहादुर धामी ज्यू को अध्यक्षतामा बसेको बैठकमा मेल्लेख गाउँपालिकाको प्रथम पन्च वर्षिय आवधिक विकास योजनाका वडा स्तरीय योजना संकलन तथा छलफलका लागि बैठक बसी ~~छलफल तथा~~ उपस्थिति र निर्णय देहाय बमोजिम गरियो,

उपस्थिति

क्र.सं.	नाम थर	सम्पर्क नं.	हस्ताक्षर
१	काशीराम न्यौपाने	9865041608	[illegible]
२	डम्मरसिंह धामी		[illegible]
३	[illegible] धामी	[illegible]	[illegible]
४	चन्द्रदेव न्यौपाने	चाण्डिका मा.वि. प्र.अ. 9848644755	[illegible]
५	धर्मी धामी		धर्मी धामी
६	नरेन्द्र ब. शाही	प्र. ऋषिदेव स्वा. चौ.	[illegible]
७	मन सिंह धामी	[illegible]	[illegible]
८	टंका वि.क	ने.क.पा माओवादी प्रदेश सदस्य	[illegible]
९	इन्द्रा सार्की	वडा सदस्या	इन्द्रा
१०	[illegible]		[illegible]
११	पुर्वा वि.क		[illegible]
१२			
१३			
१४			
१५			
१६			
१७			
१८			
१९			
२०			
२१			
२२			
२३			
२४			

CamScanner

प्रस्तावहरू

* प्रस्ताव नं. १ ⇒ मेल्लेख गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजना तर्जुमाका वडागत योजना थिपोट गर्ने सम्बन्धमा,

* प्रस्ताव नं. २ ⇒ मेल्लेख गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजना सम्बन्धी छलफल भएका योजनाको वडा वार पारित गर्ने सम्बन्धमा

निर्णयहरू

* निर्णय नं. १ ⇒ प्रस्ताव नं. १ माथि छलफल गर्दा मेल्लेख गा.पा.ले प्रथम पञ्च वार्षिय योजनाका लागि वडा वार क्षेत्रगत विषय गत योजनाहरू एवं सम्मतिले थिपोट गरी आवधिक विकास योजनामा थिपोट गराउनका लागि परामर्शदाता संस्था आपि-सैपाल विकास मञ्चलाई सुझाव सहित योजनामा समावेश गराइ दिने निर्णय एवं सम्मतिले पारित गरियो ।

* निर्णय नं. २ ⇒ प्रस्ताव नं. २ माथि छलफल गर्दा यस मेल्लेख गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजनाका लागि थिपोट गरिएका योजनाहरू एवं सम्मतिले पारित गर्ने निर्णय गरियो ।

दिल बहादुर धामी
वडा अध्यक्ष

CamScanner

वडा नं. 2 (मेल्लेख)

आज मिति 2[illegible] पुष ९ गतेका दिन यस मेल्लेख गाउँपालिकाको वडा नं 2 को वडा अध्यक्ष श्री कुशल राज बुढा ज्यू को अध्यक्षतामा बसेको बैठकमा मेल्लेख गाउँपालिकाको प्रथम पञ्च वर्षिय आवधिक विकास योजनाका वडा स्तरीय योजना संकलन तथा छलफलका लागि बैठक बसी उपस्थिति तथा र निर्णय देहाय बमोजिम गरियो ।

उपस्थिति

क्र.सं.	नाम थर	सम्पर्क नं.	हस्ताक्षर
१	श्री कुशल राज बुढा	[illegible]	
२	श्री पाल सिंह बुढा	9864633667	
३	श्री [illegible] सिंह बुढा	9868319641	
४	" हिमान्सु धामी		
५	" भिम बी. बुढा		
६	" फुंगे बुढा		
७	" प्रेम बा बुढा		
८	" जगत धामी		
९	" देवी ब. बुढा		
१०	" अर्जुन धामी	[illegible]	
११	" राम ब. [illegible] धामी	[illegible]	
१२	" राम ब. वि. क	[illegible]	
१३	" गंगा बुढा	[illegible]	
१४	" नन्द बुढा	[illegible]	
१५	" चन्द्रा कु. बुढा		
१६	" नम्रता बुढा	9865984005	
१७	" करिस्मा बुढा	9865750782	
१८	" लाल ब धामी		
१९	" बालिका कुवर	[illegible]	
२०	" केशव धामी	[illegible]	
२१	" कर्ण धामी		
२२	" दुर्गा कु. धामी		
२३	" गणेश बुढा	[illegible]	
२४	" रनी बुढा	[illegible]	
२५	" नया बुढा	न.प.व	

क्र.सं.		नाम थर	सम्पर्क न	हस्ताक्षर
२६	..	तुली धामी	9848676430	[signature]
२७	..	दिल ब धामी		
२८	..	राजेन्द्र ब. बुढा	[illegible]	[signature]
३०	..	धन बाहादुर बुढा		
३१	..	ज्योती बुढा	[signature]	[signature]
३२	..	रेक ब बुढा		
३३	..	रन सिंह धामी		
३४	..	अमर ध्वज विष्ट	9848725803	[signature]
३५	..	पूर्वा बिक		

प्रस्ताव नं १ =
मेल्लेख गा.पा. को आवधिक विकास योजना तर्जुमा का लागि वडा गत योजना रिपोर गर्ने सम्बन्धमा ।

प्रस्ताव नं. २ =
मेल्लेख गा.पा. को आवधिक विकास योजना सम्बन्धी छनोट भएका योजनाहरूको वडा वार पारित गर्ने सम्बन्धमा निर्णयहरू

निर्णय नं १ =
प्रस्ताव नं १ माथि छलफल गर्दा मेल्लेख गा.पा. को प्रथम पञ्च वर्षिय योजनाका वडा वार क्षेत्रगत विषयगत योजनाहरू सर्व सम्मतिले रिपोर गरी आवधिक विकास योजनामा समावेश गराउनका लागि परामर्शदाता संस्था अपि सैपाल विकास मञ्च सुझाव सहित योजनामा समावेश गराइदिने निर्णय सर्व सम्मतिले पारित गरियो ।

निर्णय नं. २ =
प्रस्ताव नं. २ माथि छलफल गर्दा यस मेल्लेख गा.पा. आवधिक विकास योजनाका लागि रिपोर गरिएका योजनाहरू सर्व सम्मतिले पारित गर्ने निर्णय गरियो ।

[signature]
कुशल राज बुढा
वडा अध्यक्ष

CamScanner

वडा नं. ३

मेल्लेख गाउँपालिका
वडा नं. ३ वडा कार्यालय
सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

आज मिति २०८१ साल पुष ८ गतेका दिन यस मेल्लेख गाउँपालिकाको वडा नं ३ का वडा अध्यक्ष श्री भीम रावल र वडा अध्यक्षताका वसेको बैठकमा मेल्लेख गाउँपालिकाको प्रथम पञ्च वार्षिय आवधिक विकास योजनाको वडा स्तरीय योजना छनौटका तथा हलफनामा बैठक बसी छलफलबाट निर्णय देहायबमोजिम गरियो

उपस्थिति

क्र.सं.	नाम थर	सम्पर्क नं	हस्ताक्षर
१	गोपी राम	९८९९९१०२४६	
२	नरेन्द्र नेपाली		
३	दान ब. बुढा		
४	भरत ब. शाह	९८६८७८४८८६	
५	जयबिर नेपाली		जयबिर
६	चेतु साउद		चेतु साउद
७	प्रकाश बिष्ट		
८	चाउरे साउद		चाउरे साउद
९	हिमाल ब. बुढा	९८६२४६८८५७	
१०	कुबे कामी		कुबे कामी
११	रुप ब. बुढा	९७६९९९८०४५	
१२	रुप ब. चन्दारा	९८६३५७७०६१	
१३	खडक बहादुर शाह		
१४	धर्मराज रावल		
१५	चन्द्र ब. बुढा		
१६	जोन्द्र बहादुर रावल		
१७	दिनेश बहादुर रावल		
१८	मिलन शाह		
१९	कुबे कामी	९८६५८५२८४२	
२०	दिल्ली कामी		दिल्ली
२१	राजेन्द्र बुढा		
२२	गोविन्द ब. बुढा	९८६२४६८८८०	
२३	नामसरा देवी बुढा		नामसरा
२४	निर्मला देवी बुढा		निर्मला
२५	पाना देवी कार्की		पाना

CamScanner

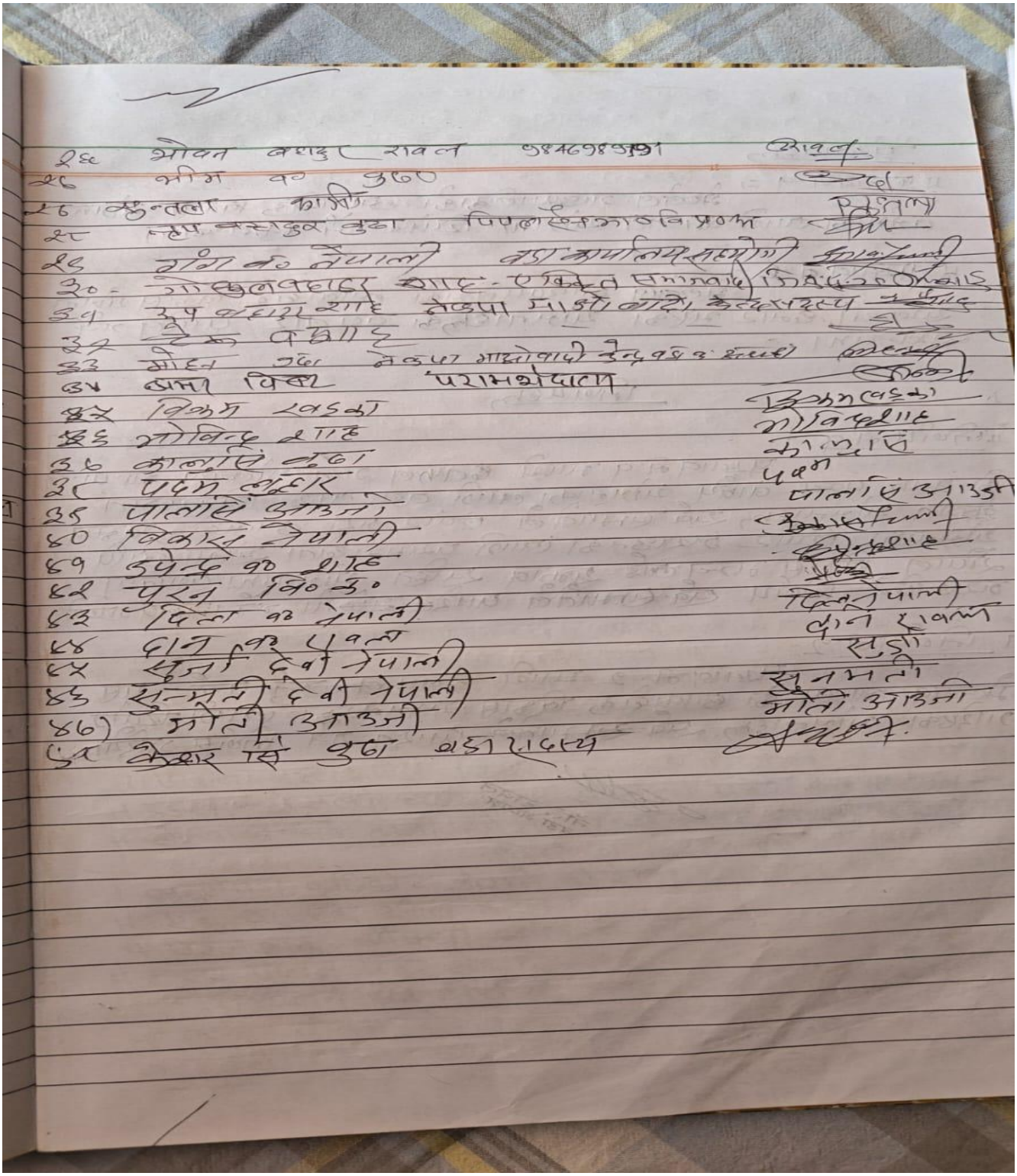

२५ भोजन बहादुर रावल ९८४६९८९७१ रावल
२६ भीम व० कुढा
२७ कुन्तला कार्की
२८ नृप बहादुर कुढा पिपलाईन मा० वि प्रधान
२९ गंग व० नेपाली बडा कार्यालय सहयोगी
३० गोकुल बहादुर शाह एकिकृत समाजवादी
३१ रूप बहादुर शाह नेकपा माओवादी केन्द्र सदस्य
३२ टेक व० शाह
३३ मोहन कुढा नेकपा माओवादी केन्द्र वडा व० सदस्य
३४ अमर विष्ट परामर्शदाता
३५ विक्रम खड्का
३६ गोविन्द शाह
३७ कालुसिं कुढा
३८ पदम लुहार
३९ पालासिं आउजी
४० विकास नेपाली
४१ उपेन्द्र व० शाह
४२ पुरन वि० क०
४३ दिल व० नेपाली
४४ दान व० रावल
४५ सुर्जा देवी नेपाली
४६ सुन्मती देवी नेपाली
४७ मोती आउजी
४८ केशर सिं कुढा बडा सदस्य

प्रस्तावहरू

॥ प्रस्ताव नं. १ = मेल्लेख गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजना १ तर्जुमाका लागि वडा गत योजना टिपोर गर्ने सम्बन्धमा

॥ प्रस्ताव नं. २ = मेल्लेख गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजना सम्बन्धी छनोट भएका योजनाहरूको वडा वार पारित गर्ने सम्बन्धमा।

निर्णयहरू

॥ निर्णय नं. १

प्रस्ताव नं. १ माथि छलफल गर्दा मेल्लेख गा.पा. को प्रथम पञ्च वर्षिय योजनाका लागि वडा वार विषयगत क्षेत्रगत योजनाहरू सर्व सम्मतिले टिपोर गरी आवधिक विकास योजनामा टिपोर गराउनका लागि परामर्शदाता संस्था अपि सेपाल विकास मञ्च लाई सुझाव सहित योजनामा समावेश गराउदिने निर्णय सर्व सम्मतिले पारित ~~गरियो~~ गर्ने निर्णय गरियो

॥ निर्णय नं. २

प्रस्ताव नं. २ माथि छलफल गर्नु पर्दा यस मेल्लेख गा.पा. को आवधिक विकास योजनाका लागि टिपोर गरिएका योजनाहरू सर्व सम्मतिले पारित गर्ने निर्णय गरियो।

नौले रावल
वडा अध्यक्ष

CamScanner

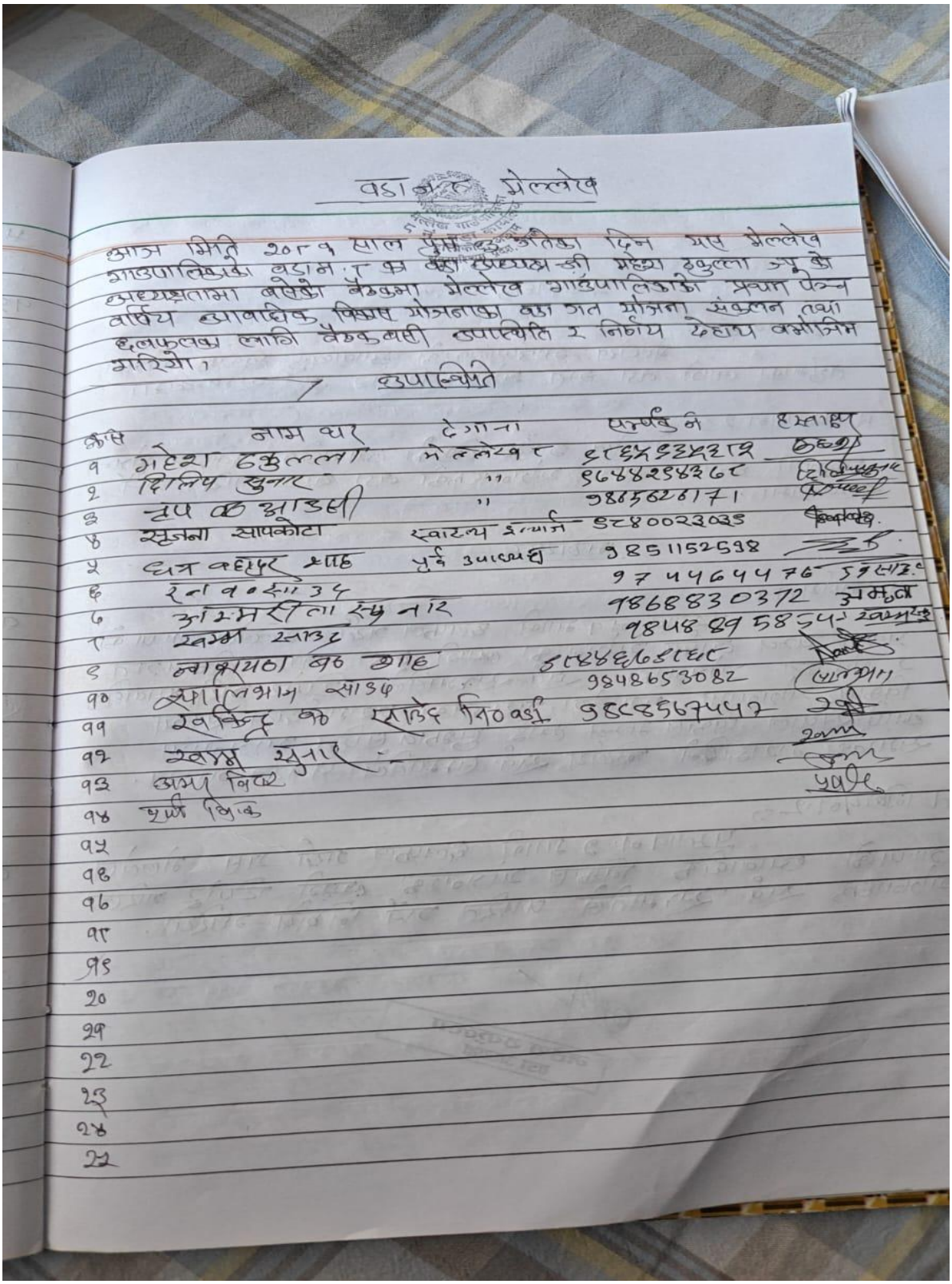

वडा नं. ८ मेल्लेख

आज मिति २०८१ साल पुस ३ गतेका दिन यस मेल्लेख गाउँपालिकाको वडा नं. ८ का वडा अध्यक्ष श्री महेश ढकुल्ला ज्यू को अध्यक्षतामा बसेको बैठकमा मेल्लेख गाउँपालिकाको प्रथम पञ्च वर्षिय आवधिक विकास योजनाका वडा गत योजना संकलन तथा छलफलका लागि बैठकबसी उपस्थिति र निर्णय देहाय बमोजिम गरियो।

उपस्थिति

क्र.सं.	नाम थर	देगाना	सम्पर्क नं.	हस्ताक्षर
१	महेश ढकुल्ला	मेल्लेख ८	९८६५९३५३१२	[illegible]
२	दिलिप सुनार	"	९६४४२९४३६८	[illegible]
३	नृप ब० आडसी	"	९८६५६२६१७१	[illegible]
४	सृजना सापकोटा	स्वास्थ्य इन्चार्ज	९८४००२३०३९	[illegible]
५	धन बहादुर शाह	पूर्व उपाध्यक्ष	९८५११५२५९८	[illegible]
६	रन ब० साउद		९७४४६४४७६	[illegible]
७	अम्मरीता सुनार		९८६८८३०३७२	[illegible]
८	खम्म साउद		९८४८८९५८५५	[illegible]
९	नारायण ब० शाह		९८४४६८५६८	[illegible]
१०	सालिभान साउद		९८४८६५३०८२	[illegible]
११	रविन्द्र ब० साउद नि० वडा		९८८८५६७४४२	[illegible]
१२	खम्म सुनार			[illegible]
१३	अमर विष्ट			[illegible]
१४	पूर्णी विष्ट			[illegible]
१५				
१६				
१७				
१८				
१९				
२०				
२१				
२२				
२३				
२४				
२५				

CamScanner

प्रस्तावहरु

१ प्रस्ताव नं १.
मेल्लेख गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजना तर्जुमाका लागि वडा गत योजना रिपोर्ट गर्ने सम्बन्धमा

२ प्रस्ताव नं. २
मेल्लेख गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजना सम्बन्धी छनोट भएका योजनाहरुको वडा वार पारित गर्ने सम्बन्धमा.

निर्णयहरु

१ निर्णय नं १
प्रस्ताव नं १ माथि छलफल गर्दा मेल्लेख गा.पा.को प्रथम पञ्च वर्षिय योजनाका लागि वडा वार विषयगत र क्षेत्रगत योजनाहरु सर्व-सम्मतिले रिपोर्ट गरी आवधिक विकास योजनामा समावेश गराउनका परामर्शदाता संस्था आदि सैपाल विकास मञ्च लाई सुझाव सहित योजनामा समावेश गराइदिने निर्णय सर्व-सम्मतिले पारित गरियो.

२ निर्णय नं. २
प्रस्ताव नं. २ माथि छलफल गर्दा यस मेल्लेख गा.पा.को आवधिक विकास योजनाका लागि रिपोर्ट गरिएका योजनाहरु सर्व-सम्मतिले पारित गर्ने निर्णय गरियो.

महेश ठकुल्ला
वडा अध्यक्ष

CamScanner

प्रस्तावहरु

* प्रस्ताव नं.१ :-
मेल्लेख गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजना तर्जुमाका लागि बडा गत योजना रिपोर्ट गर्ने सम्बन्धमा

* प्रस्ताव नं.२ :-
मेल्लेख गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजना सम्बन्धी छलोर भएका योजनाहरुको बडा वार पारित गर्ने सम्बन्धमा

निर्णयहरु

निर्णय नं.१
प्रस्ताव नं.१ माथि छलफल गर्दा मेल्लेख गा.पा.को प्रथम पञ्च वर्षिय योजनाका लागि बडा वार विषयगत र क्षेत्रगत योजनाहरु सर्व सम्मतिले रिपोर्ट गरी आवधिक विकास योजनामा रिपोर्ट गराउनका लागि परामर्शदाता संस्था कृषि सेवाल विकास मञ्च लाई सुझाव सहित योजनामा समावेश गराउदिने निर्णय सर्व सम्मतिले पारित गरियो ।

* निर्णय नं.२
प्रस्ताव नं.२ माथि छलफल गर्दा यस मेल्लेख गा.पा.को आवधिक विकास योजनाका लागि रिपोर्ट राख्नुपर्ने योजनाहरु सर्व सम्मतिले पारित गर्ने निर्णय गरियो ।

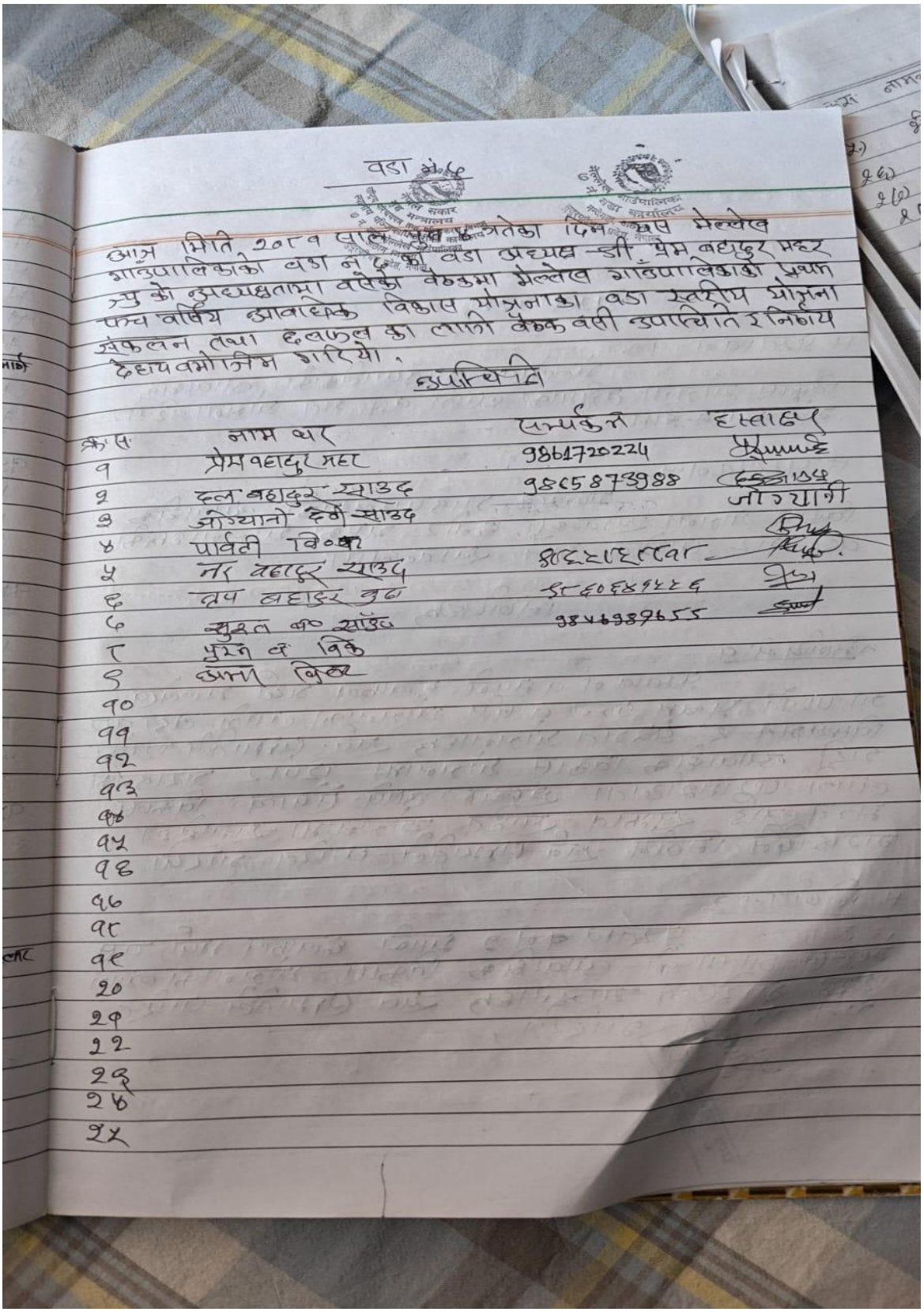

वडा नं. ६

आज मिति २०८१ साल पुस ४ गतेका दिन यस मेल्लेख गाउँपालिकाको वडा नं ६ को वडा अध्यक्ष श्री प्रेम बहादुर महर ज्यु को अध्यक्षतामा बसेको बैठकमा मेल्लेख गाउँपालिकाको प्रथम पञ्च वर्षिय आवधिक विकास योजनाका वडा स्तरीय योजना संकलन तथा छलफल का लागि बैठक बसी उपस्थिति र निर्णय देहायबमोजिम गरियो.

उपस्थिति

क्र.सं.	नाम थर	सम्पर्क नं	हस्ताक्षर
१	प्रेम बहादुर महर	9861720224	[signature]
२	दल बहादुर साउद	9865873988	[signature]
३	जोग्यानी देवी साउद		जोग्यानी
४	पार्वती वि०क		[signature]
५	नर बहादुर साउद	[illegible]	[signature]
६	त्रप बहादुर बुढा	[illegible]	[signature]
७	सुरत ब० साउद	9846989655	[signature]
८	पुरन ब० विक		
९	[illegible]		
१०			
११			
१२			
१३			
१४			
१५			
१६			
१७			
१८			
१९			
२०			
२१			
२२			
२३			
२४			
२५			

CamScanner

प्रस्तावहरु

प्रस्ताव नं.१
मेल्लेख गा.पा. को आवधिक विकास योजना तर्जुमाका लागि वडागत योजना तिर्न सम्बन्धमा.

प्रस्ताव नं.२
मेल्लेख गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजना सम्बन्धी छलोफ भएका योजनाहरुको वडा वार पारित गर्ने सम्बन्धमा.

निर्णयहरु

निर्णय नं.१
प्रस्ताव १ माथि छलफल गर्दा मेल्लेख गा.पा.को प्रथम पञ्च वर्षिय योजनाका लागी वडावार क्षेत्रगत विषयगत योजनाहरु सर्व सम्मतिले तिर्न गरी आवधिक विकास योजनामा समावेश गराउनका लागी परामर्श दाता संस्था आपि सेपाल विकास मञ्च लाई सुझाव सहित योजनामा समावेश गराउदिने निर्णय सर्व सम्मति वार पारित गरियो।

निर्णय नं.२
प्रस्ताव नं. २ माथि छलफल गर्दा मेल्लेख गा.पा. को आवधिक विकास योजनाका लागि तिर्न गरिएका योजनाहरु सर्व ~~सम्मे~~ सम्मतिले पारित गर्ने निर्णय गरियो।

तिलक बहादुर कडायत
वडा अध्यक्ष

वाड नं. ६ (मेल्लेख)

आज २०८१ साल पुस [illegible] दिने यस मेल्लेख गा.पा. को वडा नं. ६ को वडा अध्यक्ष श्री तिलक बहादुर कडायत ज्यू को अध्यक्षतामा बसेको बैठकमा मेल्लेख गा.पा. को प्रथम पञ्च वर्षिय आवधिक विकास योजनाका वडा स्तरीय योजना संकलन तथा छलफलका लागि बैठक बसी उपस्थिति र निर्णय देहाय बमोजिम गरियो।

उपस्थिति

क्र.स	नामथर	सम्पर्क	हस्ताक्षर
१	श्री तिलक बहादुर कडायत	९८६८५२३८६२	[illegible]
२	श्री रतन बहादुर खड्का	९८४००११३१०	[illegible]
३	श्री देवसरा कुमारी खड्का (रावल)	९८६८६६९२८४	[illegible]
४	श्री नृप बहादुर खड्का	९८६८५२३६५९	[illegible]
५	श्री पबि देवी लुहार		[illegible]
६	श्री कुल बहादुर खड्का	९८६८५२३४६३	[illegible]
७	श्री विष्णुप्रसाद भट्टराई	९८४८५५०६६४	[illegible]
८	श्री कृष्ण राज भट्टराई	९८६८५२३०२६	[illegible]
९	श्री चेत बहादुर खड्का	९८६५९५६७७५	[illegible]
१०	श्री नृप बहादुर खड्का	९८६८५२३१६१	[illegible]
११	श्री भीम बहादुर बोहरा	९८६२७९२९७४	[illegible]
१२	श्री धना बोहरा		[illegible]
१३	श्री मिन बहादुर बुडथापा		[illegible]
१४	श्री निर्जला कडायत		निर्जला
१५	श्री प्रेम बहादुर खड्का	९८४८५१०९२०	[illegible]
१६	श्री गगन बहादुर बोहरा		[illegible]
१७	श्री धना बिष्क	९८४८२४२८१५	[illegible]
१८	~~श्री भीम बहादुर बुडथापा~~		
१९	श्री झंकर ब. कडायत	९८३४३०६५१	[illegible]
२०	श्री मोतिकला रावल	९८६५६६४८९६	[illegible]
२१	अमर विष्ट	९८४८७२५८०३	[illegible]
२२	हिमाल खड्का	९८६८०३९१६१	[illegible]
२३	सरन बहादुर बिष्क	९८४८६११९९८	[illegible]
२४			

CamScanner

प्रस्तावहरू

प्रस्ताव नं. १ ⇒ मेल्लेख गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजना तर्जुमाका लागि वडा गत योजना टिपोर गर्ने सम्बन्धमा

प्रस्ताव नं. २ ⇒ मेल्लेख गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजना सम्बन्धी छनोट भएका योजनाहरूको वडा वार पारित गर्ने सम्बन्धमा।

निर्णयहरू

निर्णय नं. १ ⇒ प्रस्ताव १ माथि छलफल गर्दा मेल्लेख गा.पा.को प्रथम पञ्च वर्षिय योजनाका लागि वडा वार छेक गत, विषय गत योजनाहरू सर्व सम्मतिले टिपोर गरी आवधिक विकास योजनामा टिपोर गराउनका लागि परामर्शदाता संस्था अपि सैपाल विकास मञ्चलाई सुझाव सहित योजनामा समावेश गराइने दिने निर्णय सर्व सम्मतिवार पारित गरियो।

निर्णय नं. २ ⇒ प्रस्ताव नं. २ माथि छलफल गर्दा यस मेल्लेख गा.पा.को आवधिक विकास योजनाका लागि टिपोर गरिएका योजनाहरू सर्व सम्मतिले पारित गर्ने निर्णय गरियो।

प्रकाश बहादुर अधिकारी
वडा अध्यक्ष

CamScanner

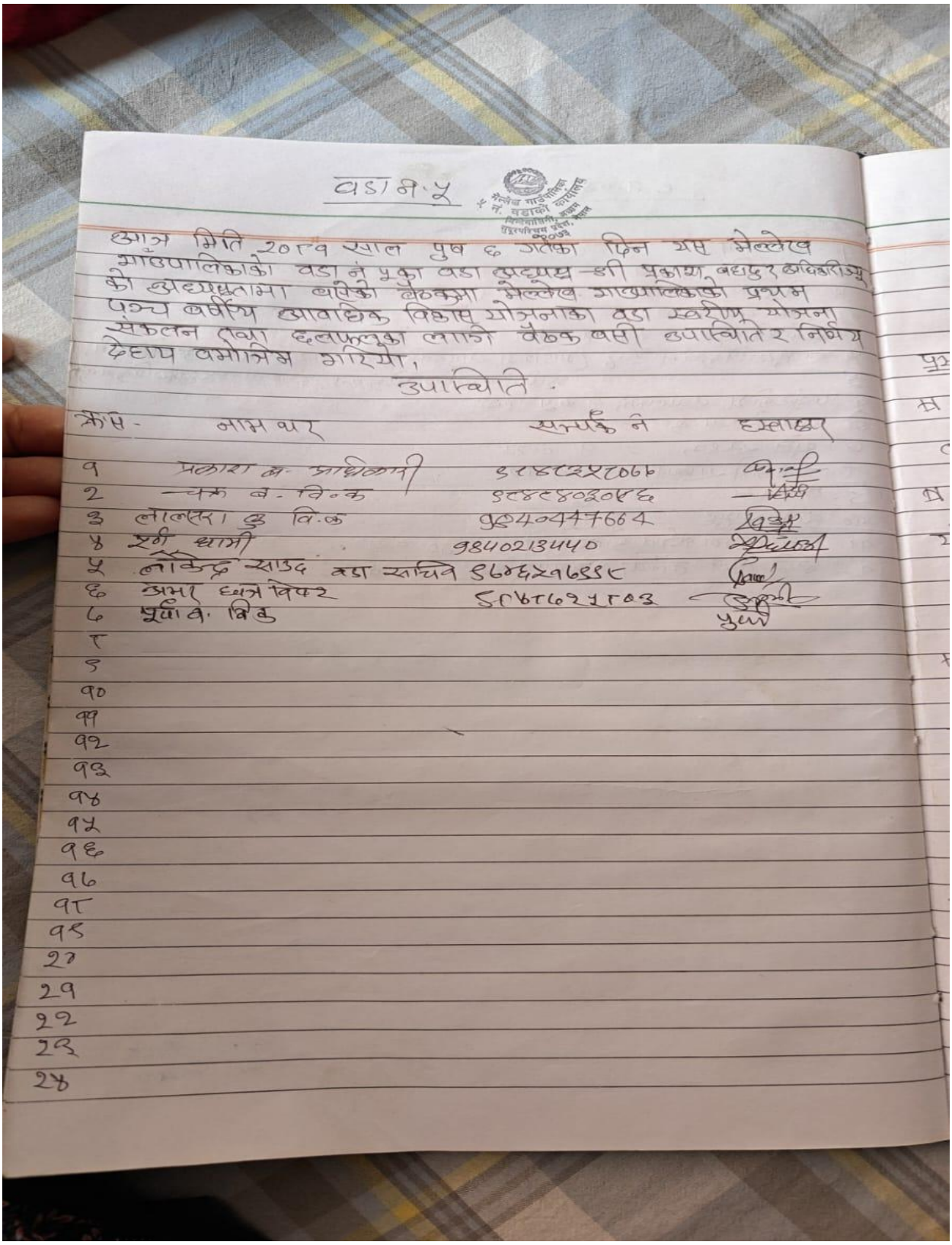

वडा नं. ५

आज मिति २०८१ साल पुष ६ गतेका दिन यस मेल्लेख गाउँपालिकाको वडा नं ५ का वडा अध्यक्ष श्री प्रकाश बहादुर अधिकारीज्यू को अध्यक्षतामा बसेको बैठकमा मेल्लेख गाउँपालिकाको प्रथम पञ्च वर्षीय आवधिक विकास योजनाका वडा स्वरीय योजना संकलन तथा छलफलका लागि बैठक बसी उपस्थितिर निर्णय देहाय बमोजिम गरियो,

उपस्थिति.

क्र.सं.	नाम थर	सम्पर्क नं	हस्ताक्षर
१	प्रकाश ब. अधिकारी	९८४८३५८०६६	[illegible]
२	चक्र ब. वि.क	९८४८४०३०४६	[illegible]
३	लालसरा कु वि.क	9840447664	[illegible]
४	पूर्ण धामी	9840213440	[illegible]
५	लोकेन्द्र साउद वडा सचिव	९८४६५१६९९८	[illegible]
६	अमर छत्र विपर	९८४८६२५८०३	[illegible]
७	पूर्णा ब. वि.क		[illegible]
८			
९			
१०			
११			
१२			
१३			
१४			
१५			
१६			
१७			
१८			
१९			
२०			
२१			
२२			
२३			
२४			

CamScanner

आज मिति २०८२/०१/०८ गते मेल्लेख गाउँपालिकाको प्रथम पञ्चवर्षिय आवधिक विकास योजना सम्बन्धि छलफल कार्यक्रम यस गाउँपालिका अध्यक्ष श्री ज्वाला सिंह साउँद ज्युको अध्यक्षता तथा तपशीलका व्यक्तिहरूको उपस्थितिमा संचालन गरि सम्पन्न गरियो।

तपशील :

१.	श्री ज्वाला सिंह साउँद -	गाउँपालिका अध्यक्ष
२.	श्री नृप बहादुर खड्का	,, उपाध्यक्ष
३.	श्री हिक्मत बहादुर बुढा	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत
४.	,, दिल ,, धामी	वडा अध्यक्ष - १
५.	,, कुशला राज बुढा	वडा अध्यक्ष - २
६.	,, नौले रावल	वडा अध्यक्ष - ३
७.	,, चन्द्र बहादुर साउँद	वडा अध्यक्ष - ४
८.	,, प्रकाश बहादुर अधिकारी	वडा अध्यक्ष - ५
९.	,, तिलक बहादुर कडायत	वडा अध्यक्ष - ६
१०.	,, प्रेम बहादुर महर	वडा अध्यक्ष - ७
११.	,, महेश ठकुल्ला	वडा अध्यक्ष - ८
१२.	,, डिला देवी धामी	कार्यपालिका सदस्य डिला
१३.	,, लालसरा कुमारी वि.क.	कार्यपालिका सदस्य
१४	,, सुमित्रा देवी शाही	कार्यपालिका सदस्य सुमित्रा
१५.	,, अम्बला देवी सुनार	कार्यपालिका सदस्य अम्बला
१६.	,, नृपराज ताम्राकार	कार्यपालिका सदस्य
१७.	,, चंखे आउजी	कार्यपालिका सदस्य
१८.	,, महेश बिरट	परामर्शदाता संस्था प्रतिनिधि

CamScanner